

FROM
THE LIBRARY
OF
SIR WILLIAM OSLER, BART.
OXFORD

7786 34

up 2A

7786

~~72~~ 34

amount. interest of principal

Dictionary of medical terms.

عوضنا کلمین فضل بخش
بن سحاب کلمین فضل بخش

تسبیح کلمات خیر لا جوابی شاد روی مرصعان جهان شقای دردندان مقبول اوفی و امانی

از تصنیفات ارسطوفطرت فلاطون حکمت مولانا حکیم جلال الدین امره هوی

در مطبع میثقی نو کشتی طبعین
مطبع میثقی نو کشتی طبعین

الطباع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے شائقین اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹیبل پیج کے تین صفحہ جو سادے ہیں ان میں بعض کتب طب و فارسی و اردو کی درج کر رہے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہو اُس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کتب طب فارسی

غایۃ الشفا۔ اسم باسعی۔

قرابادین کبیر۔ تین کالم میں کامل و رد و جسد مصنفہ حکیم سید محمد حسین خان۔ اس میں مؤلف علامہ نے بڑی عرق ریزی کو کام مندرمایا ہے کہ کل قرابادینوں کا مجموعہ اس کتاب میں ایسا تحریر کر دیا کہ آج تک کبھی نہ ہوا اور مقدمہ کتاب میں بہ فہم میں فصلوں کے نہایت ضروری امور طب کو بڑی تفصیل سے بیان کیا ہے یعنی کل امراض کے صد ہائے اپنے خاندانی مہربات سے اس میں مندرج کر دیے ہیں اور اُن کے طریق استعمال و منافع و ہشمار کو مع دیگر اسرار طب وغیرہ وغیرہ بشرح و بسط ایسے عمدہ لاجواب پیرایہ میں لکھے ہیں کہ عجلی و غلیبی معائنہ مد موقوف ہے۔

الکبیر اعظم۔ اسم باسعی از حکیم محمد خان ہاشم جہان نہایت جامع اقوال قدما و تحقیقات رائد کی نظری علی از سر تا پای بعد نظر ثانی مصنف موصوف و اعطاف حق تالیف بطرز شایستہ بمطبع ہذا مع غلطنامہ کامل کتاب چلہ جلد۔

طب اکبر۔ محشی از علامہ دوران حکیم محمد ارزانی۔

جامع شفا کبیرہ۔ سوانح اوقات کبیر نیہ از شفاء الدولہ سید افضل علیخان بہادر فیض آبادی جامع طب یونانی و ڈاکٹری بے نظیر کتاب۔

شرح رباعیات طب یوسفی۔ مصنفہ حکیم عبد العظیم نصر اللہ خان صاحب خوجوی۔

دستور العلاج۔ از حکیم سلطان علی خراسانی۔

شفاء الایمان۔ معالجات از حکیم مثنی و اجد علی مؤلف مخزن العلوم و جامع الفنون نفیس کتاب۔

علم الایمان۔ نظریات از حکیم داجد علیخان موصوف مفرح القلوب شرح قانونچہ از علامہ ارزانی۔

خلاصۃ التجارب۔ مہربات حکیم علویخان بہادر۔

تکشیف الحکمۃ۔ از حکیم سلیم الدین خان۔

کفایۃ منصور سی۔ مع رسالہ محبوب مینی معروت۔

خیاار البصار۔ مع ٹیبل بیان باہ از حکیم علامہ محمود خان دہلوی رح۔

مہربات رضائی۔ در بیان باہ از حکیم سید رضا حسین

مجموعہ میزان الطب۔ مع رسالہ نبض و قدورہ

از حکیم ارزانی۔

عوضنا کدین ن فصل شش را
به ن سنجش ن

نسخه کتاب فی خیرة الاجابة شاره ی مرصان جهان شفا ی درویشان بقول ادانی و اعالی

از تصنیفات ارسطو فطرت فلاطون حکمت مولانا حکیم جلال الدین امره هوی

در مطبع می فشی نو کتب و طبعین لاله هاشم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بعد خدا و درود و مصطفی صلی الله علیه و آله آنکه چند نسخه مستعمل درین تذکره آورده

باب الالف

الوشدار و بمعنی باختم است و قیل بمنه عطیه الله و
قیل بمعنی چیز است که در پنج اشیا باشد بلیله بلیله آله
و خبث الحدید و غسل و انطاکی گوید که گرم و خشک
است در درجه سوم و نیز گفته که براسه مهر و دین
نافع است جدا اگر چه براسه دفع ضرر شائع است و قیل
گرم است در اول درجه ثانیه و خشک است در اول
درجه ثالثه و قال استاذی رحمه الله علیه یعنی مقصد الملوک
محمد طلوی خان گرم است در اول درجه اولی و خشک است
در آخر درجه ثالثه و اهل هند براسه سرد و براسه جمیع
اقسام تپه که از گرمی باشند یا از سردی استعمال میکنند
و استعمال آن بهتر آنست که بعد چسب روز کنند

و قوت آن تا دو سال باقی میماند و شربت ازان
از شقال تا سه شقال -

الوشدار و مختصر اخلاطه مروارید ناسفته
سنبیل الطیب شقال مصری بسیار هر یک شش
شقال ورق گل سرخ بهمنین هر یک شش شقال
سعد کوفی طباشیر سفید صندل زر شک بهمانه
هر یک پنج شقال اسرارون زعفران زاقله صغار
و کباب جوز بواخوانان داریچینی بادرنجبویه سازج هندی
کنیز خشک هر یک دو شقال مشک تبتی عنبر اشهب
هر یک نیم شقال آله یک رطل فانیذ نیم من غسل
مصنعه نیم من آب به شیرین سی شقال علی الرسم
مجون سازند -

انوشدارو حکیم عمارالدین محمود صفت دانه هیل
 زرنب دایمی زرنباد سنبل الطیب جوز بوا بسا
 قرفل درونج عقرنی گل ارمنی گل مخطوم مصطک زعفران
 ورق نقره زرشک بهدانه مشک طباشیر مروارید
 سفته یک مثقال ونصف ورق گل سرخ سعد کوفی
 مندل گلاب سوده تخم کاسنی مقشر تخم خرفه مقشر
 هر یک مثقال ورق طلا نصف مثقال شیر آله نوذ مثقال
 لاس آب به شیرین آب انار شیرین امرو د عرق
 بید مشک هر یک صد و بست مثقال آله را در شیر
 باو شب بخیسانند صبح بشویند و با شش رطل آب
 بخشانند تا سه رطل بماند پس بالیده صاف نموده
 بات سفید و قند سفید و عمل مصطفی هر یک صد
 ست مثقال و گلاب و عرق بید مشک آب پیوه با
 آن مخلوط کرده بقوام آرند و از آتش فرو داوده
 اندازند تا فائز لبردی شود و ادویه کوفته نیمه
 آن لبر شند شربت از مثقال تا مثقالین
 درین نسخه برای شش گل و اغستانی زهر مره
 بر شش هر یک مثقال کافور قیسوری ربع مثقال
 اصل نموده شد فح کل بخشید و برای شش لاجورد
 ضول مثقال نیز فائده کرد.

انوشدارو معتبر مستی که در بعضی امراض اشتها
 م آرد و صفت بر گگل ده توله قرفل مصطک
 یک پنچ توله سنبل الطیب ده توله بسا سه چار توله
 زرباد و توله زعفران سه ماشه ورق انجبال
 بم سیرا کبری قاقلین زرنب خرفه سنبل الطیب

هر یک دو توله شیر آله یک رطل بقند سفید یک حصه
 و عمل مصطفی دو حصه وزن ادویه بدستور مقرر تیار نمایند
 انوشدارو تالیف کند سه نافع خفقان دل
 مقوی دماغ مغز نفس مسمن بدن مقوی معده
 محسن لون صفت گل سرخ شش درم سعد کوفی
 پنچ درم قرفل مصطک سنبل الطیب اسارون هر یک
 سه درم قرفه زرنب هر یک دو درم بسا سه زعفران
 قاقله هیل جوز بوا هر یک پنچ درم شور آله رطل فانیذ رطل
 دو اول آله را بدستور مقرر تیار کنند و فانیذ انداخته
 بقوام لعوق آرند و ادویه مسحوته بدان بر شند
 و گاهی فرنج مشک با درنجویه مروارید ناسفته سافج
 هندی هر یک مثقالین دران افروود میکنند.

انوشدارو بدرالدین قاقله کبار ده درم ورق
 گل سرخ شش درم سعد کوفه همن سفید پوست
 آله لیل هندی هر یک پنچ درم قرفل سنبل الطیب
 اسارون با درنجویه همن سنج هر یک سه درم
 قرفه زرنب مصطک شقال تو درین خولجان
 هر یک دو درم بسا سه دانه هیل جوز بوا زعفران
 هر یک درم گا و زبان پنچ درم عنبر اشوب نصف درم
 فانیذ رطل بدستور مقرر تیار نمایند شربت از
 شقال تا یک نیم مثقال.

انوشدارو که برای شش شش ترتیب داده شد
 فائده تمام بخشد صفت زرنباد درونج مروارید
 کبر بالسد هر یک درم ابریشم سقرض بهمنین
 سافج هندی سنبل الطیب قاقلین هر یک یک نیم درم

آله مقشر هفت درم فانیذ سفید سه چند ورق طلا ده
عدد ورق لقره سی عدد برستور مقرر تیار نمایند.

الوشه دار و بابت بقراط خان اخلاطه مر واریه
ناسفته بسد سرخ زعفران جبریشب سعد کوفه
از خرکی خود قماری سازج هندی هر یک دو مثقال
سنبل الطیب طباشیر سفید گل ارمنی ابریشم مقروض
هر یک سه مثقال عنبر اشهب نیم توله مشک خالص
یک مثقال ورق طلا نیم مثقال ورق لقره توله شیر
آله سی مثقال قند سفید دو چند عمل یک چند.

اطر لقیل براس حب لقره اخلاطه پوست بلبله کابی
بلبله سیاه پوست بلبله زرد آله منقعه هر یک شش درم
حب النیل قنبیل فستقین درمنه ترکی تربد سفید
جوج هر یک پنج درم بزرگ کابی مقشر حب لسان
ترمس هر یک چهار درم شیخ ارمنی تخم خنظل نمک هند
قسطر تلخ هر یک دو درم کوفته بخته بروغن بادام چرب
نموده بعسل مصفا دو چند بقوام آرند و نسخه آنکه
در قلاشی بزرگ آورده این ست پوست بلبله کابی
بلبله آله منقعه هر یک ده درم تربد سفید جوج بلبله
مقشر قسط هر یک پنج درم قنبیل ترمس فستقین اقیمون
شیخ بلخ هندی خردل سفید تخم خنظل سعد راسن هر یک
نصف استار عمل شربت از چهار درم تانج درم
و صاحب شفا سه درم درین نسخه درمنه
ترکی داخل کرده.

اطر لقیل کبیر بلبله بلبله آله بوزیدان لباسه
شیطرح هندی شقاقل تو درین لسان العصاره

بهمین با السویه نموده بروغن گاو چرب نموده بعسل
مصفا بقوام آرند شربت درم و نصف.

اطر لقیل اکبر مسخن معده دافع ریاح معده
بو اسیر محسن لون و سبی اخلاطه پوست بلبله کابی
بلبله سیاه بلبله شیر آله ثقلین هر یک سه جبه
ترنجبیل بوزیدان لباسه شیطرح شقاقل هر یک
جزو تو درین لسان العصاره حب الفلفل انار دانه
شهدانه کچد مقشر شکر طبرزد هر یک دو جبه تخم خشخاش
سفید بهمین هر یک جزو کوفته بخته بروغن بادام
شیرین چرب نموده بعسل بقوام آرند صاحب
سدیدی درین نسخه حب الفلفل داخل کرده است
و شهدانه ذکر کرده و استادی رحمة الله علیه
حب الفلفل و شهدانه هر دو ذکر کرده و وزن
تو درین و لسان العصاره و شقاقل و سازج هندی
یک جزو ذکر کرده و استادی دو جبه چنانچه از
جمع الجوامع علوی معلوم شود.

اطر لقیل اصغر مزیل رطوبات معده و نافع
بو اسیر و مصفیه ذهن و لون اخلاطه پوست بلبله
کابی پوست بلبله بشیره آله با السویه بروغن گاو
چرب نموده بعسل مصفیه بقوام آرند.

اطر لقیل اسطوخودوس پوست بلبله بلبله سیاه
آله منقعه هر یک ده درم بسفنج فستقیناکی تربد
سپید جوج هر یک پنج درم اسطوخودوس هفت
درم عمل مصفیه دو وزن ادویه.

اطر لقیل اقیمون پوست بلبله کابی بلبله سیاه

بلبله آله منقه هر يك نه ماشه بسفاج نه ماشه سناكه
يك توله تر بديك توله اقيمون يك توله شيطرخ شش ماشه
ايسون هفت ماشه نك هندی پنج ماشه كوفته بخته
بعل سه وزن ادويه معجون سازند شربت چهار مثقال
اطريقل مقل مقل بابت ثابت خان هليجات
شش بلبله آله مصطكه هر يك سه جزو تر بد سفيد هشت جزو
و مقل برابر ادويه اول مقل را آب گرم حل كند ادويه
بخته بدان سرشته بعل معجون سازد شربت از سه
درم تا پنج درم و اگر درين نسخه تر بد داخل كند صرف
اطريقل مقل ميشود ليكن مقل آب كند ناعل كند و اگر
اقيمون و اسطوخودوس هر يك سه جزو مقل مغز فلو س
هر يك چهار جزو داخل كند اطريقل ملين شود.

اطريقل شش اهره سهل براي بوا سير صاحب جرب
و حكه و سغه را سود دارد اخلاطه پوست بلبله زرد
پوست بلبله كالي هر يك سي جزو بلبله بست جزو سناكه
پانزده جزو گل سرخ هفت جزو شاهره بست و پنج جزو
در بعضي نسخه بلبله زرد چهل جزو بلبله كالي سي جزو
بلبله بست جزو سناكه ده جزو گل سرخ شش جزو شاهره
پنج جزو و در بعضي نسخه هليجات و شاهره هر يك
جزو است و در بعضي نسخه ريوند درم خوبت انگند
و درم و در بعضي نسخه ديگر اختلاف واقع است
انچه در تجربه آمده مذکور شد بدانكه در اصل نسخه
اطريقل كه معربا طري پهل است واطري معني سه است
و مراد از پهل بلبله بلبله آله بلبله كالي است و چون بلبله
زرد و سياه افزو د كنند در افعال قوي ميشود

و چون پوست كثر آن بقوت با صمه ضرر دارد بر وغن
با دام شيرين يا وغن گا و چرب ميكنند و چون بغير چرب
استعمال مي كنند موجب قوليخ ميشود و غسل درين نسخه
و وچند بايد تا فعل قوي گردد و گاهي براس
قبض بوا سير تر بد و سناكه و مقل زياده مي كنند
و مقل را آب كند ناعل ميكنند و گاهي گلزار و كبريا
و كرايچ داخل ميكنند و بلبله و بلبله را بر وغن بريان
ميكنند تا خون بوا سير بند شود و گاهي براس سنا و
اسطوخودوس و بسفاج و اقيمون براسه غرضه و
اغراض داخل ميكنند و گاهي مقويات معده داخل ميكنند
ايارج لو غا و يا ك فصول مختلفه لزجه غليظه و مخترقه
ان عرق بدن جذب مي كند و از صرع و سكته
و فالج و لقوه و تشنج و داء الفيل و برص و جذام
و بهق و قوبا و شقيقه و صدارع و سغه و فساد عقل
و دوار و وسواس و كلف و شهوة كلييه و عسر نفس
و قنرس و وجع مفاصل و عرق النساء و داء الحية
و داء الثعلب و قروح كنه و ادرايم بارده و خنارير
نافع است عمود دران حريق است اخلاطه
شحم خنظل و پنج درم پيا غنصل بريان غار يقون
سقمونيا خرب سياه اشق ثوم بري ككوا حد دو
درم و نصف اقيمون كما ذر يوس مقل ارزق
عبر هر يك سه درم حاشا سا فوج هندی
هونغا يقون فراسيون جده سليخه فلفل سياه
و سپيد دار فلفل زعفران دار چيني جاو شير
بسفاج بكيچ جنديب ستر مر فطراسا ليون

زراوند طولی عصاره فستقین فریون سنبل الطیب
 حماما زنجبیل هر یک دو درم اسطوخودوس جنطیانا
 هر یک درم و نیم عمل بقدر کفایت درین نسخه در
 شقایق فلفل سیاه دار فلفل دارچینی از قلم ناز
 افتاده و در عمل نسخه زرباد و غصیل با ثوم بر سه
 هر یک دو درم و نیم است چنانچه آبخاند کور شد
 کذا سمعت من استاد ی -

ایاراج بنادر لیطوس کبر که پیش از جالینوس
 در عهد بنادر لیطوس بادشاه یونانیان ترکیب یافته
 که منافع لوغافا دارد و مذهب حصاة کلیه مثانه است
 و صنعت کبد و مثانه و کلیه را نافع است صفت
 صبر سقوطری پانزده درم غار یقون ده درم زعفران
 و ج دارچینی مصططک روغن لبان فستقون
 حب لبان دار فلفل سیاه و سفید جنطیانا و
 قحاح از هر هر یک دو درم قسط کماذریوس افیمون
 هر یک چهار درم اسارون سلیمه سقمونیا هر یک
 شش درم سنبل الطیب سه درم و نصف مرجان
 هر یک یک درم عمل مصفیه سه چند بتور تیار نمایند
 شربت چهار مثقال نزد بعضی باب گرم استعمال کنند
 و نزد بعضی باب افیمون لیکن استعمال این ایارجات
 بعد شش ماه است -

اکسیر لبدان عود غرق دو ماشه جوز بوا بسبا سه
 دارچینی هر یک سه ماشه مصططک پنج ماشه برگ گاوزبان
 شش ماشه غنچه گل سرخ هفت ماشه در روغن عقر بے
 دو ماشه گل بنفشه شش ماشه کبابه مینی دو ماشه

قشر رمان فلفل صمغ عربی هر یک سه ماشه انیسون
 بادیان هر یک چهار ماشه قاقله کبار قاقله صغار
 قرفل زنجبیل زرنبسا و فلفل در از پوست نارنج هر
 یک دو ماشه گل نارنج پوست ترنج هر یک چهار ماشه
 زعفران مشک خالص عنبر هر یک کنیم ماشه ثعلب مصری
 شش ماشه نعناع سه ماشه مویانی کافی چهار سرخ
 ورق طلا و ورق نقره هر یک کنیم ماشه مروارید ناسته
 نه ماشه شربت سیب شربت فواکه نبات سفید عمل مصفیه
 هر یک ده توله آب برگ قبول بست توله دو قو گلاب
 هر یک سه ماشه روغن گاو نج توله گلاب عرق بید مشک
 عرق بهار هر یک پنج توله بدستور محجون سازند شربت
 دو ماشه تایک درم -

ایارج بقراط نافع است از جنون و وسواس و
 دوار و صداع شدید و تشنج و شقاق و استهلاک
 وجع مفاصل و اختلاط عقل و فساد ذهن و ابتداء
 نزول ماء و جذام و برص و قوبا و فلج و لقوه اخلاطه
 قنار الحمار سه مثقال فلفل کماذریوس هر یک پنج
 مثقال زعفران مرصاف سقمونیا هر یک دو درم
 اشق درم عمل بقدر حاجت -

ایارج شیخ الرئیس خرق درم شحم حنظل مثقال
 گل سرخ نیم درم فلفل سپید مثقال زنجبیل دو مثقال
 و ج حماما اسارون حب لبان حاشا صمغ غرس
 کرس و قو تخم کدر هر یک سه درم گاوزبان ده درم
 تخم شاهتره تخم فرنجشک تخم بادرنجوبه تخم اترج
 نعناع خشک هر یک دو درم افیمون دو نیم درم

بجسل دو چند بسر شدند -

ایاراج مختصرع که تنقیه مرکب از فضول صفت شحم خفیل به
پوست و بیه حب ده مثقال کند رطل سیاه و سفید فلفل دراز
هر یک چهار مثقال زعفران صبر سقوی مرکه معانی
حاشا اشق هر یک مثقال مقومیا و شوی شش مثقال
حصار ده فستقین دو مثقال اسطوخودوس چهار مثقال
کماذریوس دو مثقال عمل بقدر حاجت بتورق ترابراینند
ایاراج فیکرا بمغنی که نمود آن صبرست نافع از امراض
سرد و طوبت معده و وجع معده و قولنج و قی و قارح
و لقوه و استرخا و قتل زبان صفت مصلک زعفران
سنبل الطیب حب لبان عود لبان اسارون سیخه
و اچینی هر یک جزو صبر سقوی مانند همه ادویه و بعضی
اطبا خود لبان یک جزو داخل می کنند و بعضی صبر را
و وزن ادویه داخل می کنند بجسل خام بسر شدند
شراب دو درم و قوت آن از شش ماه تا چهار
سال باقی می ماند -

ایاراج اصغر سلیم که منسوب است بسلم مولی عبداللہ
بن ابی کبر نافع است از مره سودا و اوجاع رحم
و اوجاع حصیتین صفت فلفل سپید زنجبیل مک هندی
قسطانج هر یک شش درم اقیمون فریمون چند بیدستر
زعفران قر فلفل مصلک عاقر قرحا هر یک پنج درم سعد بن ازخان
خارشین زر بناد درونج زراوند طویل هر یک دو درم روغن
لبان و آب کافور هر یک چهار درم کوفته بخیه بروغن لبان
آب کافور مخلوط کرده بجسل مصفی منزوع الرخوة سپید شدند
بعد شش ماه استعمال نمایند و اگر خواهند بمقدار عدس

آب مرزنجوش معوط نمایند -

آب زن نافع از ضیق النفس که از خشکی شش که از حرارت
باشد لیکن تب نداشته باشد صفت بقیه خبازی خطی
گل نیلوفر تراشده که در آب شیرین جوش داده روغن
طری بالایش بریزند و در نیل گرم بنشانند -
آب زنی که در گردن را نافع است با بونه تخم شبت
برگ و گل خطی اکلیل الملک پوست ششاش جو شاییده
کار برند -

امروسیا که نافع است مرابتدا به تنقار ابد و ضعف
بگر و ضعف طحال و ملائمت اینها را و فتح سد و بخت
حصاة کلیه و در بول صفت دو قوزیر که کرمانی عیدان
لبان سیخه قردمانا فقلح اذخر تخم کرفس هر یک درم
و در بعضی نسخ یک نیم درم است دار فلفل قسط مر فلفل
سپید هر یک نصف درم مرصاف سه درم حب الفارده
عدو ج زعفران هر یک دو درم ادویه کوفته بخیه
بجسل منزوع الرخوة معجون سازند و در بعضی نسخه مر
نیم درم است شراب مثقال آب گرم

النقد یا چون این معجون را جزو اعظم بلاد است نام
نهاده شد نقد یا که بمعنی بلاد است نافع است
برای صرع و قارح و لقوه و امراض دماغی و حناجر
و صداع و اوجاع معده و صدر اخلاطه سنبل الطیب
سیخه ساذج هندی زعفران درمنه ترکی شیخ ازخی
اقیمون فقلح اذخر ر یونچینی حب لبان
قر فلفل هر یک دو مثقال حب البان مقشر زنجبیل
هر یک دو درم مصلک عود الصلیب عمل بلاد رن فلفل

هر یک سه درم غارلقون در درم صبر مقو طری ده درم
ایر سبست درم پوست خج بادیان سه رطل سرکه کهنه
سه رطل پوست خج رازیانه در سرکه شبانرو و زنجبیا منند
و سه جوش دهند پس سرکه صاف کرده در دیگ کنند
و بعسل سه رطل و نیم آتش ملایم بقوام آیند و ادویه را
کوفته بخیته آن مغزج سازند شربت یک درم باب
نیگرم این است آنچه صاحب شفای نقل کرده لیکن بهتر
آنست که بجای ده درم و سبست درم ادویه اوقیتان
گفته شود چنانچه در نسخه استادی رحمة الله علیه کورت
و از ترکیب جالینوس نیز چنان معلوم گشته دران
غارلقون سه درم است و بهتر آنست که خل خسر
بقدر سه امنا باشد.

اکسیرین نافع از قروح چشم اخلاطه شادخ مغول
مرویدنا سفته بسد تو بال الخاس محرق مغول قلیمیا
ذهب هر یک دو درم کل اصفهانی مریشناز با بحر
هر یک درم بکوبند و در پارچه حریر بگذارند.

باب البام

بخور مقوی دماغ و مصفیه ذهن نافع از غشی و خفقان صفت
خود هندی قسط شیرین صندل مقاصری هر یک مثقال
مشک کافور ریاحی هر یک نیم مثقال سوده با گلاب
سرشته بنادق سازند.

بخور که سیلان نزوت عاره را قاطع است صفت
شکر طبرزدیانی جو قشر درخیزانند و خشک کنند.

بخور برای نقل سامعه و ودی و طنین و ریاح بغایت
نافع است صفت مرزنجوش سداب فستقین شیج ارمنی

مقتر اهل با بونه اکلیل الملک بنفشه نیلوفر برابر
جوشانیده در ظرف لوله دار کرده لوله را در سوراخ
گوش کرده بخور گیرند.

بخور جهت رفع احتباس طمث صفت
کنندش میعه ملک البطم هر یک جزو عنبر شهب نیم ج
مشک زعفران ربع جزو سوده بروغن زنبق سرشته مقدار
فندق در آتش انداخته از راه لوله برجم رسانند.

بخور نافع از اختناق الرحم و تیسر ولادت صفت
شحم خنظل قند جاو شیر برابر از سره گاو سرشته بخور گیرند.

بخور نافع از درد دندان که از نرله باشد صفت
پوست خنخاش عنبر العلب گل با بونه گل لالیخ لاله
جوشانیده بخور گیرند.

بخور که قاطع است سیلان نزلات بارده را صفت
کنند رعود هندی سندروس قسط لونی و ابن قره
سندروس و لونی درین نسخه داخل نکرده است.

بخور لیشرخ صفت حاشا پودینه برابر در سرکه
جوش داده در بینی بخار دهند.

بخور نافع صداع حار مادی صفت
قصبان خطمی جو مقشر نیم کوفته تراشته که جوش داده
در پشت بیندازند و قدر سه روغن بنفشه یاروغن
گل انداخته سر مرلیض را به مندیل بسته بر آن
منکوب سازند.

بخوری که استادی علویان براسه در درخاره
که از نرله بود بخور نکرده صفت با بونه اکلیل الملک
عنبر العلب مرزنجوش پوست خنخاش کشیز خشک

پوست بنج لاله گل بنفشه چو شانیده سرپوش از دوسه
گرفته به رخساره بخار بدارند -

بخور برای نقل سامعه و دوی وطنین و ریاح نافع است
صفته مرزنجوش سداب افستین شیخ ارمنی صغیر سبل
بابونه اکلیل الملک بنفشه نیلوفر برابر جوش داده بخور کنند -
بخور برای احتباس حین نفع کند صفته تخم حنظل
شونیز کندش میوه سالک عکاک البطم هر یک جزو بنفشه
نیم جزو خشک زعفران ربع جزو سوده بروغن زنبق رشته
بقدر فندق استعمال نمایند جو عیکه برجم برسد -

بخور نافع ربو بود صفته مر قسط سیلخه زعفران سوده
بشراب مرشته اقراض نمایند -

بخور دافع در گوش که از نزله باشد صفته پوست
خشخاش تخم خشخاش مرزنجوش چوب صینی هر یک توله بزلیج
دو ماشه پوست بنج لاله سه ماشه بخور گیرند -

بخور برای طرش صفته افستین رومی در قهقه جوش
داده بخور گیرند -

بخور دافع صداع باردادی صفته مرزنجوش پودینه
بابونه اکلیل الملک قیسوم ثبت شیخ نام حب الغار
چو شانیده بخور گیرند -

بخور نافع دوی وطنین مع نقل راس و نه صاع
صفته مرزنجوش شیخ افستین پودینه صغر جوش داده
در گوش بخور گیرند -

بخور نافع زکام و نزله باردان صفته بابونه اکلیل الملک
مرزنجوش جوش داده بخور گیرند -

بخور نافع ربو و ضیق النفس صفته مر سیلخه قسط زعفران

برابر سوده با شراب اقراص بندند و وقت حاجت
در دهن بخور گیرند -

بخور یکیه همین فائده دارد صفته زرنج صفرزادند
طویل سوده بروغن گاو بسرشند و جهان بندند و بخور گیرند -
بخور یکیه مشیمه بر آرد صفته قسط هفت درم میوه
خشک چهار درم حب لبسان سه درم صمغ بطم دو درم
جاو شیر درم خریق سفید فاو اینا هر یک دو درم شونیز
تخم حنظل هر یک مثقال کند رده درم -

بخور طبری نافع از ربو که ابد از استعمال مسهل است و
مقیات براس دفع بقیه رطوبات شش و قصبه ریه
بے نظیر است صفته زوفا خشک کبریت آتش ناریه
زرنج سرخ را تیج پیر سیاوشان مصطک عکاک الانباط
اجزاء برابر پیله کرده بزگداخته ادویه را سحی نموده
بر آن بخیته بنادق سازند و انگشت سوزان در قمع
انداخته و بنده بر آن دهند و از راه انبویه گاه
بدین و گاه از راه بینی بخور گیرند -

بخور جهت اختناق رحم و تمیر ولادت نافع است
صفته تخم حنظل قه جاو شیر برابر سوده بزهره گاو
بدستور بخور گیرند -

بخور جهت درد دندان و مواد نزله صفته پوست
خشخاش غلب التعالی بابونه بنج لاله بزلیج اکلیل الملک
مرزنجوش برابر بدستور بخور گیرند -

بخور نافع از ربو و سرفه بلغمی که فی الحال نفس را
توسع کند صفته زراوند حرج مرصا میوه سالک
قه وزن برابر زرنج سرخ برابر سبها دویه یا سوده

بروغن گاو سرشته خوب سازند و زیر قمع گذاشته
دود او در خلق گیرند.

بجور نافع بواسیر وقت جریان خون صفت
ترید ز پنج سرخ بار و زیر انگشت پشت شتر
بخار دهند.

بجور نافع از وسواس سوداوی صفت کند
سندروس سنگ جراحت مقل از زرق پوست حفظ
کبریت سفید تار بهل شب یانی مرکی وزن تار بهل
هشت ماشه و وزن دیگر ادویه چهار چار ماشه.

بجور نافع از ورم خصیه صفت گل بنفشه غنیمت شلب
برگ سنبله لوگل بابونه هر یک توله جو شانیده بالاس
چوکی نشسته بخور گیرند.

بجور نافع از درد دندان صفت بزرالنج غنیمت شلب
کشیز خشک برابر آتش گذارند و دود بدندان
رسانند.

بجور نافع بواسیر صفت انزروت را پنج
پوست چوب توت.

برود عبارتست از چیزیکه از سردی چشم شود
برود کافوری نافع از حرارت چشم در چهار
صفت تویتامغول پنج درم کافور قیراط سوده
برود حصرم مرو تویتا حتی کرده باب حصرم مغول
ساخته در آفتاب خشک کنند باز حتی کرده استعمال
نمایند حرارت چشم و سیلان و معده را نشکلی بخشد.

برود حصرم حار نافع از سیلان و رطوبت چشم
و جرب و سبل و دمع صفت تویتا عروق صفت

پلیله زرد هر یک اوقیه زنجبیل دار قفل مامیران
هر یک نصف اوقیه نمک اندانی دود درم و گاسه
نمک هندی هم داخل میکنند ادویه حتی کرده بخور
گذرانیده باب حصرم غسل کرده خشک نمایند بعد از آن
باز حتی کرده بکار برند.

برود دهن نافع از قلاع و ورم خلق و دانه
دهن و سقوط لهما صفت لباسه پنج درم طباشیر
سفید درم بزر بقله عدس مقشر هر یک چهار درم
کافور دود انگ تخم گل سه درم کوفته بخت
در دهن و بینی بدمند.

بر شعشا لفظ سریانی است بمعنی بر و الساعه
چون او جلع صعبه را در ساعت ساکن می کند
مسی شد بدان جالینوس گفته که من آنرا در خواب
دیدم پرسیدم از او گفت من از ترا کیب انفس
روی طروسی ام و خاصه من آنست که حامل میشوم
در میان موت و مراد از او جاع مملکه و در من
خاص بسیار اند و بعضی از خاص من منع سیلان
نزلات و کثرة انصباب آن سوسه اعضا

بر شعشا انطاکی فلفلین بزرالنج سفید هر یک
بست درم افیون ده درم زعفران هفت درم
سنبل الطیب عاقر قرحا هر یک درم کوفته بخت
بعل سه چند بقوام آرند بعد دو سال استعمال نمایند
وقوة آن تابست سال باقی ماند انطاکی
گفته که شربت از آن تا دود درم است و آنچه به تجربه
رسیده است که اینقدر می کشد کسی که عادت بران

نداشته باشد و این صداع مزمن و سیلان نزلات
و اسهال و بعضی و جاع را در ساعت نافع است
و او جاع مفاصل را در یک اسبوع و نزلات را در
یک ماه -

پاشویه غلب گل خطی سپید زوفا خشک
اکلیل الملک سبوس گندم حاشا هر یک دو توله بخنید
صاف نموده پاشویه نمایند -

دیگر برگ بید برگ بنفشه گل خطی سپید آرد جو گل
نیلوفر هر یک توله جو شانیده پاشویه نمایند -

پاشویه برگ بید گل بنفشه برگ بنفشه آرد جو گل نیلوفر
کثیرا هر یک توله بدستور پاشویه نمایند -

برشعشا ابو البرکات نافع است از امراض بارده
و امراض قلب و معده و سده صفته فلفل سپید
فاشرا فرخشک فوه الصباغین بزرالینج سفید مقل
ارزق هر یک ده درم زعفران زرد وند طول غصص
میشوی جنطیانارومی جد و از خطانی هر یک چهار درم
حب الغار فیون مرصاف هر یک هفت درم سنبل
رومی چند بیدستر هر یک دو درم فریون درم کوفته بخته
بسل سه چندا دویه همچون سازند -

برشعشا الطالکی به نسخه دیگر نافع از نزلات بارده
صفته فلفل سپید بزرالینج سپید هر یک ده درم
فیون چند بیدستر هر یک مثقال زعفران دو درم
ونیم عاقر قره سنبل الطیب سیخه زرنهاد بهمنیون
عود دهنی هر یک درم فیون نیم درم تخم شمشاد
نیم مثقال عود بلسان دو مثقال کوفته بخته بروغن

بلسان یاروغن زیرت چرب نموده بعسل سه چند
ادویه بقوام آرند -

برشعشا باشمی نافع از نزلات بارده صفته
افیون پنج درم زعفران نیم مثقال فلفل مثقال مسطح
کندر داپنی هر یک دو مثقال کوفته بخته بعسل سه
چند بقوام آرند -

برشعشا قوی النفع از نزلات بارده صفته
مرصاف زعفران میعه کماذریوس جنطیاناروت هر یک
ده درم گل محموم افیون چند بیدستر غار فیون صمغ عربی
سنبل الطیب هر یک سه درم حب الغار قصب لوز بریه
دارششیعان عصا ره لحنه التیس هر یک پنج درم
زراوند طول ریوند صنی حاما اسارون و غن بلسان
هر یک نیم درم عصا رات و صمغ درم شات
حل کرده دیگر ادویه کوفته بخته به سه بعسل سه
چند بقوام آرند -

برشعشا دیگر نافع از نزلات صفته جنطیانارومی
سیخه دار فلفل چند بیدستر هر یک چهار درم
فقلح اذخر سنبل الطیب زراوند طول هر یک
دو درم زعفران دو درم افیون پانزده درم انیسون
تخم کرفس پوست سیخ کرفس هر یک بست درم
فلفل سپید سی درم قسط مروه اسارون هر یک
ده درم زنجبیل خشک مرافودنج بری هر یک
هفت درم روغن بلسان ده درم کوفته بخته
بعسل سه چند بقوام آرند و شربت این دو نسخه
آخر بردای طیب است -

بشرعشاجا لیتوس فلفل سپید بزرالینج هر یک
بست درم افیون ده درم زعفران پنج درم فریون
سنبل الطیب عاقر قرحا هر یک درم با سه چند
عسل برشند و بعد از شش ماه استعمال نمایند
شراب تاسه نخود.

بزررقه تخم حلیه تخم کتان هر یک توله ریوند شش ماشه
کندر و ماشه نشاسته سه ماشه انزروت یک نیم ماشه
سفیده تخم مرغ دو عدد و روغن کتان سه ماشه شیر بز یک توله
بزررقه طلیح حلیه توله طلیح کتان درم ریوند توله کندر
ماشه نشاسته ماشه سفیده تخم مرغ یک عدد انزروت
ماشه روغن کتان ده درم شیر بز یا خرچ درم.

نسخه دیگر فلفل سپید بزرالینج هر یک سی و هفت
و نیم مثقال افیون و زعفران هر یک پانزده درم سنبل الطیب
فریون عاقر قرحا هر یک شش درم عسل سه وزن ادویه
بلاد کبیر نافع فالج و لقوه و رعشه بکه تریاق جمیع علل
بارده است صفت زنجبیل عاقر قرحا شونیز فلفل
قطدار فلفل و ج هر یک دو مثقال برگ سداب
سعد ملتیت جنطیانا زراوند حب الغار چند بیدستر
خردل هر یک پنج مثقال عسل بلاد روغن مثقال و ثلث
سوده بر روغن گردگان چرب نموده بعسل سه چند ادویه
بقوام آرند و در نسخه نجیب الدین سمرقندی همه
اجزا با سوه و عسل سه وزن ادویه.

بنادقات بنادق مسکن الوجع درد قو لنج بارد
صفت جنید سترناخواه شونیز زیره کرمانی
افیون با سوه بنادق سازند هر یک دودانگ

بنادق که بقولنج شدید مراری که مقص هم داشته باشد
نفع بخشد صفت تخم خرفه تخم کاهو افیون برابر سوده
بلغا با سبغول بنادق سازند هر بنادق دودانگ
بنادق که کرم شکم برآرد صفت مغز بزرنگ کابی
پوست آله لیلی زرد هر یک نیم درم و نیم تر بد سفید
دوازده درم فانی چهارده درم ادویه کوفته بخته
بقوام فانی بنادق سازند.

بنادق براسه سوزش بول بلا ده صفت
مغز تخم خیارین مغز تخم کدو تخم خرفه مقشر تخم خشکاش
سفید هر یک هفت درم نشاسته کثیرا رب السوس
هر یک دو درم مغز تخم خسر بزه هشت درم بزرالینج
سفید یک نیم درم سوده بنادق سازند.

بنادق که نافع است مرقوح دسوزش بول را
صفت مغز تخم خسر بزه مغز تخم خیارین مغز تخم کدو
هر یک بست درم صمغ عربی لاجورد دم الاخوان
هر یک ده درم افیون سه درم بزرکرفس درم و در
بعضه نسخه تخم کرفس سه درم افیون یک درم
سوده بنادق سازند.

بنادق نافع جرب آلات بول صفت مغز تخم کدو
تخم خسر بزه پنج درم مغز تخم خیارین دو نیم درم
مغز تخم خشکاش سفید تخم خرفه تخم خطمی مغز بادام شیرین
کثیرا نشاسته رب السوس گل ارمنی تخم کرفس
هر یک یک نیم درم بزرالینج نصف درم شربت
سه درم شربت بنفشه.

بنادق البزور که پیش از نفع خروج ریم استعمال کنند

صفحه مغز تخم خیارین مغز تخم کدو تخم خرفه تخم کاسنی
مغز تخم خطی بارتنگ بالسویه سوده بنادق سازند
شراب سده درم بجلا صبح و شام استعمال نمایند -
بنادق البزور که بعد نفع بعل آرند صفحه
مغز تخم خربزه ده درم مغز تخم خیارین پنج درم
مغز تخم کدو تخم خرفه تخم خطی مغز بادام شیرین کثیر انباشته
ربا سوس گل رمنی دم الاخون تخم خشخاش سفید
تخم کرفس هر یک دو درم کوفته بخیته بنادق سازند
و با شیر تخم خربزه توله و شیر و فا خشک سه ماشه بعل آرند -
بنادق کچون در دهن نگذارند مانع شود سیلان
نزلات را صفحه افیون زعفران میوه سائله برابر
وزن سوده بنادق سازند و در دهن نگذارند و
لعاب بیندازند -

بنادق لقا مغز تخم خیارین مغز تخم خربزه کتیرا
طبایخ سفید صغ عربی کندر گل رمنی بلوط بوداده
تخم حماض بوداده هر یک چهار مثقال افیون زعفران
تخم کرفس هر یک درم سوده آب ککج و پوست خشخاش
بنادق سازند -

بیداریقون نافع از نفخ و برودت معده صفحه
زعفران کاشم تخم کرفس زنجبیل ماشا مغز جلفوزه
هر یک شش درم مغز بادام شیرین لبان ذکر هر یک
دو درم فلفل سه درم کوفته بخیته بصل سه
چند بقوام آرند -

بنفج هر با نافع از سرفه گرم و از خشونت ریه
و خجسته و ملین سینه صفحه بنفشه تازه خوشبو و اوراق

آن گرفته باشک طبرزد مدقوق هموزن نیکو مالیده
در آفتاب بگذارند باز یک چند شکرند کور بیندازند
و ببالند و در آفتاب بنند چهل روز بگذارند بعد از آن
شکر طبرزد یک چند بران گذاشته باز گذارند و باز از
آفتاب بردارند -

باسلیقون نافع از علت چشم و تاریکی بصرا قلیمیا
طلاده درم نخاس سوخته پنج درم سفیداب از زهر
طخ اندرانی هر یک دو درم نوشاد رجده فلفل دار فلفل
هر یک درم کف دریا اشنه قر فلفل هر یک درم نیکو
سحق نموده استعمال کنند -

باسلیقون نافع از نزول مار و قاطع دم و جالی
بصر و صالح مشاخ است صفحه شاد پنج سوه صفحه
اقلیمیا طلای سافج هندی سور بخان مصری طوطیا
نخاس سوخته صبر تو بال نخاس زعفران هر یک
دو درم فلفل دار فلفل نوشاد هر یک درم بدستور
مقرر سحق نمایند -

باسلیقون نافع از کله چشم و تاریکی چشم صفحه
اقلیمیا طلای اشنه کف دریا هر یک ده درم نخاس
سوخته شش درم نمک اندرانی سفیداب از زهر
نوشاد در سافج فلفل سنبل کل هر یک دو درم قر فلفل
جوزبوا اشنه هر یک نصف درم کافور دانگ
بدستور سحق نمایند -

باسلیقون الملک جالی چشم و اگر در حالت صحت
هر روز یک مرتبه یا یک روز در میان استعمال نمایند
حفظ صحت کند صفحه اقلیمیا طلای کف دریا هر یک درم

صفت سوخته پنج درم سفید اب از زبذخ اندر آن
هر یک سه درم نوشادر در غلغل هر یک دو درم
قرنفل اشنه هر یک درم غلغل چهار درم کافور نصف
درم بدستور کل تیار نمایند و دیگر نسخه با سلیقون که
شفائی و دیگر ذکر کرده بعمل این عاصه نیامده
اینجا ذکر نکرده.

پالوده چینی دو توله ساینده خصیة الثعلب مصری
نیم توله صلایه کرده با شیر نبات و گلاب بقدر حاجت
پزند و زعفران نیم دانگ عنبر نیم دانگ سوده داخل نمایند
و براسه محو در مزاج نشاسته و لعاب بهمانه داخل کرده
پالوده پزند لیکن عنبر و مشک داخل نباید کرد.

پنیر براسه شقاق دست و پا صفت حقنه رکود
شغم که پا و سیر سفاف نیم سیر بهمانه موم کافور
که توله برگ گنیم نیم پا و شاهر نیم پا و گل خطمی دو توله
سنبل الطیب سه توله چربی گردیده بزرگ آنا را ز چقدر
با برگ دار و از که آب کشیده و دیگر ادویه را باب
شیره گرفته چربی را اول گذاشته با موم انداخته صاف
نموده شیره با بد و مخلوط کرده با تش ملائم بچشانند
تا غلیظ شود.

پیرلوما نافع است با بتدا و رد و با صلاح آرد رند
مزن را صفت اقا قیاسه و شش درم اقلیمیا طلا
بست و چهار درم نحاس سوخته مسحق مفسول همزده
درم نیکو سخی نموده بشرا بفض سرشته سیان سازند
سیر الساعه بومرغ فلوس خیارشنبه بشیر کا و یا باب
جوش داده غرغره نمایند انشاء الله تعالی در یک ساعت

از خنق شفا شود لیکن فائده این در ماده قلیس
زود ظاهر شود و دیگر زاج سفید بریان کرده لوده
افیون هر یک جز سوده در پارچه بسته بگذارند و در همه
وقت باب ترک کرده بر چشم بگذارند.

برابر فر زجه سرطان رحم مرد اسنگ ده درم پیس
رو باه تازه پیس خنزیر موم هر یک چهار درم روغن
گل سرخ ده درم موم ماد روغن گل انداخته
باقی ادویه بدان بسرشد و با صوف کجی استعمال نمایند
و دیگر نافع از درم عار صفت موم سفید ده درم
روغن گل سرخ بست درم گذاشته آرد با قلا و شیان
مایه نظمی آرد و هر یک درم کافور ربع درم در آن بیندازد و مخلوط کنند
و باب غلب الثعلب و کشیز توله.

باب التار

تریاق فاروق مجون جلیل القدر است و موجب
خلاصی موت که از نیش هوام قتاله عارض میشود و
فیلسوف با عیوس نام آنرا محض برای رفع موم
نیش هوام قتاله ترکیب کرده چون جالینوس
تامل کرده در ترکیب آن و در طبائع ادویه آن
منافع و محاسن آن از قوت اعصار رئیس و آلات
آنها و دفع سموم دانست که در امراض هم فائده خواهد
بخشید بلکه حفظ صحت هم خواهد کرد و اسباب محدثه و منذر
امراض دور خواهد شد و در هر امر از امور و در هر
مرض از این امراض شربت مقرر کرده و کیفیت
استعمال ادویه اشیا مستعمله بدو تجویز نموده و
با استعمال در آورده چنانچه بچنان یافت پس بیان کرد

محاسن و منافع آن و سبب استعمال در امور مذکوره
بر طبق آن منافع و محاسن ظاهر گشت و هرگاه مورد
این مجون لحم افامی است و خاصه آن جذب
سمیت است از اعضا بر ریشه و آلات آن نام
نهاده شد تریاق چنین گفته که اجود نفع و اکمل
اینها این است همون اینجا ذکر کرده میشود صفت
اقراص سفیل چهل و هشت مثقال بود در هر عدد
جالیبوس چهل و شش مثقال بود و از دار چینی
بست و چهار مثقال اگر چه اولین دوازده مثقال
میگرفتند اقرص نفی و اندر چون هر یک دوازده
مثقال لیکن حکیم با عیوس بست و چهار مثقال
میگرفت و بزرگوار و دوازده مثقال تخم شلغم ثوم بر
ایر ساغاریون ربالسوس روغن بلسان هر یک
دوازده مثقال مرزنجبیل زعفران ریونچینی ذواخسته
الادراق فودنج جلی فراشیون کراش حبلی
فطراسالیون اسطوخودوس قسط فلفل سفید
دار فلفل کندر گز مشکطرا مشیع فقاخ از خرمسینه سیاه
سنبل جبهه هر یک شش مثقال لبنی بزر سیسالیوس
تخم کرفس حرف کما ذریوس ناخواه کما فیطوس
عصاره حبه التیس شیج حبلی سافرج هندی جنطیانا
تخم رازیانه گل مخوم زاج کم بریان حبس اما وج
حب بلسان هو غاریون فوه صمغ قدمانا انیسون قاقیا
هر یک چهار مثقال دو قوا و قیه مقل الیهود و در نسخه
دیگر نفر الیهود جاد شیر قنطور یون و قیق هر یک و مثقال
زراوند حرج و قدا و زراوند طویل داخل میگرددند

جندبیدستر هر یک مثقال و غسل که از گس که از عا شاشا
خوار که او باشد و پاک کرده باشد و شراب به رطل
مطبوع خنق طیب لرا حله الطعم سه رطل و نصف
رطل ادویه نیکو کوفته صمغ و عصا رات در شراب
بخسینند تا آنکه محل شود پس مطبوع و غسل بران
ریزند و یک شب در و زهمان قسم بدارند و بعد ادویه
بر روغن بلسان است کرده بدان برشند و در ظرف نقره
یا چینی یا ظرف رصاص بگذارند و ظروف را اندک
خالی بدارند بدانکه منفعت ادغال مطبوع آنست
که تریاق زود فاسد و متغیر نشود خصوص خنق طیب لرا حله
که نافع است از گزیدن هوام و سموم قاتله و موشی
و مقوی معده و محلل بلغم و دفع نفخ شکم و امعا
و غسل مصفا موجب حفظ قوت ادویه و وصول آنها
بعق بدن و تفریق و تزویج اجزاء ادویه و کاسکراته
ادویه در همه معاجین اما با وجود اینها جگر و سینه را
پاک میکند و از گزیدن هوام و سبلع و سگ دیوانه
و سموم قاتله چون ششاش سیاه و نخ و طوف آنچه بالا
ذکر یافت چهار گرمی هوا مانند شیشه و از ملق رد دت
و در معاجین مانند نخاس و از جذب قوت دوا مانند
مخار مغزست و امتحان تریاق آنست که اگر تریاق قله
با قلاعقب سهل قوی دهند قوت سهل کم میکند و اگر دیگر
بمی را از مار اول گزیدن دهند من بعد تریاق دهند
آن دیگر نمیرد بخلاف دیگر خاکی که بسبب رخو گشت
و عدم صلاحیت در و زهر اثر میکند فائده
تریاق امراض بار در طب و امراض و ادویه چون

فالج و لقوه و سگته و صرع و دوسواس و جنون و برص
و جذام و تشنج مفصل و عرق النسا را نافع است
و منکی حواس و محرک شهوات است و نافع است جرب
و سبیل را و سرطان و اورام صلب و سدد جگر و وجع
کلیه و ضعف آن و استسقا و نزف دم و فواق که بعد
استفراغ عارض شود و دوا را تخم و جمیع اصناف
در دمقعد و انقطاع صوت و نزیان و سدر و جذر
و جمیع انواع سورمزاج و اسهال دودی و اخلاط
شش و ضعف زبان و اورام رحم و صلابت آن و
بهق و تقویت اعضاء بدن میکند و چیزیکه مخالف
بدن عارض شود و در سازد و قوی و سنگ مثانه و
گرده و استرخا مفصل را فائده بخشد و شربت
آن از کتب قدیمه و قرابادینها معلوم است پس کن
درین وقت مستعمل و ستاؤ می رحمة الله علیه
از یک ماشه تا سه ماشه و قوتش تا سی سالنقی میماند
بعد شش ماه استعمال نمایند و صبیان را ضرر دارد
تریاق عذره نافع است از سم و ریج غلیظ که در
احشا باشد و او جلع جگر و طحال و صرع و خفقان
صفته حمام منبیل سازد کک مغبول میاشا
قرنفل زرا و چینی قیولیاقسط جنطیانا رومی هر یک
دوازده مثقال فحلح اذخر عصاره لیمه الیتس مقل
ارزق هر یک بست مثقال عاقر قرحا دایمینی رازیانه
کبریت خام تخم شبت اسارون قروما تا فریون افیون
تاردین فحلح کرم برگ با قلا تخم کرفس حبلی و قو قحلح
سنبل رومی هر یک سه مثقال کثیرا خشاش سفید

فلغل سیاه هر یک سی مثقال بزرالینج بست و هشت
مثقال سیلخه ورق گل سرخ اقراص اندرجون هر یک
نه مثقال تخم سداب مثقال حب اترج مقشر سماق
شامی منقعه هر یک دو مثقال روغن بلبان بست
و چهار مثقال سنبل رومی سه مثقال فحلح مرچار
مثقال و نصف عصاره قیصوم بست مثقال برگ
ترنج سیزده مثقال صمغ و عصارات رادر مثلدث
بخسانند و ادویه بکوبند و بعسل مصفیه سه حین
بقوام آرند و در ظرف صینی نگه دارند و بعد شش ماه
استعمال کنند و قوتش تا هفت سال باقی میماند و
شربتی تا مثقال -

تفاضه منومه مرکب صافی افیون زعفران اشه
آرد جو هر یک جزو ادویه کوفته بچینه به گلاب سرشته
شکل تفاضه ساخته میبند -

و دیگر سوی جو برگ پیروج پوست پیروج پوست
خشخاش برگ خشخاش گل خشخاش مرکب صافی هر یک
جزو صمغ عربی دو جزو سوده بگلاب سرشته میبند -

تفاضه منومه افیون پوست پیروج آرد جو
صمغ عربی برابر وزن سوده بگلاب سرشته تفاضه
ساخته میبند -

تریاق اربعه درمنهاج و کامل گفته که نافع است
از سم ذات السموم و ریاح غلیظ معده و اسهال
و او جاع کبد و طحال و صرع و خفقان و شربت آن
مثقال بآب سرد و در ششغالی بآب گرم و توفیق هر دو
امکن است صفت جنطیانا حب لغار زرا و مند طول

مرصات هر یک جزو کوفته بختیجی بجزیر گدرا نییده
بصل صفتی سه چند بقوام آرند قوش تا دو سال
باقی می ماند -

باب الشار

لشایا نافع ست از صرح و سکت و قالج و لقوه و
تشنج و رسته و فرغ و خبث النفس و خفتانج از
در شکم و در مفاصل و در رحم و محافظت جنین
میکنند و مانع از سقوط حمل و از صداع و ثقیقه معوطا
صفته مشک خالص و درم و در نیمه دیگر درم
هر و ایدنا سفته ده درم ورق طلا و ورق نقره
هر یک نیم درم زیت نیم درم ابریشم خام سوخته
چهار درم زعفران ده درم قنفل سنبل الطیب هر یک
هشت درم دلق و سازج هندی هر یک درم حب
بلسان و دو درم سیلخه غیر منقشرده درم قنفل سپید
و تخمیل پنج شبت هر یک چهار درم قسط تلخ هشت درم
جوز باده درم چند بید سترده درم فریون دو درم
قنقاز اذخرده درم تخم شبت جنطیانارومی فقاح
لسان العصافیر هر یک چهار درم عیدان پریاوشان
هر یک هشت درم نمک هندی چهار درم قاقله
هشت درم بزرجرمل هشت درم تخم رازیانه شش درم
شونیز نیم درم معتق فارسی چهار درم زوفا خشک درم
تراج الاساکفه نصف درم اشان بنطلی تخم کرفس سد
اشنه کبریت زرد هر یک دو درم سرگین گاو شیردار
و شکل بزر شیردار هر یک دو درم بادا و دهفت درم
تخم جرجیره درم اهل چار درم قنفل سیاه دار قنفل

بزرالنج سفیدافیون هر یک بست درم عاقرقره چهار
درم بندق بزباب المربعات درم ریونچینی هفت
درم تخم دو قوده درم بندق هندی چهار
درم تخم انجره چهار درم اکلیل الملک چهار و نیم درم
بزر قنطاریا سد هر یک چهار درم و دو دانگ فقرایه
چهار درم کافور خربق سیاه سعد میعه سائله ما میران
چینی تخم بیون هر یک دو درم اصابع صفرا و ایشکان
پریاوشان پنج کاسنی هر یک دو درم حب الحلب
دو درم پنخ خردل سفید دو درم ماو السوس ماو الشوک
هر یک درم پوست پنخ کبرنیدرم پراچشان پستان
هر یک چهار درم ادویه منقوعه بشراب ریجانی کمند یا
انچه قائم مقام اوست بخیا نند و ادویه قابل سحق
کوفته بختیجی بصل مصفا سه چند بقوام آرند و در ظرف
زجاجی نگهدارند بعد شش ماه استعمال کنند شربت
یک نخود آب پوست پنخ بادیان و پنخ کرفس -

باب الجیم

جوارش بزر و رجهت تقویت معده و هضم طعام
و تقویت سده و تقویت جنین صفتی کمونی کرمانی
ناخواه کرویا مصطک هر یک درم انیسون تخم کرفس
قنفل نعناع خشک سعد کوفی زرنبا و گل سرخ هر یک
درم قند سفید برابر ادویه خوراک نیم توله -
جوارش با کثرا مزجه بلبله آله هر یک دویم
عود خام ده درم بادام منقشر تخم خیار مغز تخم
بادرنک مغز تخم خربزه خشخاش هر یک پنج درم غسل
دو وزن ادویه شربت نیم توله -

جوارش زنجبيل دو درم صمغ عربى الايجى
كلان هريك ده درم قرفل داچينى هريك پنج درم
جوز بواكلان يك عدد زعفران يك درم نشاسته
چهل و دو درم شكر دو چند ادويه -

جوارش عود سنبل الطيب يك درم سنبل رومى
انيسون تخم كرفس مصطكى هريك درم عود غرقى سه درم
قرفل دو درم بسباسه يك درم قرفه مشك هريك
دو درم بلبله كابلانى يك شب در شراب انگورى تركرده
بريان نموده دو نيم درم فرنجشك دو نيم درم جوز بوا
يك و نيم درم مرابوز سه درم گل سرخ نيم درم قصبه لوز
سه درم رب به سه وزن ادويه بپوشند -

جوارش طباشيريك درم گل سرخ سه درم سماق سه
درم گلنار قاقله هريك يك درم مصطكى عود هريك يك درم
و نيم رب به بپوشند و اگر شربت انار ترش هم داخل
نمايند مفائده ندارد -

جوارش داچينى عود اسن هريك شش درم قرفل
فلفل دارفلل سنبل سارون هريك پنج درم زنجبيل
يك درم نعناع پنج درم الايجى كلان دو درم كبابيه
دو درم خونچان دو درم مصطكى سه درم باديان سه
درم انيسون سه درم سليخه سه درم عمل نبات هريك
يك وزن و ربع وزن ادويه -

جوارش كافور زنجبيل فلفل دارفلل داچينى قرفه
سافج سنبل شيطرج جوز بوا صندل حب لبنان قاقله
صنار بسباسه قرفل خار شك طاليفسر طباشير سعد
عود خام هريك جزو كافور ثلثى جزو شكر لوزن برابر عمل

يك و نيم وزن ادويه على الرسم معجون سازند -
جوارش انار رب به رب انار ترش هريك پاؤسير
ساقى دو توله زرشك دو توله صندل يك درم ورق
نقره شش ماشه شربت فواكه نيم سیر بهارا بگلابل بگوام
آزند و اجزا را بدان بپوشند شربت از درم تا دو درم -
جوارش عود ديگر نفع كند از ضعف كبد و خفقان
و متوى معده صفت عود هندی سنبل الطيب
مصطكى رومى قرفل سيل بوا جوز بوا هريك دو درم
بلبله كابلانى قرفه بزرگ رفس انيسون از هريك يك درم
پوست اترج بسباسه زعفران زنجبيل از هريك نيم درم
كوفته بخيته بعسل مصفا جوارش سازند و اگر دوجبه
تعلق به بطن باشد سكالمسك نيز داخل نمايند و اگر
زربناد از هريك درم مشك بتقى خالص با زار بپوشند
مشقال ادويه نيم مشقال -

جوارش عود مخترع فقير صفت ابريشم خام دوازده
توله عود غرقى توله پوست اترج پوست درون پسته
داچينى پوست صندل هريك نيم توله نيم كوفته در پناه
توله آب و پنجاه توله گلاب و پنجاه توله عرق
بيد مشك يك شبانه روز خيسانند روز ديگر با تش
ملائم جوش دهند تا بنصف رسد صاف نموده و نبات
هشت توله عسل ده توله درو حل كرده بقوام خميره آرند
گل گاوزبان مروريدنا سفته عنبه ورق طلا ورق نقره
سافج هندی طباشير مصطكى همن سفيد ابريشم
مقرض مشك هريك نيم توله كوفته بخيته بدان بپوشند
و معجون سازند -

جوارش عود دیگر عود خام پنج درم پوست اترج
 یک درم قرض مصطکے بسا سه هر یک سه درم قاقله کبار
 سنبل الطیب قرقة الطیب هر یک دو درم زعفران
 یک شقال جوز بوازنجیل دار فلفل از هر یک یک درم
 نبات سفید و وزن ادویه بدستور مرتب سازند
 و در وقت شربت دو درم تاد و شقال -

جوارش دیگر عود قمارے خام غنچه گل سرخ منزع
 یک الا قناع هر یک یک درم بسا سه قرض هر یک نیم
 درم شکر نیم من ادویه را کوفته بخته شکر را بگلابل
 کرده بقوام آرند و ادویه بآن برشند -

جوارش عود ترش از استادے معتمالموک سید
 علوی خان رحمتا الله علیه مفرح و مقوی معده
 و قلب و دماغ است و معده را که در آن صفرا
 مخلوط ببلغم باشد سود دارد و موافق جمیع اجز
 و اسنان و در هر بلده و هر فصل نافع است و
 دل تنگی و خفقان را زایل کند و با لیمو یا مرارقه
 معده سود دارد و اسهال معوی و معده که
 حادث از رطوبت و صفرا باشد نافع است و معده را
 با صلاح آرد و کسالت بدن را زایل کند علی الخصوص
 کسالت و اعضا شکنی که بعد شرب خمر حادث
 میشود که آنرا خمار میگویند زایل میگرداند و تحلیل
 انجیره دهد و منع صعود آنها بدماغ نماید و ریاح را شکند
 و نفخ دور کند صفت آب سیب شیرین آب
 سیب ترش آب به شیرین آب به ترش آب به شکر
 آب کیل آب انناس آب امرود آب انار شیرین

آب انار ترش از هر یک بست پنج درم آب لیمون
 آب اترج گلاب عرق صندل عرق گاو زبان عرق
 بید مشک هر یک سی درم نبات سفید و درطل
 عمل مصفایم رطل کثیر انگبین خالص نیم رطل عود
 قماری غرق خام هفت درم مر و اریذنا سفید ابریشم
 مقرض پوست بیرون پسته طباشر سفید صندل سفید
 و سرخ نشاسته غنچه گل سرخ قرقه مصطکے سانج هندی
 پوست اترج بادرنجبویه فرنج مشک دروچ عقر بے
 دارچینی دانم میل از هر یک چهار درم زعفران یک درم
 کافور قیصوری نیم درم عنبر اشب مشک بتقی خالص
 از هر یک دو دانگ اول مرتبه آب میوه با سواے
 آب لیمون و آب اترج و عرق را با نبات و
 عمل گز انگبین یکجا کرده بچشانند و کف آنرا بگیرند
 و بیالایند پس بقوام آرند و آب تمشه ملائم که آب
 میوه با سوخته نشود و تلخ نگردد بدارند پس اندک
 اندک آب لیمون و آب اترج داخل نمایند
 تا تمام آب لیمون و آب اترج را شرب کنند
 و بقوام بحال باشد پس ادویه را داخل کنند و اگر
 خواسته باشند ورق طلا و ورق نقره محلول از
 هر یک نیم درم داخل نمایند بهتر است
 شربت شقال -

جوارش خمیره بسی مقوی معده صفت خمیره بسی
 دوازده توله قاقله دارچینی هر یک توله مصطکے سه توله
 کشنریک توله خمیره عنبر و توله بسا سه سه ماشه
 زنجبیل نیم توله زعفران نیم ماشه ورق نقره شش ماشه

دورق طلاسه اشه مشک گلاب بقدر حاجت -

جوارش عنبر قاقله صغار و کبار بسبب دایرینی هر یک
چهار درم زنجبیل دار فلفل مشک خالص هر یک -
ده درم دواله مصطکه قرقه قرفل زعفران هر یک بست
درم عنبر اشه یک توله جوز بواج درم عسل یک چند
قد سید سه چند -

جوارش مصطکه بلین و مقوی معده صفتته و نیز
یک رطل مصطکه رومی سیزده درم تربید سید بست درم
گلاب مقوم پنجاه درم شربتیه از سه درم تاده -

جوارش کمونی زیره سیاه بریان ده توله فلفل و نج
توله زنجبیل و نج توله عود و دو توله قرفل دو توله مصطکه
یک توله عسل پنجاه توله قد پنجاه توله سرکه انگور
بست و نج توله آب پودینه باغی بست و نج توله گلاب
دو شیشه مشک یک توله عسل و سرکه و قد و آب پودینه
و گلاب با هم بقوام آرند -

جوارش کمونی محمل صفتته صندل فلفل هر یک
سی مثقال زنجبیل برگ سداب هر یک چهل مثقال
پودینه باغی دو مثقال بوره ارمنی ده مثقال عسل
سه وزن ادویه -

جوارش کمونی اگر صفتته زیره مدبر هفتاد توله
فلفل سی درم که هشت توله باشد سداب زنجبیل
هر یک چهل درم بوره ارمنی ده درم سیلیمه دایرینی
قرقه حب بسان سنبل مصطکه هر یک چهار درم تربید
همچون کنیم وزن ادویه و اگر خواهند قوی تر باشد
تربید و برابر اجزا کنند و بعد از اضافه تربید عسل

سه وزن ادویه بقوام آرند و بسرشد و اجزا بر وزن
بادام یار و وزن مسکه چرب کنند -

جوارش عود دیگر که باد بارادفع کند و خفقان و
دل تنگی و وحشت زایل سازد صفتته عود هندی از زبان
تخم کرفس و ج سنبل هر یک شش درم بسبب سه
نار مشک سعد کوفی فرنجشک زرنب زرنب
هر یک سه درم دایرینی زنجبیل قرفل مصطکه هر یک
چهار درم گاو زبان ده درم کافور یک نیم دانگ مشک
یک درم گلاب بست درم قد یک نیم وزن ادویه
عسل سه وزن ادویه -

جوارش عود ترش آب ترشی ترنج نیم سیر شربت سبب
یک سیر عسل نیم سیر گلاب نیم سیر بقوام آورده زعفران
مصطکه قرفل دایرینی هر یک یک درم اگر تیلیه ده
درم بادرنجوبیه سه درم جوارش سفرجل فلفل دار فلفل
زنجبیل میل هر یک پنج درم قاقله قرفل سنبل دایرینی
زعفران هر یک دو درم بایک سیر مر با سه
شسته معجون سازند -

جوارش مشک نافع ضعف معده و بوا سیر ریح
و نج آن خفقان فواد صفتته مشک نیم باشد قاقله صغار
و کبار قرفل زنجبیل دار فلفل هر یک ده درم دایرینی
سه درم عود غرقه یک درم زعفران دو درم شکر
هموزن ادویه عسل هموزن ادویه -

جوارش کمونی زیره کرمانی صد درم ناخواه برگ
سداب مشک هر یک ده درم عسل معجون سازند
شربتیه بندقه -

جوارش باضم مقوی و ماسک که طعام را مهضم کند
و معده را قوت دهد و اختلاط اسماک نماید صفت
ناخواه کند هر یک جزو یوزغین متقه و جزو همه را یکجا
کرده در بادون بکوبند و بمقدار جوز صبح و شام استعمال
نمایند و ظاهر است که درین نسخه نمود جوارش نزد بعضی
یافته نمی شود.

جوارش دیگر مقوی تر در منافع صفت فلفل
زنجبیل خولجان قرفه هر یک پنج درم پودینه خشک
برگ سداب زیره کرمانی گردیا هر یک ده درم کند
سعداخر هر یک پنج درم بعسل مصفا بقوام آرند.

جوارش جالینوس همه اندامها را قوت دهد و بوی
دهن خوش کند و بادها بشکند و بسیاری بول که از سردی
مثانه باشد باز دارد و سرفه ملغمی بر دوا به راقوت
دهد و بول صافی کند و دیوانگی برد که از سردی
بود و نفرس و قوبا و هق را سود دارد و بوا سیر
و ریگ کرده دفع کند و سیاهی مونگداری صفت
سنبل الطیب قاقله صغاردار چینی سلیمه خولجان
قرنفل سعد کوفی زنجبیل زعفران فلفل سپید
دار فلفل قطب بحری عود لبان حب الاس
اسارون قصب الزیره شیرین مصطکه بادرنجبویه
مخلصه غیر هر یک دو درم نبات یک وزن دو عسل
سه وزن ادویه کوفته بخیته بپزند بعد از ده روز که پخته
باشند دو مثقال مثل از طعام یا بعد از طعام استعمال
کنند اقل مدت استعمال بست یک روز.

جوارش کمونی زیره سیاه بریان ده توله فلفل

زنجبیل هر یک پنج توله عود قرنفل هر یک دو توله مصطکه
توله عسل و قند هر یک پنجاه توله سرکه انگور سه
آب پودینه باغی بست پنج توله گلاب دو شیشه مشک
توله عسل و قند و سرکه و آب پودینه و گلاب بقوام
آورده همچون سازند.

جوارش مصطکه صفت دار چینی سیلانی زنجبیل
هر یک ده ماشه فلفل ناخواه کبابه زیره کرمانی
زیره سفید گردیا گل سرخ پوست آترج تخم کاسنی
رازیانه کند مصطکه هر یک پنج ماشه عود هندسه
دو ماشه قاقله تخم خرفه مقشر هر یک ده ماشه کشنیر خشک
بادرنجبویه گل گاوزبان سنبل الطیب زباد زعفران
هر یک پنج ماشه عسل سه وزن علی الرسم همچون سازند.

جوارش بزوری دیگر مقوی معده و باضم و کاسر
ریاح صفت تخم کرفس ناخواه هر یک دو درم مصطکه
خولجان قرفه قرنفل هر یک سه درم حب الرشاد
بریان بست درم اهل پنج درم کوفته بخیته بعسل مصفا
همچون سازند شربت سه درم.

جوارش هندی مسهل نافع از قوی پنج صفت
ترید سپید پنج درم دار فلفل سه درم شکر طبرزدی چهل
درم همه را کوفته در ظرف نگهدارند شربت بنه از پنج
درم تا شش درم.

جوارش هندی دیگر قوی پنج را بکشايد و او جامع
مفاصل و درد پشت را نافع است سمسست
جوارش ترید صفت سقمونیا پنج درم ترید سپید
مسحوق پنج درم شکر سفید پنجاه درم دانه هسل

قالله کبار زنجبیل دایمنی قرفه نارمشک قرفل بحری
فلفل هریک دو نیم درم بعسل مصغه بقدر کفایت
ببرشد شرابته از پنجدرم تاده -

جوارش نافع از رطوبت قلب صفته بسک کربا
نارمشک مر و ایدنا سفته فرنجشک پوست اترج
هریک شش درم ابرشیم خام بادرنجویه گا و زبان
هریک ده درم سندروس سه درم کشنیز خشک دو درم
بادروج دو درم بهنین هر یک پنج درم مشک عنبر شنب
هریک یک درم مصطکه سه درم کوفته بخته بعسل برشد
شرابته مثقال -

جوارش طباشیر مسهل صفرا و بلغم و موافق محرر مزاج
صفته تربد مثقال سقمونیا دانگ ورق گل سرخ طباشیر
زعفران هر یک یک نیم دانگ شکر طبرزد سه درم
این یک شربت است -

جوارش اسفند نافع از بلغم خاتم معده و نافع از
بواسیر و درد پشت و درد خاصره و مانع قته و مہی
و محلل قو لنج صفته تربد سقمونیا هر یک شش درم
و نیم فلفل زنجبیل هر یک چهار درم قالله دایمنی
پوست آله لباسه مصطکه قرفل جوز بوا هر یک دو
نیم درم شکر طبرزد بست درم و در بعضی نسخه تربد و
سقمونیا هر یک پنج مثقال فلفل قالله هر یک سه و نیم
مثقال زنجبیل دایمنی پوست آله لباسه قرفل
جوز بوا هر یک یک نیم مثقال شکر طبرزد نیم رطل کوفته
بخته بعسل معجون سازند شرابته دو درم و براس
اسهال شش درم -

جوارش مقل نافع از شقاق و بواسیر و درد مقعد
صفته پوست لیلیه کابلی لیلیه آله منقہ انیسون
مصطکه هر یک ده درم تخم ناخواه پنجدرم کوفته بخته
بروغن خسته شفتالو چرب نموده و مقل بست درم
در آب گندنا خیسایند و دویہ بدان ببرشد شرابته
سه مثقال به آب گرم -

جوارش نافع از درد معده که از حرارت باشد
صفته کربا و ورق گل سرخ هر یک پنج درم خود خام
سه درم زرشک پنج درم مصطکه زعفران را مک
هریک سه درم سنبل زیره هر یک دو درم ادویہ
کوفته بخته بشکر طبرزد یکجا نمایند شرابته دو درم
با شربت سیب -

جوارش آله لولوی پنجه دیگر صفته شیر آله منقہ
دوازده درم طباشیر سفید صندل سفید سماق
زرشک ورق گل سرخ بادرنجویه پوست بیرون بسته
هریک درم کشنیز خشک تخم خرفه مقشر هر یک ده درم
مر و ایدنا سفته عنبر شنب و ورق نقره و ورق طلا
هر یک دو دانگ نبات سفید آب به شیرین هر یک
دو وزن ادویہ -

جوارش نافع کسے را که بر فراش خود از افراط
حرارت بول کند صفته لیلیه زرد لیلیه آله جفت بلوط
گلنا گل سرخ ادویہ برابر وزن کوفته بخته
بروغن گل چرب نموده بعسل طبرزد بر مشند و
بآب انناس بنوشند
جوارش نافع به کسے که بفراش خود از افراط برودت

بول کند صفت بلبله زرد راس تخم کتان بلبله کابی
هر یک ده درم پنج خطمی هفت درم اقا قیاس در
مرشیات مایشا هر یک دو درم زاج بریان سه درم
کوفته بخته لعسل معجون سازند شربت دو درم -

جوارش که خلفه و ضعف معده را نافع است
صفت به شیرین دانه بیرون کرده یک رطل
سیب دانه بیرون کرده نیم رطل کشری دانه بیرون
کرده سه رطل در سرکه بنزند و سائیده بعسل
غصب دو رطل مخلوط سازند و آبش ملائم بنزند تا
منفقد شود پس از آتش فسرود آورده زرشک
دو اوقیه طباشیر اوقیه بران بریزند و حرکت دهند
تا نیکو مخلوط گردد -

جوارش بار دقا طع اسهال که در حالت تب و
بدون تب استعمال تواند صفت زرشک ده درم
ورق گل سفید شش درم طباشیر چهار درم تخم
حماض بریان هفت درم کبریا چهار درم حب لاس
شش درم سماق هشت درم شاه بلوط پنج درم
آرد جبری چهار درم سوبق سیب ده درم خنجره درم
حب الزمان پانزده درم کافور سه درم زعفران
پنج درم فلفل چهار درم نیلوفر پنج درم کوفته بخته
برب اترج یا رب سیب معجون سازند -

چووه جنبد سترنه ماشه مشک مثقال فرفریون
مثقال مویزج مثقال عروسک نه ماشه -

چووه لبان عطر قنفل مثقال عطر دایمینی مثقال
اول ادویه کوفته بخته با چووه در کهرل انداخته

بالند بعد از آن عطر با بندازند و نیکو مخلوط نمایند -
جوارش و ارو نافع چشم صفت مروارید سفته مر جان سرخ
اقلیمیا ذبی اقلیمیا فسی پوست زراوند کدو مثقال
مرجان سفید امیران فیروزه نیشاپوری لعل بخشان
دار فلفل صمغ عربی حضض کی زعفران شادنج عدسی
کد هر یک مثقال زیت فرنگی نیم مثقال کوفته
بخته دارو سازند -

جوارش ساق سسل صفا صفت سماق سی درم
سوبق جو سوبق سیب سوبق کنار کاک بغدادی
خرنوب شامی هر یک ده درم شربت سیب و کمر طبرزد
معجون سازند شربت پنج درم -

جوارش سفر جلی سسل مستعمل معده را قوت دهد چهار
طعام باز دهد و قورنج کشاید مخصوص است بقورنج صعب
صفت به اصغفانی پاک کرده از پوست و دانه یک
رطل پاره کند و در دو رطل مثلث بچوشانند
تا بهمهرا شود بعد از آن فرو گیرند و از دیگر بیرون
آورده بگویند و یک من عسل صافی بر سر آن بریزند
و بچوشانند تا نزدیک القاد گردد بعد از تجبیل
دار فلفل دایمینی از هر یک دو درم میل قاقله
زعفران از هر یک سه درم مصطک پنج درم سقمونیا
مشوی دو درم ترب سفید جو فخرائیده بروغن
بادام چرب کرده سی درم مجموع را کوفته بخته
صاف کرده بر سر آن بریزند و کفچه زنند تا یکسان
شود شربت از پنج مثقال تا هفت مثقال -

جوارش سفر جلی دیگر شسته و مقوس معده

صفته عصاره به سه رطل عسل سه رطل سرکه یک
نیم رطل بر آتش ملائم جوش داده گفت آن گرفت
زنجبیل پنج درم فلفلین دار فلفل هر یک سه درم
دارچینی دو درم خود خام سه درم کوفته بخیته بدان
بهرشند شربت به دو مثقال تا سه مثقال میشن از طعام
بخورند بعد دو ساعت غذا تناول نمایند.

جوارش اترج که ریاح را دور کند و معده را
قوت دهد و طعام را هضم کند و بوی را خوش کند
صفته پوست ترنج زرد خشک سی درم قر فلفل
جوزبوا فلفل دار فلفل دانه سیل دارچینی خولجان
زنجبیل هر یک درم مشک یک نیم دانگ بعسل
معجون سازند.

جوارش سماق صفته سماق ده درم حب لاس
پنج درم انار دانه خربوب نبلی هر یک سی درم اگر بهم
نرسد عوض اول نصف وزن باز و نصف وزن طشت
بیندازند صمغ عربی دو نیم درم گلنار درم بگلایه جزا
تر نموده بعسل سی و پنج درم بقوام آرند.

جوارش منجک کبر سماق ده درم حب لاس پنج درم
انار دانه سی درم صمغ عربی دو نیم درم گلنار دو درم
بگلایه جزا تر نموده بعسل بقوام آرند.

جوارش سماق صفته سماق دو جزو دانه نار یک جزو
خربوب سه جزو صمغ عربی بریان گلنار هر یک نیم جزو
کوفته بخیته با مویز منقعه باز بکوبند و استعمال نمایند.

جوارش بابت شیخ الرئیس که در تقویت هضم
و دفع خفقان و کسر ریاح و تفریح نفس نظیر ندارد

صفته خود هندی سه درم کافور قیصوری ربع درم
مشک سه درم بسا سه نار مشک سعد فخر خشک
زربناد زربب هر یک دو مثقال دارچینی مصطک
زنجبیل فلفل دار فلفل قر فلفل هر یک دو درم گاد زبان
پنج درم تخم رازیانه تخم کرفس و ج سنبل هر یک سه درم
کوفته بخیته بعسل مصفا هم وزن ادویه یکجا نمایند
شربت به از دو درم تادو مثقال.

جوارش آله لولوی صفته شیر آله منقعه زرشک
بیدانه در آب خالص و گلاب و عرق گاد زبان آب
انار شیرین آب انار ترس عرق بید مشک عرق بادنجوبیه
پخته از پارچه گذرانیده نبات سفید داخل کرده
بقوام آرند پس مروریدنا سفته یا قوت رمانی
کبر با شمع دارچینی مصطک هر یک شش باشد
دانه سیل طباشیر سفید ابریشم مقرض صندل سفید
گل گاد زبان کشیز خشک هر یک توله ورق طلا
ورق نقره هر یک سه باشد پوست ترنج زرد نه باشد
عطر سه باشد بدستور بهر شدند.

جوارش نافع از ضعف معده بارد صفته
شونیز ناخواه کند ر دارچینی مصطک خود خام پوست
بیرون بسته کوفته بخیته بعسل معجون سازند.

جوارش نافع از ضعف معده و سوء مزاج و حرارت
صفته طباشیر پنج درم ورق گل سرخ پانزده درم
مشک هفت درم خود هندی پنج درم به رب سیب
و رب به و رب انار شیرین بهر شدند.

جوارش کند که تحلیل ریاح غلیظ از معده کند

صفته فلفل دار فلفل هر یک چهار درم خولجان پنجیل
هر یک دوازده درم دانه میل جوز بواقر فلفل هر یک
سه درم کند رشفت درم شکر سفید هم وزن ادویه
عسل بقدر حاجت ادویه کوفته بخته بعسل بجانانید
شربتی دو درم -

جوارش شیخ الرئیس نسخه دیگر نافع از ضعف
پا صفته صفته عود خام زیره بریان ناخواه کرد یا
مهرنجیل بریان قاقله تخم مویز برابر وزن کوفته بخته
سفوف سازند شربت تاسه درم و اگر ریاخ کثیر باشد
تخم شاهسفرم سداب افزون نمایند و اگر بلغم و صفرا
بهر دو باشد پوست هلیله زرد یک جز و جوف نیم جز و خشک
حب الآس سماق کرمانج هر یک جز و استعمال نمایند -

جانبجین نافع است برای سرفه بارد سعد بن
سبیت الله گفته که نافع است از سرفه یعنی ابو المنصور
گفته که تناول جانبجین علی باب مطبوخ انجیر زرد مویز منقعه
و پنج بادیان نافع است مرسره را که از رطوبت باشد
و مزاج آن گرم است اما علی پس بالاتفاق گرم است
و شکر معتدل است اهل بخرات چه ورق گل سرخ
در درجه اولی سرد است و شکر در درجه اولی گرم است
لیکن از آتش یا از آفتاب یا از تخمیر حرارت کسب
میکند چنانچه ملا صدید ذکر کرده و این جای تالیست
چه قرشی در شرح قانون گفته که در طبیعت گرمی و
مراست دارد چون خشک شد این هر دو در می شوند
بنابر آن و در آتش سرد می باشد -

جلاب نافع از سرفه که از خلط غلیظ باشد بشج که

محبس در شش باشد صفته اصل السوس
پرسیاوشان زرد فاختک هر یک سه درم سپستان
ده دانه جوشانیده صافی نموده شکر سفید ده درم
اضافه نموده بنوشند تا که در نفث نفث ظاهر شود -
جلاب نافع از سرفه که از رطوبت شش باشد
صفته اصل السوس درم انجیر زرد ده دانه مویز منقعه
ده دانه جوشانیده صافی نموده بنوشند -

جلاب نافع از نزلات عارضه صفراوی که نفث ماده
میان صفته گل بنفشه پنج درم غناب هشت عدد
جوشانیده صاف نموده شکر سفید ده درم حل کرده
بنوشند چون نفث ظاهر شود بجنب بنفشه یا شربت
ترنجبین یا بقلوس خیار شنبه و روغن بادام یا بشیر خشک
استعمال نمایند -

جلاب دیگر نافع از نزلات عارضه صفراوی که
ثابت باشد صفته شربت بنفشه ده درم ترنجبین
ده درم در آتش جود و اوقیه حل کرده صاف نموده
بنوشند چون نفث ظاهر شود به نقوع
فواکه و مانند آن اسهال نمایند -

جلاب منفع نزلات بارده بلغیه صفته زرد فاختک
اصل السوس پرسیاوشان هر یک سه درم جوشانیده
صاف نموده شکر سفید ده درم حل کرده بنوشند
و بعد از نفث بجنب ایارج اسهال نمایند -

چووه نافع برائے قوت و سختی قضیب صفته
زرد بنادق سطرلج عود هندی تیلیه همین سرخ جدار
خطائی مغز پسته مغز بادام هر یک توله بطریق

چو دروغ گرفته بر عضو مخصوص بالند -

جلنجبین ورق گل سرخ یک جزو شکر یا عسل و جزو بطریق معهود تیار نمایند -

باب الحار

حب اسطوخودوس نافع از امراض بلغمی و سوداوی متعبدن از فضول غلیظ مختلفه صفت تری بد سفید مجوف تراشیده و درم صبر سقوطری حب انبیل هر یک یک درم تخم حنظل سقونیای هر یک دو دانگ کتیرا مقل از رقیق هر یک ربع مثقال کوفته بخیت آب جوب سازند و در سایه خشک نمایند شربت از دود درم تا سه و گاهی در آن افزوده میکنند غارقیون بفتاچ دارچینی مصطلک افیمون اسطوخودوس -

حب ذهب که نافع است از مواد حاره در سر صفت صبرده درم تری بد هفت درم مصطلک ورق گل سرخ هر یک دو نیم درم زعفران نیم درم پوست بلبله زرد پنجم درم سقونیای یک نیم درم شربت دو مثقال -

حب ایلاج نافع از علل دماغ و معده صفت ایاج فقیرا سه درم تری بد پوست بلبله زرد هر یک دو درم حکم هندی مثقال محموده نصف درم مقل از رقیق یک درم موافق رسم تیار نمایند شربت از دود درم تا سه درم و گاهی عوض محموده برای اسهال بلغم تخم حنظل داخل میکنند و گاهی پوست بلبله کابی داخل میکنند و گاهی آب کرفس جوب میسازند لیکن این حب را بزرگ سازند تا در معده بماند -

حب که اسهال بلغم برفق کند صفت تری بد مثقال مصطلک نیم درم زنجبیل نیم درم بعسل حب سازند حب شنبلیله که حب صبر است نافع است از درد معده و سر صفت صبر سقوطری سه درم مصطلک ورق گل سرخ هر یک درم کوفته بخیت جوب سازند و بوقت خواب فرو برند شربت از مثقال تا دو درم و گاهی تری بد بلبله زرد اضافه نمایند -

حب منتن نافع از قورنج و لقوه و وجع مفاصل و فالج و قرقس و درد پشت و مدیج صفت سکینج اشق جاد شیر مقل حنظل صبر سقوطری تری بد پید بلبله زرد و انزروت برابر وزن صمغ آب گندنا جوب غیساییده ادویه مدقوقه بدان برشند شربت از دود درم تا دو مثقال -

حب نشاط صفت کتیرا پنج ماشه صمغ عربی پنج ماشه رب السوس پنج ماشه نشاط پنج ماشه افیون بصری هفت ماشه حب الحلب یک ماشه مرورید ناشه یک ماشه کبریا یک ماشه یا قوت ربانی یک ماشه کوفته بخیت لباب بهدانه جوب سازند و مشک یک دانگ گاهی اضافه میشود نافع است جهت سرفه حار و نزلات و سل و قوت باضمه و نشاط و باه محروم و منع اسهال و تبدیل مزاج سوداوی -

حب اسطوخودوس که نافع است از صرع بلغمی و سوداوی و متعبدن دماغ صفت پوست بلبله زرد پوست بلبله کابی هر یک پنج درم تری بد پید هفت و نیم درم صبرشش درم افیمون و اسطوخودوس

و بسفنج فستق هر یک سه درم غاریقون سه و نیم درم
خرق سیاه نیک لفظی هر یک دو درم قر نفل پودینه
جبله شحم حنظل هر یک یک نیم درم ایارج فیترازه درم
علی الرسم جوب سازند و وقت حاجت استعمال نمایند
شربت تا سه درم نزد بعضی اطبا جمع میان صبر و
غاریقون نباید کرد پس درین حب عوض غاریقون
حجرار منی هم وزن غاریقون داخل کنند.

حب سبکینج که نافع است از قویج و درد مفاصل و
امعاء و مقعد و بواسیر و ریاح غلیظه و مد رجین صفت
صبر سبکینج تخم کرفس از روت پوست بلبله زرد و کابی
هر یک پنج درم تربد سفید بست درم شحم حنظل سه درم
کوفته خجسته جوب سازند شربت سه درم.

حب سورنجان که نافع است از درد مفاصل و عرق النساء
و نفرس صفت قطوریون دقیق و و مثقال تربد چهار
درم سورنجان سفید پنج درم سبکینج دو درم عاقر قرحا
و و مثقال صبر سه درم شحم حنظل غاریقون فود هر یک
یک نیم درم مانند فلفل حب سازند که بیلدی میضم شود
بخلاف آن جوب که براسه اعضا می کنند
آن کلان میشوند از برای آنکه بدیر میضم شود و جذب مواد
از سر کنند شربت دو درم تا سه درم.

حب سورنجان دیگر که سبک است از اول صفت
سورنجان سفید بلبله زرد صبر قوطری وزن برابر
مانند اول استعمال نمایند شربت از دو درم تا سه درم
حب ملوکی شخصی را که مسهل میضم شود بکار آید صفت
تربد یک درم دو مثقال غاریقون دو و ثلث درم بلبله زرد

بلبله سیاه هر یک یک نیم دانگ اقیمون نصف درم
مصطلک ربع درم گاو زبان فرنجشک بادرنجویه محمود
انطا که طباشیر و ورق گل سرخ زعفران هر یک سدس
درم گلاب جوب سازند.

حب که بوسه بدن و دهن خوش کند و بخور نافع است
صفت پوست اترج سبز و برگ تازه آن فرنجشک
سنبل الطیب قر نفل جوز بواکبا به بسا سه سعد کوفته
هر یک سه درم مشک خالص ثلث درم کوفته خجسته گلاب
جوب سازند و عند الحاجة در دهن گیرند.

حب که نافع است مرقه ریه را صفت فستق مقشر
لوز شیرین مقشر کثیرا رب السوس تخم خشخاش مقشر
به مدانه هر یک وزن برابر بمقدار خود کلان جوب سازند
و عند الحاجة زیر زبان گذارند.

حب مرقه صفت رب السوس مویز منقعه هر یک
سه درم نشاسته صمغ عربی کثیرا مغز تخم که و هر یک
یک درم فانیذ نصف وزن ادویه بلباب به مدانه جوب سازند
حب منتن که نافع است مرقع را صفت صبر نیم درم
تربد نیم درم چند پید ستر یک دانگ فریون یک دانگ
مقل دو دانگ سبکینج اشق جا و شیر برار اسپند هر یک
دو دانگ بآب حب سازند جله یک خوراک.

حب فریون صفت شیطر ح غاریقون شحم حنظل
مقل فریون هر یک دو درم صبر چهار درم مقل را
بآب گند ناعل کنند و دارو را بدان بسزند و جوب
سازند شربت یک مثقال تا دو نیم مثقال.

حب نافع براسه درد شقیقه صفت اقا قیا

انزروت سپیدافیون زعفران صمغ عربی مرکه
برگ مور دم الاخون شیاف مایثا وزن برابر
کوفته بخته بلعاب بهمانه خوب سازند هر چه بقدر
نخودیک حب شام با سپیده تخم مرغ موده طلا نمایند -
حب که اکثر امراض چشم نافع است صفتش پوست بلیله
پوست بلیله آله منقعه هر یک سیر سنگ مصری فلفل کهنی
نیله تموقه هر یک پیژده درم در آتش انگشت نیله تموقه
را بریان کرده تر چله را در دیگر من مقلعی آب بقدر
کفایت تا چهل روز در موم گرم با و تا پنجاه روز در موم
سرماد در مکان بگذارند که آب در آن نرسد بعد از آن
همه ادویه را با یک سائیده در پارچه کاغذ صاف نمایند
حب که قدوة الحکما ریش الاطبا سید السند و الاستاذی
معتد الملوک علویان برای سل که حرارت شدید
و سرفه داشته باشد تا بلیف فرموده صفتش کافور قیصر
نیم دانگ سرطان محرق رب السوس صمغ عربی
کتیرا گل ارمنی هر یک دانگ مغز تخم کدو شیرین مغز
تخم خیارین هر یک و دو دانگ کوفته موافق نخود حب
سازند و این یک شربت است و در نسخه دیگر برابر آن
نذکور انجبار یک دانگ افزوده اند -

حب دیگر که قدس سره برای سل که با حرارت شدید
و نفث دم باشد صفتش کافور قیصر نیم دانگ
طبا شیر سفید بخته پنج انجبار دم الاخون کبر بام و اریخته
شادنج عدسی مغسول صمغ عربی کتیرا رب السوس
سرطان سوخته گل ارمنی هر یک دانگ مغز تخم کدو
مغز تخم خر بزه هر یک و دو دانگ کوفته بخته خوب سازند

این یک شربت است با شیر خرا شیر زن یا شیر بز
بمقدار سه رطل یا کم یا زیاده یا آب شح و شربت شحاش
فسر و برند -

حب دیگر که قدس سره برای سل که با نفث دم
باشد سبب نزلات حاده یا نزله از سر صفتش
کافور قیصر نیم دانگ طبا شیر سفید پوست انجبار
دم الاخون کبر با شادنج شسته گل ارمنی نشاسته
غبار السوس کتیرا رب السوس فادانیا مغز بادام شیرین
مغز تخم کاهو مغز تخم کدو غرغره السمک المحسول
اقاقیا مغسول عصارة الحیة التیس هر یک دانگ
افیون حب زعفران طسوح کوفته بخته بلعاب
بهمانه خوب سازند و دو حصه کنند کیمسه اول نهار
بالبن زنان و حصه دوم آخر نهار با آب بید شتال نمایند
حب دیگر که قدس سره برای سل و دق و سرفه گرم
صفتش کافور قیصر نیم دانگ مغز بهمانه شیرین
صمغ عربی کتیرا شکر تیغال هر یک دانگ مغز تخم کدو
درم کوفته بخته خوب سازند و بالایت آتش جو که
در آن سرطان نهی پخته باشند بنوشند -

حب سرخ که در ابتداء رمد فائده دارد صفتش
گیر و پاؤ سیرافیون دو دایم زنجبیل نیم دایم کوفته بخته
خوب سازند -

حب دیگر که قدس سره برای سل که با سرفه
شدید باشد صفتش مغز بادام شیرین رب السوس
کتیرا صمغ عربی خصیة الثعلب شکر تیغال نشاسته
غرغره السمک هر یک دانگ افیون نیم حب

زعفران طسوح کوفته بخیته خوب سازند و در نسخه دیگر
خصیة الثعلب صمغ عربی رب السوس نشاسته
کثیرا حب المحلب سرطان سوخته غرار السمک گلنار
عصاره الحیة التیس هر یک دانگ غرار السمک را
اول بآب حل کنند و ادویه کوفته بخیته بدان بپزند
و خوب سازند -

حب سبز پاه نیم دام زاج ربع دام حفص چار
دام زعفران نیم دام افیون دام سوده خوب سازند -
حب که قدوة الحکما را سید السند و الاستاذی الاستاد
علو بخان که مسه است بمیر محمد مسیح مولوی برآید
سل تجویز کرده فائده کلی بخشد صفت کافور قیصری
زعفران هر یک دانگ افیون طسوح رب السوس تخم طی
گل ارمنی هر یک دو دانگ صمغ عربی کثیرا سرطان
سوخته نشاسته بنفشه گل نیلوفر تخم خشاکش مغز
تخم که و مغز تخم زبره مندل سفید ترنجبین منقعه
گل گاوزبان پوست خشاکش هر یک مثقال مغز
بهمانه نیم مثقال ترنجبین را بلعاب اسفول حل کرده
و ادویه کوفته بخیته بدان مرشته خوب سازند
هر یا مداد پنج حب با سه اوقیه لین اتان و سه حب
شام بعرق بید یا آبش جو فرو برند -

حب محفط رطوبات که در شش و سینه مجتمع شده
باشد و محفط قرحه ریه و مدخل آن صفت
صبر ستو طری بآب باران شسته تر بد سپید محو
تراشیده سوده بروغن بادام شیرین چرب نموده
هر یک چهار دانگ رب السوس نیم درم کثیرا دانگ

کوفته بخیته حب سازند -

حب لنام و ایدنا سفته کربا شمع صندل سفید
لعل بدخشی یا قوت رمانی یا قوت سفید زبره مهره طباشیر
ابریشم مقروض سرطان محرق پنج انجبار دم الاخوین مغز
بهمانه نشاسته شادنج عدسی مغز حب لاس
صمغ عربی کثیرا رب السوس هر یک ماشه مغز تخم کدو
مغز تخم خیارین تخم کاهو مقشر هر یک سه ماشه
بسد محرق اقا قیا عصاره الحیة التیس طارثیت شیرین
هر یک ماشه افیون زعفران هر یک برنج گل اغستانی
گل ارمنی گل مخوم هر یک ماشه کافور قیصری
نخود ادویه کوفته بخیته بلعاب بهمانه خوب سازند
و این یک شربت است و این حب برآید مدقوق
و مسلول اگر چه اسهال ذوبانی داشته باشد
فائده کلی بخشد و کمر تجربه آمده -

حب دیگر نافع از دق و سل صفت گل ارمنی
گل داغستانی صمغ عربی کثیرا صندل سفید
اقا قیا کربا و ایدنا سفته یا قوت مرجان کافور قیصری
عصاره الحیة التیس سرطان سوخته دم الاخوین هر
یک ماشه مغز تخم کدو و مغز تخم هندوانه هر یک سه ماشه
افیون برنج زعفران برنج حب سازند -

حب نافع از ناخن چشم صفت چاکسودر کیسه کتان
کرده سرادر بسته در دیگ آب کرده چوبه بر سر
دیگ گذاشته بر کیسه برشته ابریشتی بسته لبر چوبه بندند
تا کیسه در وسط آب نداشتند قدری سرگین خرد در
آب کرده بچو شانند آنقدر که پوست چاکسودا نماند شود

پس از آب برآورده مقشر کرده در سایه پهن کنند
انزروت مدبر بشیر لکتریک توله و چاکو مقشر مذکور
یک توله سفیداب کا شغری اقلیمیا سوخته شسته
توله شادنج عدسی شسته توله اقا قیاس شسته عصاره
مایتا توله افیون زعفران هر یک نیم ماشه ادویه
کوفته بختی در سپیده مرغ سرشته مقدار خود خوب
سازند صبح و شام بشیر و ختر سه قطره بچشم چکانند -
حب التیس از ترکیب اطباء مهند بلغم را
گداخته میکنند و ربو وضیق النفس و انتاب نفس را
فائده کلی بخشد صفتش قرقره که قرون السنبیلست
افیون عاقر قرحا جوزا مثل اجزا برابر افیون را در
جوز که شکش خالی کرده باشند بگذارند و در خمیر گیرند
و در روغن گاو بریان سازند تا آنکه خمیر سیاه شود
پس افیون برآورده همراه باقی ادویه سائیده
آب مقدار نیم بالش حب بندند و یک حب صبح
و یک حب وقت عشا استعمال نمایند و از ترشی و شیرینی
و از غذا و نفاخ و از روغن کجدا اجتناب نمایند
لیکن بشخصه باید داد که بلغم غالب باشد و مزاج او
سرد و بهترین است که درین حب بجای تیس جد و داخل
کنند یا جد و او تیس هر دو داخل کنند -
حب مجرب تیس سفید بشیره گاو و جوشن مین پیل
مرچ سیاه سهوا که شکر گوسفادی الوزن در عرق لیمون
کاغذی تاد و دروخل ساخته مقدار مونگ حب بندند
برای چشم شکر مرچ هفت ماشه و برای سعال افیون
و برای هیضه با شیره ادرک یا پان بدهند و برای

لقوه هم شیر ادرک و یا پان و نیز در روغن مناسب
حل نموده بر عضو کج ضما د سازند -
حب شخصی را که زکام و نزله داشته باشد صفت
کثیرا صبر مغسول تربد ابيض محکوک رب السوس
وزن برابر کوفته بختی حب بندند شربت به دو درم
بوقت خواب شب -
حب که درد سر را مجرب است بدو درم حب شیبیا
استعمال نمایند صفت ایاچ فیکرا بلبله کالی غاریقون
هر یک درم -
حب که درد سر مزمن را نافع بود صفت صبر درم
شحم خنظل ربع درم تربد نصف درم مقل کتیرا
هر یک مثقال تقوینا ربع درم مقل را آب کرفس
حل کرده حب بندند شربت به یک است -
حب نفع از درد سر و جمیع وجع مفاصل و تشنج
صفت بلبله زرد شحم خنظل تربد مقل هر یک جزو
حل کرده حب بندند شربت به یک نیم درم -
حب نافع از درد سر و در معده صفت صبر مقوطه
سه درم مصطک ورق گل سرخ هر یک درم تربد بلبله
کالی هر یک دو درم میل نصف درم آب کرفس
حب بندند شربت به سه درم وقت خواب شب
در هر هفته یک مرتبه -
حب که از درد سر و در رتبه و در ابتداء نزول مان
نفع کند صفت صبر مثقال پوست بلبله زرد دو
مثقال تخم کاسنی دو مثقال تربد محکوک دو مثقال
عنه الرسم حب بندند شربت به دو نیم درم -

پنج درم تخم خنظل دو نیم درم نمک لفظی درم قر نفل
درم بدستور خوب سازند-

حب جمت درم و جوشش و قلاع در دهن دارند
صفت کتله باشد کثیرا طباشیر عصاره کشنیز کوه
صندل سرخ صمغ عربی هر یک باشد گسرخ باشد
قرن ایل محرق یک باشد بلعاب اسفول حب سازند-

حب جمت قلاع و جوشش دهن صفت
مغز تخم خیارین شش باشد مغز بادام شیرین
مغز که و شیرین هر یک چهار باشد صمغ عربی کثیرا
و دانه خشکاش چهار باشد کافور د و سرخ بهدانه سه
باشد خوب سازند شربت نیم درم بلعاب اسفول
حب بندند-

حب سرفه رب السوس دو درم کات مهند
بست درم خولجان سه درم مغز خسته بلبله چهار درم
تخم گاو زبان دو درم مغز بهدانه صمغ هر یک درم
بشیره ادرک حب سازند-

حب سرفه معتدل گل بنفشه رب السوس
پرسیاوشان کثیرا صمغ عربی صمغ بادام نشاسته
بادیان هر یک دام مغز بادام تلخ چار دام باقلا سه
مقشر چار دام تخم خشکاش دو دام شکر دوازده دام
زعفران نیم دام بلعاب اسفول حب بندند-

حب دیگر عجیب و غریب کثیرا نفع صفت
مویز منقعه دانه انجیر سه عدد سرطان محرق و باشد
خشکاش سفید شش باشد کبریا یک نیم باشد مغز بادام
تلخ ده عدد کوفته بخته حب سازند-

حب الشجاع که نافع است مرقاج و قوه و وجع
مفاصل را که از بلغم باشد صفت ترنجبین تر بد
حب النیل حشیش غافث هر یک سی درم چوشانیده
صاف نموده باز آتش نهند و جوش دهند تا منعقد
گردد پس ریونید صینی مرغاریقون صبرا تریج مقشر
عصاره سوسن هر یک بست مثقال کوفته بحسب
گذرانیده بدان بسرشد و خوب سازند شربت نیم از
دو دانگ تا نیم درم آب گرم-

حب نافع از رعشه صفت عاقر قره حاجند بیدستر
شیطرح بزرالنج هر یک سه درم سکنج تخم خنظل هر یک
چهار درم فیقرا پنج درم شربت نیم درم-

حب قسط نافع از قلع و وجع مفاصل و در اعضا
و نفرس و قو لنج و ریاح غلیظ و عرق النساء و امضیکه
از رطوبت و برودت باشد صفت پوست بلبله رد
صبر تخم خنظل ماهی زهرج انزروت اشق و قمل ازرق
سکنج جا و شیر صمغ سداب بیز و قسط هر یک پنج درم
صمغ را آب گرم خیسانیده ادویه بدان سرشته
خوب سازند مانند قفل و خشک کنند شربت نیم
دو درم آب گرم-

حب نافع از مایخولیا و جذام و مخرج سودا صفت
افیمون بست درم بفاع غاریقون هر یک درم
خرق سیاه پنجدرم مقناطیس سه درم نمک هندی
نخ درم اسطوخودوس هفت درم کوفته بخته
خوب سازند شربت نیم درم-

حب مخرج سودا صفت افیمون ده درم غاریقون

حب نافع ضیق النفس و قتیکه سبب آن ضعف
عصبهاے سینه و ریختن ماده لعصب سینه باشد
صفته شیج ارمنی افستین رومی زیزه کرمانی
از هر یک جزو فانیذ و جزو کوفته بختی حب سازند
حب بختی همین کار صفته مغز ادم تلخ فانیذ
هر یک جزو سه جندید ستر نیم جزو کوفته بختی بگلآب
سرشته حب کنند هر چه بقدر نخود صبح چهار عدد و
شام چهار عدد بخورند

حب نافع صاحب سل و سرفه کمند صفته
صندل سفید بادرنجویه از هر یک دو مثقال
طباشیر سفید کافور قیصوری صمغ عربی کثیر از هر یک
پنج مثقال ترنجبین ورق گل سرخ مغز تخم کدو گنبل و فرف
از هر یک هشت و پنج مثقال زعفران مصطلک خود
هندی از هر یک دو مثقال و نیم همدانه هفت
مثقال ایون هفت مثقال و نیم کشنیز خشک هشت
مثقال بنفشه سبز عناب از هر یک هفتده مثقال
مجموعه کوفته بختی بعرق بید مشک سرشته حب بندند
حب بواسطه زکام و نزله بارد صفته ایون
نصف نخود حب میعه کندر هر یک دانگ زعفران
طسوح کوفته بختی بگلآب سرشته حب بقدر نخود
بندند و وقت خواب در زیر زبان نگاه دارند و اگر
آن شخص ایون نه نباشد حب بقدر ماشکی سازند
حب میعه جمت سعال بارد صفته میعه جندید ستر
اسارون ایون برابر گرفته کوفته بختی حب سازند
حب مخمرع مرزا ابوالقاسم بواسطه اسهال دموی

صفته ایون نصف ماشکی اقا قیا حضض که
نشاسته صمغ عربی کوفته حب ساخته نصف از اول
روز و نصف دیگر آخر روز فرو برند از عقب آن
نشاسته بریان تخم حاض بریان طباشیر سفید
سوده بروی دوغ داغ کرده بآهن سرد ساخته
بروی برف مالج بنوشند

حب میعه جمت سرفه بارد صفته مرایون هر یک
نصف اوقیه زعفران دو درم کوفته بروغن لبان
دو درم چرب نموده حب سازند مثل کر سینه
یعنی موثقه

حب قوقا یا قوقا یا بریان سریانی اسم صبرست
صفته مصطلک محموده مشوی عصاره افستین
صبر سقوطی وزن برابر کوفته بختی بآب سرشته
حب سازند

حب جمت مفاصل حار صفته کافور قیصوری
مغز تخم خیارین مغز تخم کدو تخم حنظل سورنجان
استخوان سوخته مفاث بغدادی کوفته بختی بگلآب
سرشته حب سازند هر چه بقدر نخود

حب مخمرع مرزا ابوالقاسم مفت حصاة در مثانه
صفته حجر الیهود صمغ عربی آلو مغز تخم خیارین
سیسالیوس زعفران رب السوس مایه بزغاله
کوفته بگلآب یا شیر و تخم کرفس سرشته حب سازند
هر چه دانگ بقدر نخود

حب جمت جرب مجرب صفته ایتیمون غارلقون
پوست بلبله زرد هر یک پنج درم سقمونیا مشوی

صبح و یک حب شام بخوراند -

حب دیگر سیاه پنجدرم گوگرد پنجدرم تخم دشتوره پنچ درم آب ادرک آب برگ تنبول هر یک پنجدرم شکر سفید ده درم حل کرده مقدار نخود حب بندند و یک حب در دهن دارند -

حب جغت حب تر صفت پو ست بلبله زرد بلبله سیاه بلبله صبر هر یک سه و نیم ماشه سقونیاد بر شش سرخ تخم شاهتره سه نیم ماشه مقل در شیر پرورده شش سرخ آب شاهتره تازه اگر بهر سه والا جوشانیده حب بندند -

حب که براسه جاق نفع دارد صفت کچله دو عدد شیر برک چنبیلی دوشل بین پهل یک مثل کجدیک مثل کچله سوبان کرده بسایند و دو سه مرتبه پارچه بیز کنند و ادویه دیگر نیز کوفته با شیر در و غل انخته تا دو پاس کهرل کرده حب بسته نگا هارند و در شراب دوا آتش حل کرده ضاد نمایند -

حب منعوظ مغز کجشک نر شقال تخم پیاز سفید کش خرمالوزن برابر با شیر زنجبیل برشند و حب سازند و وقت حاجت دو درم بشراب انگور سه یا شامند منعوظ تمام آرد -

حب ثولول نوسادر کندر هر یک یک توله حب البان شوره زرد الجورق سد اب هر یک نیم توله با تیزاب فاروقی خوب بسایند تا وقتیک غلیظ شود بقدر ماش حب بسته نگا هارند و وقت حاجت بر کله انگوری ساییده بر ثولول طلا نمایند

دو درم صبر سقو طری شحم حظل زیره گاوشک کرده از هر یک سه درم بگللاب سرشته حب سازند

حب ابن حارسه جغت بهق و اد جاع مفاصل امراض بلغمی و سوداوی صفت بلبله زرد بلبله سیاه صبر سقو طری انزروت سفید مقل سرخ سکنجبین شحم حظل از هر یک پنج جزو حرف ابیض صغر شونیز زیره کرمانی نمک اندران نمک رمی از هر یک چهار جزو صمغ رادر ظرف مس کرده آب بر روی او کنند و در آفتاب گذاشته تا حل شود اجزا را گرفته کوفته بخت در آن سرشته حب سازند هر حب بقدر فلفل در سایه خشک کند شربت بکینقال -

حب اسماک و قوت باه و پر میو صفت سیاه مصفی مشتری مصفا سیم صاف کرده فلفل دراز عاقر قرقا کچورم پتی شیر برک تنبول شیر ادرک شیر بهنگره همه را حل کرده حب بندند مقدار نخود و یک حب بخورد بعد یک پاس جماع کند ماندگی نیارد و منی بیفزاید و قوت دهد و قضیب را محکم کند -

حب نافع از طحال صفت زیره کرمانی چهار شقال سنبل الطیب فلفل سپید اشق هر یک و شقال اشق رادر شراب انگوری حل کرده ادویه کوفته بخت بدن سرشته حب سازند -

حب دیگر نافع از ورم طحال صفت صبر سه ساگ شیبانی نمک سیاه نمک سنگ فلفل گرد پوست بلبله زرد زرد چوب ناخواه برابر وزن در شیر زنجبیل تر سه روز کهرل نمایند و سه روز در شیر لیمون کهرل سازند و چون کنار حب سازند تا چهار ده روز یک حب

حب دیگر نافع از استخاضه صفت طراش شیرین
مغز حب آس گلنار فارسی کبر با شمع اقا قیاس
بسد محرق طباشیر سفید مر و ایدنا سفته پوست
بخ انجبار عصاره لیمو گلیس گل رمنی گل داغستان
صمغ عربی دم الاغون کثیرا پوست خشخاش هر یک
ماشه افیون زعفران هر یک یک سرخ بواج خطائے
یک ماشه یا نیم ماشه سوده آب پوست کوکنار
حبوب سازند این یک شربت است -

حب الشفا که نافع است برای تب مزمن صفت
زنجبیل جد و از هر یک جزو ریوند و جزو جزو زماثل
یک نیم جزو -

حب بنسخه دیگر ریوند یک جزو زنجبیل سه جزو
جزو زماثل یک نیم جزو -

حب عتبر مبهی و مسک که تاد و از ده ساعت
لغوظ می نماید و امساک خاطر خواه می آرد صفت
انفخ شتر اعرابی عنبر اشهب هر یک دو جزو مشک کجور
خصیة الثعلب خونچان هر یک دو جزو مصطکی رومی
یک جزو قرفل یک جزو کوفته بخت بقدر بخوب
سازند تا نیم مثقال ازین حب توان خورد و از
عقب آن شیر تازه آب تره تیزک و آب بخود خیسایند
بنوشند نافع است -

حب امساک خوش کیف که در امساک بے نظیر است
صفت جزو بلو خونچان مصری خصیة الثعلب هر یک
دو دام بسا سه دام افیون مصری یک نیم دانگ
کافور قیسوزی قسم اول وزن برابر جد و از هر یک سه دام

حب سازند -

حب مبهی منعوظ یا زردشتی عنبر اشهب مشک
شتر اعرابی هر یک توله کوفته بخت با شراب دو آتشند
حب سازند وقت حاجت دو حب باد و پیاله شراب
تناول نمایند چون بمعهده رسد لغوظ شود -

حب جد و از افیون نفش هر یک جزو زعفران مصطکی
هر یک سدس جزو ریوند خطائی جزو مشک نیم حب
آب حب سازند -

حب جد و از حکیم عماد الدین جد و از چار مثقال
جزو ابسا سه مایه زهره هر یک مثقال افیون سه
مثقال کثیرا بقدر کفایت -

حب الکرامات برای دانه قهرم که باشد حجریت
صفت کمیلا چون نیلا تھو تھه بلبله کته پایز یا وزن
برابر کوفته همه را با یک سائیده در آب حب بندند
وقت حاجت در روغن گاؤ سائیده طلا نمایند -

حب نافع از امراض بغمی و سوداوی صفت
دراپینی زعفران قسط سنبل حماما کما ذریوس
دانه انا حب الحلب مقشر غار لیون قرفه هر یک درم
مرصاف قرفل هر یک سه درم صبر سقوط
شانزده درم کوفته بخت در صیف بعصیر و در درشتا
بعصیر کبریت حبوب سازند شربت دو درم -

حسیر نافع از سرفه قریب العهد که با حرارت باشد
صفت سوس گندم قبضه خیسانیده صاف نموده
بر آتش بگذارند و غسل مصفیه هفت درم بسا سه
ده درم شکر سفید پانزده درم روغن بادام شیرین

یا مسکه یا روغن کبدر بران ریزند و متصل حرکت دهند
و کسے را که مزاج گرم داشته باشد یا مرض گرم درین
حریره بیضه داخل کنند و برائے کسیکه مزاج سرد
یا علت سرد داشته باشد زعفران نیم درم داخل کنند-
حب دیگر که نافع است برای برص مستعمل استاذی
مقدم الملوک علویجان باجی یک جزو گیر و دو جزو آب
زنجبیل تر سرشته خوب بندند مقدار کنار پس حبه
بغر ق زنجبیل تر یا سرکه انگوری سوده بر برص طلائع
و اگر از طلا فائده نشود و حب بخورانند-

حسام نافع است از سرفه که از خشکی و خشونت باشد
صفته جو مقشر خشاش سفید شکر سفید روغن بادام
شیرین بدستور مقرر تیار نمایند-
حسام دیگر نافع از سرفه خشک و عسر نفس صفته
باقلا مقشر سه اوقیه حتی نموده نشاسته اوقیه روغن
بادام شیرین روغن زرد بقدر حاجت-

حسام نافع است و منفع سرفه و قابض صفته
تخم خشاش دو کف را شیر کشته کفک سمیه سحوق
سه اوقیه صمغ عربی بریان مغز بادام شیرین مقشر
محض اوقیه گلقد آب خروب شامی حسام سازند
اگر تقویت مقصود باشد آرد برنج باریک نیز داخل نمایند
حسور نافع از سعال که از خشونت قصبه ریه که از دود
و غبار باشد صفته جو مقشر تخم خشاش شکر سفید روغن
بادام شیرین یا روغن گاؤ-

حسام نافع برائے همین سرفه صفته نشاسته
شکر سفید روغن بادام شیرین یا روغن زرد-

حسام نافع از سل بعد قصد و تنقیه که بسبب غلط
مقح باشد صفته جو مقشر باقلا مقشر مضمض نشاسته
کتیرا بیدانه سلطان باغی تجریمی دوازده همه پزند
وصاف کنند و شکر طبرزد در روغن که دواخل
کرده حصار پزند-

حسام دیگر نافع از سل تخم خشاش نشاسته
آب باران شیر کشته شکر سفید روغن بادام
شیرین حسام سازند-

حسام نافع برائے صاحب سل و ذلول صفته
سرطانها سه تازه شور باغی اسفید بلج زاج تر
تخم مرغ نیم برشت-

حب مقوی معده صفته سنبل المسک سنبل الطیب
فرنجشک قرنفل نارمشک کباب قرقه لباسه قوفل
خونجان سازج هندی سعد کوفی عوض کباب
صندل سفید صمغ عربی کوفته حخته خوب سازند
هر چه بقدر فندقی در سایه خشک کنند-

حسام صالح از برائے سل و حرارت کبد و صفته
نخود مقشر لوبیا سرخ مقشر کفک سمیه گندم مرموس
آش مقشر جو سفید مقشر هر یک کیلچہ مغز بادام شیرین
تخم خشاش سفید هر یک ربع کیلچہ شکر سفید بقدر
کفایت در دیگر کف از آن گرفته حسام پزند روغن
بادام شیرین بنیدازند-

حسام نافع از سل و قابض صفته تخم خشاش سفید
دو کف کفک سه اوقیه صمغ عربی بریان سه درم
مغز بادام شیرین بریان اوقیه آب خروب شامی

بقدر حاجت بقوام لعوق سازند.

حسام نافع از قرصه سل و تنقیه آن صفت آرد که سه
جند روس کز آب شامی غسل مصف.

حسام نافع از ربو و ضیق النفس که از خلط غلیظ
بقصبه ریجسپیده باشد صفت نخاله سمید در
آب گرم یک ساعت بخینانند مالیده صاف
نموده فراسیون تازه سبز نیم رطل زیاده نموده پزند
تا چکن شود.

حسام نافع از ربو که با سرفه و خونت سینه باشد
صفت نخاله سمید آب خالص یک شب بخینانند
پس کوفته و افشوده نخاله دور کنند و آب افشوده را
باشیر تازه دو شیده و فانیذ پزند و زیره و انیسون و
رازیانة سوده بر آن پاشند.

حقنه طری نافع از ربو صفت قطور یون و قیق
غلیظ هر یک یک کف کلان قرطم نیم کوفته تخم کتان
حلبم هر یک و کف خطی نخاله هر یک سه درم انجیر سفید
چهل عدد سیکنج سه درم قند و درم جاد شیر و رق
سداب یک کف کلان همه را بپزند و صاف نموده
صد درم آن بار و غن سداب و روغن خسروغ
حقنه نمایند.

حب جالینوس جت حل صفت صبر سقوطری
مقل از رق شحم خطل غاریقون مس سفید سقمونیا
مشوی وزن برابر حب کنند شربتینج مثقال.

حب مبارک مخترع فقیر صفت خیار شنبه بقوام آرد
و محموده کثیرا پوست بلبله کابی ساء که زر شک

منقه بنفشه سوده اضافه نموده حب سازند.

حب سرفه صفت صمغ عربی کثیرا مغز بهدانه تخم
هر یک سه درم مغز بادام شیرین با قلا خشک تخم خیار
تخم کدو شیرین هر یک پنج درم ربالسوس نشاسته
خشک شش سفید تخم خرفه هر یک سه درم شکر سفید ده
درم بلعاب اسبغول سرشته حب سازند.

حب جدوار مصطک افیون غبر مشک زعفران
قرنفل بسا سه صمغ عربی وزن برابر حب سازند.
حب سرفه دیگر صفت ربالسوس کثیرا طبرزد
مغز بادام هر یک برابر حب سازند.

حب سرفه دیگر صفت اسطوخودوس یک نیم ماش
گل سرخ یک نیم ماش بادام شش ماش نبات یک توله.

حب سرفه یا بس صفت نشاسته صمغ عربی
کثیرا مغز بادام تخم کدو مغز خیار هر یک وزن برابر
ترنجبین پاک کرده ده وزن ادویه بلعاب اسبغول
و لعاب بهدانه حب سازند.

حب جت سرفه اطفال صفت تخم ربالسوس
هر یک شش ماش بادام تلخ نه عدد صمغ عربی
چهار ماش خشک شش ماش مویز برابر همه ادویه
کوفته بخیته حب سازند.

حب جت سرفه اطفال بنجه دیگر صفت کثیرا
ربالسوس بهدانه هر یک دو ماش قند سفید
شش ماش در سرما عوض کثیرا صمغ عربی
داخل کنند.

حب سرفه گل سرخ دو توله بلبله سیاه شش ماش

انجیر ده عدد مویرنه دانه روغن بادام یک توله تخم کرفس
دو ماشه خشک شش ماشه نبات یک توله شربسته
از یک توله تاک دام -

حب دیگر افیون جو غار لقون اسطوخودوس بلبله
کاملی صبرعود مصطکی هر یک جزو قفل حاشا هر یک
نیم جزو کوفته بخیته خوب سازند -

حب سرفه اطفال صفت مغز بادام شیرین قریح
پوست پنخ بادیان تخم کرفس پرسیاوشان هر یک وزن
برابر کوفته بخیته خوب سازند -

حب سرفه اطفال صفت گل سرخ شش سرخ
کشیر سه سرخ رب السوس سه ماشه شمه ده ماشه
ازین وزن دو حب بندند -

حب دیگر تخم کتان بریان کرده پنخ مثقال مویر منقی
بهفتاد و سه مثقال فلفل بست درم زعفران ده درم
عسل دو سیر کوفته بخیته خوب سازند و نگا بدارند -

حب دیگر مویر منقی یک ماشه مغز بادام تلخ یک ماشه
ربا کسوس چهار ماشه و ج باشد خوب سازند -

حب دیگر مویر منقی شش درم پوست بلبله و درم
فلفل نه ماشه روغن بادام یک و نیم نبات دو درم
حقنه نافع از ربو که از درم شش باشد صفت

جو مقشر سه کف نخاله خطی هر یک کف انجیر زرد خشک
غتاب هر یک سی عدد سپستان کف پرسیاوشان کف
کوتاه پنجه بروغن بنفشه بست درم شکر سفید پنخ درم
نمک سه ماشه افزوده حقنه نمایند -

حقنه لینه نافع از احتباس لطین امر امن ماده و تنها

صفت غتاب سپستان بنفشه خشک جو مقشر نیم کوفته
خطی سبوس خشک اکلیل الملک هر یک کف انجیر پنخ عدد
در سه رطل آب بچوشانند چون بیکر رطل رسد نصف رطل
ازو گرفته در پنجدرم شکر سرخ یک او قیه روغن گل
یک او قیه روغن کنجد ده درم با هم مخلوط کرده
نیم گرم حقنه نمایند -

حقنه نافع از قویح از فلفل حاد صفت غتاب سپستان
هر یک بست دانه جو مقشر نیم کوفته ده درم خطی
سبوس گندم تخم کتان هر یک پنخ درم بنفشه خشک
سه درم بلبله ده درم درو و رطل آب بچوشانند
تا نصف رسد پس صاف نموده چهار او قیه از آن
گرفته لعاب اسفول ده درم روغن گل روغن بنفشه
و روغن کدو هر یک پنجدرم نیم گرم حقنه نمایند -

حقنه مقوی الارحام و اعضاء سفلی صفت آب آش
آب مزبجش آب نام آب مرو تاز هر یک لعقه
نصب الزریه مسح و دو درم شراب جهمور سه
بانیذ مویر غسل لعقین موافق حاجت ازو گرفته در
قبل زن حقنه نمایند -

حقنه آب چقندر چهار او قیه و شیطرح و تمر مندی
هر یک دو او قیه -

حقنه بواسه ریح غلیظ صفت آب گندنا سکر چه
آب حلیه مطبوخ سکر چه روغن زنبق شیطرح
هر یک او قیه نیم گرم حقنه نمایند -

حقنه دیگر سرج الاثر صفت تخم کرفس تخم کثوث
بادیان پنخ بادیان غلب السوس

پزیسیاوشان مویر منقعه سناکی گسرخ تربد سفید بخت
بفلاخ اقیمون تخم کاسنی نیم کوفته هر یک توله انجیر زرد
ساگ پالک یک قبضه جوشانیده صاف نموده قوس
خیار شنبه توله ترنجبین گلکند آفتاب هر یک توله
صاف نموده روغن بادام شیرین شش باشد
بوره ارمنی سه باشد اضافه نموده حقه نمایند.

حقنه جهت قتل دیدان صفت آب برگ شفتالو
آب پنجه توست آب پوست انار شیرین گرفته قدری
نمک و فطرودن در آن حل کرده حقه کنند.

حب جالینوس شش و سینه را نرم سازد
صفت صمغ عربی کثیرا هر یک شش درم لبان
مرصاف زعفران رب السوس هر یک دو درم
لفل بست و پنجه دانه تمر پیرون پنجه عدد تمر را با طلا
سحق نمایند و ادویه مدقوقه مخلوله را بر آن ریزند و
مانند فلفل حب بند یک حب زیر زبان وقت شب
بگذارند و یک حب زمار بطیخ اصل السوس فرو برند.

حب دیگر که چون در دهن گیرند خلط غلیظ شش و
سینه را برآرد صفت رب السوس فلفل تخم رازیانه
هر یک درم فانیسه درم چون لوبیا حب سازند و
خواب در دهن بگذارند.

حب نافع از اسهال که بعد استعمال سهل عارض
شود صفت افیون سه گانه شکر گند برآبروده مانند
دانه موٹ حب بند ناسه روز یک یک بعل آزند.
حب رب السوس فلفل سیاه شکر سفید برابر
کر سنه حب سازند.

حب الغار زرد فاشک پودینه ترنجبیل اصل السوس
خردل فردمانا فلفل تخم انجیر انیسون دو جرد زعفران
کندر بورق افیون هر یک جزو کوفته بختیه حب سازند
حب لاشق نافع ربلو بلغمی اگر چه ماده آن در قصبه ریه
و شرايين ریه یا جرم ریه باشد صفت اشق درم
در آب رازیانه ترنجبیا نند چون حل شود جذبیدتر
نیم درم سوده بیندازند و حب بندند و ماء حاصل
فرو برند.

حب بنفشه منقعه شش و سینه از اخلاط غلیظ و صفرا
صفت گل بنفشه دو درم تربد سفید بخت خراشیده
بروغن بادام شیرین لت کرده یک مثقال سقمونیا
مشوی یک نیم دانگ رب السوس نیم درم حب بندند
حب نافع از ضیق النفس صفت گل بنفشه ورق
گل سرخ رب السوس هر یک درم غارلقون سفید
سقمونیا مشوی هر یک ربع درم کوفته بختیه حب سازند
حب دیگر قوی تر از هر دو صفت گل بنفشه ورق
گل سرخ تربد سفید ملوت بروغن بادام شیرین
هر یک درم کثیرا رب السوس سقمونیا مشوی
ایا ریح فیکر کوفته بختیه بگلای حب سازند جمله
دو شربت است.

حب تمیلکون نافع از ربلو و ضیق النفس بلغمی صفت
تاکو فلفل سیاه مویر منقعه هر یک چهار درم مشک خالص
نیم دانگ اول تاکو را در گلاب بسایند تا چون مرهم
شود و فلفل و مشک را سرهمه ساخته نموده خلط نمایند
و مویر را بر آن اضافه نموده مقدار فلفل حب سازند

یک حب صبح و یک حب شام بخار برند.

حب جد و ارنافع از نزلات بارده و از ربو و سرفه و مقوی اعضا و رئیس صفته جد و از نفثی در و بخ در اپنی قرفل طباشیر سفید و مویا هر یک دو درم زعفران بسباسه مصطکه خود هندی افیون بزرالنج سفید هر یک درم مشک جنبید ستر هر یک نیم درم کوفته بخته بگلای حب سازند مانند نخود شربی حب.

حب بنخه دیگر صفته جد و از هفت مثقال زعفران تخم کرفس در و بخ هر یک دو نیم مثقال زرنباد فلفل عود قاری سنبل الطیب قرفل صمغ عربی قاقله صغار و کبار خونچان در اپنی عاقر قرها افیون هر یک نیم مثقال فریبون جنبید ستر هر یک نیم مثقال کوفته بخته بگلای مانند نخود حب سازند.

حب غاریقون شیخ الرئیس نافع از ربو و رطبه چون علت قوی گردد در هر ماه دو مرتبه استعمال کنند فائده بخشد صفته غاریقون سه درم رب السوس فراشیون هر یک درم تربید سپید پنج درم ایاز فقیرا چهار درم تخم حنظل نیم مثقال انیسون مثقال کوفته بخته بروغن بادام شیرین چرب نموده آب حب خوب سازند شربت به دو درم با ماء العسل.

حب غاریقون بابت استاذ علموچان رحمة الله علیه نافع اکثر اقسام ضیق النفس را مهمل بغم و صفرا و سودا منقعه سینه و شش از آنها صفته غاریقون سپید بیش اثی افیمون سنائی کثیرا هر یک سه درم گل بنفشه رب السوس لید سا هر یک نیم درم

انزوت سفید دانگ مغز چلفوزه دو دانگ سوده برغن بادام چرب نموده بگلای شکر تری حبوب سازند.

حب نافع از نزلات حاره منوم و از سرفه بسیار صفت نشاسته رب السوس صمغ عربی تخم خشخاش سفید افیون وزن برابر کوفته بخته بلعاب بهمدانه مقدار عدس حبوب سازند شربت به یک حب.

حب نافع نزله حاره و سرفه و خشونت سینه و شش صفت نشاسته کثیرا رب السوس مغز تخم خیارین مغز تخم کدو تخم خشخاش مغز بادام شیرین آرد با قلا وزن برابر سوده شکر طبرزد نصف وزن دویله حب بهمدانه چون با قلا حبوب سازند و زیر زبان گذارند.

حب نزله و دافع سرفه شدید صفت نشاسته کثیرا مغز تخم کدو رب السوس سوده آب کا هوچون با قلا حبوب سازند.

حب نزله حکیم احمد مولوی معنوی صفت بزرالنج سفید تخم کا هو نشاسته تخم خشخاش صمغ عربی افیون هر یک مثقال پنج قفاح نیم مثقال زعفران ثلث مثقال کوفته بخته بگلای سرشته مقدار عدس حبوب سازند شربت به حب.

حب نزله والد ماجد معتمد الملوک تملو بختان قدس سره صفت بزرالنج سفید مصطکه کبریا نشاسته صمغ عربی گل گا و زبان تخم خشخاش سفید مغز تخم خیارین افیون هر یک دو مثقال گل ارمنی چار مثقال رب السوس دو نیم مثقال ربو پد صنی یک نیم مثقال زعفران مثقال کوفته بخته آب

حب غاریقون
بابت استاذ علموچان
رحمة الله علیه

پوست خشکاش خوب سازند هر چه مانند لعل -

حب نافع ایلیا و امراض سوداوی صفت
ایاج فیکر ایک درم اقیون لاجورد مغسول کتیر یک
دودانگ سوده باطریفل صغیر یا مجون نخل دودرم
سرشته خوب سازند و وقت خواب فرو برند و صبح
با آب بچین نوشند و اگر خواهند خوب را بوقی نقره
پسند و این یک شربت است -

حب نافع از ایلیا و جمیع امراض سوداوی که در
اشناسه ماء البچین در هفته عمل توان آورد صفت
ایاج فیکر ایک درم اقیون لاجورد مغسول هر یک
دودانگ سوده بروغن بادام چرب نموده باطریفل
صغیر یا مجون نخل سرشته خوب سازند و اگر تخم خنظل
یک دانگ اصافه نمایند قوی گردد -

حب دیگر لاد که صفت هر سه مله هر یک سه ماشه
ورق گل سرخ سنکی هر یک دو ماشه اقیون ماشه
سوده بروغن بادام شیرین چرب نموده خوب سازند -
حب نافع از مرفه که از خشونت سینه و قصبه ریه
باشد چلوات و تشنگی داشته باشد صفت تخم خرفه مقشر
رب السوس مغز بادام شیرین مغز تخم خربزه شکر طبرزد
هر یک ده درم تخم خشکاش سفید تخم کاهو هر یک پنج درم
صمغ عربی کتیرا نشاسته آرد جو مقشر هر یک هشت
درم کوفته بخیه لعاب اسفول خوب سازند -

حب دیگر برای تبین مرفه اگر بر ریه غلط داشته باشد
صفت رب السوس پریاوشان گل بنفشه کتیرا
صمغ عربی نشاسته تخم رازیانه هر یک درم مغز بادام

آرد باقلا هر یک چهار درم تخم خشکاش درم شکر دوازده
درم زعفران نیم درم کوفته بخیه لعاب تخم
مرو خوب سازند -

حب نافع از مرفه گرم مزاج صفت نشاسته
کتیرا صمغ عربی مغز تخم خیار مغز بادام شیرین مغز
تخم کدوی شیرین هر یک جزو تخمین منقعه برابر هلالویه
تخمین با لعاب بهمانه و اسفول حل کرده ادویه
بدان سرشته چون تر مس محبوب سازند -

حب مرفه رب السوس دودام کات مندی شسته
بست درم خولجان سه درم مغز خسته مله چهار درم
تخم گاوزبان دو درم مغز بهمانه صمغ عربی هر یک
درم بشیره ادرک حب سازند -

حب مرفه معتدل گل بنفشه رب السوس
پریاوشان کتیرا صمغ عربی بادام نشاسته
بادیان هر یک دودام مغز بادام تلخ چهار دودام باقلا مقشر
چهار دودام تخم خشکاش دودام شکر دوازده دودام زعفران
نیم دودام لعاب اسفول حب سازند -

حب بقراط نافع از مرفه گرم و موی که با تب باشد
صفت نشاسته کتیرا رب السوس هر یک پنج درم
افیون نیم دانگ کوفته بخیه لعاب اسفول خوب
سازند و یک حب بوقت شب در دهن نگه دارند -
حب دیگر نشاسته صمغ عربی رب السوس خشکاش
افیون برابر وزن کوفته بخیه لعاب بهمانه سرشته
چون عدس حب بندند -

حب نافع از مرفه که سبب نوازل باشد

صفقه نشاسته کثیرا رب السوس مغز تخم خشخاش
مغز بادام شیرین آرد با قلا اجزا برابر شکر طبرزد
برابر همه ادویه بعباب بعدا نه خوب سازند خوب
ورز در دهن بگذارند -

حب لتاج دوا خطانی چهار درم ریونینی کبابینی
هر یک درم سوده آب دریا مقدار دو نخ و حب بندند
و اگر گرمی کند طباشیر سفید و دو درم داخل کنند -

حب نافع از سرفه کمنه که بسبب انصباب نزلات
حاره بسوی سینه و شش باشد صفقه بزرالنج سفید
تخم خشخاش تخم کاهو رب السوس صغ عربی نشاسته
مصطلک کثیرا شکر تیغال آرد با قلا پوست پیچ تفاح
مغز بادام افیون زعفران وزن برابر شکر برابر پیچ
اوزان ادویه کوفته بخیته بگلایب مرشته مانند اش
جوب بندند شربت دوحب -

حب بابت دانه ماجدا ستاد علی خان
نافع از سرفه که از نزلات حاره رقیقه باشد صفقه
بزرالنج سفید مصطلک کاهو نشاسته کثیرا صغ عربی
هر یک دو مثقال تخم کاهو گاو زبان تخم خشخاش
مغز تخم خیارین افیون هر یک دو مثقال راونینی
مثقال و نیم گل ازمنی چهار مثقال رب السوس دو نیم
مثقال پوست تفاح مثقال زعفران نیم مثقال کوفته
خیته با عصا رطوبت خشخاش مانند فلفل جوب سازند
شربت یک حب -

حب نافع سرفه که موجب قن در شرب باشد نافع
نزلات حاره است صفقه افیون نشاسته رب السوس

صغ عربی وزن برابر کوفته بخیته انداخته خوب سازند -
حب مانع سرفه کمنه مجرب است صفقه نشاسته
رب السوس کثیرا وزن برابر کوفته بخیته آب پیچ
کاهو خوب سازند -

حب منقول از قربادین قانون نافع سرفه
که از یبوست باشد صفقه مغز بادام شیرین مغز
بادام تلخ تخم کتان مغز بریان مغز چغوزه هر یک درم
افیون صغ عربی هر یک دو درم رب السوس
یا اصل السوس درم شکر فانیذ هر یک دو درم
کوفته بخیته آب رازیانه خوب سازند بدانکه این
غلطی کاتب است که این حب را از جوب نافع از سرفه
که از شدت یبوست باشد نوشته است چرا که این حب
از سرفه که از رطوبت باشد نفع دارد -

حب نافع از سرفه خشک و نزله صفقه تخم خرپزه
هفت درم تخم خیارین اصل السوس تخم کتان
بریان شکر طبرزد آرد با قلا هر یک درم فانیذ
ده درم مانند با قلا جوب سازند -

حب نافع از سرفه خشک صفقه کثیرا نشاسته
رب السوس کوفته بخیته جوب سازند -

حب الاجور و لنا صفقه لاجور و مغسول کیماشه
کثیرا یک ماشه ترب سفید محو ف سه ماشه حب النیل
یک ماشه پوست بلبله زرد بلبله سیاه پوست
بلبله کابی هر یک سه ماشه بفساچ فستق دو ماشه
ایاچ فیترا افیون هر یک دو ماشه کوفته بخیته
بروغن بادام شیرین چرب نموده بعرق بادرنجبویه

حبوب سازند و در عین استعمال با آب الجبن در هر هفته
 یکبار وقت خواب بعرق گاو زبان فرو برند امراض
 سوداوی و ایچولیا را فائده بخشد این یک شربت است
 حب نافع از سرفه خشک صفت ر ب السوس
 مغز تخم کدو مغز تخم خیارین گل بنفشه کثیرا کوفته بخیته
 بلعاب اسفول و سفیدی تخم مرغ خوب سازند
 حب لبان نافع از سرفه شدید که از شدتش
 قه شود صفت ر ب السوس کثیرا بنفشه ترنجبین هر یک
 پنج درم تخم خشخاش بهدانه مقشر هر یک هفت
 درم مویز منقعه چهار درم مغز بادام شیرین مغز چلغوزه
 هر یک چهار درم نیم درم انیسون بادیان قند هر یک
 دو درم آرد باقلا لبان هر یک هفت درم کوفته بخیته
 بلعاب اسفول خوب سازند
 حب غافث نافع از درد جگر و یرقان و حمیات
 صفت صبر عصاره غافث پوست بلبله زرد و وزن
 برابر سوده آب کرفس خوب سازند شربت در درم
 حب نافع از خونت سینه ریبه و انقطاع نفس از جمیع
 قصبه ریبه صفت کثیرا صمغ عربی هر یک سه مثقال مرکب
 هر یک یک نیم مثقال زعفران عصاره سوس هر یک
 نیم مثقال سوده بشریت به شیرین خوب سازند
 حب شیطرح اصغر نافع از استرخا و فلج و در حلقه
 و درد زانو و درد مفاصل و نفرس بارد و سهل غلطخام
 غلیظ صفت بلبله زرد در درم صبر بست درم زنجبیل دو
 درم فلفل و فلفل هر یک دو درم خردل سه درم شیطرح بند
 تخم هندی تخم خنظل هر یک دو درم قانین چهار درم

کوفته بخیته آب کرب سرشته خوب سازند
 حب سرفه بارد صفت ر ب السوس ایر ساز و فامغز
 بادام تلخ حلیت تخم انجیره دو ماشه بشه حب سازند
 حب سرفه مغز بادام تلخ و شیرین مغز چلغوزه هر یک
 دو درم انیسون صمغ عربی کثیرا اصل السوس ب السوس
 هر یک نیم درم قند چهار درم شیره بادیان نیم درم
 عسل ده درم حب بندند
 حب دیگر ر ب السوس مویز منقعه نشاسته هر یک
 سه درم صمغ عربی کثیرا مغز تخم کدو هر یک درم شکر
 نصف وزن ادویه بلعاب بهدانه حب سازند
 حب زرد فامه بهدانه پنج درم صمغ عربی سه درم کثیرا
 بست و یک درم خشخاش سیاه خشخاس سفید هر یک
 چهار درم مصطک و دو درم مغز تخم کدو و مغز تخم خیارین
 بادیان هر یک چهار درم گل بنفشه گل سرخ هر یک
 سه درم کباب زرد فامه هر یک درم زعفران نیم درم حب
 ساخته در دهن دارند
 حب سرفه که براسه باد شاه محمد شاه تریباده شد
 صفت زعفران دو ماشه بزرالنج افیون مصری بخیته
 هر یک یک ماشه ر ب السوس صمغ عربی هر یک دو ماشه
 خمیره عنبر اشب هشت ماشه جد و احرش نازده ماشه
 عله الرسم بگلایب خمیر کرده شمت و چهار حب سازند
 نیم ماشه خواهد شد بشریت مقتدل و دو حب درجه
 افیون یک برنج جد و ارد و سرخ
 حب سرفه از حکیم علی سکین جنطیانا مرکب جادو شیر
 فلفل هر یک دو مثقال حب الغار چهار مثقال

باب غسل مانند نخود سه حب سازند و یک حب یا دو حب براسه خوردن دهند از براسه اطفال نصف نخود از براسه کلان یک و این مخصوص سست بسر فبارد و رطب -

حب سوزاک پوست پیچ نیب کنه که کم از صد سال نباشد هفت توله بیل بیل آله هر یک توله پوست گلو سه چار توله تال کھانا سه توله کافور نیم توله قلعی کشته یک توله باجی یک توله ست سلاجیت دو توله کھان بیدانه میل هر یک توله جاکھار نیم توله تخم چولائی نیم توله خار خشک یک توله تخم تاج خروس یک توله سمندر سوکھ دو توله پیچ بند سه توله آب مجد به یک سیر بار یک سانیده حب سازند حب برای اسهال بازداشتن شرط بلغمی عدیل ندارد افیون سهاگه دو جزو شکر سوده نصف جزو خرماد و عدد انداخته در عرق جوزا مثل حل نموده جها بسته بدارند -

حب مساک عکال روی یک درم قرفل یک درم مشک نه سرخ با شیر ادرک مقدار نخود حب سازند یک حب یاد و حب در دهن نگا بدارند -

حب نافع از ریاح غلیظ و نفخ و تشنج عصبانیت قحاص حبیه با صفتنه تخم کرفس تخم حمرل انیسون مصطلک زعفران هر یک درم بیل بیل آله هر یک دو درم سکنج مقفل هر یک نیم درم پودینه فطر اسالیون قحاص از خراسان قسط زر بناد عود هندی وج هر یک نیم درم بدست و حب سازند -

حلوائی مقوی مہی صفتہ آرد نخود آرد گندم بروغن گا و بریان کرده نبات دو توله بعرق گا و زبان ده توله حل کرده داخل نموده بپزند تا چون تر حلوا شود مغز بادام شیرین مغز انجکک مغز نارجیل مغز چلغوزه مغز فندق مغز حب السمہ مغز حب الحضر هر یک ماشه داخل کرده بپزند تا روغن پس دهد بمن سرخ بمن سفید شقاقل مصری خصیة الثعلب مصری هر یک سه ماشه کوفته بخیه داخل کرده در طبق چینی پهن کنند غیر شهب مشک زعفران هر یک کنیم ماشه نبات سفید سوده بران پاشند و بطریق لوز بپزند هر لوز بقدر توله یک لوز صبح و یک لوز شام بخورند -

نسخه دیگر آرد نخود سی توله بروغن گا و سه توله بریان کرده نبات سه پا و بعرق گا و زبان یک سیر شاهی حل کرده داخل نمایند و تر حلوا بپزند مغز بادام شیرین مقشر مغز پسته مغز چلغوزه مغز حب السمہ مغز حب الحضر مغز انجکک مغز فندق مغز نارجیل مقشر مغز تخم خرنیزه کوفته داخل کرده بپزند تا روغن پس دهد اچینی شش ماشه بمنین هر یک دو توله شقاقل مصری خصیة الثعلب زنجبیل خوجان هر یک سه ماشه غیر شهب یک ماشه مایه شتر اعرابی سه ماشه تودری گلگون تخم تال کھانا هر یک سه ماشه سوده داخل کرده در طبق چینی پهن کنند و بطریق لوز بپزند هر لوز دو توله با شیر گا و بنوشند -

نسخه دیگر آرد میدہ آرد نخود هر یک بست توله بروغن گا و چیل توله بریان کرده غسل مصفی ده توله

نبات سفید کنیم پاؤ بعرق گاوزبان و عسرق
بید مشک حل کرده داخل نمایند تا ترسوا
شود پس مغز بادام شیرین مغز پسته مغز انجکک
مغز حب السمنه مغز حب الخضر مغز نارچیل مغز فندق
مغز چغوزه کوفته داخل کرده پزند تا روغن پسند
دار چینی بهنبن شقاقل مصری خولجان خصیه ثعلب
مصری هر یک توله زنجبیل دانه میل مصطلک رومی
هر یک سه ماشه مویانی بروغن پسته گذاخته اندخته
برسم زنده تانیکو مخلوط شود فردا آورده در طبق
چینی پهن کرده مشک خالص دو ماشه نبات سفید
تخم توله سوده باشد بطریق لوز پزند بقدر توله و توله
حلوا می مالکنند حافظة را قوت دهد و سیاهی مو
نگهدارد و در تقویت باه سبب نظیر است صفت
مال کنونی یک من و ده استار صمغ عربی پنج استار
پوست مانخواه ده استار عاقر قرحا پانزده مثقال
ترافس و مصطلک هر یک دو نیم مثقال کباب چینی پانزده
مثقال روغن گاؤ نیم من پوست بیلله سیاه زنجبیل
هر یک ده استار غسل یک من در ربع مال کنونی و بوس
مانخواه و بیلله در روغن بریان کنند و باقی اجزای
کوفته همه را در شعله انداخته حلوا سازند و در ظرف
چینی جا بدارند شربت تریج مثقال -

باب الحار

خمیره صندل صندل سفید بر شیم مقرض هر یک
دو ماشه گاوزبان گل سرخ هر یک توله زعفران دار چینی
هر یک دو ماشه گل نیلوفر و توله قند سه چند -

نسخه دیگر پوره صندل سفید پنج توله گاوزبان گل گاوزبان
هر یک سه توله گل سرخ گل نیلوفر هر یک دو توله برگ
فرنجشکه توله یک شانروز در عرق گاوزبان و عرق
عنب الثعلب و عرق بید مشک هر یک نیم پاؤ و
کلاب پاؤ سیرنجیانند روز دیگر کچو شانند تا نصف
رسد پس مالیده صاف نموده با قند یک آثار
بقوام آرند و طباشیر و کبر با مغز تخم کدو مغز تخم
خیارین تخم خرفه مقشر کشنیز خشک هر یک دو درم
مغز تخم کاهو یک نیم درم کافور ماشه زعفران کنیم ماشه
مشک ماشه کوفته بخته بدان برشند -

خضاب برگ حنا جزو و سمه دو جزو و روغن خنجر یا
نک اندرانی بازو بریان خبث الحدید برابر در سرکه
سوده بگذارند تا سرخ شود -

نسخه دیگر خبث الفضه در سرکه پزند -

خضاب دیگر خبث الفضه در ترشی نارنج
یا ترنج داخل کرده در سرگین اسپ تا چهل روز
بگذارند -

خضاب دیگر شقائق النعمان رطل شب و
سک هر یک اوقیه در سرگین دفن کنند -

خضاب دیگر سبزی جو که پیش از خوشه برآوردن
با نصف وزن آن در شیشه کرده زیر سرگین دفن کنند -

خضاب دیگر برگ کنیر در شیر زن پزند تا ثلث شیر
بماند تمام شب بگذارند -

و دیگر برگ شقائق در زیرت بسایند تا چون سرمه
شود و اگر شب در آن افزود نمایند انبست

دیگر تخم مویر سائیده در روغن مسکه بگذارند و تا
یک ماه در سرگین دفن کنند -

خضاب دیگر آله پاوسید در روغن و سرکه
نیم سیر تا یک ساعت بپزند و یک رطل از آن بگیرند
و صفراخ اسرب و شب هر یک چهارم حصه رطل بچشانند
تا مثل در جوش حرکت دهند -

خندلقیون اصلاح بر دمعده وضعف کبد کند که
بسبب برداشد و قصور مضمر و ربع و مشاخ بلغمی مزاج
را نافع است صفتش شراب کنه پنچ رطل عمل مصنفه کنیم
رطل زنجبیل پنچ درم قاقه صغار و کبار هر یک نیم درم
قرنفل دانگ داچینی یک نیم دانگ زعفران دانگ
خلل بیاه مشک هر یک یک نیم دانگ و رای مشک
و زعفران همه ادویه را بنری بسایند و مع زعفران
در کتان بسته بپزند تا غلیظ شود و مشک انداخته
از آتش فرود آرند -

خمیره ابریشم ابریشم خام پنجاه مثقال در گلاب
چهار رطل عرق بید مشک و ورطل سه شبانروز
بخسانند و آتش ملائم جوش دهند و صاف نمایند
و بانبات دو رطل و عمل مصفا یک رطل بقوام آرند
و از آتش برداشته عنبر چهار مثقال ورق طلا سه مثقال
ورق نقره مثقال در آن حل کرده ابریشم مقصرض
دو مثقال گل گاوزبان دو مثقال مصطلک طباشیر
گل سرخ عود دندی صندل سفید هر یک دو مثقال بپزند
و مروارید ناسفته صلایه کرده کبر با گلاب صلایه کرده
مثقال مرجان صلایه کرده مثقال مشک خالص سوده

بریزند و برهم زنند -

نسخه دیگر ابریشم دو رطل در چهار رطل آب سب
شبانروز بخسانند و جوشانیده صاف نموده گلاب
و عرق بید مشک عرق گاوزبان آب به آب سیب
هر یک ثلث آب ابریشم با هم مزوج بچشانند و کف
بگیرند بعد از آن صندل سفید گلاب سوده
سه مثقال طباشیر سفید آب سوده دو مثقال در کتان
بسته در دیگ اندازند و آتش ملائم ساخته بچشانند
و نبات مقدار قبول ذائقه و بقدر کفایت اضافه
نموده بچشانند تا به قوام شربت بیاید از آتش
فرود آورده عنبر و مثقال در آن حل کرده بعد یک لحظه
صبر کرده مشک مثقال در گلاب سائیده و خل کنند
و ورق طلا و رطل طبرزدده دام حل کرده اضافه نموده
برهم زنند و در ظرف صینی نگاه دارند و اگر آب فواکه
موجود نباشد شربت فواکه بجای آن کنند -

نسخه دیگر مخترع ابریشم خام ده مثقال در گلاب
و عرق بید مشک و عرق گل گاوزبان هر یک نیم رطل
یک شبانروز بخسانند و روز دیگر جوشانیده
از آتش فرود آورده مشک تبخی عنبر اشهب
هر یک مثقال ورق طلا ده عدد ورق نقره بی عدد
انداخته تیار نمایند -

خمیره مروارید که تقویت دل و دماغ و معده نماید صفتش
مروارید ناسفته سه اشه مرجان کبر با ورق طلا شش
ورق نقره هر یک نیم باشد صندل سفید مصطلک هر یک سه
باشد نبات سفید یا قند سفید پاوسید گلاب عرق بید مشک

بقدر حاجت عنبر مشک خالص هر یک نیم ماش
بدستور مقرر خمیره سازند -

باب الدال

دستور العمل خوردن چوب چینی بابت استاد
مقدمه الملوك علوی خان رحمة الله علیه اگر قصد
ضرر باشد از هفت اندام یا با سلیق و امثال آن
خون گیرند اگر مانع از موافقی نباشد و بفاصله پانزده
روز این دو صفت از گل گاوزبان گیلانی بادرنجوبه
عنب الثعلب اصل السوس غنچه گل سرخ گل بنفشه
گل نیلوفر آفتیمون بکتان بسته بفانچ شامیره
پرسیاوشان از هر یک دو درم تخم خیار نیمکوفت
یک توله انجیر زرد آلو بخارا هر یک ده دانه تخم کاسنی
دو توله نیمکوفت عنب ده دانه سپستان بست دانه
جوشانیده صاف نموده ترنجبین خراسانی شش توله
گلکند آفتابی چهار توله حل کرده صاف نموده تادروز
بعل آرند روز سوم سنا کی نه باشد در مطبوخ اضافه
نموده بعل آرند روز چهارم فلو س خیار شنبیر
شش توله در محلولات سنا کی شش باشد در مطبوخ
اضافه نمایند و روغن بادام شش باشد اضافه کرده
استعمال نمایند روز پنجم بلبله مربی یک عدد بگلاب
شسته لاجورد مغسول یک ماشه پاشیده تن اول
نمایند بعد از آن تخم فرخشک یا تودری گلگون یا تخم
بالنگو چهار ماشه بعرق گاوزبان و عرق بید مشک
هر یک چهار توله شربت انار شیرین یا شربت گاوزبان
یا شربت بادرنجوبه دو توله نبوشند روز ششم

منفع روز سوم بعل آرند روز هفتم نخه روز چهارم
استعمال نمایند روز هشتم نخه روز پنجم بخار برند
و اگر نفع در قارور یا ام گداشته ظاهر نشود اعادة
منضجات مذکوره نموده مسهل مذکور گیرند و اگر احتیاج
افتد حبس که از ایارج فقیراریو چینی تربد سفید مقشر
هر یک یک نیم دانگ حجار منی یا غار بقون بوزن
یک دانگ و نیم شخم خنل نیم دانگ محموده یک نیم دانگ
شمط مغسول نیم درم مصطکی قلع ازرق کبرنگ بهند
هر یک دو نخه دو بوقت سحر هر روز هفتم استعمال نمایند
و صباح آن مطبوخ مذکور استعمال نمایند و چند روز
مفاصله داده چوب چینی شروع کنند و بدین دستور
چوب چینی هر روز سه توله بدم میثه بخاری مقدار
نخه دیا با قلا ریزه ریزه نموده در پیاله چینی بگلاب
و عرق بید مشک هر یک نیم سیر یا ده توله شب
خیسانیده و صبحش با هشت سیر آب در دیگ سنگین
یا سسی تازه قلعی کرده سر او را بطبق سفالین پوشانیده
اطراف او را بنجیره آرداش محکم نموده بر او جاغ
بار کنند و سنگ سنگین بر سر او گذارند و مقدار نه سیر
همه قلعی بار یک دو دوشاخ در زیر او بسوزانند
تا این همه تمام شود پس دیگ از آتش فرود آورده
لحمه صبر کنند که شور حرارت او کم شود رداسه بر سر
گرفته سردیگ را بتدیج برگرفته مر بخارا و بردارند
تا سرد گردن عرق کنند پس یک پیاله یا آنجوره آب
او را به نبات سفید دو توله داخل کرده گرم گرم چون
قوه نبوشند و در ابر بر سر و گردن چینی بخا بنند

تا عرق خشک شود و آب را در شیشه کرده در تمام
 یک شبانروز قدری گرم بجای قهوه و قدری سرد
 بوض آب و قدری در خمیر نان و طبع غذا بقدر خوراک
 داخل کرده صرف نمایند تا آنها تمام شود باز دیگر
 دیگر دستور مذکور بطبع نموده بدستور مذکور عمل آزند
 و همچنین تابست و یک روز عمل نمایند و درین حین در
 هفته یک مرتبه بقرق نشینند باین دستور که بعد از طبع
 چوب چینی فرو در آورند و گذاشتن مدت که حرارت
 کم شود کرسی نهاده کافه بر کرسی کشیده دیگر زیر
 آن کرسی گذاشته علی بن خوابیده کافه دیگر متصل
 کاف کرسی بر خود کشیده سر خود را از کاف بر آورده
 سردیگ را کشوده دارند تا بخارا زیا تمام بدن رسد
 و عرق آید و یک پیاله او را باد و توله نبات گرم گرم
 بنوشند و کاف بر خود بچیده خوانند تا عرق خشک شود
 و همه آب را بدستور مذکور صرف نمایند و از ابتدا و
 شروع چوب چینی بلکه یک هفته مقدم و بعد انفرل چوب چینی
 تا چهل روز از است و پیر و ترشها و ترکار و پیرا
 و حرکات عنیفه و نفسانی و بدنیه و نکات جناب نمایند
 و از جماع تا شش ماه پرهیز کنند.

دستور آشامیدن چوب چینی بابت حکیم محمد باقر
 باید که هر روز پنج شقال چوب چینی بکندگی پشت کار و
 تراشیده و بایک نیم پیرا کبری آب در دگرچه گلی بچشانند
 تا شلش رسد پس صاف کرده گرم گرم بدستور قهوه
 یا شامند و هر روز همین دستور تابست کیروز صبح
 یا شامند اگر بموضعی بدن لمد داشته باشد بعضی اوقات

بخار نرم بدان میداده باشند بخوبی که تمام بدن عرق بکند و
 درین ایام غذاها سه سبک از اقسام پالوده بای و شله
 و شوربا و خورآب و امثال آن گوشت انلی و مرغ
 کم نمک بخورد و آب خالص بخورد و آب طعام بترچین
 باید گوشت خورش را بگذاها سه مذکور قرار دهند
 و گوشت پارچه نازک بک با شربت قند و بعضی
 از حلویات قندی و مریات و زرده تخم نیم برشت
 بخورد و درین ایام از ترشی و سبزی و پیر و غذاها سه
 غلیظ و لبنیات پرهیزد و جماع اگر خواهد نرود.

دستور العمل بدستور دیگر پنج چوب چینی تازه خوب
 سرخ بکند و گره تا گل و گرم نموده نباشد
 و سنگین باشد و پاره ها بزرگ باشند و پنج اعلی
 اختیار کنند هر روز هشت شقال باشش دانگ
 از پنج بکشند بعد از آن که آنرا تراشیده باشند
 به تنگی کار و سه و آنچه از آن ریزه شده باشد
 بغربال بیرون کرده باشند تا آب چوب چینی خراب
 نشود و باد و من آب بوزن بتریز در دیگر گله که
 چرب نموده باشد بچشانند تا سه چار یک یک بوزن
 بماند لیکن بر سردیگ سرپوش گلی دارند و حوالی دیگر را
 بخمیر ولته با محکم کنند و بر سردیگ سنگ دارند تا
 بخار بیرون نیاید پس آتش ملائم همیشه خشک آنقدر
 بچشانند که سه چار یک بماند و طریق دانستن آنکه
 چه وقت بوزن مذکور رسد آنست که یک دور و روز
 بطریق امتحان همه مقرر که در خشکی و تری و گندگی
 و باریکی و کوچکی و بزرگی هم سنگ باشد بدان همه

بوزن شخص بچو شاند و شخص سازند که بچند من همیشه
 آسوده شود و به چار یک میرسد بعد از آن چاره
 بهین وزن همه یک روش میشود چو شانیده باشند
 یا اینکه سرپوش دیک را سوراخ باریک کنند
 اول مرتبه سه چار یک آب در دیک کنند و چوب
 باریک از آن سوراخ در دیک کنند تا بقدر دیک
 برسد و ملاحظه کنند که بچه موضع از چوب آب مذکور
 رسیده آن موضع را از چوب نشان کنند و بعد از آن
 دو من آب بکشند و همچنین بچو شاند تا وقتیکه گمان
 شود که بمقدار مذکور آمده است پس سوراخ
 سرپوش را باز کنند و بسرعت این کار کنند که بخار
 بسیار تلف نشود و اطراف چوب را تر کنند که آن
 امتحان شخص شود و شخص کنند که آب بموضع نشان
 رسیده یا نه اگر رسیده باشد فحوالمراد و الا سوراخ را
 فرو و محکم کرده دیگر بچو شاند تا آن مقدار که آب
 بموضع مذکور رسد و تا ممکن باشد نوع کنند که سوراخ
 کمتر کشوده شود که بخار تلف نشود بهتر اگر روش دیگر نیز
 امتحان می کنند باز شخص سازند که چه مقدار همیشه
 سوخت میشود و بمقدار معلوم میرسد باز همه مقدار
 همیشه میسوزانیده باشند و همین روش اکتفا نمایند
 که بهتر است و بعد از آنکه چو شانیده بر روی کرسی نشینند
 و به لحاف بپوشند تمام بدن و رای راه نفس دیک را
 در زیر خود بگذارند و سر دیک را آهسته آهسته بردارند
 و بخار آن تمام و کمال مبدن صرف کنند خصوصاً عضو
 معلول و در اثنا سنج بخار به پیاله کوچکی از آب گرم

این سنج بطریق قوه بیاشامند پس بخوابند و
 لحاف بپوشند تمام بدن و راه نفس بگذارند و اگر
 راه نفس بیرون نگذارد خوف هلاک است و سحر
 در چو شانیدن سنج شروع کند و صبح بخار گیرد و تا
 حرق باقیست حرکت نکند و تتمه آب چوب چینی
 سرد کرده بجای آب بنوشند و اگر تشنگی در وقت
 بخار شود آبیکه از سنج گرفته خوب سرد کرده باشند
 بنوشند و همچنان براسه روز آئیده همیشه آب
 سنج سرد کرده تیار دارند و اگر سه چار یک آب از
 براسه دفع تشنگی کافی نباشد در آب چهار من سنج
 چوب چینی ده مثقال بچو شاند که تا یک من بماند و
 بدیند تا بابت یک روز چنین کنند و اگر ضعف در
 روز سه پدید آید بخار و حرق نکنند لیکن دو پیاله
 آب گرم بطریق قوه بنوشند و باقی را سرد بجای
 آب بنوشند و رختها سه پیله دایر بپوشند و چون
 حرق آید برخت پیله را خشک کنند تا بوسه عرق
 در رخت پیوسته گردد و غذا شله با قلیه بخود آب
 و کباب گوشت قزل و بیره و کبک و مرغ خردس
 فربه سه ترشی و سه نمک در آب چوب چینی که سرد
 کرده باشند و میل و دایر چینی داخل نموده باشند
 وقت تشنگی بنوشند و آب مذکور نان و طعام
 بنزد و روغن در طعام داخل کنند و استنجا
 و شستن دست و رو و سه و همه حاجات آب
 سنج کنند و از غذا سه غلیظ و تنوری و گندمی و شیرها
 و استها و سبزها و همه میوه ها و شیرینی مضر و و ردشامی

و غسل برپیز کنند و اگر خواهند بام و پسته و فندق
و بادیان قندی و قرص عنبر و گوارش مصطک و شربت
قند و نبات و گلاب و بید مشک و تخم بالنگو و تخم
ریحان که بآب چوب چینی ترتیب داده باشند
بخورست و واجب است که از غم و غضب و اندوه
خود را نگاهدارند و از هوا سمر دینز تا متضرر نشود
و نه گرسنه باشد و نه افراط غذا کند و در وقت اعتدال
هوا که بهار و خریف است در صحت مزاج بخورد تا که
احیاناً اگر مرضی در آشنای خوردن عارض شود
ترک خوردن گیرد و بتدارک مرض مشغول شود
لیکن بتدبیر مناسب حال باشد و بعد بست گیرد
بحکم رود و تغیر رخ نمایند و در دیگر جای
آب آب چوب چینی بنوشند و طعام بپزند بخورند
و از امور مذکوره دیگر برپیز نمایند و بعد اندک
اندک نمک بیفزایند تا در ده روز بمجمود مقرر برسد
منافع چوب چینی تقویت قلب است و تقویت
حرارت غریزی بلکه تولید آن و تقویت روح نفسانی
و دماغ و تطیب آن و اصلاح مزاج سوداوی
و قلع بالخیلیا و ربع کمنه و برص سیاه و سرطان
جسم و قروح خبیثه و گریه سوداوی و جذام و اکل
و سیر و جرب و قوبا و سودا و ادرام صلب و زشتی
و مفاصل سوداوی و تحصیل دم صالح و سمین و
قروح مذاکیر و حرقة البول کمنه و نافع است جهت
اقسام آتشک و جهت جماعتی که فرزندان ایشان
نمی مانند یا فرزندی نمی شود بسبب امراضیکه پدر

و نادر در رحم و اعضا و تناسل دارند مثل سرطان
رحم و ورم صلب و قروح خبیثه دارند که جهت از آله
عادت افیون و وجع و رک جهت قویج شانه که از
امتلاء عضلات و اعصاب و رباطات آن موضع
و خوالیش حادث شود و جهت بوا سیر و نوا سیر
و قروح جلد در داء الفیل و امساک و ریاح
در کمر و پشت لیکن باید که پیش از خوردن چوب چینی
استیصال خلط فاسد و سبب مرض بکند مثلاً
هرگاه قروح و نوا سیر که از باد فرنگ و آتشک
پیدا شود و مضجات آن گل گاوزبان گیلان
و بادرنجبویه و تخم خیار هر یک توله انجیر زرد آلو بخارا
هر یک ده دانه جو شانیده صاف نموده و تخمین خراسانی
شش توله کلقتند آفتابی چهار توله اضافه کرده
بنوشند در مهل تربدشش باشد و اقیهون
و بسفنج فستق پوست هلیله زرد پوست هلیله کابلی
هلیله سیاه هر یک نه اشه داخل کنند و جهت تصفیه
دم و تقویت احتیاج که بواسطه اخلاص ادویه
منفحة الضباب مواد فاسده تا چهار روز استعمال
این داکند و روز پنجم سنا کی شاهره گل سرخ
هر یک جزو داخل کنند و اگر طبیعت ملین نشود روز ششم
یا هفتم جهت اصلاح جگر ریوند چینی داخل
کنند و علی الاحتیاج بر روز هشتم خجی که
ایارج فیکرا و غار یقون و ریوند چینی و تربد سفید
مقشر هر یک یک نیم دانگ و تخم خنظل نیم دانگ
محموده دانگ و نیم شط مغضول نیم درم مصطک

مقل ازرق کثیرانک هندی هر یک دو خود گرفته
 باشند با شربت بنفشه ده مثقال سحر بخورند و بعضی
 اطباء در جمع میان صبر و غار یقون منع می کنند
 و لهذا منزه که غار یقون داخل نکنند چرا که در ایارج
 صبرست عوض آن حجار منی بقدر آن داخل کنند
 و اگر مسهل عمل چنان نکرده باشد بعد از تقدیم نفج
 حب مذکور را مرتبه دیگری تواند میل کرد و اگر فصد
 ضرور باشد قبل از مسهل باید کرد و اگر دو سه روز
 چنین منفعی بگیرد عذاب هشت دانه سپستان هشتانه
 غلب الثعلب سه ماشه بنفشه دو ماشه بادرنجبویه
 دو ماشه گل گاوزبان دو ماشه بادیان دو ماشه
 خیارین ماشه و بعده فصد کنند بهتر است و بعد
 مسهل پس از چند بجام روند و شروع در چوب چینی
 خوردن کنند.

دستور پختن چای سازج توله چای خطائی توله
 بسا سه چهار ماشه قاقله دو ماشه قنفل ماشه زعفران
 چار سرخ دار چینی غنبر هر یک ماشه مشک دو سرخ
 مشکطرا مشیج ماشه عود چهار ماشه درسی و دو برابر
 آب بنزد تا نصف بماند بعده نصف شیشه گلاب انداخته
 جوش داده صاف نماید.

دستور دیگر چای چای خطائی دار چینی قنفل
 ناخواه بادیان هر یک توله سوا سه چای باقی ادویه
 را نیم کوفته اولاده سیر آب بچوشانند و رکڑای تا نصف
 رسد پس ادویه را درین داخل کرده جوش دهند تا سه
 سیر آب بماند صافی نموده گرم گرم در مرتبان چینی کرده

چای را درین انداخته سر آنرا گرفته لحاف بالا بپندازند
 و دو پر بگذارند پس بر آورده صافی نموده در شیشه
 کرده بدارند ده توله شام نبات سفید و توله دحل
 کرده گرم گرم چون قهوه بنوشند.

دستور مروق ساختن آب کاسنی و آب غلب الثعلب
 تازه هر یک را علیحدہ در ظرف گلی کرده بچوشانند
 و کف آنرا بگیرند و از آتش فرود آورده بگذارند تا
 ته نشین شود و صافی هر یک گرفته ده توله مروق
 کاسنی پنج توله مروق غلب الثعلب باد و توله سکخین
 بعسل آرند و هر روز یک توله مروق کاسنی و نیم توله
 مروق غلب الثعلب بیفزایند تا وزن آب کاسنی
 شانزده توله و آب غلب الثعلب هفت و نیم توله
 برسد براسه یرقان فائده کلی دارد.

دستور آشامیدن چوب چینی بطریق قهوه بدو روش
 است یکی آنکه نفع ست اما پر هیز در
 نفش بسیار و آن نیست که هر روز هشت مثقال
 پنج پینی را در دو من بتریز آب بچوشانند تا سه چار
 یک بماند پس صاف کرده قریب هفت و مثقال
 گرم گرم صبح بطریق قهوه بیا شامند و همچنین طرف
 آخر روز معده که از غذا خالی شده باشد مساوی
 آنقدر را گرم بنوشند و تهمه آب را سرد کرده در
 اثنای روز وقت نشنگی بجای آب بنوشند
 و دیگر آب بخورند و طعام و نان در آب پنج پزند و
 از نمک و حموضات و لبنیات و سبزها و میوه های
 قابطه پرهیز نمایند و تفاوت در میان این طریق

وروش عروق همین است که اینجا بخار گیرد و آنجا نه -
 دستور خوردن عشبیه بقول حکیم توفیق کی یک آنکه
 چهار روز بخورد هر روز نیم مثقال عشبیه را بکار و ریزه
 کرده بعد از آن در باون انداخته نرم نمایند اول
 شب هشت پیاله قهوه خوری آب در آن ریزند و
 صاف کرده بخوشانند تا چهار پیاله قهوه خوری بماند
 پس بطریق قهوه بنوشانند و نقل همان روز در چهار
 پیاله آب بخوشانند تا دو پیاله بماند شب همان طریق
 بخورند و این دستور بست و گیر و زنجیر را نشد
 و این وسط است و یک آنکه چهارده روز بخورند
 و غذا نخورد آب با قوایل حاره و از ترشی و نمک مباشرت
 پرهیز کنند و اگر میر شود آب عشبیه غذا پزند -

روش دیگر آنکه هر روز پنج مثقال پنج چینی با سه چهار
 یک تبریز آب بخوشانند آنقدر که چهار یک آن بماند
 صافی نموده نصف آن آب را صبح و نصف را
 آخر روز گرم گرم بطریق قهوه بنوشند و اگر آب خالص
 بنوشند یا طعام در آن نیز پزند باک نیست لیکن از
 حموضات و لبنیات و شیرینیها و غذاها به غلیظ و
 سرد و هوای سرد و غم و خصه پرهیز نمایند بلکه از فراغ
 تا چهل روز دیگر نیز پرهیزند و از جماع نیز پرهیزند -

دستور خوردن عشبیه آنست که شصت مثقال
 عشبیه را بدرازی انگشت قطع کرده بعد از آن هر
 کدام در عرض چهار حصه کند و یک من تبریز گلاب
 و یک من عرق بید مشک تا سه روز بخشایند پس
 در دیگ گلی بخوشانند و در وقت جویشانیدن دهن

تبریز آب خالص و یک من عرق بید مشک کرده
 آهسته آهسته با آتش ملائم بخوشانند آنقدر که نصف
 بسوزد پس آنرا در هفت روز هر روز سه پیاله ترشی
 خوری گرم کرده بخورند باید که یک پیاله صبح و یک
 پیاله میانه روز و یک بوقت شام و قریب سی مثقال
 نبات سفید اگر در تمام عرق کرده بنوشند بهتر است
 فارغ سازند و از ماهی و شیرینی و لبنیات و غذا غلیظ
 و حموضات و جماع و غم و اندوه و مثل آن احتراز نمایند
 و از پلا و قلیا و شوربا و گوشت با سه لطیف و از مرغ
 و بره و نعلی و سبک بخورند و در اثنا سه آن عسرق
 بید مشک و گلاب باک ندارند و بعد از فراغ تا سه
 ماه پرهیز کنند و بجام بردند و اگر خواهد شرط احتراز
 هوا و اگر خواهند که در ایام گرم آب عشبیه نوبگیرند
 تا آنیکه هفت و هشت مثقال عشبیه را با سه چهار یک
 تبریز آب بخوشانند و آنقدر که یک چهار یک آب
 بماند صاف نموده و دو حصه نموده نصف صبح و نصف
 را در آخر روز نیم گرم نبات یا شامند مضائق نیست
 دستور عشبیه خوردن نقل کرده است استاد
 من که منقول از حکما از فرنگ است سه مثقال عشبیه
 را هر روز بقدر جو ریزه کرده یک بشا روز در آب
 که بقدر هشت پیاله باشد خیسایند صبح با آتش ملائم
 بخوشانند تا نیمه ماند پس صاف نموده پیش از طعام
 سه دفعه بنوشند تا بست و یک روز همین کنند
 و از امور مذکوره پرهیز کنند و غذا مذکور بخورند و
 نقل عشبیه را خشک کرده بادا چینی و زنجبیل مساوی

وزنش در ربع وزن کبابه کوفته بخیته با نبات و عسل
مصطفی و وزن ادویه همچون ساخته بعد فراغ صبح
و شام یک توله بخورند.

و ستون خوردن فاوهر بنوا نیکه حکیم عماد الدین
محمود نوشته فاوهر نیم شقال یا قوت رمانی یکدانگ
لعل یا خشان عنبر اشوب عود قماری مصطفی هر یک
نیم دانگ اجزای را کوفته بخیته بروی سنگ سماق صلاویه
کرده بگلاب سرشته مجموعه سه حب سازند بوق طلا چیده
در سه روز هر صبح یک حب بخورد و قریب ظهر بخورد
آب گوشت طراوان یا مرغ جوان فربه که اندک برنج
دار چینی و قریض داشته باشد بخورد بعد عشا چون غذا
خوب بضمضم شده باشد عرق میوه مشک و ه توله
اگلاب ده توله تخم بالنگو چهار ماشه نبات دو توله بنوشند
و اگر باین طریق که فاوهر بروی سنگ سماق صلاویه
کرده در سی ماشه همچون طلا داخل کرده سه حصه کرده
صبحا تا در سه روز میل کنند بهتر است.

دوای نیکه قه صفراوی را دفع کند و غشیان را تسکین
دهد و صفت سماق طباشیر حب لیران از هر یک شقال
کوفته بخیته آب آمانی خوش میل کنند.

دوای نیکه قه صفراوی و بلغمی را نفع دهد صفت
مصطفی عود قریض کشنیر خشک هر یک یک شقال کوفته
بخیته آب بنوشند و کنا که را بسد مصطفی سماق هر یک
نیم شقال کوفته بخیته آب بهی میل کنند.

دوای نیکه عسر بول را نفع کند صفت بادیان تخم کرفس
هر یک دو شقال جو شانیده صافی نموده شیر و تخم خرزبه

آب آن شیر گرفته قند سفید داخل کرده بنوشند.
دوای نیکه مدر بول است صفت تخم خیار تخم بادرنگ
تخم خرزبه هر یک سه درم آبیکه در آن تخم کرفس بادیان
انیسون هر یک چهار درم جو شانیده صاف نموده باشند
شیره کشیده قند سفید دو توله آمیخته بیا شامند.

دوای نیکه مدر بول است صفت انیسون تخم کرفس
هر یک سه درم قند سفید چهار درم کوفته بخیته کف
کنند بعد از آن شیر و تخم خیار تخم خرزبه میل کنند.

دوای نیکه بواسیر لاف را سود دهد صفت زاج سفید
سوخته زنگار شسته هر یک ماشه سفید آب کاشغری
شسته سه ماشه شخرف سه ماشه طوطیای کرمانی مغلول
سه ماشه دم الاخوین پوست کندر درم در سنگ هر یک
سه ماشه لبر که سوده کوفته بخیته موم زرد غیر مستعمل
توله بروغن گل سرخ توله گداخته از آتش فرد آورده
ادویه را داخل کرده چندان بماند که تا چون مرهم شود
بر کاغذ گذاشته در بینی گذارند.

دوای نافع بلس البول صفت کندر که بازیره کرمان
دانه میل عود الصلیب زرد در داری چینی صندل سفید
پوست بیرون پسته شونیز هر یک سه ماشه کوفته بخیته
بسل مصفا سرشته هر روز چهار ماشه از آن تناول
نمایند بعد از آن بارتنگ دانه میل سوده بگلاب
پخته بشربت عود داخل کرده بنوشند.

دوای نافع شخ رئیس که قرصه مثانه و مجری
قنصیب را با صلاح آرد صفت امرب سوخته مغز
تخم خرزبه هر یک پنج درم طباشیر دو درم صمغ عربی

تخم خشاش شاخ گوزن سوخته هر یک سه درم
افیون نیم درم بذریخ یک و نیم دانگ مر درم
نیکو حقی نموده شیاف سازند با شیر یا بروغن بطبخ
در اعلیل بچکانند.

دو امار الکرم که بار دافع از ضعف کبد و صلابت
آن تلخ و از سوا القویه صفت است اسارون سیلخه
سنبل فوه هر یک دو درم دار چینی قسط فقاخ
اذخر مصطکه هر یک درم زعفران تخم کاسنی هر یک سه
درم سوده بعسل معجون سازند شربت یک مثقال -
دومر ثانی نافع از سده جگر و از یرقانیکه از سده جگر
کبدی باشد صفت کند مصطکه حب بلسان سیلخه
اکلیل الملک زعفران میل هر یک سی درم زراوند
شش درم زرنباد درو بخ فلفل هر یک نیم درم
افیون زنجبیل هر یک چهار درم قرنفل دو درم
خریق سفید شونیز ورق گل سرخ هر یک هفت درم
سعد هشت درم صبر هشت درم کوفته بخیته بعسل
معجون سازند شربت مثقال -

دو امار الکرم صغیر که ضعف جگر و معده و طحال و
صلابت اینها را نفع کند و در ابتدا هشتقامفید است
لون را نیکو گرداند و امراض کمنه بارده را نافع است
صفت سنبل لطیف مر سیلخه قسط تلخ فقاخ اذخر
دار چینی زعفران برابر وزن کوفته بخیته و مر را در
مثلت یک شبانروز خیسانیده با هم مخلوط کرده
بعسل بقوام آرند و نزد بعضی ناردین داخل کنند -
دو امار الکرم کبیر تالیف جالینوس نافع از هستقا

و درد های مثانه و کله رحم که از مواد غلیظ باشند و
از صلابت اینها و مفتوح سد و در بول صفتند
زعفران دو ازده درم مور و موریز هر یک چهار درم
سنبل شش درم انیسون دو قوا سارون ریون چینی
فطر اسالیون هر یک چهار درم قسط سیلخه فقاخ اذخر
حب بلسان هر یک درم فوه دو درم عصا سه سوس
غاث جعه اسقو لو قند ریون هر یک سه درم
روغن بلسان نیم اوقیه مر چهار درم و در بعضی نسخه
بجای حب بلسان حب البان و کبر روی سه درم
ادویه کوفته بخیته بروغن بلسان چرب کرده بعسل معجون
سازند شربت درم با شراب عسل -

دو امار الملک الا صغر ضعف جگر و معده و برودت
و صلابت اینها را نافع است و قتیق سد دکن طبع فنیستین
و گاهی بجای حب الفار فقاخ اذخر میکنند -

دو ائیکه نافع است از ورم گوش و از ده که از گوش
می آید و از درد کشته گوش صفت با قلا مصره
شب یانی فلفل سفید نظرون زعفران افیون
پوست انا مر کند سنبل هر یک دو مثقال چند بیت
مثقال بسر که و عمل مقداری که مرشته شود -

دو ائی مقوی دندان صفت موم و عسل در آفتاب
بآب گرم بگذارند و زفت جزوی افزوده دهند -

دو ای اندرو با خن نافع همه در د های دندان
بلکه همه امراض دندان را صفت فلفل عاقر قرحا
لبن یلثوع باز و وزن برابر سوده بمیعه مخلوط کرده
بر دندان گذارند -

دوای نافع از ضربان دندان صفتش تخم حنظل
صبر برآید در ظرف سنگی با سرکه خمر و زیت بچوشانند
و قطره از آن در گوش متصل دندان متوجع بیندازند
دوای نافع که اصلاح لهماة و لوزتین مسترخیب
و متورمه میکند صفتش ثفل سفید مثقال مر مثقال
شب دو مثقال باز و سبز دو مثقال سوده استعمال نمایند
و و ام سرفه متعل جالینوس صفتش افیون ده مثقال
تخم کامبوست مثقال جنبد ستره شست مثقال
سداب بستانی خشک چهارده مثقال تخم کتان
شانزده مثقال پنخ جاو شیرسی و شش مثقال
مر چهارده مثقال زعفران هفت مثقال سوده
بعل بسرشند و بمقدار با قلاب دهند اگر تب
داشته باشد آب بدهند و الا بشراب

دوای نافع نفث الدم تالیف اندروماخس
اقاقیا چهار مثقال ورق گل سرخ هشت مثقال
گلنار بری هشت مثقال مردو مثقال آب کتیرا
مثقال سوده اقراص سازند و یک مثقال آب
فطر بدهند

دوای نافع براسه انقطاع صوت صفتش
زرد تخم مرغ کج مقشر شیر تازه لمعه نمایند
دوای نقل زبان که موجب انقطاع صوت باشد
صفتش پودینه بنجر خشک پخته صمغ عربی سوده
انداخته بیا میزند تا چون عمل شود لعوق نمایند
دیگر مر زعفران سوده بعقد غنبر سرشته لعوق نمایند
دوای دیگر زعفران جز و صلیت نیم جز و عمل سه جز و

بپزند تا منعقد گردد پس حسب بسته زیر زبان بگذارند
دوای دیگر زعفران سه نیم درم رب السوس کند
درم سوده بعقد غنبر یا بعل عقد نمایند
دلوک نافع از ربو بلغمی صفتش کفدر یا پوره ارمنی
ملائم سخی نموده با پا رچه کنده بر سینیه و اضلاع
دلک سازند و بار و غن یا سین بر سینیه و اضلاع
بالند و شروع دلک بلائمت نمایند

دوای نافع از ربو که از رطوبت باشد صفتش
حرف کج هر یک سی درم زوفا خشک هفت درم
شربتی بقدر حاجت

دوای که استعمال در ربو شدیدی وقت اختناق و
ضیق النفس کند صفتش پوره ارمنی چهار درم
حرف دو درم کوفته با پنخ اوقیه با بعل بکار برند
و این دو اعرق النساء را نیز نافع است

دوای مرغیب النفع از صرع و ام الصبیا صفتش
عاقرق حاد دو درم نیکو سخی نموده با سرکه در کهرل
انداخته بالند با بعل مصفی بست درم چون سازند
دو درم آب گرم بست روز نبوشند

دوای نافع از درد داسه گوش قروح آن اخلاطه
مریک مثقال کند سه مثقال نظرون سه مثقال
زعفران چهار مثقال عصا رة خشک دو مثقال
گلاب دو مثقال مغز بادام مقشر بست عدد
سوده بسرکه اقراص سازند و قد رس با
روغن گل در گوش بچکانند

دوای نافع از ریش سر که دک صفتش مردار سنگ

خجث الفضة سفید اب قلعی هر یک چهار مثقال
دم الاخوین قنبیل و دمشقال زراوند طویل مغز
بادام تلخ سوخته هر یک مثقال زردچوبه گفته سیرکه
سرشته بالند -

دوا مرد دیگر نافع از ضیق النفس صفت سوربخان
انیسون هر یک نصف درم کوفته حل کرده با گلکند
ده درم بنوشند -

دوا مرد دیگر نافع از ضیق النفس که به نظیر است صفت
ترب پاریچه پاریچه کرده با عسل مصفی هم وزن رد یک
گلی کرده نجوی که نصف دیگر خالی با نطبق گلی بر سرش
گذاشته بآرد گندم و ماش یا بگل حکمت مستحکم کرده در
تنور تمام شب بگذارند و سر تنور را بطبق آهنی بند
کنند و صبح دیگر را بر آورده مالیده صاف نمایند
و هر روز دو لمعه استعمال نمایند و استاد علوی خان
رحمة الله علیه بجای ترب چند رو بجای عسل شکر طبرزد به
ترتیب مذکور تیار فرموده فائده کلی بخشد -

دوا ای مجرب اطباء هر بند براسه ربو ضیق النفس
صفت گندم در ظرف گلی مانند انگشت سوزانیده
زردچوبه نیم وزن گندم مذکور نیم سوخته کوفته بخیته
بگذارند و پنج نیم باشد آب گرم یا آب سرد بحسب
مزاج اول روز بدهند و روز دیگر مقدار حبه مانند
چشم مرغ افروند نمایند همین قسم تا پنجاه یک و بعد آزند
دوا نیکه جالینوس برای نزول مار در چشم تا لیت
نموده صفت زهره گاو در آوند نخاسی تاده روز بگذارند
پس و از ده مثقال از ان گرفته زعفران روغن لبان

و جاد شیر هر یک دو مثقال فلفل دو از ده حبه عسل
خالص دو چند زهره همه را مخلوط کرده در آوند نخاسی
پسند و در ظرف نخاسی بگذارند -

دوا ای نافع از تاریکی چشم و از عشا و کسی را که از دور
نه بیند و از نزدیک بیند و کسی را که آب در چشم جمع
شده باشد صفت زهره زراغ سیاه و زهره گرگ و
زهره ضبع و زهره جمل و زهره بزر هر یک دو درم عسل
صافی سه درم روغن لبان یک نیم درم چون سرمه
لبا این روغن و شام در چشم کشند -

دوا ای جید النفع براسه عسل نفس که شیخ رئیس
در قانون ذکر کرده صفت کلس العلق التي تحت الحجار
اذا احرق في كوز خنزير حتى ترمد فيخلط بعسل مصفى و
سيعمل كل يوم لمعة -

دوا مرد سرفه مستعمل شیخ رئیس صفت پوست خنخاش
مع تخم یک صد و پنجاه عدد و تخم کرفس حبلی سه رطل
مویز قسم اول منقی زراوند چینی ورق گل سرخ اصل السوس
مخلوک گلزار هر یک سه رطل و در نخل دیگر از هر یک
سه اوقیه دارچینی سنبل الطیب یک نیم درم نرم
کوفته در پنج حصه آب باران سه شبانه روز بخیسانند
و باقی نرم بپزند تا ثلث آب باقی ماند پس مالیده
صاف نموده صمغ عربی کثیرا هر یک رطل مرصاف
نیم رطل رب السوس رطل مصطکی زعفران هر یک
درم همه را سحی بلوغ نموده بر مطبوخ آهسته آهسته
پاشند تا مخلوط شود پس بست چهار رطل و پنج بران
ریزند و باقی نرم بپزند تا بقوام شربت بعد

و در ظرف زجاجی نگهدارند -

دوا امر ابو لوقیوس نافع از هر سرفه و از هر ماده آماده
دبیله باطنی که سائل گردد و صفتش سبک و خفیه نام دارد
لفل سفید هر یک مثقال حساب الفار منقی چهار مثقال حق
نموده بآب سرشته اقرص سازند -

دوائی از سرفه ملح که عارض طفل شیرخوار میشود
بحدی که شیر می اندازد و رنگ بوقت سرفه تیره میشود
صفتش آرد با قلا مثقال ردی بضمیه پوست خشخاش بلسوس
مقر بهدانه صمغ عربی کثیر عصاره برگ بازنگ عصاره
برگ قطن فانید هر یک دانگ خربادام شیرین مثقال کوفته
بیخته باروغن بادام شیرین چرب نموده بمشربت بغمشه
بوزن دو اوقیه بسرشد و مثقال لعن فانید و اگر قبض
طبع داشته باشد عوض پوست خشخاش یک مثقال مخمبین
داخل کنند و اگر سرفه خشک باشد عصاره کبریت یک
مثقال داخل کنند -

دوا مر نافع از سرفه اطفال صفتش صمغ عربی کثیر
ربا لسوس مقر بهدانه فانید وزن برابر کوفته بیخته
بگذارند و بشیر مضعه بدهند و اگر بلغم غالب باشد
جزوے از طلبه سحی نموده داخل کنند -

دوا مر براس ورم لثه صفتش مرجان سفید زهره کته شسته
هر یک باشد آب تاج خرومن آب برگ خناسوده بروم بالند
دوا مر سلع صفتش آب برگ چقد رآب برگ بازنگ
آب عنبل الثعلب تازه آب برگ حنا هر یک پاؤ سیر
شاهتره عنبل الثعلب برگ نیب پرسیاوشان گل نیلوفر
تخم مورد تخم پوار هر یک دو توله در آب هاس مذکور

بجوشانند تا بنصف رسد بعد از آن روغن جنین کبیر
پاودا داخل کرده بجوشانند تا آب رفته روغن بماند -
دوا مر از سرفه بلغمی اطفال صفتش قرضل و ج ناخواه
نمک برابر کوفته بیخته بمقدار یک برنج باشیر مضعه بدهند
دوا مر نافع از سرفه که از ماده بار د غلیظ عارض شود
و کف بر نیاید صفتش پودینه نری پنج اوقیه مقر بهدانه
تخم انجیر هر یک اوقیه فلفل تخم کتان هر یک سه اوقیه
بعسل مصفی بسرشد -

دیاقوزا بار د که شیخ رئیس در قانون ذکر کرده
نافع است از سرفه گرم صفتش پوست خشخاش ترده
عدد آب باران بخته صاف نموده شکر سفید انداخته بخواه
جلاب آرند و اگر پوست خشخاش تر یافته نشود
خشک بگیرند و اگر از تخم خشخاش سیاه یا پوست آن
تیار نمایند و قدری از بزرالنج سفید و چیز
ازافیون افزود نمایند قوی گردد -

دیاقوزا سازج بابت جالینوس صفتش پوست
خشخاش ده عدد آب باران تمام شب بخیسانند
و جوش دهند و مالیده صاف نمایند و بفااید
قوام دهند -

دیاقوزا مرکب نافع از سرفه خشک و مانع نزلات
حاره صفتش پوست خشخاش با تخم بست عدد
تخم خطمی کثیر صمغ عربی تخم خبازی بهدانه هر یک
و پنج درم اصل لسوس نیکو کوفته استغول از هر یک
بست درم در شش رطل آب باران دو شانوز
بخیسانند و آبش ملائم بنهند تا ممتدرا شود

و آب نصف رسد بقند و در طل بمیختج بایک رطل
عسل بایک رطل بمیختج بهتر آن است که عوض این همه
شکر سفید باشد قوام کنند -

و یا قوزا مرکب نسخه سراجیون و این نسخه در ابتداء
سرفه حار استعمال توان کرد صفتش خشاش سفید
مع پوست بست درم خشاش سیاه با پوست
ده درم تخم خبازی کثیرا صمغ عربی تخم خطمی بهدانه
هر یک پنج درم در پنج رطل آب باران یک شبانه روز
بخیسانند و بپزند تا نصف رسد و شکر سفید
یک رطل فانی یک رطل دران آب مصفی انداخته
بقوام آرند -

و یا قوزا نافع از سرفه خشک و از سل و نافع نوازل
و کثرت نفث و از سرفه که در شب شدت نماید صفتش
خشاش سفید و سیاه مع پوست برابر صد درم
تخم کامو بزالبیج برابر وزن سی درم در پانصد درم
آب باران بپزند تا دو صد درم آب بماند پس صاف
نموده پنجاه درم لعاب سبغول و صد درم تخم میخمتج بقوام
جلاب آرند -

دو ارجالینوس نافع از خروج دم کثیر همراه سرفه
صفتش کندرم الاخوین هر یک دو درم شادنج
گل مختوم هر یک مثقال نراج سفید گلنار هر یک چهار دانگ
کوفته سیخته سه درم بایک قیراط افیون و یک قیراط
بزالبیج و دو دانگ از سنبلیله و اینی استعمال نمایند -
دو ارقابض نافع نفث دم که از اشتقاق عروق باشد
صفتش گل مختوم کهر با هر یک سه درم گل ارمنی و درم

شب یانی زعفران هر یک یک نیم درم کوفته بخته
دو درم از ان صبح و دو درم بوقت شام استعمال نمایند
دوای رازی نافع از سرفه الدم صفتش گل ارمنی
صمغ عربی گلنار دم الاخوین کندر برابر وزن آب
به و آب سیب تناول نمایند -

دو ارم نافع از نفث الدم که با حرارت و درد سینه
باشد صفتش تخم خشاش سفید حب الاس نشاسته
برابر وزن کوفته بخته آبش جو که در الکاح پخته باشند
استعمال نمایند -

دو ارم نافع از سل وقت خشکی سینه و بخت صوت
صفتش آب عصر برگ بارتنگ یک اوقیه روغن
بادام شیرین یا روغن کدو و مثقال اول نه بار
بنوشند بعد سه ساعت آتش جو که در و سرطان
پخته باشند و خمیره بنفشه دران حل کرده باشند
و روغن بادام دران افزوده باشند بنوشند
و در شب وقت خواب لعاب اسبغول صمغ عربی
کثیرا بنوشند -

دو ارم برای حصیه صفتش گل لاله یک ماشه لک
ناشته یک ماشه خاکسی چهار ماشه غنچه گل سرخ چهار
ماشه انجیر زرده دانه عناب ده دانه جوشانیده صافی
نموده شربت گذر داخل کرده بنوشند -

نسخه دیگر گل لاله یک ماشه لک شسته یک ماشه
کثیرا یک ماشه عناب الثعلب غنچه گل سرخ خاکسی
عس مقشر هر یک سه ماشه انجیر زرده دانه جوش داده
صاف نموده شربت عناب دو توله داخل کرده بنوشند

و برای طفل ربع وزن این -

دیگر مردواریدنا سفته گل لاله مخلوط هر یک باشد
سفوف کرده دهنند و برای قفس گل داغستان
یک باشد داخل نمایند -

دوا رافع از تب ثقیله صدفه تخم کاسنی مقشر کرده
مقدار یک توله در جوی انداخته عرق غلب الثعلب
و عرق کاسنی هر یک دو توله گلاب پنج توله در جوی
انداخته بطریق کوکنا بر چکانند تا عرقهای چکیده شود
باز آن عرقهای چکیده را بالایش کنند و تا هفت بار
همین عمل مکرر کنند پس در آن آب سکنجبین بزور
بارد و توله داخل کرده بخار برند -

دوا رطوبنی جالینوس گفته که ازین دو معالجه
کرده ام بکسی که در شش و قرحه بود صدفه سنبل الطیب
قلبه چهار مثقال حماما هشت مثقال سازج هندی
چهار مثقال کند سه مثقال سنبل هندی سه مثقال
اذخر کی دو مثقال مرصاف چهار مثقال سیخه هشت مثقال
دایمینی ده مثقال خلط الساذج چار مثقال رب السوس
مثقال عصا ره یروج پنج مثقال مصطکه سه مثقال
زعفران شش مثقال این ادویه راجع کرده تمریر و نه
گرفته باء العسل و شراب شیرین بنزد و یک سکر چه
گرفته و مغز حلغوزه بست دانه سوده بیندازند و مخلوط
نمایند و یک بندقه از آن چند روز بخورند و باقی
دوا دوسه روز بخورند و بعد از آن از ایلارج که از صبر
گرفته باشد یک ملعقه در یک روز آب بنوشند
و این دوا را کسیکه در قصبه شش علت داشته باشد

بشیر زنان استعمال نمایند -

دوا المسک مردواریدنا سفته کبریا بشیر
زر بناد و رنج عفری زعفران هر یک دو نیم توله
بهمین سنبل الطیب قرضل سازج اشنه چند میدست
قافه صفرا از هر یک ربع کم از دوا توله دار فاضل
نیم توله زنجبیل توله مصطکه ربع کم توله سسک توله
ربع خنبر توله نبات سی و شش توله عمل مصف
آتش ندیده دو وزن بعد از انقضاء یک دوا
ثلث معجون دوا المسک جد و انقباض علی مزوج
سازند و برابر هم تجویز کرده اند این نسخه بخط حکیم
مسح الزمان تصحیح یافته -

دوا المسک تلخ فستقین چهار توله و هشت باشد
ریوند چینی چهار توله هشت باشد زعفران دو توله باشد
مشک خطائی یک توله دوا مشه صبر قوطی چهار توله
هشت باشد ناخواه چهار توله هشت باشد تخم کرفس
دو توله چهار باشد سازج یک توله دوا مشه مرکب توله
دوا مشه چند بیدستر هشت باشد عمل خام کبیر کبری -
دوا المسک نافع از وسواس که از احتراق
خلط صفراوی پیدا شده باشد صدفه مصطکه زعفران
مشک هر یک یک درم و نیم فستقین بادرنجبویه
افیمون هر یک سه درم مردوارید کبریا بریشم خام
در رنج هر یک پنج درم مردوارید کبریا بریشم خام
هر یک شش درم صبر چیل درم کوفته سخته لبعل معجون
سازند شربت مثقال باعرقیکه گرم باشد -
دیگر سنبل سازج مشک چند بیدستر مرکب هر یک

بست درم زعفران تخم کرفس اسطوخودوس
هر یک چهار درم صبر زردا فستقین هر یک هشت
درم ریونیدینی شش درم عسل سه وزن ادویه
شربت مثقال -

دوا المسک معتدل مروارید نیم درم کبریا
یک درم گل سرخ طباشیر کشنیز گاوزبان هر یک دو درم
مشک ربع درم زرباد یک درم شریت سید سی درم
دوا المسک بار دافع از خفقان و غشی صفت
کبریا بسد مروارید ورق گل سرخ هر یک درم تخم خرفه
بوداده کشنیز گاوزبان آله مقشر هر یک سه درم
ابریشم مقرض صندل سفید هر یک دو درم زعفران
یک درم مشک نیم درم قند سفید سه چند -

دیگر نافع از خفقان دافع ضعف دل صفت
ورق گل سرخ طباشیر کشنیز کبریا هر یک جزوی مروارید نیم
نیم جزو مشک سدس جزو نبات سه وزن ادویه
که آب سبب ترش می حل کرده باشد دو سه برگ
ترنج و برگ سیب انداخته بقوام آرند و از آتش
فرو برد آورده ادویه بدان برشند -

دوا المسک حار در روخ پنج ماشه بهنین
سافرج سنبل قاقله هر یک ده ماشه قرقفل دواله
زرباد زنجبیل دار قفل چندید ستر هر یک پنج ماشه
بصل مصفی معجون سازند -

دوائی که منع ریختن مو می سر کند صفت
برگ چقدر ده توله برگ مورد توله عصا رة
خیمه التیس توله برگ درخت میلان توله صندل سفید

توله اقا قیا توله آب پالک ده توله همه را یکی کرده بچشانند
تا نصف بماند بایده صاف نموده روغن جنبل ده توله داخل
کرده چندان بچشانند که آب رفته روغن بماند در شیشه
نگاهدارند بر مو می سر بماند -

دوا نافع از کلف صفت صندل بست درم مروارید
یک بهفته متصل در آب لیمون بمانید و هر روز یک مرتبه
اول در سایه خشک کنند باز به آب لیمون بمانید
تا بهفته پنجمین کنند بعد آن قرص ساخته نگاهدارند
هر روز یک قرص با آب خطی حل کرده شب بر کلف
بماند و صبح با آب سبوس گندم و گل خطی بشویند -

دوا نافع از سعه صفت مغز تخم کدو بریان مغز
تخم هندوانه بریان سفیداب کاشغری هر یک توله
مردار سنگ سه ماشه دم الاغین توله تخم پوار سه ماشه
طوطیا کرمانی مغسول توله آب برگ حناده توله داخل
کرده کهرل نمایند تا چون مرهم شود پس بصل آرند -

دوا المسک حار نافع از سواس و جنون که از
خلط سودا باشد صفت زرباد در روخ هر یک نیم درم
مروارید کبریا بسد هر یک سه درم بهنین سافرج
سنبل قاقله قرقفل آشنه چندید ستر هر یک یک نیم

درم ابریشم خام شش درم زنجبیل دار قفل هر یک
درم مشک نیم مثقال کوفته بخته بصل معجون سازند
شربت دو درم با یکا و قیه شراب یکانی یا عرق گاوزبان

دوا المسک بار دغبری صفت ابریشم مقرض
صندل سرخ و سفید گل رمنی گل گاوزبان آله منق
طباشیر سفید مروارید ناسفته کبریا فیروزه نیشاپوری

کوفته بختیه سه وزن ادویه رب به شیرین سرشته در نیم
مثقال عنبر صاف نموده ورق طلا ورق نقره هر یک
چهل عدد مخلوط ساخته بکار برند -

دوا که از وزن راحل باند صفت زعفران حماما
سنبل اکلیل الملک هر یک سه درم سازج هندی ده درم
قرمانا هشت درم تخم البط و تخم الدجاج شمع هر یک
بست درم روغن سنبل دو درم خشک کوفته بختیه
بگداختنی گداخته بایک بیضه مرغ مخلوط کرده بعد طهر بپزند
نافع بسیار است -

دوا دیگر سنبل زعفران مصطک میعه سائله هر یک
دو درم سازج هندی درم موم هشت درم روغن
سنبل مقدار حاجت موم را بروغن مذکور گرم کنند
بباقی ادویه مدقوقه مخوله مخلوط کنند و استعمال کنند بصوفه
دوا دیگر مقل چار درم روغن بلسان دو درم ریخ
جاو شیرینج نرگس هر یک درم عمل تانه درم اول مقل را
خمیر کنند و بباقی ادویه مدقوقه مخوله مخلوط سازند بعد از آن
روغن بلسان بران بچکانند استعمال کنند بصوفه -

دوا منافع از ذیابیطس و جریان بول از حرارت مثانه
و مقوی و مهبی صفت طباشیر بهمن مرغ و سفید شاقل مصر
خصیة الثعلب مصری کثیرا صمغ عربی تخم بالنگو تخم
فرخ شک هر یک توله مغز تخم که و مغز تخم هند و آنه مغز
چلغوزه مغز پسته مغز حب السمنه هر یک دو توله مغز
بادام شیرین انجلیک هر یک سه توله ورق طلا ورق
نقره عنبر اشهب هر یک شش ماشه خولجان سه ماشه
نبات سفید دو توله رب به شیرین رب انار شیرین

رب سیب شیرین عسل مصطفی گلاب عرق بید مشک
ماء اللحم ساده هر یک دو توله بدستور مرکب نمایند
و شش ماشه باماء اللحم ریخ توله بنوشند -

دوا را از شقاق پاشنه صفت ماز و سبز کوفته بختیه
به پیله بزگداخته ثبکاف پر کنند -

دیگر اسفیداج قلع اسفیداج اسرب بروغن سدر
سرشته ثبکاف پر کنند لیکن باید که اول پارا بنویسد
دیگر شلغم پاره کرد بروغن جوش داده ضاد نمایند
دیگر از شقاق انگشتان صفت ریخ لبغاج و لبغاج
سوده ثبکاف پر کنند محمد زکریا گفته که مالیدن
روغن شقاق را نافع است مخصوص بر ناف و اسرار است
دوا دیگر نافع ز سقوط طفل اگر از رطوبت رحم باشد

صفت در ریخ عذریه زر بناد چندید سر حلیت
مشک بتی فانه اهل ماز و سبز طباشیر هر یک درم
زنجبیل ده درم کوفته بختیه یک درم آب بنوشند -
دوا که در درگرده دورکن صفت آن بول حار است
دوا حابس از خون شریانی صفت کند راقا قیا
گلنار صمغ عربی دم الاخوین انزروت شب ققطار

صبر کوفته بختیه با سفید تخم مرغ سرشته عمل آرند -
دوا دیگر شب یانی سه درم سماق مر زعفران
خود هر یک سه درم عمل مقدار حاجت کوفته بختیه
مخلوط نموده استعمال کنند بصوفه -

دوا دیگر نیمه بایه خرگوش و پی خرگوش عمل برابر
نیکو سخی نموده بر موف گرفته بعد طهر استعمال کنند
دبیدالو رد نافع از ورم صفت سنبل سلیمه ققطار

زعفران داریچنی حب لبان مرهیک درم ورق
گل سرخ هفت درم باترنجین بقوام آرند شربت
دو درم آب کاسنی وریانند -

دواء معطس صفته کندش فلفل عاقرقره حارنجیل
نوشادر نظرون صبر داریچنی مشک مرزنجوش خربق سفید
جندبیدستر هر یک برابر کوفته بخیه در مینی بدیند -

دواء معطس نافع لقوه وجمع امراض باره دلمغ
صفته عاقرقره سه درم کندش چار درم برگ فلی
دو دمنور رسیده شش درم صغیر زعفران
زراوند طویل هر یک نیم درم بکار برند و در نسخه دیگر عرض
زعفران دم الاخوین است -

دواء نافع از درد کینه گوش صفته خربق سفید
مرکندر افیون زعفران هر یک چهار درم جندبیدستر
سه درم قلعندینچ درم فلفل بادام تلخ هر یک دو درم
عصاره حصرم شرب هر یک چهار درم مروافیون کند
و جند در سر که در آن پوست اناجوشانیده باشند
بخیمان چون مهر شود ادویه مذکوره سخی نموده بیندازند
و مخلوط سازند و یک درم از و باروغن نار دین
در گوش بچکانند -

دواء نافع از دوی وطنین که از برودت باشد
صفته برگ صنوبر و فاخشک حب الغار برابر بنیکو
طبخ نموده صاف کرده در گوش اندازند -

دواء قاطع رعاف صفته کاغذ سوخته پوست بیضه
مرغ سوخته اقا قیا هر یک دو درم کوفته آب فقیله
ساخته در مینی بگذارند -

دواء نافع از قرحه بینی و ناسور بینی و ناسور گوشه چشم
صفته نوشادر شاق هر یک ده درم براده نخاس سرخ
قلقد قلعطار سوخته زاج سوخته تو بال نخاس
هر یک پنج درم درد و رطل سرکه بنجیانند و در ایام
صیف در آفتاب نهند و از نخاسی هر روز حرکت
دهند تا سرکه خشک شود وقت حاجت فقیله
آلوده کرده بگذارند -

دواء نافع از قلع زبان صفته نوشادر عاقرقره
فلفل خردل برابر سوده زیر و بالا زبانه باندند -
دواء نافع از ورم لہات صفته حلیت دو نیم درم
شب یانی درم سوده بعل سرشته ریشه آلوده لہات
رسانند -

دواء نافع از قلاع صفته ثیاف مائینا طباشیر
برگ بارتنگ زرد و دلیله زرد گلنار برگ زیتون
مائین کلان شب یانی برابر کوفته بخینه در دهن بپاشند
دواء نافع از جوشش دهن صفته مرجان سفید
کات شسته طباشیر سفید زرد کبابه برابر سوده
آب تاج خروس سرشته باندند -

دواء نافع از ناسور لثه صفته پنچ سوسن عاقرقره
هر یک درم شب گلنار عصف ساق هر یک دو درم
سوده بپاشند -

دواء نافع از فواق که از ریج غلیظ باشد صفته
سداب ناخواه برابر سوده بشراب بنزند تا نصف
رسد یک اوقیمازان بنوشند -

دواء نافع از پنهان مرکب سودا القنیبه و تراشیدگی

رو و پشت پای یعنی صفت زرشک چهار مثقال
جندبیدستر جد و اهریک نیم نخوده بگلای سرشته
بنوشانند راز یا نه ایسون مکد مثقال عود الصلیب
درم عود قمارے آله خشک مکد دانگ سوده
بسکنجین بزورے معتدل سرشته بخوراند.

دوا مر نافع کسے را که عرق بسیار از سر او باشد
صفت اطر فیل کبیر کشتیزے مثقال بخورد بعد آن
شیره تخم کاسنی سکنجین اقیتمونے پنج مثقال قس
زرشک مثقال سوده عرق شاهتره عرق کاسنی
هر یک پنج توله بنوشند.

دوا مر نافع از درد رحم که از برودت معده باشد
صفت جندبیدستر تخم کرفس زنجبیل زراوند مدحرج
وج برابر کوفته بخیته یک مثقال ازان بنوشند.

دوا مر براسے آبله هائے که بعد سوختن بر می آیند
صفت کنجشک در ظرفے سوزانیده تاسیاه شود
پس سائیده بکار برند.

دوا مر نافع از فواق که از خشکی معده باشد صفت
آب گرم بروغن بنفشه بنوشند.

دوا مر لواق مختصر فقیر صفت پودینه زیره سیاه
ایسون بادیان هر یک چهار ماشه جو شاییده
صاف نموده اندک اندک بنوشند.

دوا نیکه قطع قهصراوی کند صفت زرشک
دانه انار ترش سماق هر یک جز و طباشیر گل سرخ
دانه انار ترش هر یک نیم جز و پوست بیرون پسته
نیم جز و کوفته بخیته دو درم آب سیب یا بشربت انار

منفع استعمال نمایند.

دوا مر نافع از قے بلغمی و سوداوی صفت
ورق گل سرخ چهار درم عود خام مصطکی سعد سنبلی
نفع پوست بیرون پسته قرفه قنفل قزنجشک یرقان
منقوع بسر که خمر و آب سیب هر یک دو درم زرشک
سه درم سوده دو درم بمبیه بنوشند.

دوا مر میانی کافور از هر یک جز و صبر گچ است
یک نیم جز و در روغن نموده قدر حشفه بنهند.

دوا مر نافع از قے بلغمی و از قے که بسبب بلغم و صفرا
باشد که مکرر تجربه فقیر آمده صفت طباشیر شات
دانه پیل چهار ماشه فلفل دراز دو ماشه دار پیچ

یک ماشه نبات سفید شاتزده ماشه کوفته بخیته
نه حصه نمایند و تانه روز بعد آرنده حصه را یک
توله غسل یا سکنجین ساده یا سکنجین لمیونی استعمال نمایند.

دوا مر نافع از قروح اعمار و قاق صفت
بزر قوطو نامر و تخم بقله بارتنگ تخم ورد تخم خطمی
هر یک پنج درم بریان نموده درست گذاشته
طباشیر نشاسته صمغ عربی بریان هر یک ده درم

گل ارمنی پنجاه درم سوده یا تخم هائے مذکور مخلوط
کرده سه درم از و بل آرنند.

دوا مر نافع استحاضه است صفت تمر هندی
صمغ عربی نبات سفید برابر سوده شش ماشه
بنوشند.

دوا مر مفت سنگ کرده و مثانه صفت اسارون
موقوفطرا سیون هر یک دو درم دو قوج حبان

تخم کرفس انیسون کثیرا هر یک درم سوده میسج سرشته
آب پر سیاوشان نبوشند -

دو امر که باه را زیاده کند و بدن را تر و تازه دارد
صفته شقاقل تخم جیر تو دری سرخ و سفید زنجبیل
هر یک دو درم فلفل دراز سه درم لسان العصار
کندر تخم پاز تخم شلغم تخم دیون تخم گز رفته چلغوزه
هر یک دو درم کوفته بخیته بروغن جوز هندی
لت کرده بعسل معجون سازند -

دو درم صدف کلان سوخته شادنج هر یک درم
سوده در چشم پاشند حفره مزمنه ملو شود -

دو درم برین برای بیاض چشم کف دریا درم شکر طبرزد -

دو امر نافع از درد رحم و درم آن صفت حلیه آب
بخسانند و چند مرتبه بشویند و بپزند و پارچه را
و لعاب آن پارچه برآورده پیه بطود جاج گذاشته
بر پارچه نذو گذرانیده پیه و لعاب با هم مخلوط کرده
بگذارند وقت حاجت اول صوف را بروغن گل
تر کرده بدو اندک کوره آلوده در رحم گذرانند -

دو امر نافع از سیلان مده و صدید از رحم صفت
گل سرخ چهار درم تخم کامونشاسته هر یک درم زعفران
دو درم کوفته بخیته میسج و روغن گل و شیر زنان سرشته
صوف بدان آلوده کرده بگذارند -

دو امر در حیض صفت لوبیا سرخ سی درم شکطرا شیع
فراشیون هر یک چهار درم پودینه ده درم فوه چهار
درم همه را با پنچ رطل آب بچوشانند تا یک رطل بماند
صاف نموده مساوی قیازان با قند یک درم نبوشانند -

دو امر نافع از حرق آب گرم چو سوخته بازردی
بیضه مرغ سرشته بالند -

دو امر نافع از حرق روغن سفیدی بیضه مرغ
در قاروره انداخته اول قدری روغن بیندازند
و بالا قدری سفیده کاشغری بیندازند و حرکت دهند
تا چون مسکه شود -

دو امر برای حرق آتش موم یک توله بروغن نبشته
باروغن گل ده توله گذاشته قدری سفیده و قدری
مردار سنگ و زردیهای سه بیضه و دماغ مرغ و جزو
از اشترح در باون انداخته نیکو سحر نموده اند - که
کندر هم بران افزوده چون مرهم سازند -

باب الذال

دو درم صفر نافع از بقایا رمد که عارض اطفال باشد
صفت انزروت شش درم شیان مایشاسته درم
صبر و دانگ -

دو درم سفید کافوری نافع از گرمی چشم در غیض
صفت صدف سوخته مر و ایدنا سفته هر یک دو
درم نشاسته درم کافور دانگ -

دو درم سفید نافع از رمد سخت صفت انزروت
پنج درم نشاسته دو درم شکر طبرزد صمغ عربی
هر یک درم -

دو درم نافع از سفیدی چشم صفت سرطان بحر
اقلیمیا طلا پشک صمغ شمع سوخته کف دریا هر یک
جزو کوفته بخیته بحر پر گذرانیده در باون نرم کرده
بگذارند -

ذرو ر نافع از بیاض صفت کف دریا اقلیمیا ذبی
سرگین سو سارند رتقوارت مرجان عین الرمان البحر
نک هندی هر یک دودانگ مر قشیدانگ سرمه صفت
دودانگ شاد رخ مصول مروارید ناسفته مک نیم شغال
زنگار نو شاد در دار فلفل قر فلفل سنبل پوست تخم مرغ مک
دانگ و نیم مامیران طوطیا هندی هر یک دودانگ
کوفته بخته صبح و شام بخار برند -

ذرو ر کبر بادم الاخوین حب لاس شیج ار سنه
هر یک ماشه کوفته بخته ذرو ر نمایند لیکن این ذرو را
بعد استعمال کردن آله منقه سازج هندی عاقر قرحا
نک لاهوری هر یک شش ماشه لبر که و گلاب جوشانیده
صافی کرده یک قهوه خوری ازان گرفته گیرد و ماشه
نیلا تھو تھه بریان یک ماشه سوده داخل کرده بردندان
که ریزه ریزه میشود بماند و بقیه را لبر که و گلاب یک
گھری بشویند و یک گھری دیگر صبر کرده این ذرو ر
بر دندان بپاشند -

ذرو ر نافع از بیاض چشم صفت کف دریا انزروت
شکر طبرزد هر یک جزو بوبرق ربع جزو -

ذرو ر نافع از حرب و ثقل و غلظ اجنان صفت
زرد تخم مرغ در آفتاب خشک کرده انزروت سفید
مرسب بشیر خمر چهار درم مرا میران هر یک نیم درم زعفران
شیاف مایشا هر یک دودانگ -

ذرو ر صدف کلان سوخته شاد رخ یک درم سوده
در چشم بپاشند حفره مزمنه مملو شود -

ذرو ر براسه بیاض چشم صفت کف دریا

شکر طبرزد دودرم -

باب الرا

رب السیدب نافع از صفرا و جوش خون و اطلاق
شکم و قی آب سبب در دیگ سنگین بریزند تا بریج رسد
رب ریواس نافع از اطلاق شکم و قی شدید و تکرر
رب حصرم نافع از صفرا و تشنگی و پتاه گرم
آب حصرم در دیگ با تش لائیم بریزند تا بریج رسد -
رب ریواس در دیگ سنگی بپاشند تا نصف
رسد پس شکر سفید نصف آن بیندازند و قدری
زعفران انداخته بگذارند -

رب توت نافع از درد حلق و از خون قی صفت
توت شامی تلخ کوفته آب او گرفته با تش بریزند
تا نصف رسد پس از آتش فرود آورده پنج حصه
از ان گرفته و از مثلث سه حصه گرفته مخلوط کرده
با تش لائیم بریزند تا ثلث رسد پس از آتش
فرود آورده مرو شرب یا نی سوده انداخته
بریزند تا مستوی شود -

رب اجاص نافع از پتاه گرم که با قبض
شکم باشد صفت اجاص تلخ و شیرین از دانه پاک
کرده در دیگ انداخته آب شیرین بالاایش بقدریکه
او را پوشد بیندازند و جوش دهند و از آتش
فرود آورده سرد کنند و بپاشند و باز بریزند
تا بریج رسد -

رب خشیاش نافع از نزلات مریسته خشیاش سفید
باحب کوفته در چار حصه آب که شش رطل میشود

بخمیسانند و در یک انداخته بپزند و از آتش فرد
آورده سه و کنند پس مالیده صاف نموده سه رطل
و یک نیم رطل عسل انداخته بپزند تا چون لعوق شود -
رب خشک آتش دیگر نافع از زلالت همه اعضا صفت
خشک آتش کلان سفید و دانه نیم کوفته و رنه رطل آب
یک شب از روز بخمیسانند و بپزند تا بنصف رسد پس
سر در کرده بماند و صاف نمایند و سه رطل از آن
بگیرند و یک نیم رطل پیچ و یک نیم رطل شکر طبرزد
با عسل بپزند تا چون لعوق شود -

روغن قسط آس سه درم قسط گرفته برگ آس تر
بست چهار رطل کوفته یک شب از روز آتش ملائم
بپزند تا آب رفته روغن بماند -

روغن راحب مخترع مرحوم استاد الحکما
حکیم عماد الدین محمود صفت جود از خطای زریق زربناد
کنند هر یک دو ماشه زراوند طویل سه ماشه مرکب
بچار ماشه صبر سقوی بست ماشه برگ کرفس پنج ماشه
مقل ازرق و دو ماشه سبک پنج چهار ماشه بجا و شیر و دو ماشه
صلیبت و دو ماشه عاقر قرحا سورنجان جوز بویه چند بیدستر
هر یک دو ماشه شجرت چهار ماشه مردانگ دو ماشه
زفت صابون رومی نیم ماشه آب لیمو نیم تر نیم ماشه
سبک پنج دو ماشه روغن سیس ده ماشه روغن گل سرخ
ده ماشه روغن بابونه ده ماشه روغن قسط ده ماشه
روغن سداب ده ماشه روغن زیتون ده ماشه
موم زرد ده ماشه علی الرسم روغن کنند -

روغن مصری مخترع استاذی صفت

روغن بادام تلخ طویا پسندی صبر سقوی
در باون با هم روغن سازند -

روغن مخترع نافع از درد هر جا که باشد صفت
عنب الثعلب چوب چینی گل بنفشه پنج بنفشه گل بابونه
گل خطمی پنج سوسن محروک ایر سا اصل السوسن
هر یک توله جوشانیده صاف نموده روغن کعبه
پا و سیر انداخته بجوشانند تا آب رفته روغن بماند
و دیگر مغز بادام تلخ سوخته طویای پسندی از نگار صبر سقوی
در باون کرده آنقدر بماند که یکسان شود روغن سازند -

روغن گوگرد و جهت جرب و قوبا و خارش بدن
صفت گوگرد زرد کوفته بیخته و چربا و جبرزد
روغن و بنه تازه بیا میزند و پاره کرپاس در این روغن
چرب نموده فقیله کنند و فقیله را روشن کنند و ظرفی را
زیر او نگا دارند و هر روغنی که از فقیله بچکد در ظرفی
بگیرند و بجا دارند و بر قوبا و جرب بماند که نهایت نافع باشد -

روغن نافع برای سستی قفیب صفت
زهره گاو خشک کرده یک عدد و زهره خرگوش
خشک کرده یک توله عاقر قرحا توله کبابه توله فلفل گرد
نیم توله چند بیدستر نیم توله پیاز تر گس ده عدد حرث
توله میوه ساکله توله تخم انجره توله روغن بلسمان سه
توله تخم کرفس توله خراطین خشک کرده اگر از دهن
برآمده باشد بهتر والا از هر قسمی که بهر سه ده عدد
زنجبیل سرخ توله نمک سنگ توله سیاه دانه نیم توله
موسیای توله زرفیون توله مشک نیم توله همه ادویه را
ریزه ریزه کرده و خشک نموده در شیشه انداخته

و گل حکمت نموده بطریق چوده بچکانند و سر قضیب
گذاشته بمانند و یک برگ تنبول پیچیده بالاس
او پارچه تنک پیچیده گذارند تا یک پاس و از
آب سر و هفت روز پیر بکنند.

روغن مجرب که بر محاسن مانده منع موی سفید
کند و سیاهی مونگا هدر و صفت روغن پنبه و آن
روغن مورد روغن آمله از هر یک چهل مثقال
سعد کوفی سیخ رومی سنبل الطیب شونیز قر قفسل
شم خنظل قسط تلخ عود هندی فقاخ اذخر مک
قصب الزریره اسارون پوست جوز تر از هر یک
هفت مثقال کوفته بجنه بآن سرشته بچشانند
و هر روز بر محاسن بمالند.

روغن نافع بواسیر منقول از خط شاه قاسم
علیه الرحمه صفت مقل از رقی سه ماشه افیون دو ماشه
حصارده نحتیس دو ماشه نیم کوفته آب برگ گندنا
نیم ماشه در بادون بدستور بمالند تا هموار شود و تخم
برزک پنج درم سر بنفشه دو ماشه گل خطمی سفید
ماشه گلنار فارسی کوفته بجنه پیبر مرغ ده ماشه و پیفار
ده ماشه موم پنج ماشه غیر مستعمل بروغن گاو گداخته
ادویه را بآن مزوج نموده در بادون بدستور
سرب بمالند تا هموار شود استعمال کنند.

روغن رال در ازاله ادرام حاره و ادرام بارده
هر عضو مخصوص ادرام قضیب و خصیه و استسقا
و بجهت قوبا و شقاق و بجهت دفع انواع ثور و خصوص
ثور و به بجهت اندمال حر و حر و قرح و قرح اذن

بنهایت مفید و مجرب است صفت روغن کنج
بست مثقال رال ده مثقال موم صغی ده مثقال
روغنیکه قضیب را قوت عظیم دهد صفت
نخ کنیر سفید که آنرا در فارسی خزر هره و عربی و فلی
گویند و آن بر دو گونه است یکی آنکه گلش سرخ باشد
و آن بسیار است و دوم آنکه گلش سفید باشد
آن قلیل یافته میشود لیکن نافع درین هر دو نوع
اخیر است و چربے سائده که درین معروف است
و خراطین و بیر بهی بی همه را یکی کرده در نیم پاد شراب
و د آتش در ظرف سفال نگاهدارند بعد بطریق
چوده بگیرند و بعد بست و گیرند استعمال نمایند.

روغن مقوی صفت زربنا و آمله زنجبیل سعد
سنبل پوست ترنج حب الاس بالنکو مصطلک زردنا
عود غرقه قر نفل کندر سرخ پودینه اکل الملک
زفیون جنید ستر قسط انیسون کرفس زعفران
حب الفار کبابه عنبر لادن مشک عنبر هر یک توله
عطر کر نه سد اب هر یک توله در شانزده حصه آب
مطبوع نموده و قتی که نصف باقی ماند درشش وزن
ادویه روغن جنبیلی داخل کرده بپزد تا روغن بماند
روغن زربنا و شیر زربنا دانی ادرک هر یک
ده توله جوز بوا بسا سه دار چینی الایچی هر یک توله
دواله توله بادام پیسته بادام فرنگی چلغوزه جل خشک
هر یک ده توله زرنب دو توله ابریشم توله در پنج توله
اسارون سیخ قسط تلخ قرفه سعد اذخر مصطلک
هر یک دو توله اگر غرقه چهار توله سنبل بادیان

انیسون انخواه اکیل الملک بابونه حماما سافج
 زنجبیل فلفل دار فلفل هر یک توله گل سرخ چار توله
 حسب الغار نه ماشه فرغیون عنبر لادن توله سداب
 نه ماشه جند توله عطر کره فواکه را مینوی سازد و یا بسات
 را در شانزده برابر آب جوش و در تا ثلث بمسند
 روغن سرشفت روغن کتان روغن کنجد روغن زیتون
 برابر وزن مجموع ادویه را داخل کرده بجوشانند
 تا روغن بماند اندک عطر کره در عفران و مشک اندازند
 روغن نافع از صداع کهنه بار و صفت روغن شبت
 روغن فودج روغن مرزنجوش روغن شیخ و نماد
 روغن سداب و روغن ورق الغار بابونه پنج قلع
 فیون زعفران مرکبی همه یکجا نموده جوشانیده صاف
 نموده بیندازند روغن سپاسه یک یک جزو
 دیگر ادویه ربع جزو -

روغن که موسی بر و صفت ساجی آهک آب
 نادیده مکه جزو زرنج ده جزو آب که چهار انگشت
 بالا ماند یک روز بگذارد آن آب بریزند و دیگر
 آب بدستور بیندازند باز بعد گیر و آب بیندازند
 و دیگر آب بر سرش کنند و بعد گیر و باز در کنند
 پس هر روغن که باشد جزو ادویه سه جزو آمیخته
 بپزند تا روغن بماند و چون مود در شود زعفران
 و گلاب آمیخته موضع موبشویند -

روغن مقوی دماغ صفت مویز کشمش انجیر
 هر یک پادیسر مغزیسته چار مغز تخم خیار مغز تخم خرپزه
 هر یک نیم پاد تخم کرفس انیسون هر یک توله اسطوخودوس

با دام بابونه هر یک دام بادیان توله مصطک دام
 حب فلفل دو دام سنبل توله گل سرخ پنج دام گل بنفشه
 دام فواکه را یکجا کرده سحق نموده در بست چهار برابر
 آب طبع داده جدا نگاهدارند و ادویه یا بسه را در
 بست چهار برابر جوش و در تا نصف بماند با طبع اول
 یکجا کرده روغن با دام پنج دام زیت نیم سیر روغن کتان
 دو دام روغن سرشفت پنج دام روغن کنجد روغن چوده
 پنج دام روغن مالکنگنی پنج دام داخل نمایند و بجوشانند
 تا روغن بماند صاف نموده بخار برند -

روغن گل سرخ دو دام زرنج کرفس حماما اکیل الملک
 سافج هر یک دام آله نصف وزن همه در بست چهار
 برابر آب بپزند تا ثلث بماند روغن کنجد چهار دام
 داخل کرده بجوشانند تا روغن بماند وقت خواب شب
 بر سر بالیده بخواب رود -

روغن آب کشینز صفت آب کشینز تازه شب الثعلب
 هر یک سه توله روغن بزمه توله صندل سرخ توله
 اکیل الملک حماما هر یک نیم توله در پنج چهار ماشه
 زرنج شش ماشه گل سرخ توله گل خطمی نیلوفر
 هر یک توله یا بسات را در بست چهار برابر آب بجوشانند
 تا ثلث بماند با روغنهای شیر بمات طبع کنند
 تا روغن بماند نافع است -

روغن که نافع از جھوله و جمیع در دیام و مرضه
 بادیه و لبنی صفت رو باه زنده را دست و پا بسته
 در دیگ آب جوشان که نیم من باشد همچنان زنده
 بیندازند تا خوب پخته شود و صمغ گرو صاف کرده

آب آثر بگیرند و نگا بدارند و بگیرند فلف لمویه مالکنکه
 جوز بواسطه سنبلیطیت هر یک نیم پاد تخم و صغوره
 انار پوست پنج بید انجیر سه پاد افیون خالص سه دام
 همه را جو کوب کرده در یک من آب خالص با تش
 ملائم بنزد نا پانزده سیر آب بماند صاف نموده این آب را
 با آب روباه که اول گرفته بود یکجا نمایند و پنج سیر
 شیر و صغوره سیاه گرفته و اضافه این آبها نموده
 و پنج سیر روغن کنجد خالص گرفته بدان آمیخته با تشی ملائم
 در کمال ملائمت بخوشانند تا آب بسوزد و روغن بماند
 صاف کرده بکار برند از باد پریز نمانند -
 روغن مقوی دماغ صغوره ابریشم دام در روغن دام
 قسط سلخه سعدا و خر مصطکه هر یک دو دام شیر زرباد
 شیر انبی ادک هر یک ده دام جوز بواسطه سه هر یک
 دو دام دار چینی ده دام قرفل الایچی هر یک دو دام
 و دانه دام مغز بادام مغز پسته مغز بادام فزگی ده دام
 مغز چلغوزه ده دام نارگیل اسارون زرنب هر یک
 دو دام سنبلیط بادیان ناخواه انیسون اکلیل الملک
 بابونه حماما ساقج هر یک درم زنجبیل یک نیم دام فلفل
 درم گل سرخ چار درم مغز چار مغز ده درم شبت
 چار درم دج و دانه درم عطر قرفل یک نیم باشد
 روغن زیتون روغن بر شفت روغن کنجد روغن کتان
 اگر غرقه هر یک چار درم زعفران عطر کرده مشک
 فواکه را مثل میخی بساید و در شیر با دغل نموده نگا بدارد
 و باقیات را در شانه زده بر آب جوش و دانه ثالث بماند
 بعد از آن برابر وزن جمله ادویه چهار روغن و آب مطبوخ

میخی محلول بشیره داخل کرده بر آتش گذارند تا آب
 نماند پس از آن شک و عطر و غیره خوشبو داخل کنند
 و نگا بدارند -
 روغن نافع از فالج صغوره شیر میش شیر که برگ و صغوره
 سیاه روغن کنجد هر یک پاد سیر افیون دام تخم کتانی
 خشک سائیده هفت دام در ظرف مسی قلعی دار
 انداخته با تش ملائم بخوشانند تا که آب نماند در ظرف
 آبگیر نگا بدارند و در عضو موقت بمانند در موسم
 سرما در آفتاب نشسته و در گرما احتیاج آفتاب نیست -
 روغن نافع فالج صغوره زهر تیلیه کچله عاقر قرحا
 تخم و صغوره اجود خراسانی پوست پنج کنیز سفید
 افیون گهوگچی سفید هر یک دو دام مالکنک نیم پاد کدو نیم پاد
 همه را جو کوب کرده در شیر گاومقدار سه که بالاس
 ادویه آید سه روز نگا بدارند و هفته اشیرند که خشک شود
 بیارند یک سیر پاد بالاروغن کنجد و یک سیر شیر گاومقدار
 بادویه با تش جوشش دهد لیکن آتش ملائم کند
 تا زمانی که شیر نماند بعد لحظه آتش تیز دهد که چند دام
 روغن بسوزد و بر آورده صاف نموده نگا بدارند و
 وقت حاجت بکار برند و آنچه کیفیت آن باشد
 در چوبه شیر آمیخته کهرل کرده نگا بدارند عنی بحال
 قدیم باز آید -
 روغن دیگر روغن کدو روغن کتان هر یک
 پاد سیر شیر و تخم کدو یک سیر شیر و تخم خیارین
 پنج دام سرکه دلایتی پاد سیر این همه را بیز و تا اثر آب
 نماند نگا بدارد -

روغن نافع از خارش و دود صفقه سیاب پنج توله
حنای خشک شش توله برگ درخت خیارشبر پنج توله قره
چوب توله فروت سه توله کوکنار سوخته دو توله کثیرا توله
زیرخ سه توله پیم بر و دانه توله موم کافوری نه توله
روغن کتان هفت توله -

روغن نافع از درد ذات الحجب صفقه عنب الثعلب
سیاه و شان بخته گل خطی آرد با قلع جوشانیده
صفت نموده بروغن گل سرخ یا بروغن کدو مخلوط
کرده بخوشانند و سفیداب کاشتری افزوده بر سین
و اضلاع بمالند -

روغن سیاه زنگس برای باه صفقه سیاه زنگس ریزه ریزه
کرده با برابری کجنگار و تافت روز و نصف کجنگار
منز با دام ریزه ریزه کرده اندازد و در کبک کرباس
یک اندک نمی میداده باشد پس مثل بادام روغن
بگیرد و بعد از آن بگیرد ازین روغن ده درم فریون
قنه بریک دو درم بسبب یک درم دار فلفل یک نیم درم
عاقه قرصا دو نیم دام تخم جرجیر چند بیدستر هر یک یک
نیم دام موم نیم دام موم را در روغن گذاشته اجزرا را
لیف با یک سائیده در آن انداخته خوب حل کرده نگاهدارد -

روغن سوسن سلیمه اوقیه قرنفل نیم اوقیه قسط
حب بلسان مصطک هر یک اوقیه قره نیم اوقیه
در سه پا و روغن کجنگار اندازد و سیر سیاه سوسن اندازد
در سینه نگاهدارد و با بست و یک روز صاف نموده بکار برد -
روغن برای زخم صفقه دیو دار زر و چوب دار بلند
طبی مد و صندل و نسبه هر یک برابر گرفته در آب تر کرده

یک شب نگاهدارد و بر آورده باریک بساید پس روغن کجنگار
چهار چند ادویه در آب چهار چند روغن انداخته بپزد
تا آب برود و روغن بماند صاف کرده نگاهدارد -

روغن خارش صفقه گندمک زرنج کچی سپید بریک
نیم پا و برگ آگمه سفید چهار ده عدد روغن بر شفت چهار آرد
روغن را در کراهی انداخته دو آثار آب اندازد و ملائم
بپزد تا آب نماند بعد از آن این هر چهار دار و را سائیده
پا و چوب بریک کرده اندازد و کفچه زند که همه یکی شود بعد از آن
برگهای آگمه سفید مذکور اندازد و بگذارد که در کراهی
سرد شود و در شیشه و بن کشاده نگاهدارد و بکار برد -

روغن فریون صفقه عاقه قرصا هفت درم کدش
چهار درم مویزج سه درم سیمه را جو کوب نموده در چهار
چند شراب انگوری بخوشاند تا ثلث بماند نیم وزن
شراب باقی روغن کجنگار انداخته بخوشاند تا روغن بماند
بعده مقابل بپزد ده درم دو درم فریون سحی بلخ
نموده داخل کنند و جوش ملائم دهند تا فریون
حل شود و لذت زده نگاهدارند بکار برند -

روغن عاقه قرصا فریون قسط عاقه قرصا
هر یک جزو فلفل حب الغار اصول زنگس هر یک نیم
جزو زیت ده چند ادویه -

روغن جت زهری قنصیب و درازی و استحکام آن
صفقه شب یمانی کبریت سیاب مرشیشا شحرف
هر یک درم مر و ارید و دو درم کجنگار و درم افیون چار درم
زرا و نند حرج قسط کدش مویزج کیله هر یک دو درم
روغن زیت سی درم اگر زیت بهم نرسد روغن کجنگار

داخل کند آب شصت و پنج توله ادویه را با هم سحق بمیخ
نموده در آب بچوشانند و تکیه نصف بماند روغن اندازد
و باتش ملائم بچوشانند که آب نماند-
روغن زعفران شش دام مرکی دام قصب الزریه
و پنج دام قرد نام را جدا بستر که ترکند و زعفران قصب الزریه
جدا تر نمایند تا شش شبانروز روز هفتم قرد نام بستر که
ترکند روز هشتم پنج آثار روغن کنجد بروی افکنند
و همه را باتش ملائم بچوشند تا روغن بماند بکار برند-
روغن بابونه سنبل بسیار سیل حماما کتان اکلیل الملک
هر یک توله بابونه چهار توله ورد دوازده وزن آب جوش داده
نصف بستانند با روغن کنجد برابر اجزاء طبع نماید-
روغن حماما سنبل بسیار سیل حماما بابونه اکلیل الملک
هر یک چهار توله کتان شانزده توله ورد دوازده وزن
آب جوش دهد تا نصف بماند روغن کنجد برابر وزن
اجزاء داخل کرده جوش دهد-
روغن گل سرخ بادیان سنبل مصطلک بابونه حماما
اکلیل الملک تخم شبت و ج زنجبیل سیل هر یک نیم توله
در یک نیم سیر آب جوش دهد تا نصف بماند روغن کنجد
شش توله روغن بادام دو توله روغن زیتون چهار توله
داخل کرده بچوشانند تا روغن بماند بکار برد-
روغن مصطلک سنبل ده دام اکلیل الملک یک دانه توله
حماما زینب اسارون هر یک توله مصطلک دام اگر خام
تول گل سرخ دام در سبت چهار برابر آب بچوشند تا نصف
رسد پنج دام روغن چنبیلی اضافه کرده بچوشد تا گدخته
اثر آب بماند بعد از آن در دوشن اکبری کلاب

حل نموده خوشبو ساز و بکار برد-

روغن بار و در طب نافع از صداع حار و سردی
قرایطس صفت تخم که و تخم خشک و مغز تخم خیارین
بادام شیرین تخم خشکاش سفید کنجد مقشر برابر وزن
روغن بر آورده استعمال نمایند در بینی بسیار نافع است
روغن نافع از درم نقرس و وجع مفاصل صفت
بابونه غلب التعلب پرسیا و شان اکلیل الملک برگ حنا
سوربخان بوزیدان مغاث بغدادی گل خطمی سفید
گل بابونه اس السوس ایرسانیم کوفته در چهار سیر
آب بچوشانند تا یک نیم سیر آب بماند روغن کنجد
روغن زیت روغن تخم خشکاش روغن تخم خرپزه
داخل کرده با بچوشانند که آب رفته روغن بماند در
روغن ارند پیچ کرده بزرگداخته صافی نموده زعفران
مغز ساق بزر داخل کرده شب بماند صبح در حمام روند
و آب گرم و لعاب ریشه خطمی بشویند-
روغن جهت رطوبت بدن صفت روغن کتان
روغن کنجد هر یک پاد سیر شیره تخم خشکاش دو دام آب
کدو رسیده چهار دام آب برگ خرفه چهار دام کلاب
پاد سیر علی السم بپزند-
روغن دیگر روغن گل سه دام روغن کتان دام
روغن بادام دام روغن کدو نیم دام شیره تخم خیارین
دو دام سرکه ولایتی برابر همه ادویه را یکجا کرده بپزد
تا آب نماند بکار برد-
روغن لبوب نافع از درد سرد و دگوش که از
سودا باشد و نافع از مایخولیا و جذام جدا صفت

بندق مغز بادام مقشر مغز پسته تاده مغز کنجد مغز
چلغوزه مغز کدو و جوز برابرون گفته روغن اینها برآرند
روغن نافع از شخوص جدا صفت روغن زنبق
رطل فریون نواوقیه سوده مخلوط نمایند.

روغن قسط نافع از فاج صفت قسط اوقیه لفل
عاقرقه فریون هر یک سه اوقیه جلد بیدستر نیم اوقیه
در نیم رطل روغن زنگس سائید با اعضا استرخه
بمالند.

روغن وداله کدو ماله کچور بر ششم گل خطی گل نفشه
گل نیلوفر گل سرخ گل کودنی هر یک درم در بست برابر
آب بجوشانند صاف کرده روغن کدو شش ماشه
روغن بادام تولد روغن کنجد چاردرم اصناف کرده
بجوشانند تاروغن بماند بکار برد.

روغن نارودین نافع از درمده و کبد و قوینج
و برد اعضا شربا و ضادا و احتقان و از درد گوش
و از صداع و شقیقه سوطا و از استخار مثانه احتقانا
نفی الا حلیل صفته قصب الزیره سعد برگ غار
عبدان بلسان سازج هندی راس اهل اذخر
برگ آس قزو مانا اذان الفار مزبوش هر یک دو اوقیه
نیکو کوفته در دیگ آهنی بیندازند و بالایش شراب
یا جموری یا بنیدرسل و آب شیرین بقدریکه ادویه را
بپوشد و روغن و سرکه هفت نیم رطل ریزند و نیمه دیگ
غالی گذارند و آتش ملائم بپزند ساعت بساعت
حرکت دهند تا شش ساعت روز پس از آتش برآورده
سر و نموده روغن را صافی کرده بگذارند و گلسرخ

ادراق آن گرفته سه اوقیه حماما و اوقیه نیکو کوفته
در همان دیگ بگذارند و بالایش شراب یا جموری یا بنید
مویزد و آب شیرین و روغن صفت ریزند تا سه ساعت
آتش نرم بپزند و حرکت دهند و جوز بوانج اوقیه روغن
بلسان شش اوقیه پس ادویه در همان دیگ بگذارند
و از آتش فرود آورده سرد کرده روغن گرفته بگذارند
و سنبل طیب قرنفل و میوه سالک هر یک سه اوقیه
آب آس سه اوقیه نیکو کوبیده روغن بلسان و میوه سالک
بر آن انداخته حرکت دهند و آب جوش دهند
پس آب آن گرفته بدان روغن مذکور آمیخته باز در
دیگ کرده جوش دهند تا آب رفته روغن بماند.
روغن ترب مشابه بروغن زیت کمنه نافع از درد
گوش صفت آب ترب سه جزو روغن کنجد جزو بجوشانند
تا آب رفته روغن بماند.

روغن غار بدل زفت رطب نافع از امراض که از
برودت و رطوبت باشد صفت غار و روغن کنجد
بجوشانند یا در آفتاب بگذارند و صاف نموده بکار برند.
روغن زنبق نافع از درد کرده صفت کنجد را با گلک
زنبق مرتب ساخته روغن کشند.

را مجران دو نیست هندی نافع از سوز مزاج بارو
و ضعف معده و از سواس و سودا و باه رازیده
میکنند و محافظت جنین مینماید و اصلاح گروه و مثانه
میکنند و سنگ گروه برآید صفت دج قسط مرزراوند
طویل و مدحرج هر یک دو ازده شقال فلفل و راز
ازنجیل هر یک بست شقال تخم کرفس ناخواه کرد یا

را زیاده بزرالطبه تخم خرفه تخم جیره تووری سرخ و سفید
اذان افرازیره گرمائی تخم شبت هر یک بست چهار مثقال
قرنفل اشنة قصب الزریره عیدان بلسان هر یک
دوازده مثقال الکیل الملک شیخ زرنب حب بلسان
سلیخه سباسبه قافله خرفه هر یک شانزده مثقال پوست
هلبله زرد پوست بلبله شیرده آله هر یک سی و دو مثقال
بسفلیج خربق سفید آنس مر با جوزیز را بنج بستانی خشک
شیطرح هندی زرشک دانه اترج مقشر بهمنین
لسان العصافیر هر یک بست و چهار مثقال جوزی عدد
بنج قشایری تخم بنج کشت هر یک دوازده مثقال
تخم گز حما هر یک کشتش در مافینون فریون چند بیدستر
هر یک سه درم هلبله سیاه چار درم سافرج هندسه
علیه مرفط اسالیون دو تو زرد اند بیتی هر یک سه درم
گفته یخته فانیند هموزن ادویه گرفته دروغن گاو
نیز هموزن ادویه گرفته و غسل مصفیه برابر وزن ادویه
دروغن و فانیند بگیرند و فانیند را بسدرطل آب گداخته
چون غسل غلیظ نمایند و غسل بالایش ریزند و ادویه را
بردوغن گرم کرده لت کنند و نمکدارند سپس اول
فانیند و غسل را در باون بزرگ بیندازند و ادویه
مذکوره برو بپاشند و بسرشند و در ظرف که در غسل
نهاده باشند بدارند و بعد از شش ماه استعمال کنند
شریعتی مقدار مازودر اول شهر سه روز در آخر شهر
سه روز به آب گرم استعمال نمایند.

روغن نافع از درد و ورم ذات الجنب صفت
عنب الثعلب گل بنفشه گل خطمی آرد با قلا آرد و جو کثیرا

بر سیاه و شان هر یک توله جوشانیده صافی نموده
آن آب صافی را با پیله کرده بزور و غن گل سرخ
در و غن کدو هر یک پنج توله بجوشانند که آب رفته
روغن بماند بوقت حاجت استعمال کنند بسیار نافع
و تجربه اکثرا آمده.

روغن قسط حاجت قوت باه صفت بسیار دقسط
چار و ام سنبل الطیب یک توله چار ماشه زرنب
سباسبه اشنة بزرگ کابلی دار چینی قرنفل جوزبوا
صندل سفید هر یک توله و چهار ماشه مشک خالص
زعفران عود خام عود بلسان نکه هر یک هشت ماشه
موصلی سیاه تخم کونچه هر یک سه توله چار ماشه زنجبیل
یک توله هشت ماشه بابرنک یک توله هوی هشت ماشه
بسکبه یک توله پار ماشه فلفلویه یک توله چار ماشه
همه را جو کوب نموده در هفت سیر شراب عرق یک شانزده
تر کنند بعد بست هشت سیر آب بجوشانند تا هشتم
حصه بماند بیا لاید و نقل دو رکند بعد روغن بادام
پاروغن کجده بخته یکصد و بست توله یا این آب مذکور
بهم بجوشانند تا روغن بماند نگاهدارد و هر روز نهار
نه درم بپاشد و چار درم در اندام باله در خصیه
و آلت بعد از یک زمان آب گرم اندام را بشوید در
یک هفته در خود عجایب بیند که وقتی در عرق خود ندیده باشد
موجب ملک تاج الدین نائب وزیر است و اگر
همین ادویه را بار یک کرده در یک صد و بست
توله روغن کجده سیاه بیندازد و دو هفته در آفتاب
بدارد بقدر حاجت روغن بر می آرد و بر در و سر

که دائم باشد و در دگر دستها و پایها و هر کجا باد باشد
یا باد سنپات رحمت دهد بال محبت یابد و هر چند که
این روغن در آفتاب بیشتر بماند نفع بیشتر کند و آنقدر
که این روغن خرج شود بر روز دیگر اندازد و ثفل
او برجا باشد.

روغن که بر سر بالند منع ریختن موی کند صفت
آب چقندر آب پاک آب عنبل ثعلب آب برگ خا
هر یک پاؤسیر شاهره برگ نیل پر سیا و شان
گل نیلوفر برگ مورد تخم نوار هر یک و توله در آبها
نذکور بچو شانند تا نصف رسد روغن چنبیلی یک نیم پاؤ
داخل کرده بچو شانند تا آب رفته روغن بماند
پس صافی نموده روغن بنفشه پنج توله داخل کنند
شخصه که نزله دارد داشته باشد یا مزاج سرد مشک
و عنبر درین روغن داخل کنند.

باب الزا

ز رعونی که پشت و گردن را محکم کند و معده را قوت
دهد و بنغم را دفع کند و بوسه دهن را خوش کند و آب
رفتن را از دهن باز دارد و باد را بسکند و ریگ از
شانه پاک کند و منی میفراید صفت تخم کرفس تخم گدر
تخم شلغم شبت ناخواه رازیانه مغز تخم باد رنگ
پنج سر و هر یک پنج مثقال عاقر قرحا زعفران مصطک
عود خام هر یک پنج درم بسبا سه زرباد قنفل کبابینی
قنفلویه هر یک سه درم عنبر شهب یک مثقال
عسل سه وزن ادویه عسل را بقوام آورده عنبر
در آن حل کنند و گیرادویه را کوفته بخیته بدان بسروشند

و بعد از دو ماه استعمال نمایند این نسخه را صاحب
شفائی از کتب دیگر نقل کرده ولیکن بعضی اطبا
مشک نیم مثقال و تخم انجبه یک نیم مثقال نیز داخل
کرده اند شربت دو مثقال.

ز رعونی دیگر که منی میفراید و باه را قوت دهد و پشت
و گردن را محکم سازد و در راز و دیاد مجامعت نظیر ندارد و در
مناخ عظیم است صفت تخم کرفس تخم گدر تخم شلغم تخم شبت
ناخواه رازیانه پنج کرفس متشر تخم بارتنگ تخم جرجیر
حب الفلفل حب لزم مغز نارچیل تازه مغز حلقو زه
هر یک پنج مثقال بسبا سه قنفل قنفلویه عاقر قرحا
کباب چینی زنجبیل تخم سپست تخم خرپره تخم پیاز تخم انجبه
تخم گند ناگسرخ دا فلفل خولجان جوز بوا هر یک سه
درم قرحه کند مصطک عود زعفران هر یک چهار درم
تخم ملیون بوزیدان همین شقال لسان العصفیر
هر یک پنج درم بصل الفار بریان کیدام خصیثه ثعلب
قضب گاو سوبان کرده مغز سر کجشک نر خشک
مر باکش خرا هر یک ده مثقال عنبر شبت و مثقال مشک خاص
نیم مثقال قند بوزن ادویه عسل بوزن مجموع ادویه
معجون سازند گرم مزاج دو مثقال بنوشند و بالانش
شیر تازه باده درم شکر بنوشند.

ز روقی که مجاری بول پاک کند و التهام قرحه نماید
صفت ریون چینی دم الاخوین هر یک دو مثقال
گل معصر تخم کاکج برگ و ورق خطمی خار خشک هر یک
مثقال کند رشادنج عدسی مغسول تخم کتان هر یک
نیم مثقال اجزاسه کوفتی کوبیده در پنجاه مثقال

آب باتش ملائم بچو شانند ثالث ماند در زرقه استعمال نمایند -

زرقه سفید آب کا شغری شسته دم الاخوین انزروت مربی بشیر خر تخم چاکسو مقشر هر یک سه ماشه نیلا تھو تھه بریان نیم ماشه گیر و شسته سه ماشه همه را در شیر خر کرده از پارچه دریائی گذرانیده بچکاری نمایند -

زرقه دیگر انزروت مربی بشیر خر سفید آب کا شغری هر یک توله دم الاخوین طوطیا کرمانی مغسول هر یک سه ماشه افیون زعفران هر یک نیم ماشه چاکسو در کیسه کتان در آب که در آن سرگین خر جو شانیده باشند بخیسانند و مقشر کنند یک توله از آن بگیرند و در کھل انداخته بالند تا چون مرهم شود هر روز دو ماشه آنرا با شیر خرد و توله بچکاری کرده در اعلیل بچکانند -

زرقه انزروت سفید کوفته بخته خر مرشته بر آتش نرم بریان کرده چاکسو مقشر باین بخ که در کیسه کتان در آبه که سرگین خرد درین جو شانیده باشند خیسانیده مقشر کرده توله سفید آب کا شغری دم الاخوین طوطیا کرمانی مغسول هر یک سه ماشه زعفران افیون هر یک ماشه همه را یکجا کرده در کھل بالند تا کیسان شود هر روز دو ماشه آنرا در د و توله شیر خرد داخل کرده اچچکاری بچکانند تا بقصره که در فرج شده باشد برسد

باب السین

سفوف نافع از اطلاق شکم صفتت معغ عربی بریان هفت درم نشاسته بریان چار درم بھول بریان زده درم حب آس بریان شش درم طباشیر شش درم

تخم شاهسفرم بریان شاه بلوط بریان بزرخاض بریان گل ارمنی تخم منشاش بریان تخم خرفه بوداده هر یک شش درم باب رب به ورب انار شیرین و ترش بخورد شربت ده مثقال -

سفوف انار مازو پوست انار قفل ساق هر یک دو ماشه میان انار خام خالی کرده ادویه را با سفیده تخم مرغ خمیر نموده در میان آن پر کنند و دهن مضبوط کرده بر آتش گذارد تا آب خشک شود ادویه را بر آرد و سفوف سازند -

سفوف مہی و مقوی که اندکے نغز دار و صفتت مغز بادام بوداده مغز پسته مغز انچکک مغز چغوزه خضیة الثلب دا چینی خولجان بسانه بنین شقال مصری هر یک مثقال دانه هیل نیم مثقال زعفران دانگ مشک عنبر هر یک نیم دانگ ورق طلا دو ماشه جرس خالص نیم مثقال نبات سفید و نج مثقال سفوف سازند -

سفوف مصطلک طباشیر کشنیر بریان هر سه برابر سفوف سازند -

سفوف حب آس کندر خبث الحیدر یگل ارمنی هر یک چار درم سفوف کرده سه ماشه پیش از طعام متصل بخورد -

سفوف دیگر سنبل سعد مازو قرن ایل حرق نمک سانجر هر یک وزن برابر -

سفوف نافع براسه وجع مفاصل صفتت سوربجان مصری دو نیم توله سناکی یک توله ناسته

مغز بادام شیرین نه ماشه پوست بلبله زرد نه ماشه
زعفران یک نیم ماشه ترب سفید سه ماشه قند سفید
هفت توله شش ماشه شربت نه ماشه -

نسخه دیگر سورجان مصطلک هر یک ماشه بوزیدان
غنچه گسرخ هر یک دو ماشه سنبله سیاه ماشه بناسپید
نیج ماشه سوده کف کنند بعد از آن شربت ورد دگر
نیج توله پنج حل کرده بنوشند و هرگاه تشنه شوند
آب بخ بنوشند -

سفوف کندر ناخواه عصف مصطلک هر یک سه
ماشه زنجبیل چار ماشه مغز تخم انبه چار ماشه انگوزه
چار ماشه نمک لاموری چار ماشه کوفته بخته آب برگ
چوکا سرشته در انار خام پر کرده بدستور معهوده در تنور
نهند تا آرد سرخ شده میل بسیاری نماید برآورده تا سرد
شود و دارا از انار برآورده نگا بدارند بقدر چار
سرخ نهایت یک ماشه بخورده باشند -

سفوف حب الرمان نافع از خلفه صفت
تخم دانه انار ترش بریان کرده سر با ساعد درم
گردیا کشنه خشک سه روز در سرکه تر کرده بریان
نموده هر یک بست درم که مزاج خرنوبی گلی گنار هر یک
ده درم تخم کرفس سفوف سازند آب مرد بخورند -

سفوف نافع براسه حصاة صفت خاکستر پوست
تخم مرغ که بچه برآورده باشد حجر الیهود خاکستر کبریت
مسادی الوزن سفوف سازند و نیم توله با شیر
تخم خیارین نیم توله و شیر تخم خرپزه نیم توله بخورده باشند
نسخه دیگر خاکستر کبریت مغز تخم خیارین مغز تخم خرپزه

تخم معصر حب ابان حب لبان سیلخه همه را کوفته
بخته سفوف سازند و با شیر تخمها سه بالاش
شش ماشه وقت شب بخورند -

سفوف بنگ براسه اسهال فائده کلی دارد
صفت بنگ نو قسم اعلی پاک کرده بروغن بنفشه
یا بادام چرب نموده و قلیلی از شیر غلت بزن که از زبان
هندی سالی دوب گویند و قلیله از شیر ناخواه
خروج کرده بدست مالیده بر سفال آب ناویده
برق برشته نمایند و باز فردا آورند از آتش
و همچنین بعد سرد شدن همین عمل کنند و باز از آتش
فردا آورند تا هفت مرتبه همین عمل کنند پس چار
شقال از ان بنگ با زنجبیل بریان و مصطلک هر یک
شقال کوفته بخته سفوف سازند و سه ماشه از ان
آب سرد بنوشند -

سفوف هندی نافع برص صفت ماقشیشای فیهی
شش دام نمک سنگ دو دام هر دو را خشک بسایند
تا یک ذات شوند در کراهی آهنی کرده آتش کنند
و با چغره آهنی بجنبانند چنانچه سرخ شود فردا آرد
و سرد کرده دو آثار آب انداخته بدست مالند
ساعتی پس بگذارند که دو اتنه نشین شود آب بالاش
بریزند همچنین هفت نوبت کنند انگاه خشک کرده
در شیر گهی که ارکحل دو ساعت کرده دو شرابه
انداخته بگل حکمت مهر کرده خشک ساخته در یک
سبد پاک دشتی آتش در کودی داده در
هما بخا سرد کرده برآرند پس در شیر تر چله که در

آب جوشانده باشند به نقد ریح کرده به افق
آتش دهند بعد از آن تخم شبت و حلبه و شونیز و
ناخواه از هر یک پنج درم این هر چهار را با یک
سانیده بیا میزند و بصاحب عارضه روز اول
یک ماشه ازین سفوف با یک سرخ مار قشیشای مدبر
بخوراند و هر روز یک ماشه ازین دو ایضاً بخورند
و از مار قشیشای هم کم کم میفزایند تا مار قشیشای
بد و سرخ رسد و سفوف هشت ماشه بهین وزن
میخورد و باشند تا شش ماه پریز از ترشی و بادی
و چیزهای ثقیل غذا پلا و قلبه و خشکه و اگر نه دال
خشکه و کچتری و نان میخورد و باشند نافع ست
انشاء الله تعالی -

سفوف سورنجان سقمونیای مخترع فقیر صفت
سورنجان مصری هفت ماشه گل سرخ سنابلی هر یک
پنج ماشه پوست لبلله زرد تربید سفید هر یک چهار ماشه
سقمونیای مشوی لاجورد مغسول هر یک ماشه
بوزیدان بسفاج مصطلک هر یک دو ماشه زعفران
رب السوس هر یک دو ماشه مغز بادام شیرین پنج ماشه
قند سفید هفت ماشه کوفته بختیه سفوف سازند -
سفوف قابض مشک خالص فلفل دراز زنجبیل
نیمبر شست هر یک سه ماشه مصطلک انار دانه پوست
خشخاش بوداده کشنیز خشک بریان هر یک چهار ماشه
صمغ عربی ماشه شربت سه ماشه -

سفوف بنگ نوع اسطوخودوس برونش یا بادام
چرب کرده بریان نمایند و یک مثقال بگیرند

و با مصطلک یک مثقال زنجبیل برشته یک مثقال
باز کرده سفوف سازند شربت سه ماشه -
سفوف بابت حکیم اشرف خان باضمطام
و مقوی معده صفت کشنیز خشک مقشر بریان نیمبر
زیره کرمانی بادیان هر یک شش ماشه طباشیر
چهار ماشه آله سماق هر یک توله سفوف سازند و به
طعام پنج ماشه بخورند -

نسخه دیگر قرفه سازج هندی عود قماری مصطلک
لبله کابلی فرنجشک نارمشک زیره سیاه
دارچینی فلفل دراز زنجبیل قرفه نعل اشنه انار دانه
جوزبوا قاقله صغار و کبار هر یک شش ماشه
عنبر اشهب دو ماشه قند سفید سه وزن ادویه
شربت از پنج ماشه تا شش ماشه -

سفوف ارسطاطالین که براسه سکندر وضع
کرده اصل نسخه است صفت قرفه سازج هندی
عود قماری اسارون مصطلک لبلله کابلی فرنجشک
نارمشک زیره کرمانی دارچینی اشنه فلفل
دار فلفل زنجبیل قرفه نعل انار دانه جوزبوا فلفل
کافور قاقله هر یک دو درم مشک عنبر هر یک درم
نبات شش وزن ادویه شربت از درم تا سه -

سفوف مقوی معده دافع بست شکم و نفخ آن
صفت مصطلک قاقله صغار دارچینی سیاه سیاه
وزن قند دو و چند شربت از سه ماشه تا چهار ماشه
سفوف سورنجان دو ماشه زعفران ماشه
با عرق بادیان پنج توله و گلاب پنج توله بخورند

رفع نفع و میقاری کند -
 سفوف دافع قرحه کمنه و قضیب صفت مرادینا
 کنیم توله حجر الیه و گل زنی هر یک دو توله صمغ عربی
 کثیرا خارشک تخم کاسنی گل فلفل مغز تخم خرپزه مغز
 تخم خیارین هر یک پنج توله ثعلب مصری نیم سیرنگو حق
 نموده سفوف سازند و نه ماشه با شیر گاو بنوشند -
 سفوف نافع سرفه قابض حب لاس سره ساکوده
 مغز حب بلوط بریان خشک شامی هر یک
 دو جز و صمغ عربی یک جز و سفوف سازند شرقی و غربی
 سفوف امیران عجیب النفع و رافع قروح مجاری
 و مثانه صفت امیران صینی زراوند صینی هر یک مثقال
 زرشک منقی هفت مثقال گنارافیون صمغ عربی
 هر یک مثقالین طباشیر کبریت زرد مغز تخم خیار
 هر یک ده مثقال تخم خرفه پنج مثقال کنجد سفید
 شش مثقال شکر طبرزدست مثقال سفوف سازند
 و سه درم با مثلث ده درم بنوشند و دو درم بر شب
 وقت خواب بآب خالص بنوشند -
 سفوف قابض صفت بگ خالص ار فلفل
 و تخم خیار نیم شربت مکده ماشه مصطک اناردانه پوست خشک
 بوداده کشیز خشک بریان که چهار ماشه صمغ عربی
 ماشه کوفته بخت سفوف سازند و آب سرد بنوشند -
 سفوف مصطک عود غرقه پوست ترنج فلفل
 برابر وزن سفوف سازند -
 سفوف منزل صفت ناخواه چار توله بادیان
 سداب زیره کرمانی هر یک چار توله مرزنجوش

بورده ارمنی هر یک توله عیدان الملک هشت توله
 شربت مثقال -
 سفوف گسرخ پنج دام گل زنی گل مخوم شاد پنج
 مغسول هر یک پنج دام تخم خرفه پنج درم بسدم واریه لفت
 خشک شامی رب السوسل قاقیا عصاره بحیة التیس
 افیون هر یک سه درم شربت دو دام بلعاب
 اسفول یا شیر خرفه -
 سفوف حب لریان دیگر نافع اناسمال که از
 ضعف معده و امعا باشد صفت دانه انار بریان
 جز و حب لاس رومی بلوط سماق مکون مدبر سویق
 بتق سویق عنبر اکشنیز بریان خرنوب بطلی و شامی
 هر یک نیم جز و سک راکم عود حرف هر یک شمن
 جز و در نفع دیگر حرف نیست و وزن حب لریان
 دو جز و دو وزن دیگر ادویه نصف جز و -
 سفوف ذیابیطس صفت خبث الحید بصری
 بست درم کوفته بخت در مسکه خمر هفت روز
 خیسانیده محض از بسایند و قشور کنند و رسد که
 خمر یک شبانروز تر کرده خشک نموده سحق نمایند
 و پنج درم از و بگیرند طباشیر چار درم کشیز سه درم
 شوکران دو درم کوفته بخت سفوف سازند
 شربت دو درم -
 سفوف بزور نافع از ریح و نفع صفت
 کردیا انیسون زیره کرمانی قاقله تسره ناخواه
 تخم کرفس هر یک دو درم قرفل نیم درم رنجیل
 دافلفل هر یک دو دانگ شکر بست مثقال شربت دو درم

سفوف مقلیا ثانی نافع از اسهال و زحیر و ضعف
معد و مقص و بوا سیر صفت حرث بریان یک نیم
رطل زیره کرمانی مدبر نیم رطل تخم کتان تخم کند نا بطنی
هر یک ربع رطل مصطک یک نیم اوقیه هلیله سیاه
بریان بروغن چرب کرده ربع درم -

سفوف حب العنب نافع از اختلاف حب العنب
بادانه مویز یک جزو حب الاس ساق هر یک نیم جزو
وصغ عربی یک جزو مصطک گلزار هر یک ربع جزو
سفوف سازند -

سفوف طین نافع از سحج و اسهال مراری صفت
صمغ عربی نشاسته گل ارمنی سفول تخم شاهسفر
تخم مرو هر یک جزو و بزور دست بگذارند و باقی
ادویه بکوبند -

سفوف که وقت افراط عمل سهل بکار آید صفت
کفک شامی بست درم کندر گل ارمنی صمغ عربی
خرنوب بنطی بلوط دانه مویز هر یک دو درم بزربنج سفید
درم کوفته سفوف سازند -

سفوف مقوی معد و صفت پودینه شک خود خام
مصطک قرنفل برابر وزن گرفته کوفته سفوف سازند -
سفوف سهل سودا و مزیل امراض که باعث آنها
مواد غلیظ باشد صفت پوست هلیله کابی هلیله سیاه
اقتیمون اسطوخودوس هر یک سه درم تنک نطفی تنک
هندی صبر هر یک نیم مثقال حجر ارمنی فلج شک هر یک
مثقال شربت سه درم تا چهار درم با ماء الجبن و
اگاسه درین نیمه سقمونیا مغر حب القرطم زیاده میکنند

وگاسه از آن صبر دور میکنند -

سفوف لاجورد دیگر سناکی یک باشد تربذار قیون
گل سرخ لاجورد سفول هلیله زرد هلیله کابی هلیله سیاه
بفانج ریوند خطائی تخم بادرنجویه اسطوخودوس
اقتیمون کوفته بخت سفوف سازند -

سفوف نافع از سودا که بروز هفتم که شروع
ماء الجبن استعمال توان کرد صفت لاجورد سفول
یک باشد کتیرا یک باشد تربذار سفوف تراشیده
چهار مثقال پوست هلیله زرد پوست هلیله کابی
هلیله سیاه هر یک سه باشد بفانج اسطوخودوس
اقتیمون هر یک سه باشد کوفته بخت سفوف سازند -

سفوف طین دیگر نافع از سحج و اسهال مراری و زحیر
صفت سفول تخم مرو تخم ریحان بارتنگ تخم حاض
همه را نیم بریان کرده نشاسته صمغ عربی طباشیر
گل ارمنی سوده همه برابر وزن شربت از دو درم
تا سه شاید که سفوف را بروغن گل یا بروغن باد
چرب نموده عمل آرند -

سفوف مقلیا ثانی نافع از سحج و زحیر و اسهال
صفراوی صفت سفول بریان بست درم
گل ارمنی سی درم صمغ عربی تخم خشکاش هر یک
ده درم نشاسته طباشیر هر یک پنج درم بدستور
سفوف سازند -

سفوف نافع از گزیدگی عقرب صفت
زراوند طول ریوند پنبی پنج کبر عا قرقرها برابر
شربت از درم نادو -

سفوف نافع کسے را که دیوانه گزیدد باشد
لیکن پیش از ترسیدن از آب استعمال تو ان کرد
صفقه سرطان نهی سوخته جنطیانا هر یک پنج درم
کندریک نیم درم پودینه سه درم گل مختوم دو درم
شربتے سه درم -

سفوفی نافع از اسهال کبدی که ربه تجربه آمده
صفقه دم الاخوین طباشیر بریان طراشیت شیرین
صغ عربی بریان مغز حب الاس که باز رشک
ساق مغز بهدانه کتیر هر یک یک ماشه پوست خشک
بریان سه سرخ پنج انجیر اقا قیا هر یک ماشه افیون
زعفران هر یک یک سرخ کافور قیسوری از یک نخود داد
نخود سوده بارتنگ چهار ماشه افزوده سفوف سازند
و بروغن بادام شیرین شش ماشه چرب نموده
باشیره بهدانه چهار ماشه و لعاب ریشه خطی سفید
چهار ماشه شیره تخم خرفه دو توله بریان شیره تخم خشک
توله رب به شیرین دو توله نبوشند -

سفوف سورجان صفقه سورجان ماشه
کشیر خشک دو ماشه مصطکه نیم ماشه نبات سفید
سه ماشه سوده کف کند بعد از ان شیره تخم خرفه
یک توله شربت گاوزبان دو توله شش و زاینجه
بعل آرد روز هفتم سورجان غنچه گل سرخ پوست
پلیله زرد تر بدسپید زنجبیل بسفاج فستق رب السون
هر یک ماشه سنا یکی مغز بادام شیرین هر یک دو ماشه
قند سفید پنج ماشه سفوف کرده کف کند و بالایش
یک پیاله آب سرد نبوشند -

سکنجبین اقیتمون نافع از علل سوداوی و بطنی
صفقه اقیتمون پنجاه درم بدو آثار آب بنزد تانصفت
سیر سر صافی نموده شکر سفید یک نیم آثار و غل انحر
پانزده استار بقوام آرند شربتے پانزده درم -

سکنجبین بادیان پوستیخ بادیان پوستیخ کبر
تخم کاسنی انیسون پوستیخ کاکیخ سنجینه زوفای خشک
خافث فستین هر یک ده دام تخم کثوت تخم کرفس
پوستیخ کرفس جده سنبل اسارون هر یک هشت
مثقال سرکه صد درم باشش وزن آب جوش دهند
تا نصف باند نصف وزن ادویه غسل و نصف وزن
نیات داخل کرده بقوام آرند -

سکنجبین ساده صفقه خل انحر آب خالص هر یک
رطل شکر طبرزد سه چند بقوام آرند و اگر عوض آن
گلاب میندازند حرارت معده و کبد را دور کن و گاهی
دیرین سرکه بخی کاسنی و تخم کاسنی میخسان پس برآ
تفتیح سه دانقیمون سوده بعد از قوام داخل کنند
اسهال سودا کب میناید -

سکنجبین نافع از طحال صفقه پوستیخ کبروه
اسارون و ج کائی درخت بید اسقو لو قدر یون
شمره الطرفا همه را بسر که بنزد و سکنجبین عمل سازند
سکنجبین سفر جله آب به یک رطل مصطکه قرفل
سنبل هر یک درم ادویه در کیسه کتنی کرده در آب
به مذکور انداخته جوش دهند و با سرکه و شکر سفید
بدستور مقرر بقوام آرند -

سکنجبین وردی گلشن شکری در گلاب گرم حل کرده

صافی نموده بر ورق گل سرخ بیندازند و بالایش سرکه
ریزند و بپزند -

سکنجبین سفر جلی دیگر مشی قاطع بلغم و صفرا و قوی
اعضا صفت آبی به یک جز و شکر سفید یک جز و
سرکه که کهنه ربع جز و بقوام عمل آرند -

سکنجبین ساده منفع مختصر فقیر صفت سرکه خالص
یک رطل آب لغناغ ربع رطل گلاب نیم رطل شکر
سفید سه وزن بدستور مرتب سازند -

سکنجبین اقیمونی دیگر مسهل سودا صفت برفاغ
سی درم مدقوق ساخته در پارچه کتان بسته خرق سیاه

چار درم نیز کوفته در پارچه کتانی دیگر بسته اقیمون
در پارچه دیگر بسته خل الخمر صد درم آب خالص دو

رطل همه را در دیگ انداخته بنزد چون نیم بجوشد
صره اقیمون بیندازند و از آتش فرود آورده مالید

صافی نموده در آن آب مصفی شکر سفید و رطل گلاب
رطل شکر یک نیم من بقوام آرند -

سکنجبین غصه نافع از جلاوت طحال و کبر و مفتخ
سد و از ضیق النفس و از مرفه که از رطوبت باشد

صفت بصل غصه یک و نیم رطل بکار چوبی پارچه
پارچه کرده و خل الخمر پانزده رطل بر آن انداخته

آتش ملائم بپزند تا ماهر شود پس صاف نموده بر
رطل از شکر طبرزد انداخته بنزد و بعضی این سکنجبین را

از سرکه نیشکر و غصه تیار میکنند -
سکنجبین نافع از جدری در اول شش و ع
جدری توان داد صفت خل الخمر یک و نیم جز و

ورق گل سرخ نیم جز و ورق گل را در سرکه مذکور
پوش دهند تا نصف رسد و شکر سه چند افزوده
بقوام آرند -

سکنجبین بزوری معتدل مفتخ سد و محمل ریح
در رطل صفت در سرکه ده رطل پوست بنج کرفس

پوست بنج رازیانه هر یک شش اوقیه تخم کرفس
رازیانه انیسون هر یک دو اوقیه در یک بشا نرود

بخسایند و بپزند تا ششم حصه کم شود پس سرد کرده
صافی نموده شکر سفید سه وزن داخل کرده

بقوام آرند -
سعو طی که در دسرافانی الحال تسکین کند صفت

بخور مریم هشت مثقال اصل السوس دو مثقال
بورق گل سرخ یک مثقال سوده سعوط نمایند -

سعوط نافع از قالج و لقوه و استرخاء اعصاب
و از رعشه و از جمیع اوجاع بارد رطبه صفت عصاره

حنظل تر عصاره بنج چقدر عصاره بنج رطبه هر یک
لمعه شونیز تخم حمله هر یک دو درم همه را مخلوط کرده

بوزن یک دانگ با شیر و ختر سعوط نمایند -
سعوطی که تنقیه سر میکند و فضول امیر اند صفت

شحم حنظل منقّه از دانه و پوست ده مثقال کند
لفل سفید و سیاه فلفل دراز هر یک چار مثقال

و عفران یک مثقال مرصرا شق حاشا هر یک مثقال
سقمونیا مشوی شش مثقال عصاره فستقین و مثقال
کوفته بختی آب سعوط نمایند -
سعوط جند شحم حنظل فلفل سفید کندش مرزنجوش

همه را بکوبند و آب مرزنجوش معوط نمایند.

سعوط نافع برای کسی که خوشبو را حس کند و بدبو را نکند صفتش چندی بر سر سوده متصل معوط نمایند.

سعوط نافع برای کسی که بوی بد را حس کند و بوی خوش را نکند صفتش مشک سوده بمویند.

سعوط نافع از سکنه صفتش سداب مرزنجوش جوش داده صاف کرده زیره گرگ انداخته معوط نمایند.

سعوط نافع از سبب صفتش روغن نرگس روغن زنبق معوط نمایند.

سعوط نافع از صداع ریجی و شقیقه بار صفتش روغن بادام تلخ با روغن تخم شمش تلخ آب

مرزنجوش خلط نموده معوط نمایند.

سعوط نافع از بدبوی که در بینی باشد صفتش بول خر معوط نمایند.

سعوط نافع از جنون که از ماده محترقه باشد صفتش آب برگ عناب ثعلب بروغن بنفشه یا بروغن نیلوفر یا سفیدی تخم مرغ یا با شیر و ختر معوط نمایند.

سعوط نافع از بطلان شامه صفتش شونیز زیره کرمانی تخم خنظل خربق سفید برابر وزن چون عدس حب

سازند و یک حب بروغن مرزنجوش یا بروغن که و معوط نمایند.

سنون نافع از تغییر دندان که بسبب ماده باشد صفتش فلفل پودینه قسط را وند حرج حلتیت

ناخواه سوده باد و بیجا به مخلوط کرده سنون نمایند.

سنون برای درد دندان صفتش مراهل جزا السرو

عاققر حار برابر وزن سنون سازند.

سنون نافع از ضعف دندان صفتش صندل سرخ کبابه فلفل هر یک پنج درم بقم چار درم دایرینی و درم

بانشسته گندم مخلوط کرده سنون سازند.

سنون که سیاهی دندان ببرد صفتش قنیل فلفل حماما سازخ هندی ماز و سوخته سنون سازند.

سنون دیگر طباشیر سفید فلفل مرجان سرخ و سفید کشنیر خشک مروارید ناسفته صدف سوخته

شاخ گوزن سوخته پوست تخم مرغ کوفته بخیته سنون سازند.

سنون که از حرکت دندان نفع کند صفتش سعد ورق گل سرخ سنبل الطیب نمک اندرانی

کرمانج شاخ گوزن سوخته برابر سنون سازند.

سنون مقوی دندان صفتش بلبله بلبله آله گل سرخ گلنار اقا قیاس شب یانی قسط طباشیر

عاققر حار سوده سنون سازند.

سنون که دندان را سفید کند و جلا بخشد و بیخ دندان را قوی میسازد صفتش نمک اندرانی

ده درم آرد جود و از ده درم سوده بعسل سرشته در تنور بر خشته گذاشته سوخته سوده سنون نمایند

عاققر حار از خمر هر یک پنج درم سوده بران اضافه نمایند.

سنون مجرب از جمت رفتن خون از بن دندان در و بانیدن گوشت لثه صفتش زاج سوخته

خود سوخته سعد هر یک سه توله سماق سه توله

گلنار سه توله بطریق معمول ترتیب نمایند -

سنون که گوشت بخی دندان برویاند و قطع خون کند و بوی دبان خوش کند صفتش پوست بلیله زرد پوست بلیله آله ورق گل سرخ گلنار آقا قازاج سفید طباشیر عاقر قرصا هر یک بوزن برابر هر صباح با سماق صلایه کرده و از گلاب بپویند و نگاه بپاشند -
سنون براس در دندان و مقوی آن صفتش تریاق جندیید ستر حلیت فلفل مروارید راوند و حرج زنجبیل میعه فیون و پنج برابر عمل مخلوط کند جزوے از و گرفته برنج دندان نمند -

باب الشین

شربت اصول مفتوح مواد غلیظه منضج و در نافع از سور القینه استسقا صفتش پوست بخی بادیان پوست بخی کرفس پوست بخی کاسه هر یک سی درم بخی کبریا نروده درم بادیان تخم کرفس کاسه هر یک بست درم انجیر بست عدد موزین متعادل درم فلاح از خرده درم چو شانیده صافی نموده بمسل صفت چار رطل بقوام آرند -

شربت اسطوخودوس صفتش عناب صددانه آلو بخارا پانصد دانه پستان سه صد دانه تمر هندی رطل مویز رطل ایتیمون چار توله باشد اسطوخودوس پنج توله بسفاج سه توله در و پنج دو توله لاجورد نه توله گل بنفشه دو توله ورق گل سرخ هفت توله گاوزبان گل گاوزبان هر یک پنج توله بادرنبویه پنج توله پوست بلیله زرد پوست ترنج ابریشم مقرض هفت توله

دراچینی سه توله صندلین هر یک پنج توله سازج سه توله بهمنین هر یک چهار توله تخم بادروج سه توله مشک کافور مثقال عنبر مثقال ترنجبین نیم رطل شیر ذآله تازه پنج رطل آب که دو هفت رطل عرق شاهبزه دو ازده رطل عرق نیلوفر دو ازده رطل عرق کاسنی هفت رطل گلاب دو ازده رطل شربت سیدب رطل شربت به رطل شربت انار شیرین رطل نبات سه رطل غسل نیم رطل غلظت رسم مبارز اجزاء آنچه کو فنی باشد جو کوب کرده در آب که دو عرق بانجیساند و صباح جوش داده صاف نمایند و شیر ذآله و ربوب و نبات و غسل و ترنجبین داخل نموده بقوام آرند بعد از آن لاجورد و ابریشم و مشک و کافور و عنبر داخل نمایند خوراک از چار توله تا هشت توله -

شراب اسطوخودوس صم و سده دماغ را نافع است صفت اسطوخودوس ده درم بسفاج غلیظ بالنگو گاوزبان هر یک پنج دانه قند با غسل رطل -
شربت اسطوخودوس صفتش اسطوخودوس و توله موزین متعادل هفت توله کشمش پنج توله بهمن سفید توله شقال توله تخم خیابین پنج توله قسط شیرین توله بنفشه سبز توله پوست نایخ توله ثعلب دو توله عود شش باشد گل گاوزبان دو توله بادرنبویه تخم خطی هر یک دو توله مشک مثقال عنبر مثقال زعفران دو مثقال نبات صد مثقال گلاب دو مثقال غلظت رسم شربت سازند شربت از توله تا سه توله -
نسخه دیگر موزین متعادل ده دانه آله خشک پنج دانه

ایشیم خام پنج دام خود دام سلخه سد رم درونج دودام
 بسفاج دودام اسطوخودوس ورق گل سرخ انیسون
 تخم کرشم تخم حنا قرفل داچینی هر یک دودام مشک
 دام نبات دوزن ادویه اجزا را جو کوب نموده در دو
 سیر آب شبنمیا نند و جوش دهند تا نصف رسد
 کرده با نبات بقوام آرند شربت به از مثقال تلخ مثقال
 شربت به که نافع از سرفه خشک که از حرارت باشد
 صفت زوفا خشک گل سرخ هر یک شش دام گل بنفشه
 گل نیلوفر هر یک سد رم منج تخم خیارین مغز تخم کدو هر یک
 تله تخم خرفه دو توله سوای بز و رادویه را در شانزده
 توله آب انداخته جوش دهد تا ثلث بماند صاف نموده
 شیر به با بز و راندا زنده با نبات ده درم بقوام آرند
 شربت نافع از فکر و وسواس از تالیف ابن سیر صفت
 گاوزبان نعناع گل سرخ ورق اترج ورق حیوانی
 حق ریجانی پرسیاوشان هر یک چار درم به سب
 هر یک سه عدد پاره پاره گرفته همه را کوفته در دیگ
 بیندا زنده و بالایش کبریا سوده حریر خام مقصر
 لاجورد محرق شسته جوز بوزاز را وند حرج درونج
 بنین صندلین مروارید ناسفته صلایه کرده طهارت
 زرشک خود مصطلک هر یک مثقال کوفته بخته در پارچه
 بسته همه درونج ده رطل آب بجوشانند تا ثلث رسد
 صافی نموده بگذارند و قفل آنها در بزه رطل آب دیگر
 جوش دهند تا ثلث رسد پس صافی نموده این هر دو
 آب صافی بعضی شکر سفیده درم بزنند تا بقوام شربت
 آید پس سرد کرده مشک یک دام سوده بیندا زنده

شربت زوفا زوفا خشک گل سرخ هر یک چار درم
 گل بنفشه سد رم شیر مغز دام چهار توله تخم خشکاش
 دو توله نبات ده دام ایشیم دو توله عنبر و ماشه مشک
 ماشه زعفران ماشه گلاب یک آتا رادویه با راجوش داده
 در شانزده حصه تا نصف رسد با شیر بادام و خشکاش
 و نبات بقوام آرند و عنبر و مشک و زعفران غل کنند
 شربت به از یک توله تا سه توله

شربت انگوری صفت رب بده توله رب گورده
 توله عسل توله اندک جوش دهد تا قوام آید را آخر جوش
 زنجبیل مصطلک قرفل قافله زعفران هر یک ماشه
 داچینی با ریک نموده در کیسه کرده بیندا زنده تا دو
 جوش خورده مالیده صاف نموده بکار برند

شربت اگر خود پنچ درم نارمشک سد دام بنبل دو
 دام قرفل مصطلک جوز الطیب هر یک سد دام نبات نیم سیر
 گلاب دو سیر مشکاشش سرخ ادویه با راجو کوب نموده
 در پارچه گره سست بندند و با گلاب جوش دهند
 تا نصف بماند مالش داده صاف نموده و با نبات
 بقوام آرند شربت به از نه ماشه تا یک نیم توله

شربت زرشک صفت زرشک دام آو بخار است
 دانه انبلی دو دام سماق شش ماشه نار دانه چار ماشه
 خود خام دو ماشه تخم کاسنه چار ماشه پوست ترنج
 دو ماشه نعناع دو ماشه شکر ده دام زرشک و آلو
 و تمر بندی را خیساییده بگیرند شکر داخل کرده
 بقوام آرند

شربت اسطوخودوس با بمت ملاسدید نافع و منفع

مواد سوداوی و بلغمی مخصوص دماغه صفت
اسطوخودوس ده درم عود الصلیب گا و زبان تخم
رازیانه تخم کرفس تخم طحلی هر یک پنج درم پستان سی دانه
دیز منقبت بست دانه بنفشه خشک ورق گل سرخ
هر یک هفت درم پریشان ده درم اصل السوس منقشر
پنج درم همه را بنزد و با سه رطل غسل مصفی با شکر طبرزد
بقوام شربت آرند -

شربت انار شیرین نسخه مقوی معده نافع از
سوخته و سرفه صفت آب انار شیرین بیدانه چهار رطل
آب سیب شامی یک رطل نبات سفید یک رطل
قاند سحری یک رطل بقوام آرند شربت دواوقیه
شربت مقوی قلب صفت آب هندوانه بست چار
وام آب کدو بست چار دام عرق شامه ده دوازده دام
گلاب ده دام عرق کاسنه چارده دام عرق نیلوفر
چارده دام آب لیمون شانزده دام عناب چهل دانه
آلو بخارا چهل دانه زرشک پنج دام مویزد و توله شمش
دوازده توله ریواج دو توله گرد سماق دو توله گا و زبان
بادنجوب پنج توله ابریشم مقرض هفت توله عنبر چار ماشه
کافور دو ماشه رب سیب ده دام رب به ده دام نبات
سی چهار دام اول بریشم یک شبنم و زدریک سیر
آب بنجیانند و صبح جوش داده صاف نموده اجزرا
در هفت سیر آب یک شب خیسانید و بچو شانند نصف
باند صاف نموده آب بریشم و عرقها و ربوها و نبات
آمیخته آتش لائمه بچو شانند تا بقوام سبکخین آید
و عنبر را حل کرده و کافور را سائیده داخل نمایند

شربت از دو توله تاسه توله -

شربت انجیر نافع از قوی لیس صفت انجیر دوازده دام
در پانزده برابر آب جوش داده صاف نمایند و سی
دام قند سفید و سه دام عمل انداخته جوش دهند
تا در آن حل شود بعد از آن قند نقل سنبل و انجیر
دا چینی هر یک توله زعفران نیم توله جو کوب نموده
در پارچه بسته در آن انداخته جوش دهند تا بقوام
آید مالیده صاف نمایند -

شربت نافع از مفاصل صفت پوست بجز رازیانه
ده مثقال پوست بجز کاسنی ده مثقال پوست بجز کبر
پوست بجز کرفس سورنجان رازیانه تخم کاسنه
از حشر کرفس عناب الثعلب گل سرخ اصل السوس
پرسیاوشان هر یک پنج مثقال انیسون اسارون
بوزیدان هر یک سه مثقال ماهی زهره دو مثقال
قند یک من -

شربت دینار قریب باعتدال نافع از سرد
ماسار یقا و کبد و احشاء و اورام آنها در بول و
ملین طبع صفت تخم کاسنی نیم کوفته بست مثقال
پوست بجز کاسنه سی درم گلاب سه ورق گل سرخ
پانزده درم داخل میکنند و ریون چینی چار مثقال
ریون چینی نیم کوفته در پارچه بسته با دیگر ادویه بنزد
و صاف نمایند و با شکر سفید یا شکر طبرزد و در رطل
بقوام آرند و گلابه مثقال ریونند را سوده وقت
قوام نیند میریزند -

شربت انجیر خون را بند کند و اسهال دمی را

نافع است صفت پنجم انجبار هفت مثقال قرطاش می
 پنج مثقال صندلین هر یک چهار مثقال صندل براده
 کرده و دیگر ادویه را کوفته بزنند و شکر طبرزدی نبات سفید
 دو رطل اضافه نموده بقوام آرند شربت از ده درم
 تا مثقال و گاهی حلیت تخم خرفه بحال داخل میکنند
 شربت انجبار دیگر صفت صندلین هر یک نیم مثقال
 انجبار هفت مثقال قاقیاد و مثقال قند سفید سیر
 شربت افسنتین بابت شیخ رئیس صفت افسنتین
 صد درم در سه رطل آب بپزند تا ربع رسد مالیده
 صاف نموده به مشوی در خمیر کرده عصاره آن ثلث
 وزن آب و غسل ربع وزن و شراب نصف وزن
 آب ریخته بقوام آرند
 شربت ورد کمر سهل صفرا و بلغم صفت ورق
 گل سرخ دو من تازه در ده من آب بپزند تا رنگ
 و مزه در آب یافته شود پس ورق گل فشرده باز در آن
 آب و ورق گل سرخ دیگر دو من بچته صاف نموده با دو
 من غسل یا شکر طبرزد بقوام آرند
 شربت هلیله زرد نافع از وجع مفاصل که از صفرا
 و بلغم رقیق باشد و نافع از التهاب تب محرق صفت
 هلیله زرد صد عدد آب گرم شسته در آوند عریض
 داخل کرده آب بالایش بریزند بقدریکه هلیله را پوشد
 و در آفتاب سه روز بگذارند و آن آب نگاهدارند
 و آب دیگر بالایش بدستور بریزند و بگذارند تا هلیله
 سفید شود پس آبها را در دیگ بیندازند و ترجین
 صد درم و شکر سفید یک رطل انداخته بقوام آرند

و اگر در هر رطل از این شربت یک مثقال سقمونیامین
 قوی تر گردد
 شربت انار منفع مسکن فی صفراوی و غشيان
 صفت آب انار شیرین شکر سفید برابر وزن یکجا کرده
 بر آتش بگذارند و آب نفع بقدریکه تخم نیار بیندازند
 و بپزند و پوست بیرون بسته قدر قلیل و برگ ترنج
 در طبع بیندازند و بقوام آرند
 شربت خشتخاش پوست خشتخاش با تخم سی عدد
 نیم کوفته و تخم آن سحق نموده در گلاب یک شب
 بخیسانند و باد و من آب جوش دهند تا ثلث بماند
 پس صاف نموده با شکر سفید رطل بقوام آرند
 شربت زوفا منفع بلغم غلیظ که در سینه باشد
 صفت تخم کرفس بادیان هر یک پنج درم زوفا
 هفت درم انجیر بست دانه مویز منقعه سی درم حلبه
 چار درم تخم خطمی اصل السوس مقشرایر سا هر یک
 سه درم پرسیاوشان هفت درم عناب سیستان
 هر یک بست دانه فراشیون سه درم بپزند و صاف
 نمایند و شکر سفید دو رطل و گل قند یک رطل بقوام
 آرند و براس دفع حرارت نیلو فر بنفشه و خشتخاش
 در مطبوخ افزایند و عوض گل قند ترجین و خمیره
 بنفشه داخل کنند
 شربت یا قوت مخترع آب انار شیرین آب مود
 آب به شیرین هر یک اوقیه قند سفید یک من گلاب
 بقوام آورده از آتش فرد آورده یا قوت
 رمانی دو ماشه مر وایدنا سفته سه ماشه کمر بالعل

هر یک سه ماشه کافور یک ماشه سائیده ورق نقره
عنبر شهب ماشه بیندازند -

شربت مالخولیا مرقی و پنجه سوداوی آب سیب
آب شیرین آب انار شیرین گلاب یا عرق بیدمشک
یا عرق گاوزبان یکصد مثقال بقند بقوام آورند و
وقت جوش یا قوت نه مثقال عنبر مثقال لاجورد و مثقال
اضافه نمایند -

شربت حب لاس نافع از اسهال که با سرفه باشد
صفته حب لاس دو جز و کوبند و بچوشانند و صاف
کرده ده جز و قند انداخته بقوام آرند -

شربت ابریشم جگر و دل و احتشاق و دلدوباه را
زیاده کند و نشاط آورد صفته ابریشم پنجاه درم در آب
سه شیار و زنجبیا نند و در دیگ سنگین بچوشانند
تا نیم آید صاف کرده و خولجان و ج مصطک هر یک سه درم
زعفران یک درم اضافه کرده بایک من قند سفید
بقوام آرند -

شربت مصف خون صفته ورق بنفشه لبست ام
آلو کجا را صد دان عنب دو صد دان قمر هندی صد درم
طباشیر و درم شامه و زرشک هر یک لبست درم
تخم کاسنی هفت درم عنبر شهب نیم درم مشک درم
سوی مشک عنبر ادویه بارادر هفت سیر آب
یک بشیار و زنجبیا نند بعد از آن با آتش ملائم
بچوشانند تا نصف ماند و نیم سیر آب که دو نیم سیر
آب نار و نیم پا و شربت حامض و یک نیم سیر نبات
داخل نموده بقوام آرند و مشک عنبر داخل کنند -

شربت آلو مسهل صفرا و بلغم رقیق و نافع از پتیه
اگر مدام امراض صفراوی و بلغمی صفته اجاص بزرگ
صد عدد و عنب بغدادی سی عدد قمر هندی سی درم
بنفشه خشک لبست درم تربد لبست درم تربد را
کوفته در پارچه بسته با هم ادویه بپزند و مسانی نموده
با ترنجبین و شکر سفید هر یک رطل بقوام آرند و
سقه و نیا مثقال زعفران نیم مثقال اضافه نمایند -

شربت انار شیرین نافع از تری و خلطه صفته
آب انار شیرین را جوش دهند تا نصف رسد
پس دو رطل آن گرفته با شکر سفید یک رطل
بقوام آرند -

شربت گاوزبان آب گاوزبان تازه یک
من بایک من قند بقوام آرند و لبست مثقال
گلاب بیندازند -

شربت بادرنجبویه نافع از خفقان سره
و توحش سوداوی صفته بادرنجبویه خشک
پنجاه مثقال و آب تازه نیم من بایک من
قند بپزند -

شربت بزوری معتدل معده و جگر و
مفاصل را سود دارد و بادها را دفع کند صفته
پوسته پنجه کرفس پنجه کاسنی هر یک سی درم
تخم کاسنی پنجه بادیان هر یک لبست درم
رازیانه تخم کرفس هر یک ده درم تخم کشوث
پنجه درم در پارچه بسته در آب بچوشانند
و بیا لایند و بایک من قند بپزند -

شربت بزوری بار در صفت تخم کاسنی تخم که و
تخم خیارین تخم خرپزه بادیان هر یک دو نیم درم
بج کاسنی ده درم پنج بادیان پنج درم قدر سفید
دو چند بقوام آرند -

شربت صندل مسکن التهاب قلب و معده
و کبد و نافع از تپ محرق و تپ دق صفت براده
صندل سی درم در پارچه بسته در نیم رطل سرکه یک شانه
بخسایند و سه رطل آب اصافه نموده بجوشانند
تا یک رطل بماند پس صاف نموده نیم من آب
انار شیرین و نیم من آب تهر مندی و سه رطل
شکر سفید داخل کرده بقوام آرند چون سرد شود
طباشیر و صندل سحی نموده هر یک دو درم
کافور قیصوری نیم مثقال بالایش ریزند -

شربت فواکه نافع از قی صفراوی و مقوی معده
و شستی صفت آب به ترش آب به شیرین آب بکثرا
آب انار شیرین آب سیب شیرین آب انگور ترش
آب حمض ترخ گرفته قدری سماق و زعفران
و شبنم و حب الاس و زرشک یک شانه و بخسایند
مالیده صافی نموده شکر سفید داخل کرده بقوام آرند
شربت گداز صفت گداز تراشیده آتخانش برآورده
یک جزو و آب خالص ده جزو در دیگ کرده بپزند
تا ماهر شود پس ز آتش برآورده مالیده از پارچه
گذرانیده در دو جزو آب مصفی شراب کهنه صاف
جزو و غسل مصفی جزو بقوام آرند -

شربت توت نافع از وحمه و خناق و ورم حار

در دهن صفت عصاره توت سسج رطل
و غسل مصفی رطل زعفران و مر عصاره حبه لبتیس
هر یک دو درم شربت یک نیم درم بجوشانند
تا بقوام غسل رقیق آید -

شربت بنفشه معتدل در برودت نافع از ذالجنب
و ذات الریه و درد گرده و مدر و ملین طبع و سینه
و حنجره صفت برگ بنفشه تازه کیلچ با چهار کیلچ آب
بجوشانند و صاف نموده با یک رطل آن آب
شکر طبرزدیک من انداخته بقوام آرند و اگر تازه
نیابند از بنفشه خشک تیار کنند -

شربت عناب بارد و رطب نافع از سرفه و غلبه
خون و از ماشر و جدری و حصه و دردهای سینه
صفت عناب ربع رطل در چار رطل آب بجوشانند
تا یک نیم رطل بماند و شکر طبرزدیک من افزوده
بقوام آرند -

شربت نیلوفر مبرود و مرطب نافع از سرفه و
سوشه و ملین طبع و سینه و نافع از صداع و تب
صفت برگ نیلوفر تازه یا خشک رطل با چار رطل
آب بجوشانند و صاف نموده شکر طبرزدیک من
افزوده بقوام آرند -

شربت قسط عرق خرم گیاه که ازود و سیر
برگ گرفته باشند چهار آتار پا و بالا جو زبوا بسا
هر یک ده توله قاقلین تخم ملیون تخم شبت
هر یک چهار توله تخم گزرد و توله بهمن سفید
چهار توله بهمن سرخ دو توله صندلین هر یک و توله

خصیة الثعلب مصری هفت توله کش خراسه توله
مغز حب از لم مغز حب القفل هر یک یک نیم توله
مغز تخم خیارین مغز بادام شیرین مغز تخم کدو
زعفران هر یک دو توله و نیم نبات دو سیر و سه
لبوب و مشک و زعفران بادویه را در دوازده آنا
آب خیساییده و جوش داده صاف نموده با عرق
نذکر آمیخته از نبات بقوام آرند -

شربت به آب به شیرین رطل در دیگر سنگین جوش
دهند و صاف نموده سه رطل شکر سفید داخل نموده
بقوام آرند -

شیاف نافع از زرد صفته شیاف مایثا
انزروت هر یک هفت دام زعفران دو دام کتیرا
دام افیون نیم دام آب باران برشند سفیده تخم مرغ
حل کنند و اندر چکانند خرگان را ساکن کند و ماده را
از چشم باز دارد و از پس یک هفته چشم بطبیخ حلسه
و اکلیل الملک و بابونه می باید شست -

شیاف نافع از ابتداء رمد کمنه صفته قاقیا
سی و شش درم اقلیمیا بست چهار درم نخاس
سوخته محلول وزن هزده دام بشراب عقیص خمیر کنند
شیاف که مسمی است بحال انوم نافع از درد شدید
و از هر یک ورم و از مواد قویه صفته مایثا بست
و چهار مثقال انزروت هشت مثقال زعفران
مرافیون زاج سوخته هر یک هشت مثقال
صمغ عربی دوازده مثقال آب باران مخمر نمایند
و با سفیده تخم مرغ استعمال نمایند -

شیاف لبن نافع از بقایا رمد و غلظ اجفان
و خشونت های و الحرب و الشراق و الغدة و دودنج
و الکمنه و السلاق و النمل و السعفة الجساء که عارض
در لثجه و الحکمه که عارض در چشم شود و سبل الرقیق
صفته شادنج مغسول شش دام نخاس سوخته
چهار دام بسدم و ارید کبریا الشریح هر یک دو درم
صمغ عربی کتیرا هر یک پنج درم دم الاخون زعفران
هر یک نصف درم کوفته آب شیاف سازند -
شیاف اصطفی فان نافع از استرخا و چشم
و ظلمت بصر و ابتداء آب نزول السبل و ناخونه
و بیاض و الدمع صفته اقلیمیا فضی زعفران افیون
لفل هر یک دو درم نمک هندی درم بورق ارمنی
مرو صبر هر یک شش دام حب النیل درم صمغ عربی
شیاف مایثا و انزروت هر یک چهار درم زنجبیل
دام سحی نموده آب حل کنند -

شیاف سرخ شادنج ده دام مس سوخته هشت
دام صمغ عربی دو دام کتیرا مرصاف هر یک دو دام
بسدم و ارید سازج هر یک چهار دام دم الاخون
زعفران هر یک دام سرمه روشنائی استخوان خرما
سوخته پنج درم دخان کندر چهار درم صندل
سه درم حب لبسان سه درم لاجورد مغسول ده درم -
شیاف ابریشم مسحو قاده دام کف دریا چهار دام
زنجبیل یک نیم دام بورق سکنجبین اشق هر یک دام
بطبیخ و ج شیاف کنند -

شیاف زعفران براسه دمعه صفته زعفران دودام

سنبلی و دوام فلفل سپیده سرخ نوشا در یک نیمه باشد
 باز و سه دام کافور سه سرخ باب باران شیاف سازند
 شیاف غریب صفت صبر کند هر یک دام انزروت
 دم الاخوین کلنار کل شب هر یک نیم دام زنگار ربع
 درم شیاف کنند و عند الحاجة و زنا سور بچکاند و
 علیل بجانب ناسور بخشد تا که از آن قطر با چپکد
 بعد از آن شیاف را در آب مخلوط کرده سه قطره بچکاند
 تا چار قطره در افاق و در میان قطره ساعت
 وقفه کند پس علیل همچنان سه ساعت بخشد و اگر باشد
 از فخر باز علاج را اعاده کند تا که آب از چشم بچپکد
 و باز از چکیدن باز ماند.

ششمو مقوی و مانع معتدل صفت غیر دام خود بندی
 و دو درم صندل مقاصری سه دام علحد و علحد
 ادویه را سحق کرده مخلوط کنند و به بینی بدمند لیکن
 صندل و خود را با گلاب سحق نموده پس خشک کنند
 و عنبر را با شکر سحق کنند بعد از آن شکر را از آن بشویند
 و با ادویه مخلوط کنند.

شیاف ابض دیگر صفت غیاب رصاصی پنج
 درم نشاسته کثیرا هر یک ربع درم صمغ عربی افیون
 هر یک درم شیاف سازند و بشیر و شتر بعل آرند.
 شیاف که دقت شدن در دستعال توان کرد
 فی الحال در دو گوش را و در چشم را ساکن سازد
 صفت حلیه را چار بار از آب بشویند و در آب گرم
 نیم دانگ بنجیسانند و لعاب آن از دست یا از چوب
 بر آرند و در جام انداخته در آفتاب بگذارند تا خشک شود

هشتمین قسم از کتان لعاب بر آورده خشک سازند هر دو
 لعاب یک یک جزو و زعفران نیم درم و سه درم باشد
 عدس شیاف سازند یک یک سب و چشمه یا در
 گوشش بیندازند.

شیاف اسود نافع از حرارت و نشسته و سه و نافع
 از حرقت و درد و وسیل که با حرارت باشد صفت
 صمغ عربی کثیرا هر یک دام سفید اب رصاص
 چار دام اقا قیا پنج دام درم صافی سنبلی افیون هر یک
 چار دانگ کوفته بخته باب شیاف سازند.

شیاف مسکن و ج صفت افیون زعفران
 سفید اب کاشنر زاج محرق شیاف سازند.

شیاف سرخ دیگر نافع در آخر درد و از غلظ اجفان
 که بعد از میماند صفت شادنج ده درم زاج بکری سوخته
 دو درم زعفران سنبلی هر یک درم بشراب شیاف
 سازند.

شیاف کندر که بشو چشم را بچخته میسازد صفت
 کندر جزو انزروت نیم جزو اشق زعفران
 هر یک ربع جزو بلعاب حلیه شیاف سازند.

شیاف که گوشت در چشم بر ویاند صفت کندر انزروت
 مردم الاخوین کل اقلیمیای فنی برابر وزن شیاف
 سازند.

دیگر سفیداج جزو انزروت نیم جزو شیاف سازند
 شیا فیکه سفیدی غلیظ چشم را دور کند صفت
 سکنج اشق انزروت برابر وزن کندر یا بوره جزو
 شیاف سازند و بعد حک موضع سفیدی با آب

مطبوع و ج در چشم بیندازند-
شیاف سفیداج جزوانزروت نیم جزد
شیاف سازند-

شیاف گل سرخ نمک هندی بر یک درم بنفشه
دوداخم خطمی سه دام سنکلی پنج دام شکر سرخ ده درم
عسل خیارشبر ده درم-

نسجه و گیکر گل سرخ شش ماشه گل کبودنی گل خطمی
هر یک چهار ماشه میزده دام عسل شش ماشه زرشک
نه ماشه نمک بادیان هر یک دو ماشه خیارشبر
شش ماشه شیاف سازند-

باب الصاد

صنغ که برص را زنگین کند و زنگش تابست روز
میانده صفت شیطرج نیل قوه شب یانی گل سرخ
کوفته بسر که ترکند و بطبیخ قوه طلا کنند-

باب الضاد

ضما و نافع از برآمدگی ناف صفت آرد با قلا
پوست انار ترش از پوست تخم مرغ سوده ضما نمایند-
ضما برای حله ملک و گوشه چشم صفت عدس مقشر
گل سرخ شحم انار سوده میخچ سرشته ضما نمایند-

ضما برای طاعون صفت صبر قوطری شش دام
حب ابوتانه دام مرکبی دام زعفران دام کافور بهیم سینی
نیم درم همه را کوفته آب حب بندند مقدار دو ماشه
صاحب مرض را یکی بخوراند یکی ضما نمایند
اگر روز اول خیر ماند شفا یابد و لانه-

ضما و نافع از ورم محال صفت انجیر پنج دام در سر که

پخته مالیده صاف نماید بسداب قطران تخم فنجکشت
اکل الملک بابونه هر یک شش ماشه کوفته میخچ
دران انداخته بسر شند و ضما کنند-

ضما و که بیوشی ز ائل کند صفت مونگ مقشر کف
عود الصلیب ماشه سوده بشیر دختر یا بشیر بر سرشته
روغن گل سرخ پنج تولد زرده تخم مرغ یک عدد داخل کرده
بریا فوخ ضما نمایند-

ضما و صفت اس سوده بدر دسر که سرشته ضما نمایند-
ضما و نافع از ذات الجنب صفت بنفشه خشک
آرد با قلا آرد جو خطمی بابونه اکلیل الملک نخاله جوارے
سوده موم زرد بروغن بنفشه یا بروغن کنجد گذاشته
ادویه دران انداخته ضما نمایند-

ضما و نافع از تقرس مار صفت اسبغول خطمی
آرد جو مغز بیضه در دسر که روغن گل سرخ سرشته
ضما نمایند-

ضما و نافع از صداعی که از ضرب و سقطه و شیخه
عارض شود صفت کلنا رعدس ساق پوست انار
گل سرخ خشک اس برابر وزن جو شانیده صافی
نموده آب آن بر سر ریزند و سفلی آنرا حل کرده
ضما نمایند-

ضما و می که بسلع شود و بد صفت اشق بسر که
حل کرده ضما نمایند-

ضما و مسکن در ورم صفت خشناش و شیر گاوی
پزند و چون مرهم ساخته گل سرخ و زعفران سوده و
موم زرد بروغن گل گذاشته همه را مخلوط کرده ضما نمایند-

ضماد که خون بینی را بند کند صفت آن در جو گلستان
اقاقیا عصاره لیمه انیس صندل سفید انیسون
هر یک سه درم کاغذ و انگ سوده بگللاب سرشته
بر پیشانی ضامد نمایند.

ضماد نافع از ورم بواسیر و درد آن صفت
پیاز و آتش بچینه پوست آن دور کرده بروغن گاو
دزده تخم مرغ سرشته ضامد نمایند.

ضماد نافع از طشت حامله صفت عدس مقشر مازو
برگ آس پوست انار شیرین برابر بر سر که شراب
سرشته بر عانه و قطن ضامد نمایند.

ضماد نافع از صلابت طحال صفت شق مقل کراش
برابر بر سر که شراب ضامد نمایند.

ضماد نافع از درد گوش و ورم که بسبب داخل شدن
آب ظاهر شود صفت پوست خشناش بابونه اکلیل الملک
بنفشه خطمی تخم کتان آرد جو سوده بشیز زمان
سرشته ضامد نمایند.

ضماد نافع از برآمدن پوست از گردن صفت
حرف نمک برابر سوده ضامد نمایند.

ضماد نافع از گزیدگی سگ و سباع و دیگر حیوانات
صفت پیه و موم و زفت و بازرد ضامد نمایند.

ضماد مجاذب سموم صفت پیاز و نمک و عسل
کوفته مخلوط کرده ضامد نمایند.

ضماد تقویت ذکر صفت پیاز زنگرس سه تول پیاز غصص
چار تول بجار و چوبی ورق کرده در شیر میش آنقدر
که چهار انگشت از روی دو ابرو و بخینا نند و در

آفتاب گذارند تا شیر خشک شود پس در کحل
انداخته قسط تلخ قسط بحری زراوند مدحج پیه گرده بزر
مزد ساق گا و پیه مرغابی هر یک تول روغن چنبیلی پنج تول
لاون تول عنبر اشهب سه ماشه عطر ناگیس سه ماشه
داخل کرده در کحل بالاند چون نرم شود شفته گذاشته
ضماد نمایند.

ضماد منفع و ندر و مقل ازرق سه تول بآب طبع
برگ مورد حل کرده ضامد نمایند.

ضماد تنی بآب سائیده براستخوان شکسته بندد
چون سگ که بران سائیده باشد خشک شود
و دارا هم واکند و اگر اندک که توقف کند استخوان
زیاده از حد خود شود.

ضماد برای ضرب و سقطه صفت میده آمله برگ حنا
خشت کسبه برابر وزن گرفته باریک سوده با
سفیده بیضه حل کرده بالاس پارچه مالیده بر
موضع ضرب بگذارند هر دو وقت صبح و شام مجرب است.
ضماد نافع از درد شدید که بسبب سردی باشد
صفت کشیز خشک اکلیل الملک زعفران
تخم کتان بشراب سوده بر اجفان ضامد نمایند.

ضماد نافع از نفرس بارد مجرب صفت تخم کپهل
کنجد حله سوده بعرق بادیان سرشته ضامد نمایند.
و دیگر حله را در سر که بپزند و وصل بالانش ریزند
و بسایند تا چون سرمه شود بر موضع در و ضامد نمایند
چون خشک شود روغن گل بالانش ریزند.

ضماد مصطک روحی زرد چوب سیده کنجد سیاه

از بار ابر بر برگرفته کوفته بختی در سفید و تخم مرغ
صل کرده بر مضمی که غریبه رسیده باشد بیتی بگذارند
تا در دو روز نشود سدا نکلند.

ضماد و برای درد کرده که از ضعف باشد منقول از
زکریا صفته گل سرخ اقا قیاری اکس برگ مورد
صندل برابر کوفته بختی روغن گل سرخ سرکه انگوری
داخل کرده ضما و نمایند.

ضماد و صابون نیم پاد گندک توله زرد چوب و توله
میدار چار توله زرد و تخم مرغ بقدر خمیر با بونه نه ماشه
موم دو دایم شیر کوسه دو دایم افیون چار ماشه
تخم شبت نه ماشه تخم حلبه نه ماشه ریوند توله روغن
خروع دو ماشه موم و صابون را در روغن بر آتش
صل نمایند و ادویه یا بسا را کوفته بختی در آن انداخته
شل معجون است نمایند بعد از آن زرد و تخم انداخته
است کنند و ضما و سازند.

دیگر صندل سرخ شش ماشه گندک سه ماشه
آب کوی سه درم سپاری شش ماشه زرد چوب توله
زرد و تخم مرغ سه درم موم شش ماشه روغن کتان
یک نیم دایم روغن خروع یک نیم دایم مثل مرهم
طالع سازند.

ضماد که بول الدم را بند کند صفته اقا قیای صبر
حضض برابر وزن سوده با سرکه سرشته ضما و نمایند.
ضماد و از درم پستان که از بستی شیر باشد نافع است
صفته تخم کتان سوده بعسل سرشته ضما و نمایند.
ضماد و درم گرم پستان صفته اسفول با سکنجبین

و آب مخلوط کرده ضما و نمایند.

ضماد و نافع از حدیه که از طوبیت یا ریج باشد صفته
راس اهل دج در سرکه چند آن بنزند که هر شود
پس فقر الیه و در آن زیاده کرده چون مرهم ساخته
ضما و نمایند.

ضماد و بهی صفته بوق سنبل سعد خردل و ارچینی
خونجان سداب برابر شیر بز جزو زهره گا و نصف
وزن ادویه غسل نصف وزن ادویه همه را بگویند
و شیر بز تر کرده خشک کرده پس بر صلا بهی حق کرده
و خشک نموده باز زهره گا و ترکند و خشک کنند
باشد مخلوط کرده ضما و نمایند.

ضماد و فریون چار ماشه خردل شش ماشه
جند و ماشه سعد سه ماشه جوز الطیب و عدد بوق
سه ماشه عاقر قرع شش ماشه فلفل چار ماشه
وج شش ماشه اهل چار ماشه و ارچینی سه ماشه
خونجان سه ماشه نیم وزن مجموع ادویه شیر
داخل کرده ضما و نمایند.

ضماد و جهت طوالت قضیب صفته سیاب فلفل
قسط اسارون کثافی جوز و اسکندر کعبه غسل
نمک لاهوری سرشت جرجیر آرد سه درم فلفل
سحق نموده با بعمین نمایند باز سحق کرده بعسل عجمین کنند.
ضماد و ایر سامونیز عاقر قرع قسط فلفل انیسون
زعفران عطر کر نه روغن کنجد خوشبو ضما و نمایند.

ضماد و جالینوس ایر سامونیز مثقال موزنج قسط
شیرین بریک دو نیم مثقال جندبید سترهفت مثقال

فلعل گرد سر و نیم شقال پیه شیر لائق خمیر یکجک کرده
ضما د نمایند -

ضما د بابونه غلب الثعلب لکلیل الملک ریوند چینی
زر نباد هر یک توله کوفته بگللاب و عرق بادیان
و عرق بادرنجبویه سائیده روغن مصطک و توله
داخل کرده بر موضع ورم ضما د نمایند -

ضما د سببی شیر پیا زنگرس و دوام شیر
سوسن و دوام عاقر قرحا مویزج توابعسط تلخ توله
سعد نه ماشه حب النیل توله قنطریون نه ماشه
آب کشائی ده دوام شهد نه توله گرم دانه نه ماشه
بوزیدان شقال کباب چینی هر یک نه ماشه جوز بوا
جو تری هر یک توله آب مرج جنکلی شش دام مصطک
شش دام چوده خراطین توله چوده آلود توله
چوده پنبه دانه سه توله زفیون توله مغز تخم کدو تلخ
نه ماشه پنچ کثیر سفید توله پنچ شینی نه ماشه کچل کعدو
کندر شش ماشه دم الاخوین شش ماشه روغن زیتون
سه توله روغن مالکننگی دو توله روغن گاو توله ضما د
سازند بکار برند -

ضما د اسگند ناگوری عاقر قرحا مالکننگی پنچ کثیر
کچله اجوائین خراسانی اسپند گل آگیزیره تخم دهنه دونه
پلاس پاژا گھونگی سفید هر یک دام اول کچله را
در آب تا بیکوز تر کنند و ریزه ریزه نموده بادیکر
ادویه جو کوب نموده در شیر بزیک اثا رتا سه شبانروز
تر نموده بعد از آن اندک در گرا خشک نموده چوده
چکانند و مقدار یک سرخ مالد و نیم سرخ با پان بخورد

و اگر این دو اهرم داخل چوده کند بسیار خوب می شود
قضب گاد جوان یک عدد و ستا دوام دار پنبه
جوز بوا بسیار پیا زنگرس لسن مغز پنبه دانه خردل
سعد و لنبان مصطک هر یک دام خراطین پنچ دام -
ضما د محلل اوام صفت زرده تخم مرغ دو عدد
صندل سرخ شش ماشه شیر و غلب الثعلب سه دام
گل سرخ توله روغن کتان دو دام آرد و چو توله
سنبل الطیب شش ماشه -

ضما د مسک مشک زفیون عاقر قرحا هر یک
دو ماشه روغن عاقر قرحا یک توله ضما د نمایند -
ضما د عود الصلیب و عود هندی مرز پنچ شش بابونه
او خرمکی زر نباد زرد و هر یک توله بگللاب سرشته
روغن مصطک داخل کرده بر معده ضما د نمایند -

برای فواق بلغمی و ورم فم معده فاکده کلی دارد
لیکن اگر مصطک یک ماشه سوده با گل کند بخوراند
و عقب آن لغضاح خشک دانه سبیل غنچه گل سرخ
هر یک چهار ماشه بگللاب ده توله چو شاینده با شربت
افستین دو توله بنوشانند انشاء الله تعالی
فواق زایل گردد -

ضما د مسکن و جع صفت افیون زعفران هر یک
چهار شقال شیر بز مغز نان بقدر کفایت -

ضما د طبع بابونه طبع کتان حلیه گو کهر و هر یک دام
اینسون تخم شبت هر یک نیم دام شیر سنبه الو
پنچ دام درسی و دو وزن ادویه آب انداخته
جوش دهد تا نصف بماند بعد از آن روغن کنجد

روغن زیتون هر یک نیم دام روغن کتان یک دام
اندازد و جوش دهد چون آب بسوزد روغن را صاف
نموده پیه بطپیه مرغ مصطک را ل هر یک شش باشد
فرغیون باشد موم شش باشد انداخته ضما نمایند
ضما و مقل و بخ دام میعه سائله دو دام بکینج سه دام
اشق سه دام کبریت چار دام ریوند پوش در بند
صندل سرخ هر یک دو دام چوب چینی زر دچوبه
هر یک چهار دام بابونه سد اب هر یک سه دام کھلی
در منہ مزخوش بوسی مادران هر یک دو نیم درم
اکلیل الملک حماما سنبل خشک هر یک دو دام
حب الفار اهل بادیان ناخواه تخم کرفس تخم شبت
برنگ کابلی هر یک سه دام تخم پنجه کشت دو دام
زرد تخم بقدر حاجت -

ضما و منفعه صفته تخم کتان سلبه کج بدینج سوسن
میعه سائله سرگین کبوتر لیشکل میش زرا البنج هر یک جزو
با قدری موم در روغن بسرشد و ضما نمایند
ضما و عصا ره ریوند زوفا هر یک شش باشد
موم تولد پیه حلوان پیه مرغابی هر یک تولد روغن کدو
روغن بادام هر یک شش باشد کندر سه باشد
صبر بپار باشد سطرس شش باشد -

ضما و افیون زعفران جوز بوا خشخاش سیاه سیاه دانه
بسبب هر یک تولد از آب کشیز تر بهاون دهند و بسا
و حب بندند وقت حاجت ضما نمایند -

ضما و وج مفصل که درم رادور کند صفته
سورنجان مصری عاقر قرحا هر یک پنج درم فو تیخ

تخم تره تیزک زفت هر یک سه درم قسط دو درم
اجزاء را کوفته بجنه بکباب و آب خالص روغن زیت
سرشته ضما نمایند -

ضما و جبت در دشانه و باز و صفته مقل نیم پاؤ
ریوند دو نیم دام صندل سرخ چار دام باشیه و غلبه
بسرشد و ضما نمایند -

ضما و مقومی پنج کینر سفید تولد مصطک جوتری جوز بوا
هر یک شش باشد عاقر قرحا تولد میوزج خشک انیسون
کرفس زعفران هر یک شش دام چوبک سرخ خشک
ده عدد زفت تولد روغن مالکنگنی دو دام پیه شیر
تولد عطر کنه چار باشد چیز باه یابس را کاده نمایند
بعده روغن داخل نموده زفت و چونک را حق کنند
و عطر شامل نمایند -

ضما و بار با تجربه آمده برائے سستی باه منظرست
صفته لونگ و جوز و گوجی سفید و جوز بالون و جوز
زعفران یک جزو عرق اورک دو جزو چند آنکه باید
خوب در عرق مذکور سائیده وقت طلا هم در عرق
اورک سوده ضما بر قضیب سازد و برگ تنبول
بالای آن بسته سه روز احتیاط نمایند -

ضما و برائے سرعت انزال صفته پیاز نرگس
هفت عدد بکار دچوبی ورق کرده در شیر میش
که مقدار چار انگشت بالا باشد بخیسانند تا سه روز
بعد آن بکھل انداخته بسایند قسط تلخ سورنجان سفید
ازنجبیل همین سفید و سرخ قسط بحرے هر یک تولد
اکوفته بجنه داخل کرده مومیای بروغن نرگس گداخته

انسانه نموده بدسته بالند تا چون مرهم شود بعد ده
ضماد بر عضو سواى حشفه نمایند.

ضماد برای درم بلغمی صفتته یا بونه اکلیل الملک
عنب الثعلب آرد با قلا آرد ترمس گل بنفشه پرسیاوشان
گل خطمی آب عنب الثعلب هر یک دو توله بچوشانند
تا مراد شود پس روغن گل سرخ و روغن یا بونه هر یک
پنج توله داخل کرده ضماد نمایند.

ضماد برای درم صلب صفتته یا بونه اکلیل الملک
منزخسته ترندی مغز حب الجذی ع پرسیاوشان تخم خرفه
تخم کتان برگ حقنر حلیه هر یک توله سوده باشیر گا و
بنفشه زهره گا و سه ماشه زرده تخم مرغ یک عدد روغن گل
ده توله ضماد نمایند.

ضماد نافع از درد گوش که از گرمی باشد صفتته
صندلین شیاتن ایشا حفص کی پتنگ کشنیز خشک
بزرالنج آب برگ کا هو آب پوست ششخاش بعل آرند.
ضماد نافع از شقیقه صفتته افیون پوست قفاح
شبت بزرالنج هر یک دو جزو کا فور نیم جزو.

و یکم مغز حب الغار برگ سد آب هر یک جزو
خردل نیم جزو.

و یکم خردل بشراب سوده ضماد نمایند.

و یکم پوست بچ کثیر غنصل سوده بشراب ریحانی
سرشته ضماد نمایند.

ضماد نافع از درم بوا سیر صفتته اکلیل الملک خطمی
تخم کتان هر یک توله افیون زعفران هر یک چار سرخ
زرده سفینه مرغ یک عدد پیس مرغ شش ماشه مقل سفت ماشه

سینه سائله شش ماشه مغز ساق گا و شش ماشه
کوبان شتر سه ماشه همه را نیکو مخلوط کرده ضماد نمایند.

ضماد و طریقه ضایع بون چار دام زرد چوب دو دام
گوگرد زرد دام سفیده تخم مرغ پنج عدد.

ضماد نافع طحال صفتته اشق اسپند مالون تخم ترب
یا بونه هر یک چار توله در سرکه خمیر نمایند.

ضماد برای درم خصیه صفتته تخم خبازی برگ خبازے
در هم کوفته بخته بر درم ضماد نمایند.

ضماد برای کوفته شدن یا فوج صفتته افاقیا
برگ مور و غصص عود الصلیب مونگ مقشر اسطوخودوس
حصاره لحيه التیس کوفته بسفیدی تخم مرغ سرشته
بر پارچه نو آب ندیده بر یا فوخ بچسپانند.

ضماد و چند بیدستر توله اسطوخودوس توله عود الصلیب
شش ماشه برگ مور دآرداش هر یک توله بگللاب
سرشته و روغن گل سرخ پنج توله زرده تخم مرغ
داخل کرده یک عدد بر سر ضماد نمایند و اگر ضربه و سقط
باشد میدة لکڑی توله داخل کنند و هر یکی شش ماشه
چند بیدستر عود هندی عود الصلیب صندل سفید
بگللاب سوده روغن گل سرخ داخل کرده در شیشه
پیش بینی گذارند و متصل حرکت دهند.

ضماد نافع از وجع مفاصل صفتته عنب الثعلب توله
حلیه توله بزرک تان توله شبت توله آرد گندم توله
مرزنجوش توله معنات بغدادی توله سورنجان چار ماشه
بوزیدان چار ماشه اکلیل الملک توله گل یا بونه توله
در سرکه حل کرده ضماد نمایند.

ضماد و جهت خراش که بفارسی کجی نامند صفت سترشیده
بر روغن کنجد چرب کنند و کشک سوخته و پشم سوخته را
برابر بپاشند -

ضماد برای درم صلب صفت آن ز روت سفیده
تخم مرغ کثیر اسوده مغز خسته تمر سندی هر یک توله
کوفته در شیر کاذب پخته بیضه مرغ یک عدد و روغن گل سرخ پنج توله
داخل کرده بر درم ضما نمایند -

ضماد برای گرمی کرده که در زویا بیطس می باشد
صفت آن اقیا صندل سفید هر یک شش ماشه
مغز بادام شیرین مغز تخم کدو و هندوانه تخم خنکاش هر یک
دو توله پوش در بند کس شش ماشه آب برگ بارتنگ
پنج توله روغن بنفشه روغن مغز تخم کدو و سکه گاو هر یک
دو توله همه را یکجا کرده بر موضع هر دو کرده ضما نمایند -
ضماد برای ریختن مژگان و منع سقوط موی صفت
استخوان سوخته سنبل الطیب سرگین بوش صدق سوخته
فلفل هر یک جز و سر سه جز و قلعی سوخته منسول شش
جز و زعفران نیم جز -

ضماد دیگر برای خراش صفت آن زرد چوبه برگ حنا
بلبله زرد و عفتص مردار سنگ آله مقشر سرکه هر یک جز و
روغن گل سرخ چهار جز و -

ضماد رافع اقسام صداع نسخه برگ گردگان و برگ
حنا و روغن شقیقه و صداع را باز دارد -

ضماد و شور ایل برگ عناب که بعد از قلع بر چشم طلا کنند
منع رویدن کند صفت آن زعفران کندر هر یک مثقال
کافور نیم دانگ ساییده استعمال نمایند -

ضماد برای وجع مفاصل صفت آن سورنجان بوزیدان
قسط تلخ منقش بغدادی زراوند مدح حنبل اشعلب
ریوند صینی زعفران کوفته روغن قسط داخل کرده ضما نمایند
ضماد و فرقیون زیت کنه نیم من موم زرد بست
دام فرقیون تازه ده دام روغن گرم کنند و موم
در روغن بگدازند و فرقیون اسوده در روغن آنگند
دور بادان بماند تا هموار شود -

ضماد و دیگر ماقوقر حار زنجوش موزج هر یک اوقیه
نظرون خردل هر یک دو اوقیه فلفل دام فرقیون
جند بیدستر چار اوقیه همه را نرم بکوبند و بر روغن
حب الفار ضما نمایند -

ضماد و آنجه پنجه درم در سرکه بچته مالیده مان نمایند
سداب قطران تخم فلتج شک اکلیل الملک بابونه
هر یک شش ماشه کوفته بچته در آن برشند و ضما کنند -
ضماد و اشق اسپند با لون تخم ترب بابونه هر یک
چار توله بسر که خمیر نمایند -

ضماد و نافع از خنازیر صفت آن مقل ازرق اشق
راتنج بکینج جاوشیر هر یک توله بسر که چار توله شب
خیساییده صبح در کهرل انداخته بعد از اخطائی دو ماشه
سوده آب کشیز تر چار توله حنظل کک توله
داخل کرده بماند تا چون مرهم شود بر موضع مذکور
بچسباند و نگاهدازند تا خود بخود بیفتد -

ضماد و نافع از دانه های سرخ که بر بدن ظاهر میشوند
صفت آن سفیداب کاشغری شسته مغز تخم کدو
بریان تخم هندوانه بریان دم الاغون گلنار فارسی

برگ خا هر یک توله کوفته بخته نگايد اند و روغن گل سرخ
و سرکه هر یک پنج توله جوش دهند تا سرکه رفته روغن
بماند پس آن ادویه مدقوقه را همراه این روغن
در کحل اندازند تا چون مرهم شود بر دانه ها ضار نمایند -
ضماد نافع از قرانطس اطفال صفت زرده تخم مرغ
آب عنب الشعلب و آب خرقه تازه آب نظرون
شیر و خزان روغن بنفشه و بادام برادی شسته آب
گذاشته استعمال کنند -

ضماد نافع از قنق صفت جوز السرو اقا قیامقل ازرق
برگ مورد و برگ سنبله و عنب الشعلب آرد با قلا آرد و ترس
اکلیل الملک هر یک توله کوفته بخته آب برگ بارتنگ
و آب عنب الشعلب سوده ضار نمایند -

و دیگر نافع از قنق صفت راتیخ سبکینج ملیت طیب
جاده شیر مقل ازرق ماشق هر یک توله در آب مطبوخ
برگ مورد توله حل کرده جوز السرو پوست پنج کبر
هر یک توله ریوند چینی سه ماشه سوده داخل کرده
در کحل انداخته بماند تا چون مرهم شود پس بر کپاس
آب ندیده گذاشته بر موضع بچسباند و بر ندارد
تا خود بر نیاید -

ضماد منفع و مفرح صفت دندارد با بونه عنب الشعلب
پرسیا و شان اکلیل الملک گل خطی برگ عباسی
برگ چقندر تخم مرو هر یک دو توله کوفته بشیر گاو بخته
زرده تخم مرغ و زهره گاو هر یک مدد روغن گل سرخ
پنج توله داخل کرده ضار نمایند -

باب الطباء

طلا که برص و بهق سفید و سیاه را بر و صفت
کندش فوه شیطح تخم ترب از رویون خنظل خربق سفید
موینج سقونیانغشاع هر یک جزو شقایق دو جزو
بسرکه طلا نمایند -

طلا و دیگر که برص را از نکلین کند و به بیت اصلی نماید
صفت شیطح نیل توله شب یا فی بنفشه همه را بکوبند
و بسرکه تر کنند و به طنج توله طلا کنند -

طلا نافع از ثولول صفت نوشادر کند هر یک
توله حب البیان شوره کف دریا و ورق سداب
هر یک نیم توله با شراب فاروقی خوب بساید تا وقتیکه
غلط شود بقدر ماش حب بندند و نگايد دارند وقت
حاجت بسرکه انگور می سائیده بر ثولول طلا نمایند -

طلا نافع از سرطان مجرب ست صفت عدس
پوست انار گیر و قند کنند هر چهار ادویه را با آب سق
نموده برگرد سرطان مثل حلقه طلا نمایند اگر
قابل نفع باشد نفع دهد و الا تحلیل کند -

طلا مقوی اعصاب صفت ذکرستی خوک خشکی
با شراب دو آتشه سق نموده طلا نمایند -

و دیگر مویا کافور زهر هر یک جزو صبر گجراتی
یک نیم جزو سوده بروغن زنگس یا روغن گنج
مخلوط کرده طلا نمایند -

طلا چون بر عانه و کمر طلا نمایند خون استخوانه
بند کند صفت مندل سفید اقا قیامق پنج انجبار
عود هندی عود الصلیب عصاره کیمیا تیس حفش کی
ماند و بر جفت بلوط هر یک سه ماشه سوده بگللاب

و عرق صندل و آب ریحان سرشته طلا نمایند -
طلا برای ترقیدن لبها نفع تمام دارد و صفت
مغز تخم کدو بریان مغز تخم بیدانه بریان هر یک توله
سفید آب کاشغری شش باشد دم الاخوین اقا قیا
گنار فارس طوطیا کرمانی حصول هر یک شش باشد
گفته و رکول نمایند با شیر زرد و بیه نیکو مخلوط کرده
بر لبها طلا نمایند -

طلا اقا قیاحود الصلیب بسا سه زراوند طویل
حود هندی عصاره لیمو آتیس حبلا س صندل سفید
شیاف مایشا صندل هر یک توله کوفته بگلآب و
روغن مصطکی و روغن گل هر یک دو توله سرشته بر
معد طلا نمایند و در چینی و کند رو کرد یا هر یک
باشد سوده بجوارش کمی بویج باشد سرشته تناول نمایند
بعد آن در عرق بادیان و گلآب هر یک پنج توله
و گلکند آفتابی و توله حل کرده صافی بنوشند و اگر
روغن مصطکی بهم نرسد در ادویه طلا مصطکی داخل
کنند انشاء الله تعالی در د معدده و در شود -

طلائی که چون آنرا بر قصب طلا نمایند و بزین
مجامعت کنند آن زن از آن مرد بی صبر شود و صفت
سکینج مقل ایهود شب سوخته رازیانه سوخته ستانک
خنزیر سوخته هر یک شقال نیکو کوفته آب رازیانه
خمیر کرده بر قصب طلا نمایند و همچنین ست طلا
بعل زنجبیل -

طلا سفید اب رصاصی یا میران ایشان تر هندی
سوخته زهره و بختک و رقی حمام ایشان اخضر محرق

همه اینها با یکی از اینها بوزن دانگ سوده بر قصب
طلا نمایند و مجامعت کنند فی الحال زن خلص
و سندرل شود -

طلا که قصب را سخت کند صفت خولنج بان جوز
میده لکڑی هر یک مقدار برابر گرفته سوده و روغن
سرشت طلا نمایند -

طلا نافع از بهق صفت شیطرح هندی سه باشد
تخم پوار توله با بچی دو توله ترس شامی یک باشد
گل شقائق پنج گانه گیر و هر یک سه باشد کوفته بچنه
بسه که و سفیده تخم مرغ سرشته طلا نمایند -

طلا چون بالاسک نانت بگذارد برآمدگی نانت را
نفع کند صفت صبر و درم شیاف مایشا اقا قیاحود
هر یک دو درم زعفران نیم درم سوده آب مطبوخ
برگ مور و سرشته طلا نمایند -

طلا جت اورام دموی و صفراوی صفت
صندل سرخ گل ارمنی شیاف مایشا حنظل کمی
پوش و ربندی طین فتمولیا طین شاموش سوده
آب کاسنی تازه و آب کشنیر تازه آب غلب الثعلب
آب برگ حنا آب برگ کاهو آب کوکنا سوده طلا
نمایند و اگر درم در پستان باشد آرد با قلا
آرد نشوق و اگر درم در خصیتین باشد آرد با قلا
آرد نشوق بقیه سنگ پشت حجر ایهود داخل کنند
و اگر درم در مفاصل باشد سورنجان داخل کنند -

طلا آرد اکب زرنج برابر با قدری صبر بهم را
آب بچشانند تا بقوام آید و موطلا نمایند و نیفتد -

طلانافع روئیدن موصفته اقلیم یا رصاص سفیداج
هر یک جزوی شب یانی نیم جزو همه آب نیک بسایند
بر روی کنده طلانمایند -
طلاد دیگر همین منفعت دارد موصفته زرنج سوده باب
نیل طلانمایند -
دیگر شیر انجیر تخم مورچه کفت دریا ترشی ترنج هر یک
جزوی همه را با یک ساییده بشراب محاض بپزند
تا غلیظ شود پس موسه کنده طلانمایند و اگر پیشین
از نبات موطلانمایند انفع است -

باب العین

عرق صندل صفتند صندل براده کرده چار توله
ابریشم خام مقررش دو توله گل گاوزبان هفت توله
عود پنج توله زنجشک قرقه تخم بادرنجبویه پوست تربج
همین سفید هر یک سه توله اجزاء را کوفته در چهار
شیشه گلاب و یک شیشه بید مشک و یک شیشه
عرق گاوزبان یک شب بخیسانند عرق بکشند
در ظرفی که عرق می آید نیم توله غیر ربیع توله مشک
پوئلی بسته بیندازند و شربت یک تنجان تادونجان -
عرق چوب چینی صفتند چوب چینی اعلی خسرته
سه صد مثقال گل گاوزبان بادرنجبویه صندل سفید
از هر یک پنجاه مثقال گل سرخ صندل سرخ پوست
اترج شقائق مصری از هر یک بست مثقال دارچینی
سنبل الطیب از هر یک سی مثقال سعد کونی سورنجان
سافج بندی خصیة شعلب خولجان عود قماره
از هر یک ده مثقال همین سرخ و سفید از هر یک پنج مثقال

نفع تازه ریجان تازه از هر یک دسته مویز منقعه
طائفی دانه بیرون کرده سه صد مثقال عنبر اشب رثقال
چوب چینی و صندلین را براده کرده سائر ادویه را
نیم کوفته دو شب با نوز در عرق بید مشک و عرق
گاوزبان و آب ثلث بخیسانند و در آخر روز دوم
مویز را اضافه کرده و صبحش همه را در دیگ تازه قلعی
کرده نموده عنبر را در پارچه کتانی بسته در دهان نیچه
بسته عرق کشند صبح و شام بعد از انهدار طعام
از معده و دوفنجان با شیر گاو بنوشند -

عرق زردک خترع صفتند زردک پوست جدا کرده
استخوان برآورده ده آثار همین سرخ و سفید
صندل سفید گاوزبان خولجان شقائق مصری
قافله صغار و کبار هر یک پنج توله نفع تازه دو توله
باعق صندلین و عرق بید مشک و عنبر در پارچه
بسته در دهان نیچه گذاشته و همیشه عرق کشند
از پنج توله تاده توله استعمال نمایند -

عرق گاوزبان گاوزبان یک آثار شب در آب
بطوریکه چهار انگشت آب بالا ماند بخیسانند و
صبح دو شیشه متوسط بکشند و همین قسم عرق بادرنجبویه
و عرق صغره و عرق غلب الثلب و عرق بادیان
و ناخواه و نیلوفر و نفع و فو تیغ بکشند و بعضی
در کشیدن بعضی عرقها اختلاف نوشته اند -
عرق دارچینی خترع صفتند دارچینی قسم اول هفت توله
همین تو درین زرنج زرنج باد لسان العصار
برگ زنجشک خولجان هر یک سه توله گل گاوزبان

سافج هندی قاقلین اشنة قرقه الطیب جوز بوا
 مساسیل الطیب نیل هندی هر یک دو توله گاو زبان
 ورنج عقبه قرقفل عود هندی پوست ترنج نامخواه
 بوزیدان هر یک توله باکلاب و عرق صندل و عرق
 غلب اشلب و عرق بادرنجبویه بدستور قرق عرق کشند
 و اگر پوست درخت مفیلان پنج آنار و قند سیاه یکین
 و مویز شفته پانزده آنار بدستور مقرر در خم انداخته
 بگذارند چون خم تیار شود وقت عرق کشیدن ادویه
 مذکوره بآن یار کرده عرق کشند تغیری فاش پیدا کند
 عطوس نافع از فالج و سکت و لقوه و منقی و ملغ و
 نافع از در داس بار در سرد برای جنین و تنگی
 بول صفت کشندش حبه سیاه فریون فلفل چند بیدستر
 زراوند حب بلسان مشک عاقر قرقصا بوق برابر
 وزن سخی نموده در بینی بدمند

باب الغین

غمزة الوحیه قرقفل توله دارینی نیم توله جوز گندم قوه
 هر یک دو توله ثعلب مصری خولجان هر یک توله
 جوز الطیب نیم توله زعفران سه ماشه زرد فایره سیاه
 هر یک توله مویز سرخ پاوسیر گل گزبل نیم پاوشهد پاوسیر
 قند پاوسیر کلاب بقدر حاجت

غمزه دیگر مختصر صفت آرد جو آرد و خود آرد با قلا
 آرد عدس مقشر بسفیده تخم مرغ سرشته شب بر رو
 بماند صبح آن گل خطمی سفید گل بنفشه غلب اشلب
 سبوس گندم شب که در عرق شامه و عرق غلب اشلب
 حر کرده باشند روی بشویند

غمزه باقلای مقشر کرسنه ترس تخم ترب مغز بادام
 نخود نکاسته پوست خرنیزه گل خطمی سبوس گندم
 کوفته بخته بگذارند و رسته را از آن بشویند
 غمزه مختصر صفت گل ترنج برگ ترنج تازه گرفته
 آرد جو آرد و رسیان آنها بنجو یک برگ زیر آرد باشد
 و گاه مایه بالاس آن تا هفت روز برگ و گل تازه
 میگذاشته باشند پس غمزه سازند
 دیگر پوست نارنگی در سایه خشک کرده جزو آرد جو
 سه جزو

غمزه مرزنجوش صغره عاقر قرقصا خردل پوست بچ کنیر
 هر یک برابر باسی دو و برابر آب جوش داده صاف
 نموده بخار دارند

و دیگر ایاج فقیرا با مارا اصل

و دیگر قرقفل فلفلین جوز بوا جو کوب نموده غمزه سازند
 غمزه نافع از فالج و لقوه و صرع و منقی سر از فضول
 غلیظه مخیه صفت ایاج فقیرا خردل مویز عاقر قرقصا
 زنجبیل فوینج صغره اصل السوس پوست بچ کنیر
 هر یک دو درم باشند جمع کنند و غمزه نمایند

غمزه نافع از فالج و سکت و ثقل زبان صفت
 مویز خردل زنجبیل عاقر قرقصا فلفل بوره ارمنی
 ایر سامر زنجوش هر یک برابر کوفته بخته سکنجین بکیرم
 اضافه نموده عرق بادیان مخلوط کرده غمزه نمایند
 غمزه نافع از قلاع و جوشش دهن صفت
 شیر تخم خیارین هر یک درم شیر بادام شیرین
 هفت عدد شیر خرنه دام لعاب بیدانه هفت دانه

آب نشکر قدری شیر عنب الثعلب قدری -
 غرغره - شیر کشنیر تر شیر خیارین بر یک شش ماش
 شیر عنب الثعلب آب صندل منج بر یک سه ماشه
 غرغره - نافع از خناق چون نفج یا بدوده خارج شود -
 صفت گلزار کشنیر خشک جو شاییده صافی نموده مغز فوس
 خیار شیر در آن حل کرده صاف نموده بگرم غرغره نمایند -
 غرغره - فوس خیار شیر در شیر جوش داده صاف کرد
 غرغره نمایند -

غرغره - پوست خشک شاش گلزار فارسی عدس منقش
 یا سلم سافج هندی کرانج غده به کشنیر خشک عنب الثعلب
 حفص کمی برگ خیار بر یک توله بزر ابنج سه ماشه
 جو شاییده صافی نموده غرغره نمایند -

غرغره - آب توت یا شربت توت و شیر کشنیر
 خشک حل کرده غرغره نمایند و گاهی غرغره آب گرم
 آنها فایده دارد -

غرغره - نافع از قرصه حلق صفتنه حفص کک
 دم الاغین کثیرا انزروت سفید صمغ عربی
 جو شاییده صاف نموده غرغره نمایند -

غالیله گرم عنبر و درم مشک درم بروغن بان مخلوط
 کرده غالیله سازند -

غالیله دیگر که نوی سیاه کند صفتنه آله منفی یکا ثمار
 آب برگ مور و تازه نیم رطل طبی آب خالص همه را
 آتش ملائم بنزد تا که نصف آب بماند پس فرود آرد
 برگ نیل آتش بر یک شانزده دم باز و سپز سه دم
 زاج ده دم صمغ عربی بهشت درم کوفته بخیست

بد و آینه با آتش ملائم جو شاییده تا غلیظ شود و بجوی
 برجم زنند و فرود آورده قدری سک و شک
 سوده داخل کرده در ظرف آگینه بگذارند و وقت
 حاجت شغال بر موبالند -

باب الف

قیلله - نافع از قروح گوش صفتنه قیلله از کاغذ خطا
 نیلی ساخته بعسل و زرده تخم مرغ آلوده کرده دم الاغین
 انزروت سفید سوده بر آن پاشیده در گوش بگذارند
 و بهیون جانب بخوابند -

قیلله جت حرقة بول و قطع چرک و جت نوا سیر
 صفتنه صبر زر و قطعی شسته گلزار موسی سوخته
 کد و سوخته کند را نیون بر یک جز و طویای فوس
 سفید آب کاشنیر شسته گل از نی بر یک دو جز و
 باریک سائیده از حریر گذرانیده باب کثیرا سرشته
 قیلله با سه باریک سائیده در سوراخ قضیب
 بدارند -

فرزجه که در قطع خون حیض نظیرند ارد و صفتنه
 شب یانی بزر ابنج ایون فرزجه سازند -

فرزجه مخترع جناب حضرت محمد صی فله اباسمی
 جت ادرا حیض و اسقاط حمل صفتنه زعفران
 شش ماشه جافل شش ماشه مرصاف ایون
 ایله بر یک سه ماشه بنام مجرب

فرزجه جت کشودن خون حیض و اخراج جنین
 زنده بغایت سفید صفتنه قضا رة ثمار الحصار
 هفت قیراط زبره گاو یا کبوتر توله فرزجه سازند -

فرزجه جبت اخراج جنین زنده و مرده و شیشه و عسر
ولادت و علت رجاء و قاتل جنین صفتها چا و شیرتر
خریق سیاه مرهم بر وزن باز سره گاو بسر شدند -
فرزجه جبت کشودن حیض موجب است صفتها سدا
سه جزو مرصات اهل رازیانه تخم مرو بر یک جزو
باز سره گاو بسر شدند -
و دیگر که همین خاصیت دارد صفتها مرصات بودنی کوی
بر یک چهار جزو و موزین منقی سداب خشک اهل یک
دو جزو و بز سره گاو بسر شدند این مستعمل حکیم ارشد بود -
فرزجه جبت حل موجب است صفتها باید که بعد از
سه شبانه روز متصل از سره خرگوش و سرگین آن
حل بر یک شغال فرزجه سازند -
فرزجه جبت ادرار حیض موجب است صفتها فریبون
را نرم ساینده بر غبه آلوده کرده استعمال نمایند -
فرزجه جبت حل صفتها ز سره مرغابی یک درم
عنبر اشب یک نیم درم زعفران نیم درم کوفته بخیته
در روغن مورد جو شاییده نصف شب بردارند بعد از
مجامعت کنند نافع باد بفضله تعالی -
فرزجه جبت سقوط طفل مرده و زنده صفتها
خریق سیاه مویخ زراوند مدح بخور دریم حب زریون
شحم خنظل اشق اول اشق در آب گرم حل کرده ادویه
کوفته بخیته و ز سره گاو یک نیم درم و اشق محلول
افزوده حل کنند و فرزجه سازند -
فرزجه نوشا دره درم اشق محلول در آب گرم
سه درم فرزجه سازند -

در روغن

فلونیا رومی صفتها فلفل سبت بز و افیون دو جزو
زعفران پنج جزو عاقر قرحا جزو و بز را پنج سبت جزو
شده و نیم وزن ادویه -
فلونیا فارسی صفتها فلفل سفید بز را پنج بر یک
پنج درم افیون و نیم درم زعفران یک درم بادا لابل
نیم درم مرکی عاقر قرحا فریبون بر یک نیم درم جندبیدستر
زربناد در فرنج عرق بر یک سه سرخ مروارید نافه
مشک خالص بر یک چار و نیم سرخ کافور یک نیم سرخ
عسل مصفی سه وزن ادویه بطریق متعارف معجون سازند -
فلونیا بابت حکیم سلیمان یا قوت رمانی لعل بدخشی
بر یک پنج درم مروارید نافه بفت درم حورشب
حجر لاجورد مغسول که را بسید صلایه کرده عقیق مینی
عنبر اشب مشک خالص زعفران سنبل رومی
سنبل بندی اشنه ثعلب شامی کباب چینی و ج ترک
زربناد سافج هندی زراوند مدح زرب شامی
جنطیانا عود لبسان اسارون در و پنج عرق بے
بادرنجوبیه تخم بادرنجوبیه گاو زبان گل گاو زبان
گل سرخ بیاسه قرفه سیلخه نانخواه تخم کرفس تخم فلفل
اسطوخودوس اقیتمون معری طباشیر سفید گل بلوفر
تخم شاتره تخم بادرنجوبیه بر یک سه باشد ورق طلا
چهار باشد ورق نقره جد و اخطای انفعه آهمل
زنجبیل سورنجان معری ریون چینی فارغون
مقل ازرق جندبیدستر منزعج استمنه
منزعج الزلم منزعج تخم کدو منزعجند منزعج کشتن
منزعج خیارین منزعج گردگان منزعج نازیل تخم کاسنی

تخم خشکاش هر یک پنج ماشه فلفل دارچینی فاسد
بهمنین صد لیس هر یک ده ماشه تو درین شش ماشه
منز با دام مغز جلعوزه هر یک هشت ماشه مصطکی
هفت ماشه افیون ماشه لیکن گازرولی باشد
بهرست گلاب یک من روغن نفثه ماشه عمل سفید
بقدر حاجت نبات سفید نیم من بدستور مقرر معجون سازند

باب الحاف

قرص ترنجبین مصفی هفت دم طباشیر سفید چار دم
ورق گل سرخ هفت دم مغز تخم خیار مغز تخم کدو خرنه
کثیرا نار دین صمغ عربی رب السوس عود خام فافه
هر یک سه دم زعفران دو دم شکر طبرزد هفت دم
کا فور یک نیم دم بلعاب اسفغول قرص سازند شری
از یک دم تا شغال با سه توله غربت نبشته

قرص مسکن عطش دافع از بدیان و سرسام و تهیای
و صداع صفقه تخم خیار تخم کدو و تخم تخم خشک هر یک
ده دم رب السوس نشاسته کثیرا افیون هر یک
سه و ثلث دم بلعاب اسفغول بست قرص بندند
شرابی از یک قرص تا دو قرص و اگر نیدیان شد باید با
باب کزبره یا باب خشک قرص بندند و اگر نه باب
خیار یا باب کدو

قرص براس طحال و بواسیر ریجی و درد نفخ معده
موجب است صفقه حرف را در سر که تند یک شب
بخمسایند در زمان جوین گذاشته در آتش تنور
که ملائم باشد به نبرد و بر آورده بگوید و از پارچه
گذرانیده دو توله گرفته و تخم پنج کشت یک توله

امرا الطرفایک توله پوست کبوتر توله استخوان قندریون
توله زیره محلل هشت ماشه تخم کدو هشت ماشه قرص
شرابی دو ماشه باب یک توله سکنجبین ساده

قرص رشک برای امراض کبد و برقان و غیره
صفقه آب زرشک پنج دم عصا غافط طباشیر
کک اسفغول هر یک دو دم روغن گازرولی هر یک
دو نیم دم تخم کاسنی کشوت هر یک سه دم تخم خرقه زعفران
هر یک یک نیم دم باب کاسنی اقراص سازند

قرص کواکب مصطکی معده ضعیف که فضول را بخوبی
نکند و منزل آروغ ترش و چون بر جبهه طلاء کنند صداع را
زایل کند و نافع از نوازل و از درد دندان و درد گوش
و نفثه الدم و سیلان آلتی از بر عضوه که باشد و از سرفه
کهنه و از حیضات دائره باب مرزنجوش و از سرفه مزمنه
و مشربیه باب سداب صفقه مرچند به سه تنبل سکنجبین
گل مخوم پوست سیرج هر یک چار دم افیون زعفران
قطر ابرق سفید هر یک پنج دم خشکاش ششده دم
دو توایسون سیسالیوس نذر الیچ میعه سائله
تخم کرفس هر یک هشت دم صمغ را در شراب ریجانی
شب تر کنند و ادویه کوفته بخفته بدان سرشته اقراص
سازند و در سایه خشک کنند

قرص الورد پتهای طبعی کند رازائل کند و درد
معده را دفع بخشد و در طبوبات معده را جلا کند
صفقه ورق گل سرخ بست و دم سنبل الطیب
اصل السوس هر یک ده دم ادویه کوفته بخفته
بثلث اقراص سازند و در سایه خشک کنند

قرص دیگر نافع از درد معده و ریو و از حرارت و التهاب در طوبت آن و انقلاب معده و تقویت معده میکند صفت درق گل سرخ تازه شمش شقال اصل السوس چار شقال سنبل هندی و شقال میخنج سرشته اقراص سازند-

قرص و رد دیگر که دیدار درست نافع از سردی و کد و طحال و از تپاس بلغمی و سوداوی صفت درق گل سرخ ده درم رب السوس پنج درم سنبل سلیمه فلاح از خرفه زعفران و مصطکی هر یک دو درم ادویه کوفته بخته بنفع مرد زعفران و سرکه سرشته اقراص سازند قرص و رد نافع حمی غبی صفت درق گل سرخ پنج درم سنبل زعفران مصطکی انیسون لک عیدان هر یک ده درم عصا ره افستین هر یک دو درم فلاح از خرفه پوست بلبله زرد هر یک درم-

قرص کافور مطفی لیب و سکن التهاب و تپاد تشنگی و کرب نافع است برای سل و دوق و فی الدم صفت طباشیر سفید چار درم درق گل سرخ هفت درم تخم کد و کثیرا صمغ عربی تخم خیارین نارودین رب السوس عود خام قاقه کبار هر یک سه درم زعفران دو درم شکر طبرزد ترنجبین هر یک هفت درم کافور یک نیم درم کوفته بخته بلعاب اسفول اقراص سازند-

دیگر نافع است از قذرت و از تشنگی و از حیات حاده و از لیب معده و جگر صفت طباشیر چار درم درق گل سرخ سه درم شکر طبرزد ترنجبین مغز تخم خیار هر یک دو درم زعفران کافور هر یک درم بلعاب اسفول اقراص سازند

دیگر از حیات حاده نافع و دفع سده جگر صفت بنفشه نیلوفر هر یک سه درم تخم باد رنگ تخم خیارین طباشیر زعفران هر یک دو درم درق گل سرخ پنج درم ریوند چینی و لک هر یک درم کثیرا صمغ عربی رب السوس هر یک دو درم کافور نیم شقال و در بعضی نسخه کافور شقال ترنجبین شکر هر یک ده درم بدستور اقراص سازند-

دیگر تا لیب فقیر صفت مغز تخم کد و مغز تخم خیارین تخم خرفه مقشر تخم کاهو مقشر هر یک دو درم کثیرا صمغ عربی رب السوس گل داغستانی زهر مرده هر یک درم درق گل سرخ چار درم طباشیر سفید کافور قیصری زعفران هر یک نیم شقال-

دیگر تا لیب شیخ رئیس صفت تخم کاسنی تخم کاهو تخم خرفه هر یک دو درم مغز تخم کد و مغز باد رنگ هر یک دو درم و ثلث صندل سفید سه درم سلطان بنفشه زعفران رب السوس کافور هر یک درم درق گل سرخ چهار درم-

قرص طباشیر نافع است از تپاس صفاوی و از غلب خصوص که بالینت طبع باشد صفت درق گل سرخ هشت درم صمغ عربی تخم حامض مقشر نشاسته بریان هر یک چهار درم طباشیر سه درم زعفران دو درم کوفته بخته باب انار ترشش اقراص سازند لشریت ریاس و شربت لیون استعمال نمایند و اگر مقصود قبض کثیر باشد گل ازنی عصا ره زرشک هر یک دو درم شاه بلوط بریان

سه درم افزود کنند-

قرص زرشک نالیف شیخ رئیس صفت
رب زرشک پنج درم عصاره غانث طباشیر هر یک
و دو درم یک نفوس زعفران گذر بنبل عصاره افستین
رو بند چینی گاو زبان هر یک دو نیم درم تخم کاسنی
تخم کشمش هر یک سه درم تخم خرفه یک نیم درم
سوده باب کاسنی اقراص سازند-

قرص افستین نافع از حیيات مقاومه مفتوح قوی
و بدروشی صفت افستین رومی انیسون اسارون
تخم کرفس مغز بادام تلخ برابر باب سرو اقراص سازند
دیگر که نافع است معده و جگر و طحال و پیغمبی صفت
اسارون افستین رومی تخم کرفس مغز بادام تلخ مصطکی
بنبل هر یک شقال انیسون دو شقال مبر سافج
یک نیم شقال عصاره غانث شقال سوده بدستور
اقراص سازند-

قرص - غانث نافع است از تبهای گرم و کمنه و از
تشنگی و از سده ادرام طحال و جگر و از یرقان صفت
عصاره غانث شش استار ورق گلشن بنبل طبیب
قرص کبر صفت پوست کبر چهار استار شق چهار
استار راوند طویل دو استار تخم فنجکشت فلفل هر یک
چهار استار شق در سیر که شرباب حل کرده ادویه بخور
بدان سرشته اقراص سازند-

قرص کاکنج نافع از درد کلیه و شانه و بول الدم
و مده و نافع از جرب شانه صفت خربزه سی و شش
شقال انیسون هفت شقال نیرالینج سفید تخم کرفس

تخم حاض هر یک نه شقال تخم شوکران تخم کرنبه هر یک
بسیزده شقال تخم رازیانه چلغوزه بریان زعفران
مغز بادام تلخ هر یک نه شقال تخم کاکنج جلی بنفاد
و پنج جبه بعقید غیب اقراص سازند-

دیگر نافع از قرحه کلیه و شانه و از تقطیر بول صفت
تخم کرفس نیرالینج شش دانج هر یک شش درم تخم رازیانه
و دو درم زعفران تخم حاض بری چلغوزه صندبر انیسون
مغز بادام تلخ هر یک سه درم تخم کاکنج کنایست پنج
عدد بادرنک دوازده درم-

قرص ریوند نافع از امراض کمنه و سختی جگر و ادرام
آن و از درد طحال و از ضربله که بر بدن رسد صفت
ریوند هشت درم قوه عیدان لک منقی هر یک چار درم
تخم کرفس غانث انیسون هر یک سه درم بدستور
اقراص سازند-

قرص آلوترش نافع از حرارت و اسهال و درد جگر
صفت طباشیر زرشک عود تخم حاض مصطکی اسارون
مشک هر یک شقال صمغ عربی سه شقال گل سیخ
پنج شقال به گلاب اقراص سازند-

قرص اندروماخس نافع از نزف دم صفت
نیرالینج انیسون لبد هر یک چار درم لبان هشت درم
کوکب الارض نشاسته گل ارشی هر یک سه درم
تخم خشخاش و دوام گلنا نیم درم بدستور اقراص
سازند-

قرص نافع از قرحه اعاء و نزف دم که از هر مکان
باشد صفت نقاح در انیسون آقا قیا صمغ عربی

هر یک اوقیه ما زونیم اوقیه قبل هر یک نیم اوقیه
باب فرنجوش اقراص سازند -

قرص که از حیات ملتبه و اورام جگر و پها که از صفرا
باشد و خون و غمغمه مرکب باشد نافع است صفت
دری گل سرخ شش درم سنبل الطیب زعفران هر یک
و دو درم رب السوس مغز تخم خیار و تخمین هر یک سه درم
کثیرا منع عربی هر یک درم باب شیرین بدستور
اقراص سازند -

قرص نافع از نزف خون و از سرفه و تب و در سینه
صفته منع عربی گل سرخ هر یک چار درم نشاسته
کثیرا هر یک دو درم خنکاش سفید سیاه هر یک
سه درم طباشیر درم رب السوس و دو درم زعفران
و دو انگ بدستور اقراص سازند -

قرص گلنار نافع از ذرب و خلفه و نافع از زجر و
اختلاف مده و خون صفته گلنار آقا قیاسماق
بلوط بریان آرد گلنار و بلخ حب الاس هر یک شش درم
ماز که بریان کرده در سرکه سرد کرده باشند زیره کوفته
مر هر یک چار درم باب مارتنگ یا بگللاب اقراص
سازند -

قرص که از بول الدم و عسر آن و از قروح کلیه
و مثانه نافع است صفته تخم کرفس نذر البیج شهدانه
هر یک شش درم بادیان و دو درم زعفران چلفوزه
تخم حاض انیون مغز بادام تلخ هر یک دو درم تخم کاکج
ست و پنج عدد و مغز تخم خیار دو از ده درم بدستور
اقراص سازند -

قرص ملین کرب را زائل کند و تری را منع کند و
ضیق النفس را نافع است صفته تربدینچ درم
و دو درم رب السوس و نیم درم باب اقراص سازند
شربت از سه درم تا چار درم باده درم شکر استعمال نمایند
قرص نبرد که از قروح امعاء و منصف شدید زجر و
استحاضه و انحلال طبع و کسی که غذا و را هضم نه شود
نافع است صفته حب الاس و دو درم بادیان انیسون
تا نخود نذر البیج تخم کرفس و دو انیون هر یک شش درم
بدستور اقراص سازند و بعد شش ماه استعمال نمایند
قرص العشرة الادویه که نافع است از ربع کند و
در جگر و از تریل صفته انیسون چار درم اسارون
هندی فستق تخم کرفس سنبل مغز بادام تلخ مصطکی
هر یک درم صبر و دو درم عصاره غافث چار درم باب
افستین بدستور اقراص سازند و یک درم
باب نیم گرم نبوشند -

قرص که از پها که کند و از گرمی و از تری و ولبت
طبع نافع است صفته درق گل سرخ شمش درم
مغز قنار مصطکی دار چینی عصاره غافث هر یک سه درم
زعفران و دو درم صبر و نیم درم باب شیرین بدستور
اقراص سازند -

قرص گلنار صفته گلنار گرد سماق بلوط پوست
حب الاس هر یک شش درم ماز و محلل مغز کون
هر یک چار درم بگللاب قرص سازند -

قرص خروب صفته طباشیر و درق گل سرخ تخم حاض
منع عربی مغز هر یک پنج درم گلنار سه نیم درم

حب آلاس چار دم خرفه بنجی سه دم نبات هموزن
ادویه بگلایب قرص سازند-

قرص بسد صفتیه بسد ده دام کند راقایا گلنار
هریک چار دم صمغ عربی کثیرا هر یک سه دم گل مخوم
چار دم ریوند دم باب قرص بند و غوراک
مثقال بارب به-

قرص کبریا صفتیه کبریا نشاسته کثیرا صمغ عربی مغز
نخم کد و مغز تخم چار هر یک سه دم گلنار یک نیم
دم اقایا یک نیم دم باب لسان الحمل اقراص سازند
باب سماق بنجوزند-

قرص کافور از شیخ بوعلی برای سل و دوق صفتیه
نخم کاسنی نیم خرفه هر یک دو توله مغز تخم کد و مغز تخم خیار
هر یک دو نیم توله صندل سفید ده ماشه سرطان سوخته
ده ماشه زعفران ده ماشه رب السوس ده ماشه
کافور نه ماشه باب قرص سازند-

قرص کافور از کامل الصنعة صفتیه مغز تخم کد و
نخم خیار تخم خربزه بدان هر یک پنج دم گل سنج
سه دم صمغ عربی صندل سفید نشاسته هر یک دو دم
رب السوس طباشیر هر یک سه دم رازیانه کافور
نیم دام یا نیم مثقال سائیده بلعاب نیکو قرص سازند-

قرص دیگر از سیدی صفتیه طباشیر چار دم
نخم خیار تخم خرفه تخم کد و شیرین قشر کثیرا صمغ عربی
رب السوس عود قتی قافله هر یک سه دم زعفران و در
شکر طبرزد و ترنجبین هر یک سه دم کافور مثقال بلعاب
اسفند اقراص سازند-

قرص نافع کسی که تب از او دوشده باشد لیکن
حدت باقی مانده و سقوط شصت شده باشد
صفتیه گل سرخ ده دم سماق دو دم قافله دم هر یک
قرص بوزن دو دم بندند و بنجوزند یک قرص معده
را پاک کند و اگر سنگی آرد و تشنگی سازد املی کند-

قرص زرشک نافع در ابتداء استسقا صفتیه
زرشک پنج دم ریوند غافث اینسون بنبل مصطکی
هر یک سه دم سوده اقراص سازند-

قرص زرشک کبیر گل سرخ چار دم رب السوس
دو دم تخم خرفه مغز تخم خیار بنبل بنیدی طباشیر
سفید هر یک دم زرشک منقی دو دم عصا غافث
لبک مغول ریوند هر یک نیم دم کوفته بنجیه بگلایب
ترنجبین اقراص سازند-

قرص زرشک صغیر صفتیه زرشک منقی پانزده دم
نخم کاسنی مغز تخم خیار تخم خرفه هر یک سه دم گل سرخ
پنج دم ریوند چینی بنبل الطیب هر یک دو سوده
بلعاب بدان اقراص سازند-

قرص نافع از برفان صفتیه زرشک طباشیر
هر یک سه دم تخم کاسنی چار دم مغز تخم خیار بنبل
تخم کاهو تخم خرفه هر یک دو دم صندل سفید دم
کافور ده دانگ سوده اقراص سازند-

قرص طباشیر نافع از سحج صفتیه ورق گل سرخ
هشت دم صمغ عربی بریان ده دم تخم حاض بریان
ده دم نشاسته بریان هشت دم طباشیر گل ارغوانی
هر یک ده دم سوده اقراص سازند و شربت می و دو دم

قرص عود غرقانی قافله مغار و کبار دارا چینی نفل مشک
زعفران سربیک درم در قند و و شقال قرص
سازند-

قرص حکیم علی که جبت نپ سرو از بلغم تنه
یا آغشته بلفرا یا لبودا باشد بجز بر رسیده صفت
گل سرخ سه توله گل غافث عصاره غافث فستقین رود
مصطک تخم کاسنی سربیک دو توله سنبل اساردن از سر
ایسون زرشک منقی ریوند طباشیر سفید سربیک توله
کوفته بخیته باب قرص سازند بقدر یک شقال سربیک
یک قرص-

قرص مختار طباشیر کافوری پنج جزو سرطان مشوی
جزو مغز تخم کدو مغز تخم هندوانه سربیک جند
بنج انجبار عصاره لیجه التیس سربیک جزو سوده باب
پوست خشکاش اقراص سازند و بنج حب آس شیر انجبار
چهار ماشه شربت دیاقوزه دو توله بارتنگ تخم ریحان
بغرق بارتنگ ده توله بخیته همه را مخلوط کرده بنوشته
مسلول و مدقوق را نفع کلی بخشد-

قرص دیگر از جادی گسرخ مشمش دام صمغ عربی
طباشیر سربیک چهار دام مغز تخم کدو مغز تخم خیار تخم خرفه
اصل السوس سربیک هشت درم نشاسته سه درم زعفران
دو دام کافور نیم دام بلخاب اسفند اقراص بنهند
و دیگر از حکیم علی کافور چار شقال زعفران سه شقال
مغز تخم کدو دو شقال مغز تخم خیارین دو شقال
عسل چار شقال شربتی نیم شقال-
و دیگر نافع از تب صفت مغز تخم خیارین مغز تخم کدو

سربیک هفت شقال کشنیز گرد و سماق سربیک پنج شقال
درق گل سرخ طباشیر مغز بده اند اقراص سازند-
قرص دیگر طباشیر صندل درق گل سرخ مغز
تخم خیارین تخم کاسنی تخم کاهو تخم خرفه سربیک چار
شقال کافور دام اقراص سازند-

قرص زرشک کافوری صفت عصاره زرشک
هشت ماشه گسرخ دو ماشه رب السوس ماشه عصاره
غافث چهار ماشه مغز تخم خیارین چهار ماشه نشاسته کثیر
صمغ عربی طباشیر سربیک دو ماشه زعفران یک ماشه
تخم خرفه مقشر سه ماشه لک مغسول هفت ماشه
ریوند چینی سنبل الطیب کافور قیصری سربیک ماشه
ترنجبین جل ماشه ترنجبین در آب حل کرده ادویه
بدان سرشته اقراص سازند-

قرص زرشک کافوری دیگر زرشک منق
مغز تخم خرپره مغز تخم خیارین مغز تخم کدو مغز تخم هندوانه
سربیک سه ماشه طباشیر سفید درق گل سرخ سربیک ماشه
صندل سفید یک نیم ماشه ریوند چینی نیم ماشه لک مغسول
تخم کرفس سربیک دو ماشه کافور قیصری نیم ماشه
زعفران دو ماشه کوفته بخیته باب تخم کشوث اقراص
سازند شربتی شقال-

قرص مروارید یک نیم درم ابریشم مغز طباشیر سفید
سربیک چهار درم ترنجبین صمغ عربی سه درم مغز تخم خیارین
سربیک دو شقال مغز تخم کدو دو شقال نشاسته
صمغ عربی خشکاش سفید کثیر سربیک شقال
گل گازیان بادرنجبویه درق گل سرخ سربیک

یک نیم مثقال کوفته بخته بلعاب اسبغول اقراص سازند شربت از نیم درم تا یک درم -

قرص نافع از افراط خون بواسیر نصفه مرجان که با دوع سوخته گل ارمنی بر یک و دو درم بلبله آله بر یک پنج درم تخم گندما سه درم مقل ده درم مقل با در آب گنداحل کرده باقی ادویه منخوله بمان سرشته اقراص سازند شربت سه درم باب آهنگران -

قرص نافع از دیابیطس حب آلاس تخم حاض مقشر بر یک و دو درم صمغ عربی نشاسته بر یک درم سوده بلعاب اسبغول اقراص سازند شربت دو درم -

قرص سرطان نافع از سل و دق و از قه الدم صنفه گل مخوم گل ارمنی نشاسته گل سرخ بر یک شش درم سرطان سوخته ده درم کثیرا طباشیر شایخ عدسی مغول بر یک پنج درم رب السوس سه درم سوده باب بارتنگ سرشته اقراص سازند -

قرص لی نافع از دیابیطس صنفه طباشیر سفید رب السوس صمغ عربی کثیرا بر یک نیم درم کافور ایون بر یک قیراط سوده باب تمرندی اقراص سازند و آب تمرندی بخوراند این یک شربت -

قرص منخوع که همین فایده دارد صنفه طباشیر سفید پنج درم تخم کاهو تخم خرفه بر یک هفت درم کشنیر تخم حاض ورق گل سرخ گل ارمنی بر یک سه درم صند سفید گندار سماق بر یک و دو درم کافور نیم درم سوده باب خنده اقراص سازند شربت مثقال باب انار - قرص دیگر بر آذیابیطس یک از دسبر پوتا نشیون

زاج سیاه صمغ عربی برابر وزن کوفته بخته بار آلاس اقراص سازند قرص حکیم علی که جت تب که آوده آن طبع باشد یا غم و سودا نافع است و اکثر تجربه در آمده صنفه گل سرخ گل غافق عصاره افستین رومی مصطکی تخم کاسنی مکد دو توله سنبل اسارون از خواصون زر شک منق ریوند طباشیر سفید مکد توله کوفته بخته اقراص سازند بر قرصی مثقال و شربت یک قرص -

قیروطی زرفیون قه بر یک و دو درم بسیاره دام و از نفل یک نیم دام عاقر قرحا دو نیم دام تخم جویبر یک نیم دام جد یک نیم دام روغن زنگس یک نیم اویس علی الرسم قیروطی سازند -

قطر نافع جمیع اقسام رد صنفه پیاز سفید شکم او خالی کرده تخم پیاز و ایون بر یک نیم دانگ در آن بنهند و آنچه از شکم او بر آید نیش بندند و زیر آتش گذارند تا گداخته شود و در پارچه گرفته در چشم یک و دو قطره بچکانند و باقی پیاز را جوشم بپزند -

قطر که همین شفت دارد صنفه انزروت سفید یک درم بهدانه بست دانه زعفران نیم دانگ با سیران هفت مثقال جو مقشر بست دانه جلبنج دانه کشنیر خشک بست دانه شکر نیم دانگ کثیرا دانگ باب صاف بنزند و ریشته بگذارند چون صاف شود و جوشم صبح و شام بچکانند -

قیروطی روغن کنان روغن زیتون روغن بادام فرنگی بر یک با دسیر روغن بادام پنج درم شیره عنب الثطب انار شیره کشنیر تراشیده شیره تخم خرخره نیم پاد

شیره انبه شیره ادرک شیره آله هر یک پاوسیرافسون
با دیان اجود هر یک دودام گل سرخ پاوسیرافسون
نیم پاودا چینی کباب چینی هر یک دودام او خشک را
در سی دودوزن آب جوش دهند تا نصف بماند
بعد ازان شیره جات در روغن را با و همراه کرده بنزد
تا آب رفته روغن بماند بعد ازان دل هفت دم
زیت هفت دم میوه پنج توله کندر توله زعفران صندل
سرخ توله موم هفت دم انداخته چون مرهم سازند -
قیر و طی بخت قوباصندل سرخ عنب انخلب زراوند
خاک کونک رکتیرا هر یک شش ماشه آله برگ درخت
خیار شنبه هر یک توله یک کول سیاه سند و کیله بکجه
هر یک سه نیم ماشه بلبله بلبله آله هر یک شش ماشه
زعفران چار ماشه اکلیل الملک شش ماشه گل
شش ماشه گل خطمی توله گل سرخ توله موم ده توله
زیت سه پاودا و دویه در چار سیر آب بچوشانند تا نصف
صاف کرده روغن اندازند در آیین شش ماشه
سهاگه سه نیم ماشه انداخته جوش دهند تا روغن
بماند موم روغن کند و کافور هر یک افزافه نموده
بکار برند -

دیگر بخت وادشب ونگا هر یک دودام مرده سنگ
دودام گوگرد سیاه مار تیشا سنگون هر یک دودام
کیله دودام کتفه چار دودام افیون چار دودام زراوند
در حج دودام قسط کندش هر یک دودام مویخ کزانه
هر یک دودام زیت سی دودا توله ادویه را گلشن نموده
در روغن و آب شصت دودا توله چار ماشه بنزد

تا آب رفته روغن بماند -

قطور نافع از قرحه گوش غسل با آب و شراب
نیم گرم کرده در یک روز چند بار قطور نمایند -
دیگر آب پیاز با سفید بیهضه مرغ قطور نمایند -
قطور - بول الصبیان قرحه گوش را زنده و تپید
پاک میکند -

قطور مسکن درد گوش روغن گل سرخ جزو مسکن
هند و کهنه سه جزو بچوشانند تا مسکن رفته روغن بماند
نیم گرم مکرر قطور نمایند -

دیگر که همین فائده دارد صفت عصاره سرگین اشتر
عصاره پیاز برابری گرفته زعفران بقدر ربع وزن
یکی ازان بر دو نیکو حل کرده مکرر قطور نمایند -

قطور نافع از کرمی کهنه دودا صفت شحم خفیل دودام
بوره ارغنی سه دودام خد بیدستر نیم دودام زراوند در حج
عصاره افسیتین هر یک پنج دودام زعفران قسط تلخ
هر یک دانگ زهره گاو بقدر حاجت ادویه را
در زهره گاو کو خیر ساخته شیاف سازند بقدر
عده یک شیاف را در وقت حاجت بر روغن بادام
تلخ حل کرده بگوش چکانند -

باب الکاف

کحل لاوشادس معتد الملوک علوی خان
رحمة الله علیه صفت چاکسو چار توله و کیسه کتان
بسته در دیگ که نصفش آب پر کرده و سرگین چار
در داخل کرده باشند بیهضه معلق چنانکه
سر کیسه در آب باشد آب بچوشانند

چون چاکسو نرم شود و نقشه نمایند پس بگیرند از زردت سفید
 بشیر خرمیره کرده بچوب گز چسبانند و با شش ملائم
 بریان نمایند تا سرخ شود از هر یک ازین دو یک
 توله بگیرند و بنه قرسی دو ماشه اند محرق مغسول چهار
 توله بگلایب صلایه کرده شادنج عدسی مغسول شش ماشه
 امیران چینی شمش ماشه طویا کرمانی مغسول یک توله
 و بد البحر سه ماشه اقلیمیا ذهبی محرق مغسول
 اقلیمیا فضی محرق مغسول هر یک شش ماشه
 مار قشیشا ذهبی صمغ عربی هر یک شش ماشه مروارید ناسته
 شش ماشه بگلایب صلایه کرده یا قوت رمانی
 شش ماشه بگلایب صلایه کرده طایمی محرق مغسول
 زهره آهوز زهره کبک خشک هر یک شش ماشه
 سه ماشه اردیه راستی نموده در سره دان چینی
 نگا داشته میل طلائی قبل از غذا بچشم کنند
 نسخ دیگر چاکسو در کیسه کنانی بسته در آب قدری
 سرگین حار داخل کرده بپوشانند و بر سر دیگر
 چوبی گذاشته کیسه را بیا ویزند در دیگر چنانکه
 کیسه در میان آب باشد و آب را بپوشانند چون
 چاکسو نرم شود کیسه را بر آورده و نقشه نمایند پس
 بگیرند از نقشه یک توله و بگیرند از زردت سفید
 بشیر خرمیره کرده بر چوب گز چسبانند و آتش ملائم
 برشته نمایند تا چون کباب سرخ شود پس بگیرند از ان
 نیز یک توله رسوت مروارید ناسته صلایه کرده اقلیمیا
 نقره محرق مغسول اقلیمیا ذهبی محرق مغسول
 طویا کرمانی مغسول شادنج عدسی مغسول امیران چینی

هر یک سه ماشه اند و در پیله زردت سفید و آتش محرق
 نموده بگلایب سر در کرده آب لیمون صلایه کرده و توله
 مجموع را نیکو صلایه کرده در سره دان کرده صبح و
 شام و میل در سر و چشم بکشند
 گهره سفید آب کاشغری شسته شش ماشه
 مرداسنگ سه ماشه انیون زعفران هر یک چار سنج
 سوده در ظرف آهنی خاکسی نیم گرم در زیر آفتاب
 نهاده آب لیمون انداخته بسته آهنی بالنه
 تا سیاه و غلیظ شود و بر در چشم طلا نمایند بخوبی که
 اندرون چشم نرود و اگر آب لیمون بهم نرسد
 آب برگ نمربندی عوض آن کنند
 گهره دیگر شیا فایضا صبر هر یک ماشه
 شیر کشتیز خشک دو ماشه حفص ماشه زعفران
 سنج کافور دو برنج نشتا یک ماشه بختو رگه رانند
 کحل عجیب بحرب که بیاض و دمه و مانع سق
 و غشاده را جلا میدهد و غلط اخفان را تحلیل میکند
 و بصارت را تیر میکند صنفه طویا بندی و بنیدم
 اشوا صفهانی چار درم مار قشیشا و نیم درم خام
 سوخته دو درم و دو ثلث درم اقلیمیا ذهبی
 اقلیمیا فضی هر یک درم شادنج درم بسدر وارید
 ناسته قشور خامس هر یک دو دانگ شنج سوخته
 دو درم و دو ثلث درم مار مقطوعه زجاج نیم درم
 آب باران پسایند چون نیک ساینده شود
 کافور سوده دانگ مشک قیراط سوده داخل کنند
 و جب بندند و در سایه خشک کنند وقت حاجت

آب اکتال نمایند -

کحل نافع مجرب عجیب لنفیع براده سوزن و دودم
زریق درم هر دو را سحی نموده در انبوب بگذارند و
بخمیر دهن انبوب بند کنند و تمام انبوب بخمیر گیرند
و باز بگل حکمت که از صوی مخلوط باشد پیچید و بالایش
گل دیگر گذارند و خشک کنند و اقلیمیا سفید مضمحل
در انبوب دیگر انداخته بدستورند کورتیار نمایند بر
را بچکانند و در پارچه کتانی بگذارند و از دیک درم بگیرند
مروارید تا سفید نیم درم بگیرند پس چون غبار سحی نمایند
پس اول علیل را بعمار سه سون سه روز بیم اکتال
نمایند بعد از آن یک روز باین دوا اکتال نمایند
و یک روز بعمار سه سون -

کحل نافع از بادسل پوست بیه یک ساعت زیر دجا
بگذارند و بسر که ده روز متوالی جوش دهند و صاف
نموده در قاروره با طرف گذاشته در آفتاب بگذارند و
خشک شود و سوده اکتال نمایند -

کحل چند نافع از غشاز سهره بر عمل مخلوط کرده بر
آتش گذارند تا نیکو مخلوط شود و از میل اکتال نمایند
کحل که وقت خوف بر آمدن دانه در چشم استعمال کنند
مخافقت نماید و نیز از موم صرغ مخافقت کند و صفت
کحل سافج هر یک ده درم فبر و دم نیکو سحی نموده
چشم اندازند و از پارچه هر دو چشم بپزند و بخوابند
و حرکت نه کنند -

کلاه مقوی دماغ صفت بادام منقش بر بیان نموده
ده دانه خشخاش بر بیان پنج درم آرد و خود بر بیان ده

عده بر بیان ماشه زر بنادنه ماشه آلمه پنج دانه بخیل
سعد سنبلی پوست نارنج عود هندی قرنفل کندر
گل سرخ مصطکی زرنا پودینه اکلیل الملک هر یک
نه ماشه حب الاس توله کبابه کرفس انیسون زعفران
هر یک نه ماشه مشک غنبر هر یک دم کبچ توله کلاه
ساخته بر سر نهند -

باب اللام

لخانه مندل سفید شیان ماینا حفص کی گل ارشی
شخم کا هو برابر سوده بعرق بید مشک و عرق بید سوده
و گلاب و عرق کاسنی و شیشه انداخته پیش بینی
متصل حرکت دهند -

لعوقی که سر زده کن رانافع بود و سینه و شش را از
اخلاط پاک کند صفت نفیسه پنج شقال غناب سی
بستان پنجاه دانه مونیر منقی چهل دانه اصل السوس
ده دانه زوفا خشک پنج درم خشخاش سفید شقال
راز یانه ایر ساکتیر هر یک سه درم صمغ آلود و دم
پرسیاوشان هفت درم انجیر سفید سی دانه بچوشانند
و صاف کرده ببت شقال فلووس خیار شنبدر دران
حل کنند و با نیم سیر قند بقوام آرند و مغز تخم خربزه
و خیارین و بادام منقش و مغز بهدانه و حلیمو گل خطمی
و تخم خبازی هر یک پنج درم با قلا سفید ده درم کوفته
بیخته و دیگر با سحی نموده دران بسرشند -

لعوق انجیر هفت دانه مونیر ببت دیک دانه
بادام ده دانه گل سرخ توله بنفشه شمش ماشه خطمی
شمش ماشه چلغوز زه شمش ماشه منع عربی سه ماشه

کتیرا دو ماشه نشاسته سه ماشه بیدانه شمش ماشه
خشا شمش ماشه غناب چار دانه غسل بفت دم
نسخه دیگر حلقوزه کتیرا پنج سوسن صمغ عربی بریک
توله تخم کتان بریان نموده خرمای خارک شقی بریک
بفت توله غسل مسادی وزن ادویه بارغن خمیر
نموده لعوق سازند-

لعوق ربود صنیق انفس نافع است حلقه تخم کتان
بریک ده دام مغز بادام شیرین و تخم حلقوزه رب السوسن
بریک پنجم ام کتیرا صمغ عربی نشاسته بادیان بریک
سه دم بر دغن گا دچرب کرده باشد توام آرد-

باب ایسم

مغسل زکریا نافع از سفیدی چشم صفتته انزروت
ده دم کف دریا پنج دم بوره دو دم نجیل دم
شکر طرز چهار دم کوفته بخته غسل بموزن ادویه
سرشته بگذارند وقت حاجت بچکانند-

مغسل نافع از حفره چشم و سفیدی رعیت صفتته
زنگار چار دم اشق دو دم طویلا اقلیمیا طلا شیخ
بریک دم مشک نیم دم غسل بموزن برشته
مغسل نافع از صلابت و زیادت لحم و خشونت چنان
و از زیادت گوشت و رگوشه چشم صفتته زاج سوخته
بشت دم اقلیمیا طلا سوخته شسته بشت دم
مر چار دم زعفران دو دم نوشا و دم و نیم بنیل
نافل بریک دم کوفته بخته لعسل برشته

معجون نافع از مالخویا صفتته پوست بلیله کابلی
پوست بلیله آله منقی بریک ده دم تر بر سفید مچ

ده دم

پنج دم اسفنج اقیمون اسطوخودوس بریک پنج دم
کوفته بخته لعسل مصفی برشته شربتی از پنجم دم بشت
معجون مسک نافع از زرب و ضعف معده آب برش
رطل شراب کنه رطل بنیزند تا بقوام آید و سکه ده دم
سوده دران بنید ازند-

معجون معطر نافع از فالج صفتته کندش فلفل
عاقه قره حنظل بوره نوشا و رطلون حنظل و چینی
مرزنجوش خربق سفید چند پیدستر برابر وزن سوده
سقوط نمایند-

معجون صمغ نافع از جمیع اقسام صمغ صفتته عاقه قره
سیالیوس اسطوخودوس غار یقون بریک ده دم
قره مانا حلیت زراوند مدحج بریک سه دم کوفته
بخته لعسل سه چند مصفی برشته

معجون نافع از صمغ که از سبب مشارکت رحم و معده
و دیگر اعضا باشد صفتته پوست بلیله زرد پوست
بلیله بریک ده دم اقیمون اسطوخودوس حجر ارشی
اسفنج بریک پانزده دم ایارج فقیرا تر بر بریک
بست دم غار یقون کما فیطوس بریک پانزده دم
شحم خنظل بشت دم یک بندی چار دم کوفته بخته
لعسل مصفی بقوام آرند-

معجون نافع از صمغ بلغمی است بسوی زراوند مدحج
بریک شش دم جب الغار پنج فاونیا بریک ده دم
چند پیدستر چار دم اقراص اقیل پنج دم غسل
معجون سازند شربتی دو دم با سکنجبین-

معجون نافع از لقوه و براسه تبدیل مزاج سرد

صفته زنجبیل عاقرقره حاشونیر قسط فلفل و ج بریک
ده درم سداب خشک حلیت خطیانا زراوند حب الفار
خندید سرخردل بریک پنجم درم کوفته بخته بعل فی
و عسل بلا درده درم شربت شقال -

معجون نافع از زبکه اخراج اخلاط و مده میکند
صفته رب السوس زروفا خشک بریک ده درم
منغز بادام تلخ بورق کهر یا حرف زراوند فلفل زردمانا
اصل السوس تخم انجیر بریک پنج درم پسیا و شان
هفت درم سوده بعل معجون سازند شربت سه درم
باطنج زروفا کبیر -

معجون نافع از ضعف دل صفته مصطک دارچینی
فلفل دراز نام فلنج شک بادروج سافج هندی
بریک پنج درم کشنیر سنبل الطیب بریک سه درم
کهر یا مر و ایدنا سفته طباشیر بریک دو نیم درم باد بخته
هفت درم مشک درم زعفران نیم درم کوفته بخته
بعل که از بلبله مر با گرفته باشند معجون سازند
شرابی درم آب سیب بوزن دو اوقیه -

معجون نافع قلب در هر حال صفته بسد کهر یا
مر و اید فلنج شک سک پوست ترنج آله بریک
شش درم ابریشم خام بادرنجبویه گا و زبان بریک
ده درم سندروس سه درم بادروج کشنیر خشک
بریک دو درم بنین بریک پنج درم مصطک سه درم
شک غیر بریک درم سوده بعل بقوم آند شربی شقال -
معجون چوب چینی نخرع صفته چوب چینی بست تول
بنین شقال مصری بریک پنج تول بوزیان و بنجا

بریک دو توله مغاث بغدادی دارچینی بریک سه درم
زنجبیل توله جد و اخطائی ششش ماشه صفته اشلب
مصری پنج توله منغز بادام شیرین منغز انجلیک
حب السنه منغز جلقوزه منغز نارجیل بریک پنج تول
غیر اشلب دو ماشه ورق طلا مشک بتی بریک
سه ماشه عسل مصفی دو صد چهار توله بدستور منور
معجون سازند هر روز توله با عرق چوب چینی دو توله
و عرق زردیک دو توله نبوشند تا چهل روز بپسند
روز بحسب محل طبیعت بکار برند -

معجون چوب چینی دیگر چوب چینی سه توله صفته اشلب
مصری بنین و بنجان شقال مصری بریک شش
شقال منغز بست منغز جلقوزه منغز بادام شیرین منغز
حب انخضر منغز نارجیل منغز حب الزلم منغز انجلیک
منغز بنیه دانه بریک سه ماشه ابریشم مقروض دو ماشه
غیر اشلب یک ماشه نبات سفید سیزده توله بورق
بید مشک و گلاب و عرق گا و زبان بقوام آرند -
معجون نخرع صفته منغز تخم که و منغز تخم هند وانه
بریک سه توله منغز انجلیک منغز بادام شیرین بریک
سه ماشه طباشیر توله تخم خشکاش دو توله صندل سفید
تول بنین گل گز پوست بیرون بسته مغاث بغدادی
هندی ابریشم مقروض گل گا و زبان گیلانی بریک
تول و ورق طلا و ورق نقره بزر را پنج بریک سه ماشه
زعفران غیر بریک دو ماشه نبات سفید پنجاه توله
شربت فو که شیرین بست پنج توله گلاب عرق مشک
عرق صندل بریک بست پنج توله بقوام آرند -

معجون عجیب الفحل و در شقیقه و صداع و همه اوجاع
بار و گنه را دفع کند صفتش صبر اوقیه پوست خربق سیاه
اوقیه بصاره کرنب معجون سازند شربتی نصف
شقال تا یک شقال -

معجون نافع از صرع که بسبب صعود بخار سرد و ناخ
میشود صفتش بلبله گابی آله هر یک ده دانه بسفاج
اقیمون اسطوخودوس حجر ارنی غاریقون کافور
تریدابا ریخ فیرا هر یک پانزده دانه شحم خفیل شست
سازج بند سی چار دانه معجون سازند -

معجون زرد فاشک پودینه پنج سوسن خردل
قردمانا فلفل تخم انجیر انیسون برابری بشود دو چند
معجون سازند -

معجون مرفه شیر کثافی کو چک پنج آثار شیر
بانه پنج آثار زرد فاد آثار انجیر یک آثار بلبله زرد
یک آثار اگر شیر با می ند کوریم نرسد و نیم آثار از
خشک آن گرفته در ده سیراب بچوشانند تا پنج سیر
ماند و همچنین زرد فاد انجیر و بلبله را جدا جدا در آب
جوش داده صاف کرده آب آنها بستانند و همه را
یکجا کرده با نش ملائم بچوشانند تا نزدیک انعقاد
بعده چار سیر نبات و یک سیر عسل اضافه نمود بقوام
آزند و این اجزاء داخل نمایند در چینی قسط بلز و
میوه سائده هفت توله هفت توله زرد فلفل رب لیسون
زنجبیل پرسیاوشان قردمانا ایرسانا خواه هر یک
پنج توله تخم خیارین ده توله زعفران دو توله
شربتی از نیم درم تا یک درم -

معجون کاسر الریاح صفتش زراوند طول دو توله
زراوند مدحج سه توله درونج زربناد قاقله صفار
هر یک دو توله عود مصطکی زنجبیل هر یک توله بسفاج
سه توله گل گاوزبان لبت توله مونیر منقی لبت توله
عنبه شقال شربت انار شصت توله نبات دو آثار اگر
گل گاوزبان در ده رطل آب شب بخسانند و باشی
در کمال آبستگی بچوشانند تا یک ثلث ماند صاف نمود
جدا انگا بدارند و مونیر را هم بدین دستور جدا در آب
خیسانند و جوشانیده بدست خوب مالیده صاف
نمایند و هر دو آب را بهم آمیخته با شربت انار و نبات
بقوام ملائم آرند و ادویه را کوفته بچشمه بر آن
سرشته معجون سازند -

معجون که بدن را غر کند و ضعف بقوی راه نیابد
صفتش آله بلبله سیاه سدر دس تخم کرفس دارچینی
زیره گل سرخ تخم گندنا کشتی عسل سه وزن ادویه -
معجون بسد سوده مغسول که با شب بانی شادنج
مغسول دم الاغین گل ارنی گل نمخوم گلنا هر یک
و دماشته عسل ده و نیم توله شربتی از هفت ماشه
تاده ماشه باب لسان الحمل -

معجون سسل صفرا و بلغم و سودا و سه صفتش
حب السلاطین پاک از پوست دربان در شیر
پخته و خشک کرده یک جرد حب النیل تربید
مدربل با سه گل سرخ با دیان هر یک سه جرد زعفران
یک جرد و تمر هندی ده جرد و قند سفید پنج جرد و شیر
آب بگیرند و قند داخل کرده قوام آرند حب السلاطین

بگلایب ساینده و داروهای دیگر کوفته بچخته داخل کرده معجون سازند شربت می از دو درم تا سه درم اگر احتیاج باشد آب گرم نبوشند.

معجون حکیم علی قلعی کشته سه توله است سلامیت دو توله است گلو سه بفت توله مغز تخم خیارین ده توله مغز تخم خربزه چارده توله کاسه هندی پنج توله نشاسته خربزه پنج توله تالمکانه الاچی خربزه یک بفت توله خار خشک سروالی پاکه ان پیر آله گل نیلوفر پوست درخت انبه پنج تپمی گلوئی برگ بالسه خرمای سلیمانی تخم تاج خروس هر یک دو از ده توله ریوند بفت توله سوای بفت اودیبه بالای دوای دیگر را جو کو بکوفد در بفت سیراب بچوشانند تا ثلث بماند صاف کرده با یک سیر نبات آب نش در غایت ملایمت بچوشانند تا بقوام آید و باقی اودیبه را سوده داخل نمایند شربت از دو شقال تا چهار شقال و اگر سوزاک شدید باشد در عقب زرشک سه توله و ریانه ده توله گلاب شب تر نمایند و صبح صاف نموده یک توله شیر تخم خیارین و چار توله نبات اضافه نموده نبوشند.

نسخه دیگر قلعی چار ماشه سیاه و ده ماشه طباشیر پنج ماشه بست گلوئی پنج ماشه قاقله صغیر و نیم ماشه قاقله کبار و نیم ماشه مغز تخم میوه پنج ماشه نبات برابر مجموع خوراک پنج ماشه.

معجون جبت سرعت انزال صفت و نقل برابری بسیار سه جز بود مغز تخم خیار تخم خشخاش مغز نارجیل مغز بادام هر یک پنج دانه عاقر قرقسوس جابل هر یک دانه

افزون زعفران هر یک سه دانه عسل سه وزن اودیبه معجون لبوب صفت مغز نارجیل مغز جلفوز مغز بادام مغز جبت الزم مغز پسته شقال مغز کچده همین خشخاش هر یک پنج درم قند مقداره مجموع باب ترنجبین معجون سازند خوراک بهشت درم محرو را.

معجون منع نفوی الممسک صفت صمغ سنبل منع ستادری موصلی سیاه تخم کوانج هر یک نیم پاد خار خشک پاد سیرازوی خار دار سه دانه قرقسوس دو دانه دار چینی دو نیم دانه الاچی خربزه دو جز بود بسیار هر یک دو دانه جابل تخم او تنگن پنج بند هر یک چار دانه سمندر سوکه سه دانه اسکند نیم پاد ترنجبین پاد سیر قسط شیرین ستاد هر یک نیم پاد مغز نارجیل یک آشمار مغز بادام نیم پاد و دودی زرد دو دانه سور بنجان سه دانه تخم گداز چار دانه اسارون سه دانه اشنه پنج سوسن هر یک دو دانه صمغ دروغن بریان نموده با سه وزن اودیبه نبات معجون سازند گلاب عرق بید مشک بقدر حاجت و عطر و مشک نیز نافع است.

معجون ریگ ماهی یک نیم اوقیه حب الرشاد تخم گذر نفث هر یک دانه عسل دو وزن اودیبه معجون جبت ادرار حیض صفت انیسون تخم کرفس رازیانه پودینه شکطرا شمع هر یک دو دانه دار چینی اسارون اهل هر یک بفت دانه عسل سه وزن اودیبه داز دو درم تا چار درم بقرق بید مشک بخورند معجون بهیجی بن خاله البرکی متحن در او جاع متحل

بسیار نافع است صفت سدر بنجان سفید ده درم
سناکی پنج درم زنجبیل اسارون کون کرمانی
دار فلفل هریک دو درم بعسل معجون سازند
شرابی و مثقال باب خالص -

معجون مرکبی نافع از خارش تر صفت پوست
بلبله کلان پوست بلبله آله منفی باو بزرنگ هریک
توله تربد محکوک دو توله شهد دو وزن ادویه -

معجون طلا نسخ ذوالقرن فرنگی صفت ورق طلا
سی صد و دو فاو سهر مویاسی کانی نارجیل دریائی
جد و از خطائی مر و ازیدنا صفت عنبر مایه شتر اعرابی

هریک نیم توله بفتاح گل سعد کوفی قاقله صفت
کندر دریائی بهمنین فلفل سیاه دار فلفل و ج شنه سفید
عود قمار سی سانج هندی بنبل الطیب پوست بلبله

آله زعفران بادیان قرنفل دارچینی بوزیدان
کبابه زنجبیل شقائق مغز حلغوزه خولجان نانخواه
مخلصه گل بابونه ابرشیم مقرض جیطا نازراوند

اگر اسارون اینسون عاقرقره چار یونده خطائی
خفینه الثعلب هریک توله مشک دو ماشه نبات
برابر ادویه عسل خالص نصف ادویه -

معجون طلا نسخ حکیم الملک صفت تخم خشخاش
قرنجشک ابرشیم مقرض گاوزبان گل گاوزبان
هریک توله تخم کاسنی لسان اعصابیر بهمن سفید

هریک دو توله خولجان توله تخم پیاز دو توله زعفران
منع عربی هریک نیم مثقال بلبله و دو توله دانه سیل
مصطک فرنفل هریک توله کشنیر نیم توله پریاوشان

نیم مثقال دارچینی توله اسارون نیم مثقال اینسون توله
آب سیب شیرین پنج توله آب انار شیرین نیم مثقال
اجزای نیم کوفته در دو انار شاهجهانی آب زردک
بنجسانند یک شب و بچشانند و صاف نمود عسل
ده توله باسی توله قند بقوام آرند عنبر اشهب یک توله
مشک خالص نیم توله ورق طلا درق نقره هریک
توله بعد توام داخل کردن عنبر و مشک و ورق طلا
و ورق نقره در لنگری انداخته خوب بکف دست
بمالند تا خوب فروج شود نافع باد -

معجون طلا نسخ حکیم علی گیلانی شربت سیب
یک نیم انار و ورق طلا توله عنبر توله مشک دو ماشه
زعفران سه ماشه شهد خالص پاوسیر نبات سفید
سی دام گلاب سه انار عطر گلاب شش سرخ -

معجون طلا که بجهت شاهجهان پادشاه ساخته
بودند صفت نبات یک سیر پا و بالا عسل نه دام
دو شاب یک دام عنبر سه توله ورق طلا سه توله دو ماشه
مشک نیم توله نبات را قرص عنبر ساخته همه اجزاء

را بدستور معجون سازند ورق طلا انداخته
در هم نمایند -

معجون طلا نسخ دیگر صفت زعفران مر و ازیدنا صفت
مشک خالص عنبر اشهب بهمن سفید یا قوت سرخ
مایه شتر اعرابی هریک چار نیم دام شربت فواکه نیم پاو

عرق گاوزبان عرق بید مشک گلاب هریک
پاوسیر نبات عسل سفید هریک شش دام ورق
طلا درق نقره هریک چار و نیم دام آب انار پاوسیر

آب سیب آب به بریک چاروم خوراک یک شقال
 باد و توله نبات و باد و سیر شیر و دواشته ثعلب سائیده
 معجون طلا نسخه دیگر صفتی طلا یک توله عنبر نیم توله
 مشک یک ماشه زعفران سه ماشه شربت سیب
 سی دایم نبات سفید پنج دایم عطر قد ری -
 معجون امساک صفتی جوز بوالسیاه سه تفل و ازین
 عاقرقره جاسند اجو این خراسانی مالکنانی ایون پوست
 خشتا شخو و بریان موصلی سیاه و سفید تخم کونج
 تخم اوگن تخم ترب کجند سیاه کباب چینی و لجنان
 مصطکی کافور بریک دودام مجموع اجزا را کوفته غسل
 معنی بپوشند شربت و دودام وقت حاجت بخورند -
 معجون که شنج بود علی که جت رفع لیسان و حفظ اعضاء
 ریسه وضع نموده صفتی فلفل سفید کند رسد کوفنی
 زعفران بریک شقال فستق مویز سیاه بریک پنج شقال
 با عمل مقوم بیا میرند -
 معجون مسک اقا قبا گلنار بریک سه دایم صندل سفید
 و سنخ عدس فلفل نصیب از زیره منغ عربی تخم حاض
 طباشیر کند بریک دودام تخم مورد و شقال
 کوفته بخت با نبات سفید و چند ادویه بقوام آرند شربت
 نه ماشه در چند روز باعث امساک قوی گردد -
 معجون مسک صفتی جوز الطیب سه دایم زعفران
 دایم ایون چار دایم مشک و انگ تفل سه دایم
 غسل یا زده و نیم دایم در ظرف آب بنی غسل را گرم کرده
 معجون سازند -
 معجون هندی للباه پوست پنج اونث کثساره

بنج بند کوکهر و بنج سفید ریحل سربانی موچر سی دایم چینی
 مال کھانا بریک و نیم دایم شکر سفید سبت و دودام
 شیر گاد و نیم آثار -
 معجون مہی حکیم علی بمین تو درین بوزید ان
 تخم بلبلون بریک توله پیاز تخم شلغم تخم انجبره بریک
 نیم توله مال کھانا تخم اوگن تخم کونج جد و زلفش
 بریک سه توله مویز سیاه کانی ده توله صندل سفید بگل
 سو ده پنج توله نشاسته خرفه هفت توله عرق پوست
 بنج سنبل ده سیر اکبری مال الم گو سفند جوان ده سیر
 اکبری آب محذب که مانند آبلق کوفته باشند بنج سیر
 اکبری ورق طلا محلول شقال ورق نقره محلول
 و د شقال عنبر اشب شقال مشک شقال زعفران
 سه شقال نبات دودام سیر اکبری غسل یک سیر اکبری
 نبات و غسل را آب محذب دایم و عرق سنبل
 با نشی در کمال آب منکی بقوام آرند و اجزا کوفته
 بخت داخل نمایند شربت از شقال تا د و شقال
 با یک فنجان عرق پوست بنج سنبل تناول نمایند
 و از ترشیا پر میرند -
 معجون تربد دافع مواد بلغمی کند صفتی
 تربد سفید مجموع مضمع یک رطل زنجبیل یک اوقیه
 فلفل سه دایم مصطکی اوقیه تربد را بنجر استند
 بر و عن بادام چرب کرده باز زنجبیل و فلفل مصطکی
 جمع کرده با سیاه بسایند و باد رطل غسل خام غلیظ
 صاف خمیر کرده نگا بدارند شربت و دودام تا پنج دایم
 در آب گرم حل کرده و اگر اندکی بچوشانند جائز است

نافع باد-

معجون انارین صدفه گل سرخ ده دم طباشیر سه ام
کنسیر پنج دم رب انار شیرین ترش بر یک یک
منفع کا فوری منفع حکیم محمد باشم علوی استاد
استادی معتد الملوک علوی خان مردارید با سفته
دودانگ کمر بادانگ کا فوری قصوری و دانگ غفران
جحر لاجورد و جحر فطاس صندل سفید طباشیر پوست
بلبله کابلی بلبله سیاه آله منقی گل گازبان گیلانی
غنچه گل سرخ اسطوخودوس بر یک ماشه مغز تخم کدو
تخم خرفه مقشر بر یک پنج ماشه زرشک و ماشه سبز بنفشه
گل نیلوفر بر یک دو ماشه کوفته بخیه شربت فواکه ترش
پنج ماشه نبات سفید بقدر حاجت گلاب عرق مشک
بقدر کفایت منفع سازند شربتی مثقال لیکن اگر درین
نسخه غیر اشهب دودانگ داخل میکنند بهتر میشود-

منفع برای قرحه اعماجرب منفع شیرازی عسوی
و سبب بغایت مفید شیره جو مقشر شیره مغزب آلاس
شیره پنج انجبار شیره تخم خیارین شیره مغز تخم کدو
شیره تخم خنکاش بر یک دو ماشه لعاب ریشه حطی سفید
شیره بهدانه رب به شیرین رب ریاس بسبب شیرین
بر یک پنج تواله شربت فواکه شیرین و نبات بقدر حاجت
همه را یکجا کرده بقوام آرند مردارید ناسفته گل ارمنی
کمر باشمی پنج انجبار عصا ریه لیخته انیس ناسته
بر یک دو ماشه منفع عربی کثیرا بر یک ماشه سوده
در حالت قوام باندازند-

منفع منفع حکیم محمد رضا مجرب است یا قوت رمانی

مردارید ناسفته گل ارمنی طباشیر سفید کمر با بر یک دو ماشه
ورق نقره نیم ماشه تخم خرفه مقشر پنج ماشه کا فوری قصوری
نیم ماشه گل گازبان دو ماشه شربت فواکه قند سفید
بقدر حاجت بدستور تیار نمایند-

منفع یا قوتی صدفه یا قوت رمانی هفت ماشه
مردارید ناسفته سه ماشه غیر اشهب نیم ماشه گازبان
بادرنجوبیه گل گازبان صندل سفید تخم کاسنی پوست
بلبله زرد لاجورد و شول بر یک سه ماشه زعفران مشک
خالص جد و از خطائی طباشیر سفید بر یک نیم ماشه گل
منقوم حجر ارمنی بر یک دو ماشه فادره جوانی دودانگ
اسطوخودوس آله منقی گل سرخ تخم خرفه مقشر درون عقری
بر یک سه ماشه تخم فرخ مشک دارچینی بر یک دو ماشه
ابشیم مقرض پنج ماشه ورق طلا ورق نقره بر یک ده
انیون مصری نیم ماشه کوفته بخیه با عسل مصفی و رب
به شیرین سه وزن ادویه بدستور تیار نمایند-

منفع یا قوتی حکیم عالم یا قوت رمانی مرجان سرخ
ابشیم مقرض بر یک ماشه تخم کاسنی دو ماشه تخم سرنی
دفر خشک بر یک دو ماشه تخم بادرنجوبیه سه ماشه
پوست ترنج یک نیم ماشه قاقه قر قفل سافج هندی
همین تار مشک بر یک ماشه مصطلی نیم ماشه
در فوج عقری نیم ماشه زعفران در رب عود هندی
بر یک ماشه گل گازبان گل سرخ بر یک دو ماشه
سعد کوفی سنبل هندی آشنه جوز بودا و چینی گل نیلوفر
بر یک ماشه صندل سفید و سرخ طباشیر سفید بر یک
دو ماشه کوفته بخیه با عسل و و چند ادویه معجون سازند-

دو ماشه

منفرج مختلج مرزا ابوالقاسم بنگ سه توله درده توله
آب بوجو شانده ناب لصف رسد صاف نموده بروغن
کنجد آلود بوجو شانده که روغن بماند بسیار بنگ
دار چینی پوست اترج خصیصه ثعلب مصری فرخمشک
اشنه مصطکی بریک دو توله زعفران جوز بوا گلکسرخ
فلفل بریک توله شک تبی نیم توله سوده بروغن ندک
جرب نموده غسل مصفی سه وزن ادویه تیار نمایند
در زمستان نیم مثقال و در گرمای ربع مثقال بخورند
منفرج مقدر دل را قوت دهد و رنگ نیکو کند و
طعام بگوارد و دهن را تیز کند و تشنگی به نشاند صفقه
مروارید نافقه لبه بریک و ده دام کبریا پنج دم صندل
بریک بهشت دم گا و زبان و رقی گل بریک
هفت دم فرخمشک شش دم تخم کاسنی پنج دم
در پنج دو دم سافج چار دم اقیسوم شش دام
زرباد طباشیر بریک بهشت دم تخم فرخمشک
چار دم تخم بادرنجبویه چار دم زعفران دام غبر کا فور
بریک دم مشک نیم مثقال عود خام ده دم کشنیر
پنج دم شمشاد بنفشه گل ارمنی بریک چار دم شربت
سیب سه وزن ادویه منفرج سازند

از چار

و دیگر از حاوی گلکسرخ نیلوفر پنج دم مروارید لبه کبر
گا و زبان صندلین طباشیر چوب کیور کشنیر بریک
یک نیم دام همین فرخمشک تخم شاهینفرم تخم
بادرنجبویه تخم خرفه تخم کاسنی تخم خیارین
بریک دم کا فور نیم مثقال شربت سیب سه وزن
ادویه بدستور منفرج سازند

منفرج بار و صفت گلکسرخ طباشیر بریک سه دم کشنیر
درم بسد مروارید بریک نیم دم کبریا نیم دم کا فور
شش شش شربت سیب سه وزن ادویه بدستور
منفرج سازند

منفرج بار و دیگر طباشیر گلکسرخ بریک دم کشنیر
نیم دم صندل دام تخم خرفه دو دم تخم خیار چار دم
تخم کدو دو دم گا و زبان دام زرشک سه دام
مروارید نافقه دانگ کبریا لبه بریک نه سسج
شکر دو وزن ادویه بگلایب حل کرده منفرج سازند
منفرج مروارید معمول حکماء صاب راسی صفقه
صندل ده توله مغز تخم خیارین سه توله گلکسرخ دو توله
مروارید نیم توله کشنیر دو توله قاقله صفار بهمن سفید
در پنج بریک دو توله نشانه خرفه بریک سه توله
کا فور درق نقره بریک نیم توله مشک سه ماشه
غسل سه وزن ادویه نبات دو وزن ادویه
گلایب یک شیشه

منفرج مسج نسخه شقای دل و جگر و دماغ را قوت دهد
و منی بفرزاید و اشتها می طعام آرد و مجرب سب
صفقه خرفه گا و زبان بادرنجبویه گلکسرخ بریک
پنج درم خولجان کبابه قمر فلل سنبل قاقله کبار و صفار
جوز بوا تخم فرخمشک مصطکی پوست ترنج لسان
ببایسه بریک سه دم اشنه چار دم مروارید نافقه
سند کونی سافج هندی غبر اشب بریک دو دم
زنجبیل و فلفل بریک دم خصیصه ثعلب ده دم
از محلول نقره محلول بریک نیم دم غسل کبریا

هر یک درم جزو غلیم سے شقال عمل مصفی دو چند ان
بدستور معجون سازند-

مفرج جالینوس که قضیب را سخت کند و ادویه
منی بکشد و دل و دماغ را و اعصاب را قوت دهد
و شہوت جماع زیاد کند و رنگ چہرہ صاف سازد
و خون صالح در بدن افزایش و مضط و دوستی مرد
و در دل زن پیدا کند صفتہ مروارید بید انیسون
بہمن سفید ہر یک درم پنج کاکج پنج بلباب منع عربی
اکتیرا ہر یک نیم دام اسارون نیم شقال کزما زج
سعد کوفی سیلخہ و ارچینی مصطکی نقاح اذخر ہر یک
شقال اجزاء را کوفتہ با سہ چند ان عمل صاف کشند
و ہنگام خواب زمانے پیش از مجامعت مقدار
یک شقال با قدری آب نیم گرم ہر کہ بعد از جماع
بہار تولد کند سیاہ فی النور بخورد ہمان لحظہ قوت
بحال آید و نقصان باہ نشود-

مفرج رشیدی صفتہ یا قوت سرخ و دماشہ یا قوت
یا قوت کبود یا قوت سفید ہر یک چہار ماشہ
لعل بدخشی فیروزہ ہر یک سہ ماشہ زمر دماشہ
حقیق بینی چہار ماشہ لبد و دماشہ حجر شیب چہار ماشہ
مروارید ناسفتہ چہار ماشہ کمر بالا جور و مغسول
ہر یک دو ماشہ ابریشم مرقن سہ ماشہ تخم فرخ شک
پنج ماشہ قرفل سہ ماشہ پوست بیرون پستہ چہار ماشہ
آملہ منقی بلبلہ ہر یک دو ماشہ بادرنجبویہ گل نیلوفر
ہر یک چہار ماشہ صندل سفید پنج درم صندل سرخ
پنج درم دیو بند چینی عصا زرشک ہر یک پنج درم

عود ہندی چہار ماشہ باد روج دو ماشہ گل مختوم سہ ماشہ
طباشیر پنج ماشہ غنبر اشہب مشک ورق طلا قاقہ کبار
ہر یک چہار ماشہ سنبل الطیب سافج ہندی ہمین یک
دو ماشہ آب سیب شیرین آب حماض گلاب نیم رطل
نبات سفید بقدر ضرورتے-

معجون مختصر صفتہ یا قوت ربانی حجر شیب عقیق بینی
طلا گداختہ در بوتہ و نفوذ گداختہ غاریقون بیش سفید
افیمون مصری غلغل سیاہ زنجبیل قرفل مرزنجوش
ہر یک شقال و دو نخود نیم گل ارمنی حجر لاجورد مغسول
نک نعلی زیرہ کرمانی ہر یک چہار دانگ و یک نخود
نیم شکطہ اشعیر فطر اسالیون حجر الیہود تخم گذر
مرکی کہ راگز عفزان ہر یک نیم شقال و نیم نخود
قد ان قفل پنج دانگ و سہ چند شیرہ بلبلہ مرا بقدر ضرورت
جو اسرار در شراب صلائیہ کردہ تیار نمایند-

معجون لبوب مختصر حکیم فضل الدین سی و متقدی صفتہ
دارچینی زنجبیل ہر یک شش شقال کباب چینی
قرفل غلغل وراز ہر یک شقال مغز پستہ مغز بادام
شیرین مغز ناریل مغز فندق ہر یک دو شقال
ابریشم مرقن برشتہ انجدان انفجہ جل تخم
کرفس تخم شبت تخم پیاز تخم ملیون تخم گند نام تخم
عرب تخم تلخ تخم جرجیر بوزیدان حید و ارخطائی
حب القنوب صغار و کبار و تلحسان تو درین
قرقہ ہمین غلغل مغز تخم خرزبرہ حب القنفل
حب القنور الحسان العصارہ پیاز غنصل خشک
مرا خردل عاقر قرچہ ہر یک شقال قرفل نبی دہ یک

انجدان

پنج دام

کوفته بخته بعضى مصفى سه وزن اوديه معجون سازند -
 مفرج بار و مخرج صفته يا قوت رمانى لعل بد خشانى
 هر يك سه ماشه مر و اريد ناسفته پنج ماشه كبر يا شمعى شيبان
 هر يك سه ماشه لسد گل ارمنى ورق نقره هر يك دو ماشه
 ورق طلا يك ماشه غبر اشهب دو ماشه زعفران
 پنج ماشه ابريشم مفرض سه ماشه گل نيلوفر گل گادز با
 تخم بادرنجبويه پوست تریج گل سرخ هر يك سه ماشه
 آله شقى يك ماشه پوست برون پسته سه ماشه
 خشك در ماشه طباشير پنج ماشه تخم خرده نقشه تخم
 كاسنى هر يك پنج ماشه صندل سرخ نیم ماشه سماق
 دو ماشه زرشك اشه هر يك يك ماشه عود هندى
 دو ماشه سنبل الطيب سازج بندى قاقله كبر هر يك
 دو ماشه كافور قيصورى يك نیم ماشه شربت فواكه شيرين
 بقدر حاجت معجون سازند -

معجون مخترع نافع براى كسيكه فرزند تولد شود زنده
 نماند انشاء الله تعالى از استعمال اين معجون زنده ماند
 محبوب است صفته مر و اريد كبر يا بسد صندلین طباشير
 عفش در پنج گل ارمنى پنج انجبار كه تولد مفر تخم بند و آن
 تخم خرده نقشه غبر عود العایب مكد شش ماشه ورق طلا
 ورق نقره مكد بست عد و شراب غوره سى تولد نبات سفيده
 نیم آنرا عمل با دسر بدستور تیار نمایند شربتى پنج ماشه
 با گلاب پنج تولد -

معجون حب الاس گنار فارسى گل سرخ اصل السوس
 پرسیاوشان هر يك پنج دایم كشتن خشك دام گل بنفشه
 زرد فاشك قرومانا تخم انجبره تخم كنان هر يك چار دایم

پنج سوسن سه دایم خشك سفيده پوست خشك شش هر يك
 ده دایم پوست خشك شش راشب در نیم سرب آب بخيسانند
 صبح صافى نموده و مطبوخ بنيد ازند -

معجون مفر بادام مفر جلفوزه مفر انجلك هر يك تولد
 مفر پسته تودرى گلگون تودرى زرد بهمن سرخ
 و سفيده شقال مصرى ابريشم مفرض مفر تخم خرپره
 خار خشك هر يك تولد مفر حبه اسمنه دو تولد كوفته
 بخته نبات سفيده چل و پنج تولد عرق گادز بان سیر
 شیر گاد توام نمایند شربتى يك تولد -

معجون مقوى و سبى نافع از قرحه كنده صفته تخم
 بليون شقال مصرى تودرى سرخ تودرى زرد بهمن
 هر يك پنج ماشه تخم گذر شش ماشه تخم شبت تخم
 تره تيرك هر يك هفت ماشه تخم جر جبر چار ماشه
 تخم خرپره دو تولد تخم خیارین دو تولد تخم پياز تخم گندنا
 هر يك هفت ماشه سعد كوفى سه ماشه خولجان جوز بو
 دار چینی فلفل بوزیدان پياز غصل بریان هر يك
 هفت ماشه تخم انجبره نه ماشه گز انگبین چارده تولد
 بعضى سى تولد بدستور معجون سازند شربتى پنج ماشه
 معجون بوب و ديگر يا بت حكيم فضل الله مقوى باه صفته
 دار چینی زنجبیل هر يك شش شقال كباب چینی قرنفل
 دار فلفل هر يك شقال مفر لب مفر بادام مفر جابل مفر قند
 هر يك دو شقال ابريشم مفرض اشنه انجدر ان اشنه عمل
 تخم كرفس تخم شبت تخم پياز تخم بليون تخم گندنا تخم كشت
 تخم سلق تخم جر جبر بوزیدان جده وار خطاى مفرض
 حب الصنوبر صفار و كب و تخم تر ب خولجان

تو درین بهنین قرفه فلفل حب اقلقل مغز مخمخ پره
حب انخضر اسان انصافیر بیا و غصص بسیار خشک
مر باخودل عاقر قرحا هر یک شقال مایه شتر اغرابی
سه ماشه قرص انقی هر یک جزو کوفته بخته بعسل مصفی
سه وزن ادویه معجون سازند -

معجون شیخ رئیس نافع از نسیان و محافظ اعضاء
رئیس صفت فلفل سفید کند رسعد کونی زعفران
هر یک شقال مغز پسته مویز سیاه هر یک پنج ماشه
عسل مقوم بقدر حاجت -

ملح سلیمانی نافع از ضیق النفس و ضعف معده و
رطوبات معده و مفید بصر و شقی لون و فزایل حق و
کلفت و شستی و رافع تخم و فساد غذا و مستحق کلیه و شانه
صفت نک طعام دو آنار در آب بجوشانند و در ظرف
سفالی کرده در تنور بنهند تا آتش تنور سرد شود نک
هندی نوشادر کانی هر یک هفتاد شقال اقیتمون
سنبل الطیب حلیت زیره کرمانی دارچینی هر یک
ده شقال کاشمش زنجبیل انیسون اصل السوس هر یک
چهارده شقال کوفته بخته داخل ساخته و شیشه بنهند
شربتی برای حدت بصر یک ماشه ناشتا و برای جلاع
شقال بازده تخم مخمخ نیم برشت هر چند کهنه شود بهتر باشد
نسخه دیگر نک هندی چهار رطل نک سوحل نک
لاهوری نوشادر هر یک شمش اوقیه تخم کرفس
بست دم فلفل سیاه پانزده دم فلفل سفید و ازده دم
اواخر یازده دم اقیتمون سنبل الطیب حلیت کون سفید
هر یک شمش دم دارچینی کاشمش حب القرطم زنجبیل

انیسون اصل السوس هر یک چاردهم نک هندی را
غوب بریان کنند پس در ظرف سفالی نهاده و تنور
گذارند تا آتش سرد شود بجه ملح لاهوری و اندرانی
و همه ادویه جدا جدا بکوبند پس وزن کرده بانک هندی
مخلوط نمایند و در ظرف چینی سنبه یا سفالی سنبه گذاشته
در جو بگذارند -

نسخه دیگر مخمخ که انشا الله تعالی از جمیع نسخه ملح سلیمانی
انفع است صفت نک هندی نک نفطی نک اندرانی
نک لاهوری نک کچلون نوشادر کانی هر یک دو رطل
شب یانی نیم رطل شب در سرکه انگوری بگذارند صبح
با آب باران و عرق دارچینی در تنور بطرف سفالی بگذارند
تا آب و عرق خشک شود پس فلفل سیاه و سفید و فلفل در آن
و شیطرح هندی کاشمش زنجبیل اصل السوس حب القرطم
هر یک شمش دم جاو شیر حلیت سنبل الطیب بزر او نه
طویل و مدحسج جد و اخطائی هر یک شقال تخم
کرفس انیسون نوشادر کانی هر یک چار شقال سوده
بدان مخلوط نمایند و ادلی آنست که همه ادویه و نک کاشمش
جوش داده آب آنها گرفته تخمیر نمایند -

موم ردغن جبت بوا سیر شقول از خط شاه قاسم
علیه الرحمة صفت نقل ارزق سه ماشه انیسون دو ماشه
عصاره بخته انیس و نیم ماشه کوفته آب برگ گندنا
چسانیده بدسته بالند تا هموار شود تخم ترک پنج ماشه
مرغشقه دو ماشه گل خطمی سفید گلزار فارسی هر یک
پنج ماشه کوفته بخته پیه مرغان ده ماشه پیه موش
پنج ماشه موم غیر مستعمل پنج ماشه بردغن گا پنج دم

گداخته ادویه بدان مزوج کرده درهاون انداخته بدست
اسرب مالند تا بمویش شود استعمال نمایند -

موم روغن موجب تبیین است صفته عصاره
قنار الحار سبز شرم شحم خطم کوفته بخیتم موم زرد بر روغن
حب الخروع گداخته ادویه بدان مزوج کرده بالای
ناف و شکم مالند -

موم روغن مجرب جهت دفع یس و مانع صفته
لعاب نیکو لعاب بهدانه لعاب گل خطمی شیرین مطران
آب سیب شیرین جو روغن که در روغن بنفشه روغن بادام
روغن دنبه تازه روغن پیله گرده بز سرخ همه را بچوشانند
که آب و لعابها سوخته گردد پس مغز قلم گاو شیر و ختران
اضافه نموده در کھول مالند تا یکسان شود -

مرهم کپله شقال سپاری سوخته زراوند جوج پوست
گوکنا سوخته بریک دم سیند و رسه ماشه قلعی شقال
تنکار بر بیان سه ماشه آب سفیدی تخم مرغ عدد لعاب
توله دو ماشه آب موی روغن کتان روغن زیت بریک
دو توله موم نه ماشه مرهم سازند -

مرهم آب برگ خطمی بخت دانه روغن کتان سه اوقیه
زیت سه اوقیه آب برگ خرفه ده دام گل سرخ دو اوقیه
آتیش نرم بنزد تار روغن بوزان خود آید بعد مرهم
روغن اوقیه سفیده قلعی دو اوقیه آب کشنیر سوده سفیده
تخم مرغ دو نیم اوقیه موم دام سرکه قدری مرهم بنزدند -
مرهم داخلیون لعاب حلیه لعاب کتان لعاب
خطمی سفید بریک دو نیم دام مرهم رنگ پنج دام زیتون
انیم میر لعاب را جوش داده فرو در آرد بعد از آن روغن

و مردار سنگ رایک جانوده بر آتش نرم بگذارند
و از تیر حرکت دهند بعد از آن لعاب را داخل کنند
و حرکت میداده باشند تا که منعقد شود -

مرهم جهت زخم صفته روغن بنفشه توله دم شش ماشه
مغز ساق گاو دو ماشه لعاب بهدانه نه ماشه گل بنفشه
توله گل بنفشه را در شانزده توله آب بچوشانند تا نصف
رسد روغن که یک دام داخل کرده بچوشانند
تا روغن بماند با اجزاء دیگر مرهم سازند و بکار برند -
مرهم مختصر فقیر جهت آبله آدینچه صفته موم زرد
سه ماشه روغن گاو روغن انیون بریک ده ماشه
سفید اب قلعی دم الاغین مردار سنگ بریک سه سوده
برگ خراطیا کرمانی روغن تخم چوب چینی رال بریک
یک ماشه کوفته بخیتم بدان مزوج کنند با دسته
درهاون مالند تا مرهم شود -

مرهم گوگرد سه و نیم ماشه حجر قیثور یعنی کفت دریا
درم کبچلی مار سفید ماشه زفت سی و پنج ماشه
روغن چار ماشه -

مرهم آرد جو آند گندم بریک دام زرد تخم مرغ
سه عدد موم یک نیم دام روغن کتان شش دام
بجی نیم پا و زراوند دام رال بریک توله سیند و
نیم دام لعاب خطمی نیم پا و لعاب حلیه نیم پا و شیرین
عنب الثعلب نیم پا و صندل سرخ شقال -

مرهم تخم شبت حلیه اکلیل الملک تخم کتان بابونه
اشق نقل سلا رس بار زدرملک الانباط مغز
ساق شتر پیله بط پیله مرغ روغن سداب روغن شبت

سبر یک توله بدستور مرهم سازند -

مرهم کند را شفته انزروت ماشه نشاسته کثیرا سبر یک
دو ماشه مغز تخم تر بزره ماشه پیه بطشش ماشه پیه
خلوان ششش ماشه موم ماشه روغن کدو توله زعفران
دو ماشه پوست سوجسته چلغوزه دو ماشه بدستور
مرهم سازند -

مرهم با سلبقون صفتقه موم چیل پنج توله زفت رو
سی توله مر با نزه توله رال پانزده توله مصطکی پانزده توله
زیت و صندل و بست و پنج توله زفت راد روغن انداخته
آتش ملائم گذارند و موم اندازد داخل شود و ادویه
دیگر انداخته مرهم سازند -

مرهم برای سرج با ده صفتقه ایله رسوت
سبر یک دو ماشه بلبله زرد مر و ار سنگ سبر یک سه ماشه
روغن کتان توله موم بفت ماشه -

دیگر مرماز و پوست کند رزاج سبر یک برابر موم توله
روغن گل پنج توله مرهم سازند -

مرهم کنبه صفتقه کیده شش ماشه مر و ار سنگ توله
آب عنب الثعلب توله سفیده تخم مرغ عد موم یک تخم
دام روغن پنج دام مرهم سازند -

دیگر جبت نله و جادرسبه مر و ار سنگ زرد چوب
گلنا زرد و اندو طویل کیمله با قردی مرهم سازند -

مرهم جبت ایکوته شیره کوی پنج دام صندل سرج
ساییده توله کیمله شش ماشه موم سفید دام سبر یک توله
روغن کتان سه دام رال توله مر و ار سنگ توله شش
ملائم چند آنکه بخته شود -

مرهم که در تابستان بکار و از مر و ار سنگ با سبر که
بسیان چند آنکه حل شود روغن گل اندک اندک
میه اده باشند تا غلیظ شود پس بگیرند سفیده و اندکی
کاغذ داخل کنند و بپوشند و بکار دارند و گاه باشد
که درین مرهم اندکی صبر کند روغن الاغین و انزروت
بیاید مرشت -

مرهم که بریت شب نظردن زفت جاد شیر سبر یک دو توله
روغن قسط شش توله زفت راد روغن بر آتش
حل نموده ادویه انداخته مرهم سازد اگر روغن کم باشد
یک دو توله اضافه نمایند -

مرهمی که بجهت ناسور نظیر ندارد صفتقه زبان سگ
را در میان کاسه سفالین بسوزد آنقدر که خاکستر شود
بعد ازان صلاویه کند و پنج عدد نوقل و بوزن نوقل
کودی را بسوزاند کوفته بخته کاتمه سفید بوزن بسیاری
آنرا نیز سخی نموده و روغن گاؤ کهنه و موم بقدر حاجت
آب نموده بگذارند که حدت آن پاره نشیند اجزا را
داخل نموده در باون نرم نمایند و بکار ببرند که زخمهای
کهنه که سالهای دراز بر و گذشته باشد با صلاح می آید
بقفله تعالی -

مرهم مختصر بادیان قمر نفل سبر یک ماشه پوست تخم
شبت دو ماشه مصطکی با و بزرگ سبر یک دو ماشه
زعفران دو توله روغن گل سه توله زرد تخم مرغ
یک عدد نبات نه ماشه نبات را بار و غمنا حل نمایند و
مثل مرهم نرم سازند و شک و غیره و کاغذ قدری
داخل کنند و بکار ببرند -

مرهم کافور سردار سنگ سفید قلعی بر یک دودام سفیده
منع دود و کافور یک سنج روغن چلبلی ده دام علی الرحم
مرهم سازند-

مرهم خیره روغن گاویک و نیم دام یا و با لاجیم ترش
بج نیم دام تخم مروسه دام و ربع دام سفول سه دام
و ربع دام شیر و انجیر بفت و نیم دام حلبه یک دام و ربع
تخم کنان یک دام و ربع شیر گاویست و مینشت دام
شیره انجیر را بروغن مزوج نموده نگا بدارند بعد از آن
اجزاء را در شیر که دو جوش یافته باشد داخل نمایند
بعد از آن همه را بروغن مزوج کرده مثل مرهم سازند
مرهم دیگر تخم کنان شش ماشه پخال کبوتر خفگی توله
خمیر تریش شش ماشه این همه را مثل مرهم سازند
مرهم که نفع قوی دارد صفت تخم مرد تخم کنان کثیرا
حلبه گل خطی برگ چقدر مرغوب اخراج بر یک توله
کوفته بخیته بروغن گل سنج پنجاه توله زرد تخم مرغ یک
عدد سرشته زهره گاوسه ماشه سوده داخل کرده
برهم زنند تا چون مرهم شود-

مرهم مختصر علاج سفید محرق زنگار شسته بر یک اش
سفید اب کاشغری شسته شترن شسته طویلا کوانی
منقول دم الاخون تشا کند مردار سنگ لبر که سوز
بر یک سه ماشه کوفته بخیته موم زرد غیر مستعمل دو توله
بر روغن گل سنج پنج توله گداخته از آتش فردا و در
ادویه داخل کرده در کهرل انداخته بدسته بالند
تا چون مرهم شود-

مرهم سفید اب کاشغری شسته مغز تخم خیارین بریان

مغز تخم کدو بریان مغز تخم هندوانه دم الاخون کتیس
کلنار فارسی برگ خا بر یک توله کوفته بخیته بروغن
گل سنج پنج توله که هموزن و سه سرکه داخل کرده
جوشانیده باشند و سرکه رفته روغن مانده باشد
داخل کرده برهم زنند تا چون مرهم شود و پس بر
دانها بالند-

مرهم مغز تخم کدو سه توله مغز تخم هندوانه دو توله
سفید اب کاشغری توله مردار سنگ لبر که سوده سه ماشه
دم الاخون طویلا شسته تخم پنوار بر یک توله آب
برگ حنا پنج توله در کهرل انداخته مرهم سازند-

مرهم دیگر مغز تخم هندوی مغز تخم کدو بریان کثیرا
انزروت سفید مغز تخم هندوانه بریان کوفته بخیته
بر روغن گل سنج پنج توله و موم زرد توله در کهرل
انداخته بالند تا چون مرهم شود بر زخم بگذارند
مندل سازد-

مرهم دیگر مغز تخم خربزه بریان توله مردار سنگ لبر که
سوده شسته حفض شیان مایه بر یک شش ماشه
بوش در بندی با بچی تخم پنوار بر یک دو ماشه کوفته
بخیته بروغن گل سنج پنج توله و سرکه دو توله سرشته در
کهرل انداخته بالند تا چون مرهم شود-

مطبوع فواکه ملین شکم در امراض حاده و نافع از
صداع و سکن تشنگی صفت تخم هندوی ببت دام
آلوسی عدو غناب سی عدو تخم کاسنی پنج دام
سپستان ببت عدو بنفشه خشک سه دام ترنجبین
ببت دام در شب به پنج رطل آب بخیا نند

و صبح بخوشانند تا بیک رطل رسد سر کرده بنوشند -
 مطبوخ لبن طبیعت صاحب نرینه را صفته بنفشه
 و در دم اصل السوس محکوک ده و ام در یک رطل
 آب بنزند تا نصف رسد در آن بپزد درم ترجین
 حل کرده صافی نموده بنوشند -

مطبوع جفت اصحاب مراقب یا رنانع ست صفت
 آفتابین نه ماشه گلشن یک نیم توله تربغایقون یک
 درم سفید الطیب مصطکی او خراسانج ایلو اسیر یک نیم
 در آب تر نمایند صبحی خوشایند تا که نصف باقی ماند توله
 ازین شکر سفید آمیخته نهار خورده باشند -

مطبوع که سودار او در کند خصوص از دماغ و نافع ست
 از مالخو یا فینر نافع از ابتدا از جذام و قوبا و جرب
 و بقی سیاه و کلف صفته بلبله سیاه ده درم ببقارنج
 پنج درم سناکی هفت درم اسطوخودوس و درم تربید
 چار درم زیت ده عدد آفتیمون ده درم در سه رطل
 آب بخوشانند تا یک رطل ماند صاف کرده و شب
 در آن مطبوخ آفتیمون بخیشاند صبح صافی کرده غایقون
 ملت درم صبر درم مک هندی نیم درم خرق سیاه
 ربع درم حل کرده بنوشند -

مطبوع بلبله زرد نافع از جمیع امراض صفراوی شل
 صداع و تب غبی و غیره صفته پوست بلبله زرد بپزد
 تا یک رطل آب بنزند تا ثلث رسد پس صافی کرده
 با ترجین و شکر طرز و جلاب بنوشند -

مضمضه که گوشت و بن دندان بر دیاند سخت
 کند صفته مورد بودینه و شتی گلشن کزماز و عاقر قرحا

ماز و صبر پوست انار ترش علی اکرم هر یک قدری
 در هم کرده بسیر که و گلاب پنجه مضمضه کنند و بعد از آن
 فروری بدین صفت برنج دندان بپاشند در وقت
 خواب که خوب اثر کند نسخه در و عاقر قرحا و شقال
 گلشن دو نیم شقال جفت بلوط دو نیم شقال گلنار
 حب آس هر یک دو نیم شقال غروب بنی شقال
 پوست ساق سه شقال مویج دو شقال -

مقلی صفراوی صفته آلو بخارا ده عدد پستان
 بست عدد دهم بندی ده درم گل بنفشه نیلوفر رازیانه
 هر یک دو شقال تخم کاسنی کوفته پنجه شقال
 خوشایند صافی نموده ترجین شش توله گلشن آفتابی
 چار توله در آن حل کرده صافی نموده بنوشند و اگر
 نم بندی ده درم و شربت بنفشه و پوست بلبله نرینه
 هر یک شش درم خوشایند صافی نموده خلوس خیار
 ششش توله ترجین ششش توله گلشن چار توله
 حل کرده صافی نموده روغن بادام شیرین ششش
 اضافه نموده لعل آرند و اگر نخواهند بجای
 خلوس خیار ششش شیر شش چار توله داخل کنند
 اسهال صفراوی نماید و اگر سقمونیا مشوی نیم درم
 سر در او قوی تر کرده و در حیات بلبله را
 موقوف کنند و بجای سقمونیا ریوند خطائے
 سر دار و سازند -

مقلی صفراوی که بد موی مزاج باید داد صفته
 عناب ده دانه پستان بست دانه آلو بخارا هفت دانه
 و رشک منقی چار توله شاهره دو توله بنفشه پریاوشان

هر یک توله جوشانیده صافی نموده گلکند چار توله باشکله
سرخ حل کرده صافی نموده بنوشند و اگر سناکی توله
فلوس خیار شنبه شش توله روغن بادام شش ماش
داخل کنند اسهال اخلاط مرکبه نماید و اگر یک درم
ریوند خطائی سردار و سازند قوی تر گردد -

مقلی بلغی رازیانه تخم کاسنی از هر یک ده درم مونزنی
بست دانه انجیر زرد بخت دانه عرق بابونه و پرسیاوشان
از هر یک دو درم انیسون شکلی از هر یک دو درم
جوشانیده صافی نموده گلکند غسل باشکله چار توله حل
کرده صافی نموده بعمل آرند و اگر عارضه شش و سینه باشد
اصل السوس سرخشته هر یک دو درم اضافه نمایند
و در امراض دماغی اسطوخودوس دو درم بفرمایند
و اگر ده درم سناکی و شش درم بسفنج و شش درم
زرد درین مقلی بفرمایند و گلکند غسل و فلوس
خیار شنبه هر یک ده درم و روغن بادام یک درم
اضافه نمایند اسهال بلغی کند و اگر نیم مثقال حب النیل
سردار و سازند عمل بسرعت تمام نماید و اگر روغن بیدار
و مثقال اضافه نمایند قوی تر گردد -

مقلی سوداوی گا و زبان شامبه و انیسون بکنان
بسته غلبه اشعلب اصل السوس غنچه گل سرخ
قطر بون رقیق بسفنج فستق هر یک دو مثقال
بادرنجوبیه دو مثقال غناب ده دانه پستان بست
مونزنی ده دانه جوشانیده صافی نموده و دیاسه روز
بعمل آرند روز دیگر سناکی دو مثقال افزود نمایند
و اگر پوست بلبله زرد و پوست بلبله کابی و بلبله سیاه

هر یک دو مثقال لاجورد و مقبول سه ماشه و مقلی افغانه
نمایند و سناکی یک توله ده ماشه کند و بالایش
فلوس خیار شنبه و ترنجبین هر یک شش توله و گلکند آفتابی
چار توله حل کرده صاف نموده روغن بادام شیرین
شش ماشه اضافه نموده بعمل آرند اسهال سودا نماید
و همچنین اگر حب انیسون یک توله استعمال نمایند
نیز اسهال سودا کند -

مقلی که در فالج استعمال توان کرد و صفت تخم کرفس
رازیانه تخم کشوث انیسون هر یک مثقال غلبه اشعلب
اصل السوس پنج بادیان پنج کرفس پرسیاوشان
بادرنجوبیه هر یک دو درم مونزنی ده دانه جوشانیده
صافی نموده گلکند غسل چار توله حل کرده صافی نموده
بعمل آرند تا دوسه روز این نسخه را استعمال کنند
و روز دیگر سناکی دو مثقال اسطوخودوس دو مثقال
اضافه نمایند و بعد از آن سناکی یک توله سه ماشه
در مقلی افزایند و فلوس خیار شنبه با گلکند مذکور حل کرده
و روغن بادام شیرین اضافه کرده بعمل آرند و یک روز
راحت داده روز دیگر نقطه مذکور با اضافه سنا و طوطه
بعمل آرند و شب حب ایارج یا حب مبر وقت خواب
استعمال فرمایند و صباح آن مقلی مذکور با اضافه خیار
استعمال فرمایند -

مقلی که در صرع بلغی استعمال توان کرد و صفت
عود الصلیب دو ماشه بزسیاکیوس رازیانه تخم کشوث
انیسون اسطوخودوس اصل السوس پوست بادیان
پوست پنج کشوث بادرنجوبیه هر یک دو درم مونزنی ده دانه

جوشانیده صافی نموده گلکند عسلی چار توله حل کرده
صافی نموده بعل آرند تا سه روز این متلی بعل آورده
روز چهارم سناکی نه ماشه افزوده استعمال نمایند
روز پنجم فلوس خیار شنبسترش توله روغن بادام شش ماشه
اضافه نموده بعل آرند یک روز راحت داده روز دیگر
متلی ندکوره که باضافه سناست بعل آرند و شب روز
آینده حب شستن یا حب صبر یا حب لوغایا یا حب
توقا یا حب حال بعرق بادیان فرو برند و صبح آن
متلی ندکوره که باضافه فلوس خیار شنبسترش بعل آرند
و اگر ماده سودا هم باشد در متلی ندکوره قیون گاو زبان
بسنجاق هر یک دو مثقال افزوده نمایند.

متلی که در وجع مفاصل بلغمی استعمال توان کرد
صفقه سورنجان مصری سفید دو ماشه غنبل شعلب
اصل السوس بادیان از خرکی قنطور یون و قیق
هر یک دو درم جوشانیده صافی نموده گلکند عسلی چار
توله حل کرده صافی نموده بعل آرند و بانی تبر سیر شود
که بالا گذشت بکنند.

متلی که در استسقا توان کرد صفقه غنبل شعلب
بادرنجبویه از خرکی قنطور یون و قیق
اصل السوس بادیان برسیا و نشان شکاعی با داور
هر یک دو مثقال موزین متقی بست دانه گلکند آفتابانی
چار توله شربت دینار چار توله حل کرده صاف نموده
بعل آرند و اگر سناکی موافق شربت در آن افزایند
و فلوس خیار شنبسترش یا رکنند اسهال نماید
متلی که برای ادرار طشت استعمال توان کرد صفقه

حلبه مشکطرا شمع بادیان گل نبشته تخم خیارین نیم کوفته
خار شک تخم کرفس کثوث انیسون مغزاشنه آو باد
تخم بیون فوه الصاعین دو تو خیار شنبسترش گاو زبان
تخم خربزه نیم کوفته کما در بوس کما بفلوس غنبل شعلب
هر یک دو مثقال جوشانیده صافی نموده روز پنجم
شش توله گلکند آفتابانی چار توله حل کرده صافی
نموده بعل آرند و اگر این متلی دو روز بعل آورده روز
سوم سناکی نه ماشه در روز چهارم باضافه سناکی یک توله
سه ماشه و فلوس خیار شنبسترش توله روغن بادام
شیرین شش ماشه اضافه کرده بعل آرند اسهال نماید
و اگر احتیاج مسهل نباشد در متلی ندکوره بجای
گلکند شربت کثوث یا شربت آو یا شربت گاو زبان
کنند و وزن ادویه ندکوره مقدار یک مثقال
کنند و از تخم خیارین و تخم خربزه شیره
بگیرند.

متلی که در ذات الحجب استعمال آن توان کرد
صفقه غناب ده دانه سپستان بست دانه گل خطی
گل نبشته گل نیلوفر اصل السوس تخم خیارین هر یک
دو درم جو قشربک توله جوشانیده صافی نموده شیره
مغز تخم کدونه ماشه بارنگ چار ماشه صمغ عربی
یک ماشه شربت نیلوفر و توله اضافه کرده بعل آرند
و قصد باسلیق کرده خون بگیرند روز چهارم بجای
شیره تخم کدونه و شیره تخم کاهو یک توله شیره تخم خیارین
و توله داخل گردانند و روز پنجم شیره مغز تخم کدونه
شیره مغز تخم هند دانه عوض کاهو و خیارین کنند

روز ششم کاسنی و خیارین عوض کدو دهند و دانه
در روز هفتم باز مغز کدو دهند و دانه داخل کنند و در روز
هشتم فلوکس خیار شنبه ترنجبین خراسانی سرکیشش تولد
اضافه کرده گلکند آفتابی چار تولد و رقی مذکور اضافه
نموده حل کرده روغن بادام شمش ماشه انداخته
نبوشند.

مطبوع اقیسوم نو الکی برای اخلاط سوخته
صفتی پوست بلبله زرد بلبله سیاه هر یک سه درم
اجام ده عدد و غناب است و پنج عدد و مویر شفته
دو استار نمهندی ده درم شاتره چار درم بنفشه
بسفاج ایسون اسارون افسنتین سنکی هر یک
ده درم ترنجبین دو استار خارشتر پنج درم علی اکبر
پیزند و غاریقون و تربید و ایاج فیر برای تقویت
مطبوع در طشت تخم خرپره تخم خیارین حبث دانه
عنب الثعلب خار خشک هر یک شش ماشه مغز خسته
آلو بانوفه الصع هر یک دو ماشه انجیر زرد دانه
گازبان جوشانیده ترنجبین خراسانی حل کرده صافی
نموده نبوشند.

منضج و مسل بفضه الطبارین دستور میدهند
تسخیر روز اول بنفشه نیلوفر تخم کاستی بادبان
اصل السوس پربا و شان گازبان هر یک دو ماشه
نمهندی دو ماشه انجیر زرد پنج عدد و غناب ده دانه
پستان بست دانه آخر شب جوشانیده صبح جوشانیده
صاف کرده بخورند یا گلکند پنج ماشه باز صاف کرده
غذا شود آب روز دوم بنفشه نیلوفر تخم بادبان

اصل السوس پربا و شان گازبان هر یک دو ماشه
نمهندی ده ماشه آلو بان پنج عدد و غناب ده دانه
پستان بست دانه پنج کاسنی پنج بادبان پنج کبر
هر یک دو ماشه جوشانیده صاف کرده یا گلکند
پنج ماشه بخورند روز سوم بنفشه نیلوفر کاسنی بادبان
اصل السوس پربا و شان گازبان هر یک دو ماشه
انجیر زرد پنج عدد و غناب ده دانه پستان بست دانه
با بونه بادرنجویه هر یک دو ماشه زرشک سه ماشه
نمهندی ده ماشه آلو بان پنج عدد و غناب پنج عدد
پوست بلبله زرد دو ماشه بسفاج دو ماشه کشته ترس
ده عدد تخم کرفس زوفا دو ماشه اجزا جوشانیده صاف
کرده یا گلکند پنج ماشه بخورند غدا انبر عا لیه
روز چهارم سنکی سه ماشه گلکند دو ماشه بنفشه
نیلوفر کاسنی بادبان اصل السوس پربا و شان
گازبان هر یک دو ماشه غناب ده دانه پستان
بست دانه با بونه بادرنجویه هر یک ماشه زرشک
سه ماشه نمهندی ده ماشه آلو بان پنج عدد کشته ترس
ده عدد و غناب پنج عدد و انجیر زرد پنج عدد تخم کرفس
پوست بلبله زرد زوفا بسفاج قنطور یون و قیق
پنج کاسنی پنج بادبان پنج کبر هر یک دو ماشه اجزا
جوشانیده صاف کرده یا ترنجبین یا زده ماشه بخورند
روز پنجم سنکی پنج ماشه گل سنخ بنفشه تخم کاسنی
بادبان اصل السوس پربا و شان گازبان با بونه
هر یک دو ماشه زرشک شاتره هر یک سه ماشه
زوفا بسفاج تخم کرفس پنج کاسنی پنج بادبان پنج کبر

نیلوفر

قنطاریون دقیق بر یک دو ماشه انجیر زرد پنج عدد
خوبانی پنج عدد کشته ترس ده عدد پوست بایله زرد
دو ماشه ترندی دو ماشه آلو بخارا پنج عدد با درنجوب
خجاری گل خطمی بر یک دو ماشه اجزا جو شایند و صاف
کرده با تینجین بست ماشه صاف کرده بخورند روزی
مجموده دانگ ترب سفید دو دانگ نمک هندی
دانگ اجزا را کوفته بخته باد و قاشق جلاب روزی
اول بخورند و در عقب جلاب باقی غذا نخورد آب
سرخ جوان روزی شش شربت بنفشه ده ماشه باب
و عرق پید مشک شربت کرده بخورند غذا برقرار دارند
صبر ستوطری نیم ماشه محموده دانگ ترب سفید دو دانگ
قاریقون دانگ زنجبیل دانگ گل سرخ دانگ
اجزا کوفته بخته بلعاب کثیرا حب ساخته در پیرشب
قر و برند و خواب روند و بر که بیدار شوند خواب
بکنند و صبح جلاب چنین سنائی پنج ماشه گل سرخ
تخم کاسنی بنفشه بادیان پیریا و شان گازیان با آب
بادرنجوب بر یک دو ماشه زرشک شاتره بر یک ماشه
ز وفا پوست بلبله زرد تخم کرفس پنج کاسنی پنج بادیان
بسفنج بر یک دو ماشه انجیر پنج عدد خوبانی پنج عدد
کشته ترس ده عدد خجاری باد درنجوب گل خطمی بر یک
دو ماشه ترندی ده ماشه آلو بخارا ده عدد اصل است
دو ماشه قنطاریون دو ماشه غناب ده عدد پستان
بست دانه اجزا را شب بخیسند و صبح بخوشانند
و صاف کنند با تینجین بست ماشه بخورند غذا برقرار
ماند البچین نافع از امراض سوداوی صفت

بر روز شیر مرغ زنگ زانج چشم صمغ البدن جوان که
زیاده از دو بطن نیارده باشد و چهل روز از زائیدش
گذشته شش ماه نگذشته باشند و علف آن برگ کاهو
و شاتره و برگ کنار و برگ بارتنگ و برگ کاسنی
روانه آتش جو باشد یک سیر گرفته در دیگ گلی یا سنگین
یا مسی تاز قلعی کرده نموده دو سه جوش بجوب انجیر
پوست جدا کرده تراشیده بر سر زنند یک توله سده که
دو توله سنگین صادق الحوضه داخل کرده بگذارند
تا بریده شود پس شیر او را بکر باس بسته فردا آورده
بگذارند تا سرد شود پس در کر باس و توی بچکانند
تا تمام آب چکیده شود پس آن چکیده بار دیگر در دیگ
کرده بجوشانند و کف آن را بگیرند تا دیگر کف نیارد
پس در نیم شیر آن سنگین انقیونی ششش توله
داخل کرده سه حصه نمایند و هر حصه بقا صله دو گفتری
نبوشند که مجموع چهار گفتری می شود بر مرتبه که
بخورند و ده قدم راه روند و بعد از نهفته سسل بنوشند
غذا میان روز نخورد آب شب قلیه خشک بخورند
از مالش و ترشیدها و بادها پرهیز کنند سسل بنفشه
بدین طریق کنند که چهار گفتری شب باقیمانده
حب لا جو را حب انقیون یا حب اسطوخودوس
بعقد رتوله بعرق گازبان مسدود و برند و صبح
آن خلوص خیار شنبه ششش توله گل کنند چهار توله
در مارا البچین حل کرده صاف نموده روغن بادام
شیرین ششش ماشه اضافه نموده بعل آرند
روزی شش بلبله مر یک عدد بگلایع عرق گازبان

شته لاجورد مغسول یک ماشه بران باشد
تناول نمایند و بالای آن مار الجبن بدستور مقرر
بنوشانند روز چهارم عمل روز پنجم در روز پانزدهم
عمل روز ششم کنند و در زبست یکم عمل روز هفتم کنند
و در زبست و دوم بلیکه مر باشد لاجورد مغسول
یک ماشه باشد بخوراند و بالایش عرق گاذر بان
و عرق بادرنجویه هر یک پنج توله شربت گاذر بان و توله
بنوشانند و اگر خواهند چهل روز استعمال نمایند
و گاهی شیر از سنگ دانه مزج سه ماشه سوده عوض
سرکه و سکنجبین می برند و گاهی تخم گل معطر سه توله
سوده شب در شیر نرمی اندازند و صبح می نوشانند
و صاف کرده بعمل می آرند و در بعضی اوقات با مایه تخم
استسقا باشد مار الجبن از شیر شتر بدهند و در بعضی
اندر جبهه مار الجبن بدین ریج استعمال توان کرد -

مار الکح بطریق مشهور صفت گوشت حلوان دراج
و مزج که مجموعش پنج سیر برسد با یک توله مغسول
یک توله دار چینی و قدری پیاز و اگر آن گوشت
نیاید و گیر و دهان مقدر درین ادویه زیاده کنند
و در دیگ کرده بپوشانند و در دیگ پیاله قلعی کرده
بگذارند و سر دیگ بنشینند کنند چنانچه بخار بدرز رود
و بعد ساعتی که تمام عرق گوشت در پیاله جمع شود
دیگ را سرد کرده سرش بکشایند و عرق در شیشه
یا در ظرف چینی در مکان سرد نگاهدارند و بعد
برداشت طبیعت میل کنند -

کسکه دیگر بابت حضرت اعلی که براس قوت باه

و خفقان و ضعف و مانع تناول میگردند صفت
مزج فربه قطعه دراج و دو قطعه لوه هفت قطعه پیوسته
گوشت دوسیر همه را از استخوان و پوست و چربی پاک
کرده در بادون سنگین یا چوبله بپزند و در دیگ
قلعی دار بند سازند و صندل سفید و صمغ براده کرده
قاقله صفار و کبار و دار چینی هر یک دو توله و قنفل توله
کشتنیر بوداده چار توله بر گوشت بنند ازند اگر مزاج
باشد برگ کاهو برگ کاسنی هر یک نیم سیر داخل نمایند
و گلاب و عرق بید مشک هر یک یک آمار آب خالص
دو آمار غنبر سه ماشه مشک و ماشه همه را در دیگ
انداخته خوب بریزند و عرق بکشند و در جای سرد
در شیشه نگاهدارند روز اول و دوام در روز دوم
سه دام و روز سوم پنج دام و دوام پنج دام بخورده باشند

باب النون

لقوق چوب چینی صفت چوب چینی یک مثقال
رنیزه رنیزه و عرق بید مشک و گلاب عرق بادرنجویه
و عرق گاذر بان هر یک دو توله شب بخپسند
و صبح صافی نموده با شربت گاذر بان یا شربت
بادرنجویه دو توله بکار برند و روز دوم نیم مثقال
چوب چینی بنفشه بپزند و بدستور مذکور عمل نمایند و
روز سوم نیم مثقال دیگر بنفشه بپزند و بدستور بعمل
آند و روز چهارم نیز نیم مثقال بنفشه بپزند و روز پنجم
نیم مثقال بنفشه بپزند و روز ششم نیز نیم مثقال
بنفشه بپزند و روز هفتم نیز نیم مثقال بنفشه بپزند و بعد ازین
ازین تا چهل روزی است یک روز هین چار مثقال

باب الیاء

یا قوتی از حکیم ولی مروانید تخم بادرنجبویه پوست بر رویش
 هر یک سه درم پوست ترنج سه مثقال گل سرخ دو درم
 صندل سرخ و سفید هر یک سه دام لب بهمن سرخ کباب
 هر یک یک نیم دام که با شیب قرتفل ساوچ و اجینی هر یک
 دام لعل مثقال یا قوت زرد چار مثقال غنبر نیم مثقال
 زرد محلول نیم مثقال بهمن سفید کشتیز گل ارمنی طباشیر
 هر یک دو دانگ زرباد کافور هر یک نیم دام گاوزبان
 آمله هر یک پنج دام عصاره زرشک ده دام زعفران
 یک نیم دانگ شراب انار شراب سیب هر یک لیست مثقال
 شراب حاض یک من ادویه را کوفته بخته معجون سازند
 بعد از چهل روز مثقال بخورد نافع است بفضله و منه نعالی
 یا قوتی یا قوت ثلثه هر یک شش اشه لعل زرد مروان
 ابریشم سوخته لا جور و بشم سوخته عود غرق صندل سفید
 مصطک جددار شاخ گوزن سوخته غیر ورق نقوه ورق طلا
 که با عقیق هر یک شش اشه مروارید ناسفته
 قافور هر بری ناعل هر یک توله مشک زعفران فیروزه
 هر یک سه اشه کافور مثقال عرق کاسنی عرق گاوزبان
 عرق بید مشک عرق نیلوفر گلاب آب انار و صیب هر یک
 پاویس شراب زرشک یک دین ادویه غسل و لایسته
 دو وزن ادویه نبات یک وزن ادویه قند سفید
 یک وزن ادویه شربت مثقال -

برستورند کور لعل آرند و اگر خواهند در عرقهای مذکور
 کم و زیاده کنند و نمک و روغن از معمول در غذا
 بیند از نیک و پر بهر بدستور بدستور العمل چوب چینی
 که بالا گذشت لعل آرند -

نقوع نافع از صرع جدا خود قاف و انیا سر سه سا کرده در
 بنی بدستور -

نطول نافع از سرسام حار و سهر مغرط صفت
 گل بنفشه تخم خرفه نیکو فته مکدیچ درم پوست خشتاش
 گل نیلوفر گل سرخ تراشه که و شیرین تازه بابونه مکده درم
 کشک جو کوفته بجاه درم و پنج من آب بخوشانند
 تا نصف رسد اول سر را بنجار آن بدارند پس آب بنجر
 نطول کنند -

نطول نافع لیسرس و امثال آن غلبه قلب بابونه
 اکلیل الملک تخم شبت تخم مرو تخم کتان حلبه بزرالنج خوشانیده
 صافی نموده نطول نمایند -

باب الواو

و جور یک چون در دهن مصروع ریزند بهوش آید صفت
 حلیت جند بید تر کوفته بخته در سکجین علی حل کرده
 و جور سازند -

و جور یک سر نه اطفال را نافع است صفت رب السوس
 کثیر اصمغ عربی نشاسته سوده بر دغن با دوام شیرین چوب
 کرده بقوام فانید و غسل و جور سازند -

خاتمه الطبع از جانب کارپردازان مطبع

حمود سانش مرگیمی را که نفوس عقلا و عقول حکما مظهر حکمت اوست و لغت مرطیبی را که نفع انسان را به دایم هدایت از علت ضلالت نجات داده و اما الذین فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا - عذر بقیقنای عبودیت اوست و الصلوة والسلام علیه و علی آله و اصحابه اجمعین اما بعد این رساله نافع مسما به قرادین جلای قاری از تالیفات حکیم حافظ طیب فائق سید جلال الدین امرود هو غفر الله لنا و له که هر نسخه آن به نظیر و در تاثیر عدیل اکسیر و مبتدیان بل منتهمیان فن طب را در امور مرجوعه اوشان معین و مشیر و بجهت نفع رسائی خویش مقبول و لها صغیر و کبیر است اگر کسی اندکی نعم رسا و حدس و کا دار و غالباً احتیاجش به طیب نماند - بلا شائبه ریب اگر چشم لیاقت بسوزن غفلت و دخته نباشد بیند که این گوهر به بهار خزان فروخته می شود آری مشک آنست که خود بوید نه که عطار گوید - الحمد لله علی احسانه که این کتاب نایاب در مطبع نامی منشی نو لکشتور واقع لکھنؤ بعلومت و الانتم جناب منشی پرگ نراین صاحب دام اقباله مالک مطبع موصوف بهزاران اهتمام و حسن و انتظام باه جنوری سنه ۱۲۹۷ مطابق ماه شعبان المعظم ۱۳۱۸ بار دوم از محلیه طبع آراسته و پیراسته گردید شانی مطلق مقبول انام و مزیل امراض و اسقام گردانان و

مطلب علوی خان۔

عجالات نافعہ۔ نسخہ جات از حکیم علامہ شریف خان دہلوی۔

خف علانی۔ از حکیم اسماعیل مطبوعہ ۱۸۹۱ء۔

کنز الاسرار۔ مؤلف مولوی حکیم ہادی حسین مراد آبادی۔

قرا بادین اعظم۔ از حکیم اعظم خان مطبوعہ نظامی۔

طب یوسفی۔ از حکیم یوسف مع چند رسالہ۔

علاج الامراض۔ از حکیم شریف خان دہلوی۔

مہربات اکبری۔ از حکیم ارزانی رح۔

زاد غریب۔ از عجالات حکیم صادق علیجان حاذق۔

قرا بادین قادری۔ از حکیم ارزانی رح۔

علاج الابدان۔ از حکیم عبدالحق۔

ہج الخداقت۔ از حکیم قدرت احمد۔

رسالہ تدابیر علاج ہیضہ۔ از حکیم شفا الدولہ

یہا در مونسوم پرنختہ الواقعہ۔

ترجمہ کلیات قانون۔ از علامہ حکیم فتح المشرقی

ایک حصہ پانچ مین سے تمام عجیب کتاب ہاتھ آئی

جو زمانہ شہنشاہ اکبر مین فارسی ترجمہ ہوا تھا۔

سعدن الشفا۔ سکر شاہی از حکیم بہوہ خان۔

ام العلاج۔ از حکیم امان الدفیر وز جنگ۔

احکام مہلات۔ بطریق کلیات از حکیم شمس الدین۔

منظر الشفا۔ از حکیم منظر علی۔

طب مختص بعلاج انسان اردو

شرح الاسباب۔ مع نقشہ بروج فلکی مصنفہ

حکیم قاضی آق بخش۔

ہست کتب

رسالہ زبدۃ المفردات۔ مع رسالہ نظم باریق

از حکیم سید علی حسین صاحب۔

زبدۃ الحکمت۔ تینون فصلون کی خور و نوش کا طریقہ

حفظ صحت مؤلفہ حکیم مولوی محمد قمر علی۔

رسالہ التعریف النبض۔ مؤلفہ حکیم مرزا بشیر احمد۔

رسالہ و باہندی۔ مؤلفہ شیخ محمد برہان۔

مفید الاجسام۔ مع فوائد عجیبہ۔ ہر مرض کے نسخہ

مؤلفہ سید فضل علی شیوڈاکٹر۔

طب احسانی۔ مؤلفہ حکیم احسان علی۔

مجمع البحرین۔ از حکیم حیدر خان حاوی طب یونانی

وڈاکٹر سی۔

علاج الغریب۔ مترجمہ حکیم اصغر علی۔

اردو ترجمہ کلیات سیدی فن اول۔

مترجمہ مولوی حکیم سید عابد حسین لکھنوی الخاطب بہ عالم فاضل۔

اردو ترجمہ معالجات سیدی فن سوم و چہارم

مترجمہ مولوی حکیم سید عابد حسین لکھنوی الخاطب بہ عالم فاضل

ترجمہ طب اکبر۔ از حکیم محمد حسین نہایت سلیس مغرب عالم۔

اکسیر القلوب۔ ترجمہ بیفج القلوب از حکیم محمد نور کریم۔

تحفۃ الاطباء۔ مؤلفہ حکیم سید شرف حسین خیر آبادی۔

ترجمہ قرا بادین شفا فی۔ مترجمہ حکیم ہادی حسین خان

مراد آبادی۔

قرا بادین ڈکانی اردو۔ مترجمہ حکیم ہادی حسین خان۔

بحر محیط۔ طب مین بنظر کتاب حاوی علم نظری و عملی

مع جملہ اقسام کے جس سے آدمی طبیب ماذق ہو سکتا ہے

مؤلفہ علامہ حکیم اصغر حسین فرخ آبادی کامل

- دو جلدوں میں بہ تفصیل ذیل -
 (جلد اول) نظریات تابیان زمانہ مرض -
 (جلد دوم) تابیان پھوٹے پھنسی -
 قانون عسرت - علاج ہر قسم تب و ق از حکیم
 عسرت حسین -
 رسالہ مزیل الاولام - ہر مرض کے مہربات نسخے
 از حکیم مرزا محمد کاظم صاحب -
 ترجمہ زاد غریب - مترجمہ حکیم محمد اوی حسین خان -
 مخزن سلیمانی - ترجمہ السیر عربی از حکیم محمد شمس الدین -
 ترجمہ ہر دو جلد قرابادین کبیر - مشہور و معروف
 مترجمہ حکیم اوی حسین خان مراد آبادی -
 تریاق مسموم - علاج زہر مار مع اشکال اقسام
 سانپوں کے مولفہ حکیم محمد حبیب الدین احمد -
 ترجمہ قانون شیخ الرئيس حکیم ابو علی سینا عبداللہ
 بن حسین جسکا ترجمہ اردو سلیس از جانب مطبع حکیم غلام حسین
 صاحب کنٹوری نے فرمایا - کامل پانچ جلدوں میں -
 (جلد اول) امور کلیہ طب -
 (جلد دوم) ادویہ مفردہ -
 (جلد سوم) امراض جزئیہ -
 (جلد چہارم) امراض عامہ -
 (جلد پنجم) قرابادین و مرکبات
 ترجمہ علاج الامراض - از علامہ حکیم شریف خان
 دہلوی مترجمہ حکیم اوی حسین خان -
 دستور النجات عن مصائب الحیات - اقسام تب
 مع علاج بقاعدہ یونانی و ڈاکٹری مصنفہ حکیم اصغر حسین
- جواہر النفیس - فی شرح الرجزۃ الشیخ الرئيس عربی با
 ترجمہ اردو از حکیم محقق ابو عبد العزیز محمد بالوی
 مرتبہ و شارح -
 مہربات الکبری - مترجمہ حکیم واجد علی موہانی -
 طب نبوی - انتخاب علاج احادیث نبوی سے
 مولفہ حافظ اکرام الدین -
 رموز الحکمت - علامات سے شناخت انجام نیک و بد
 مع تدابیر مولفہ حکیم رجب علی -
 معالجات احسانی - دلائل تشخیص مع علاج مولفہ
 حکیم احسان علی -
 مرکبات احسانی - بطور قرابادین کے ترتیب حروف
 تہجی از حکیم احسان علی -
 رسالہ قرار و رہ - نہایت عمدہ رسالہ مولفہ حکیم غلام علی
 عجلہ مسیحی معالجات امراض و بانی و سوہنضی مولفہ حکیم سید محمد علی
 تریاق مریضہ مصنفہ حکیم سید عطاء حسین -
 رسالہ معالجات تپ لرزہ - از علامہ ار حسین صاحب -
 کیمیائے عناصری - ترجمہ قرابادین و تادری
 مترجمہ حکیم نور کریم -
 ترجمہ ذخیرہ خوارزم شاہی - کلیات و معالجات
 طب میں اسلئے درج کی کتاب مشہور عام ہر اسکال
 ترجمہ اردو کامل پورے دس حصہ میں مخائب
 مطبع حکیم اوی حسین خان نے بہت سلیس اردو میں فرمایا -
 امرت ساگر اردو و عربی علاج بیدک ترجمہ
 پنڈت پیارے لال موم -

Presented to the
Library of the University of
California

Presented to the
Library of the University of
California

W. C. Wood

to

W. C. Wood

Pharmacology

Lithographed copy of an old Persian MS.

Presented to the Medical Library

McGill University

by

Dr. Casey Wood.

